

การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้มอดเตสซอรีเป็นฐานของครู
ปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ

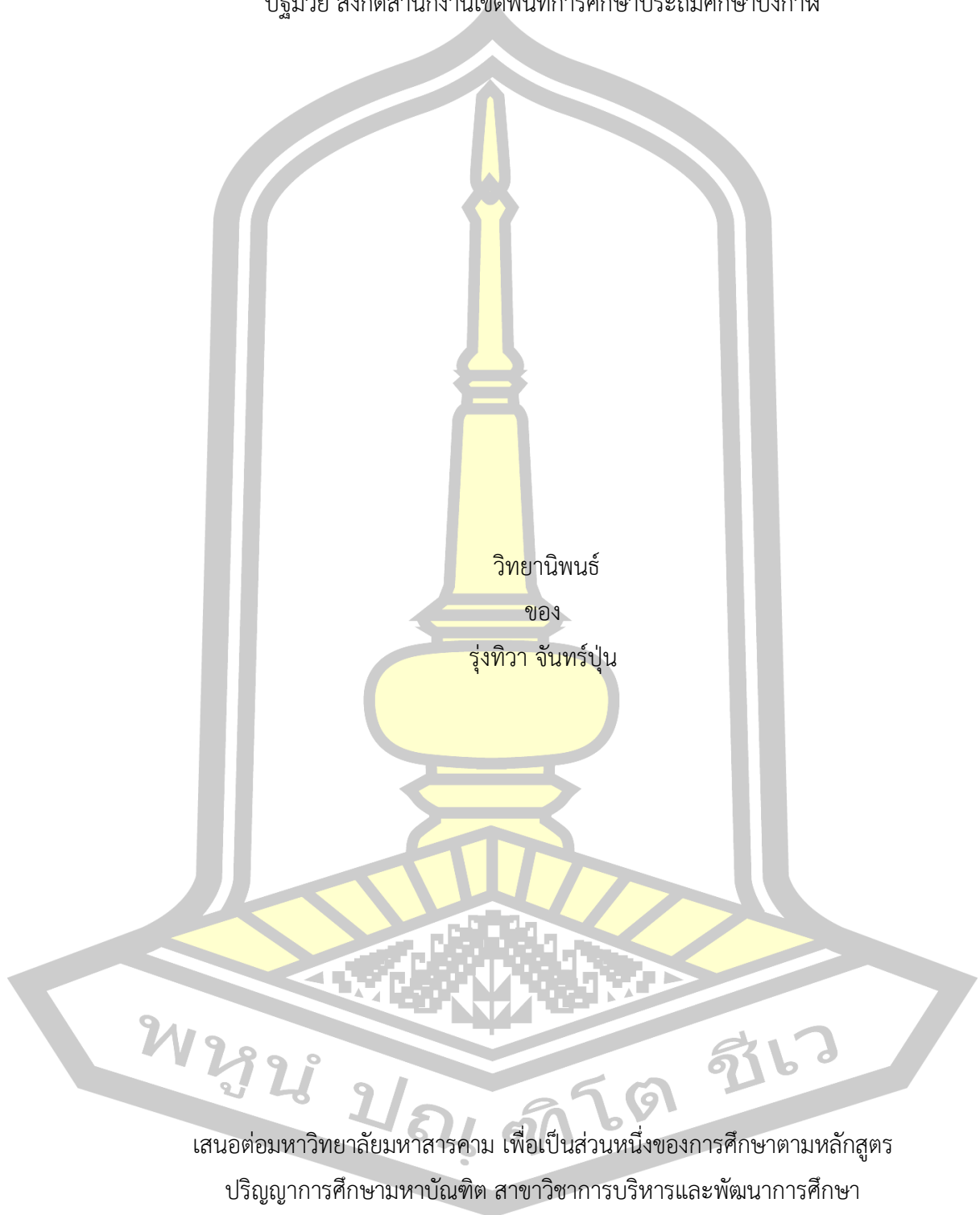
วิทยานิพนธ์
ของ
รุ่งทิพา จันทรปุณ

เสนอต่อมหาวิทยาลัยมหาสารคาม เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนการศึกษา

มกราคม 2567

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้มอนเตสซอรีเป็นฐานของครู
ปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ

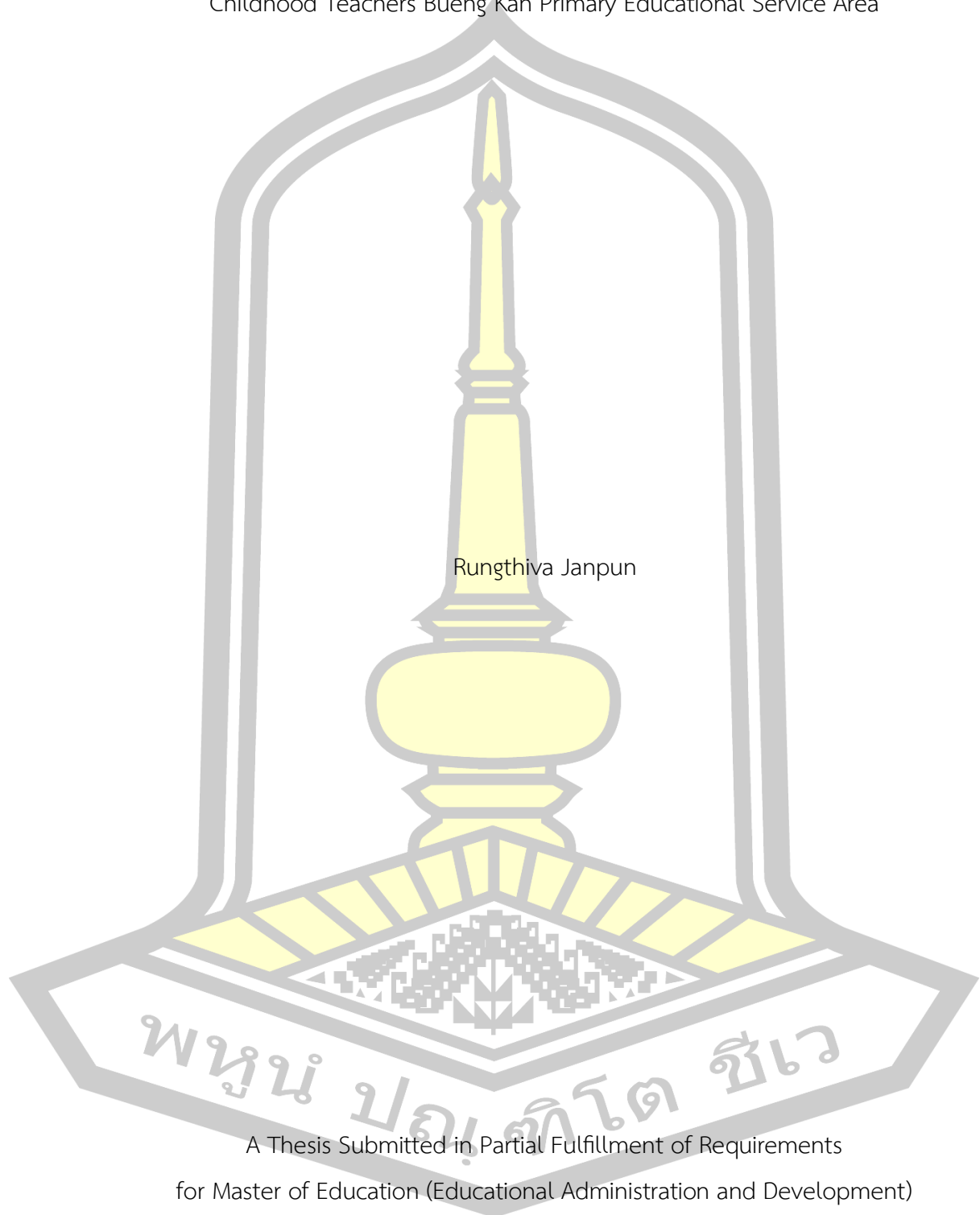

เสนอต่อมหาวิทยาลัยมหาสารคาม เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนการศึกษา

มกราคม 2567

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

The Development of Montessori-based Teaching Enhancement Program for Early
Childhood Teachers Bueng Kan Primary Educational Service Area

Rungthiva Janpun

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of Requirements
for Master of Education (Educational Administration and Development)

January 2024

Copyright of Mahasarakham University

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ได้พิจารณาวิทยานิพนธ์ของนางสาวรุ่งทิwa จันทร์ปุ่น
แล้วเห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชา
การบริหารและพัฒนการศึกษา ของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ

(รศ. ดร. ธรินธร นามวรรณ)

.....อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

(ผศ. ดร. กาญจน์ เรืองมนตรี)

.....กรรมการ

(รศ. ดร. พชรวิทย์ จันทร์ศิริ)

.....กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก

(ผศ. ดร. ชยากานต์ เรืองสุวรรณ)

มหาวิทยาลัยอนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญา การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนการศึกษา ของมหาวิทยาลัย
มหาสารคาม

.....
(รศ. ดร. ขวลิต ชูกำแพง)

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

.....
(รศ. ดร. กริสน์ ชัยมูล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ชื่อเรื่อง	การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้มอนเตสซอรีเป็นฐานของครูปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ		
ผู้วิจัย	รุ่งทิwa จันทร์ปุ่น		
อาจารย์ที่ปรึกษา	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. กาญจน์ เรืองมนตรี		
ปริญญา	การศึกษามหาบัณฑิต	สาขาวิชา	การบริหารและพัฒนาการศึกษา
มหาวิทยาลัย	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม	ปีที่พิมพ์	2567

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อ 1) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้มอนเตสซอรีเป็นฐานของครูปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ 2) เพื่อสร้างและประเมินโปรแกรมเสริมสร้างการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้มอนเตสซอรีเป็นฐานของครูปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ การศึกษาครั้งนี้แบ่งเป็น 2 ระยะ ดังนี้ ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้มอนเตสซอรีเป็นฐานของครูปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ กลุ่มตัวอย่างได้แก่ผู้บริหารสถานศึกษา ครูพี่เลี้ยง บุคลากรและครูปฐมวัยในโรงเรียนที่จัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้มอนเตสซอรีเป็นฐาน จำนวน 118 คน ปีการศึกษา 2566 ซึ่งได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Sampling) โดยให้เขตอำเภอเป็นชั้นภูมิในการสุ่มให้ได้มาซึ่งกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือประกอบด้วย แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ และแบบประเมินโปรแกรม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระยะที่ 2 การออกแบบและพัฒนาแนวทางส่งเสริมการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้มอนเตสซอรีเป็นฐานของครูปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ

ผลการวิจัยปรากฏดังนี้

1. สภาพปัจจุบันในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้มอนเตสซอรีเป็นฐานของครูปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ โดยรวมอยู่ในระดับมาก องค์ประกอบด้านคุณลักษณะของครูมอนเตสซอรี มีค่ามากที่สุด สภาพที่พึงประสงค์ในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้มอนเตสซอรีเป็นฐานของครูปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด องค์ประกอบด้านคุณลักษณะของครูมอนเตสซอรี มี

ค่ามากที่สุด และความต้องการจำเป็นในการพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้มอนเตสซอรีเป็นฐานของครูปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย ได้แก่ ทักษะของครูมอนเตสซอรี ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับทฤษฎีมอนเตสซอรี และคุณลักษณะของครูมอนเตสซอรี ตามลำดับ

2. โปรแกรมเสริมสร้างการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้มอนเตสซอรีเป็นฐานของครูปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ ได้โปรแกรม 3 โมดูล โมดูล 1 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับทฤษฎีมอนเตสซอรี โมดูล 2 ทักษะของครูมอนเตสซอรีและคุณลักษณะมอนเตสซอรี และโมดูล 3 การนำไปใช้ ซึ่งองค์ประกอบของโปรแกรมมี 5 องค์ประกอบได้แก่ หลักการและความสำคัญ วัตถุประสงค์ เนื้อหา กระบวนการและกิจกรรม การวัดและประเมินผล มีผลการประเมินความเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับ มาก ความเป็นไปได้อยู่ในระดับ มากที่สุด

คำสำคัญ : การพัฒนาโปรแกรม, การจัดประสบการณ์การเรียนรู้มอนเตสซอรี

TITLE	The Development of Montessori-based Teaching Enhancement Program for Early Childhood Teachers Bueng Kan Primary Educational Service Area		
AUTHOR	Rungthiva Janpun		
ADVISORS	Assistant Professor Karn Ruangmontri , Ph.D.		
DEGREE	Master of Education	MAJOR	Educational Administration and Development
UNIVERSITY	Maharakham University	YEAR	2024

ABSTRACT

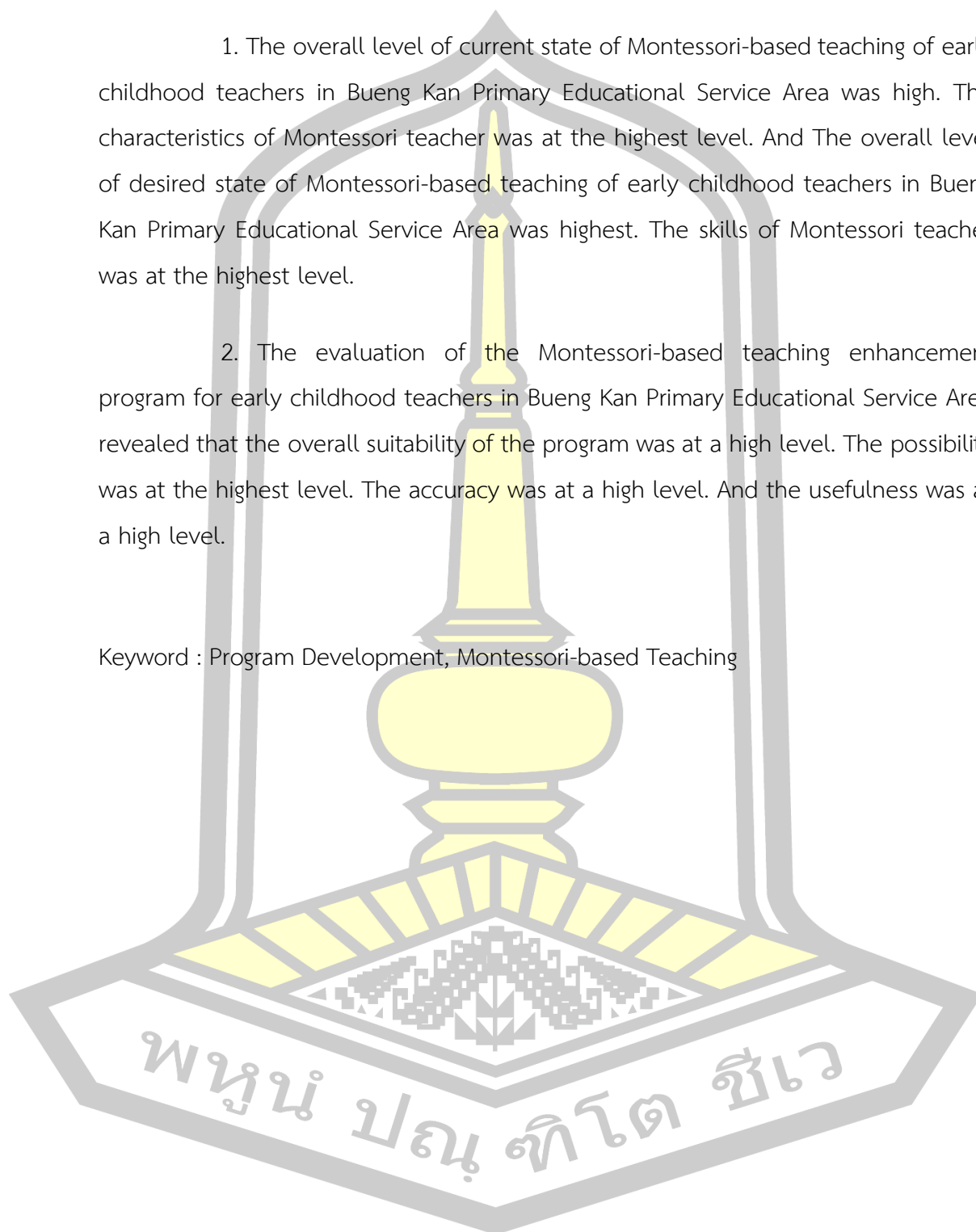
The objectives of this research are 1) to study the early childhood teachers' current state, desired state, and needs of Montessori-based teaching in Bueng Kan Primary Educational Service Area and 2) to design and develop the Montessori-based teaching enhancement program for the early childhood teachers. There were 2 phases in this research. The first phase was to study the early childhood teachers' current state, desired state, and needs of Montessori-based teaching in Bueng Kan Primary Educational Service Area. The 118 representative samples consisted of school administrators, teacher mentors, educational personnel and early childhood teachers in schools with Montessori-based teaching. The academic year was 2566. The samples were derived by stratified sampling method and the district areas were used as the strata. The research instrument was questionnaire, interview, and the evaluation form of the program. Data was analyzed by using the ready-made program and statistic: percent, mean, and standard deviation. The second phase was to design and develop the Montessori-based teaching enhancement program for the early childhood teachers in Bueng Kan Primary Educational Service Area.

The results of the research were as follows:

1. The overall level of current state of Montessori-based teaching of early childhood teachers in Bueng Kan Primary Educational Service Area was high. The characteristics of Montessori teacher was at the highest level. And The overall level of desired state of Montessori-based teaching of early childhood teachers in Bueng Kan Primary Educational Service Area was highest. The skills of Montessori teacher was at the highest level.

2. The evaluation of the Montessori-based teaching enhancement program for early childhood teachers in Bueng Kan Primary Educational Service Area revealed that the overall suitability of the program was at a high level. The possibility was at the highest level. The accuracy was at a high level. And the usefulness was at a high level.

Keyword : Program Development, Montessori-based Teaching

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์ได้ด้วยความรู้และความช่วยเหลืออย่างสูงยิ่งจากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กาญจน์ เรืองมนตรี อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ที่ให้คำปรึกษาข้อเสนอแนะ และตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่อง เพื่อความสมบูรณ์ของวิทยานิพนธ์นี้ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณอย่างสูง ขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ดร.ธรินธร นามวรรณ ประธานกรรมการสอบรองศาสตราจารย์ ดร.พชรวิทย์ จันทร์ศิริสิริ กรรมการสอบ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชยากานต์ เรืองสุวรรณ ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก ที่กรุณาให้คำแนะนำและแก้ไขข้อบกพร่องของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จนสมบูรณ์ด้วยดี

ขอขอบพระคุณคณาจารย์ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม รองศาสตราจารย์ ดร.สุวัฒน์ จุลสุวรรณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธัชชัย จิตรนันท์ อาจารย์ ดร.สุรเชต น้อยฤทธิ์ ที่ได้ประสาทความรู้และให้ความอนุเคราะห์ด้วยดีเสมอมา ตลอดจนให้ความกรุณาชี้แนะเรื่องต่าง ๆ ในระยะเวลาที่ผู้วิจัยศึกษาอยู่ในมหาวิทยาลัยแห่งนี้

ขอขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุกัลยา สุเมธ ดร.สุทธภา โชติประดิษฐ์ ดร.ปิยณัฐ วงเครือสร ยุวดี สุพรรณโมกข์ และดวงเดือน ภักดีหาญ ที่กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจเครื่องมือวิจัย

ขอขอบพระคุณผู้อำนวยการโรงเรียนและคณะครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ ที่กรุณาให้ความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลในการวิจัย

ขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิที่ได้ประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของโปรแกรมเสริมสร้างการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้มอนเตสซอรีเป็นฐานของครูปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬทุกท่าน

ขอขอบคุณกำลังใจจากครอบครัว บิดา มารดา ญาติพี่น้องทุกคน และนิสิตปริญญาโท รุ่น 35 สาขาการบริหารและพัฒนาการศึกษาทุกท่าน ที่ดูแลและห่วงใยผู้วิจัยด้วยดีเสมอมา คุณค่าและประโยชน์ของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอบพระคุณบุพการี บุรพจารย์ ตลอดจนผู้มีพระคุณทุกท่าน ที่มีส่วนสนับสนุนจนสำเร็จด้วยดี และขอบเป็นกำลังใจสำหรับผู้บริหารที่มีความตั้งใจในการทำงานในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

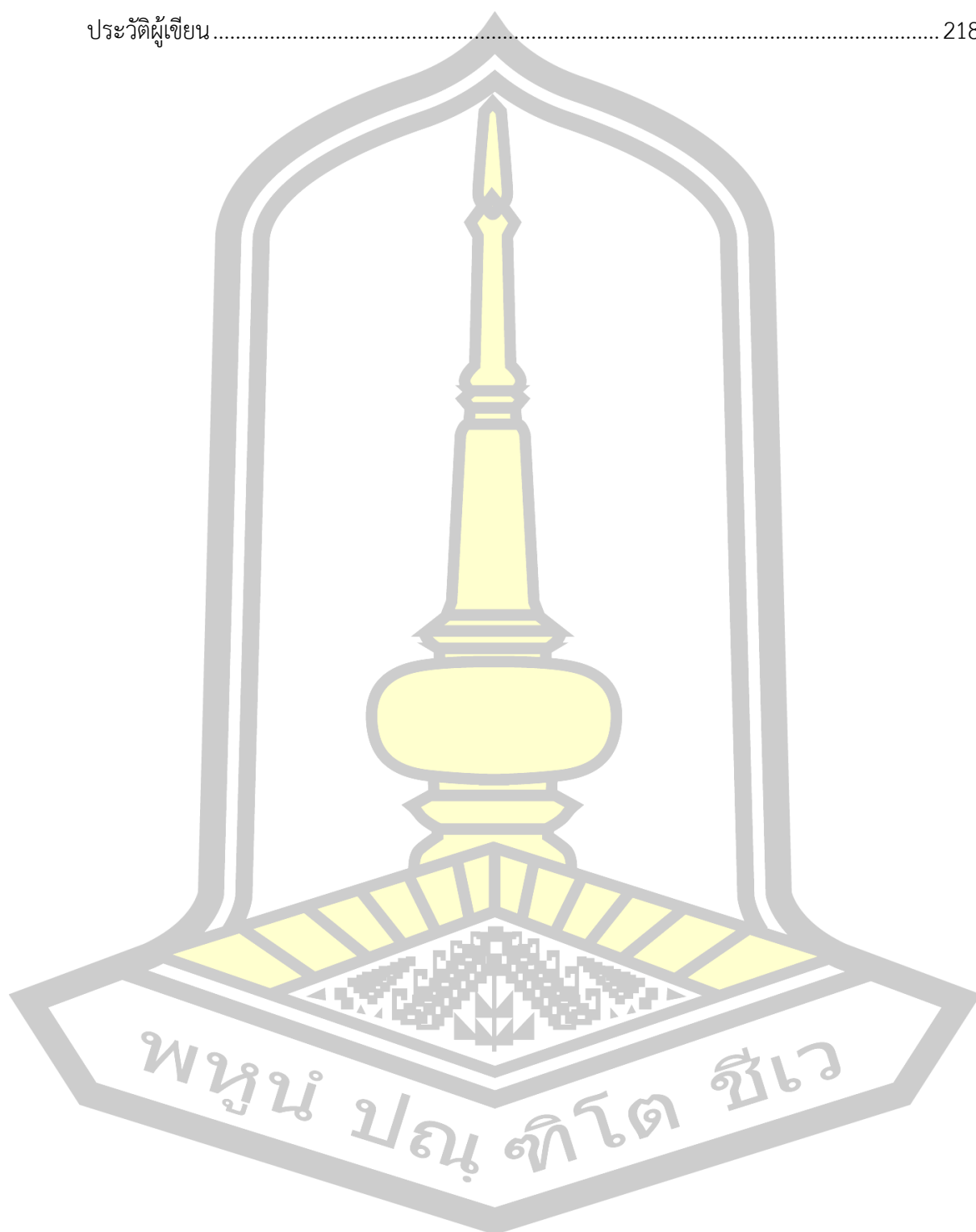
รุ่งทิพา จันทร์ปุ่น

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ฉ
กิตติกรรมประกาศ.....	ช
สารบัญ.....	ฌ
สารบัญตาราง.....	ญ
สารบัญภาพประกอบ.....	ด
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง	1
คำถามวิจัย	5
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	5
ความสำคัญของการวิจัย	5
ขอบเขตของการวิจัย.....	6
กรอบแนวคิดการวิจัย	8
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	9
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	11
หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย	12
แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวกับมอนเตสซอรี	18
หลักการพัฒนาครู.....	53
โปรแกรมและการพัฒนาโปรแกรม.....	66
บริบทสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ.....	73
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	81

งานวิจัยในประเทศ.....	81
งานวิจัยต่างประเทศ.....	86
บทที่ 3 วิธีการดำเนินการวิจัย.....	89
ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นในการจัด ประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้มอนเตสซอรีเป็นฐานของครูปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ.....	91
ระยะที่ 2 การออกแบบและประเมินโปรแกรมเสริมสร้างการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้มอน เตสซอรีเป็นฐานของครูปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ.....	97
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	103
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	103
ขั้นตอนในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	103
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	104
บทที่ 5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	154
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	154
สรุปผล.....	154
อภิปรายผล.....	155
ข้อเสนอแนะ.....	159
บรรณานุกรม.....	161
ภาคผนวก.....	170
ภาคผนวก ก เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	171
ภาคผนวก ข การหาคุณภาพของแบบสอบถาม.....	187
ภาคผนวก ค รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ รายชื่อโรงเรียน ผู้ให้ข้อมูลในการศึกษา Best Practice และ รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิ.....	191
ภาคผนวก ง โปรแกรมเสริมสร้างการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้มอนเตสซอรีเป็นฐาน สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ.....	195

ภาคผนวก จ หนังสือขอความอนุเคราะห์.....	205
ประวัติผู้เขียน.....	218

สารบัญตาราง

หน้า

ตาราง 1 การวิเคราะห์และสังเคราะห์องค์ประกอบของक्रमอนเตสซอรี	32
ตาราง 2 การวิเคราะห์ตัวบ่งชี้เกี่ยวกับพฤติกรรมการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของक्रमอนเตสซอรี	42
ตาราง 3 วิเคราะห์ตัวบ่งชี้ความรู้เกี่ยวกับทักษะของक्रमอนเตสซอรี	47
ตาราง 4 การวิเคราะห์ตัวบ่งชี้ความรู้เกี่ยวกับลักษณะของक्रमอนเตสซอรี	51
ตาราง 5 การวิเคราะห์และสังเคราะห์หลักการพัฒนาครู	61
ตาราง 6 การวิเคราะห์และสังเคราะห์ขอบข่ายองค์ประกอบของวิธีการพัฒนาครู	65
ตาราง 7 การวิเคราะห์องค์ประกอบของโปรแกรม	69
ตาราง 8 การวิเคราะห์การพัฒนาโปรแกรม	72
ตาราง 9 แสดงรายชื่อโรงเรียนที่จัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้มอนเตสซอรีเป็นฐานเขตอำเภอเมืองบึงกาฬ	76
ตาราง 10 แสดงรายชื่อโรงเรียนที่จัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้มอนเตสซอรีเป็นฐานเขตอำเภอบ้านดุง	77
ตาราง 11 แสดงรายชื่อโรงเรียนที่จัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้มอนเตสซอรีเป็นฐานเขตอำเภอโพนพิสัย	78
ตาราง 12 แสดงรายชื่อโรงเรียนที่จัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้มอนเตสซอรีเป็นฐานเขตอำเภอศรีวิไล	78
ตาราง 13 แสดงรายชื่อโรงเรียนที่จัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้มอนเตสซอรีเป็นฐานเขตอำเภอมโนรมย์	79
ตาราง 14 แสดงรายชื่อโรงเรียนที่จัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้มอนเตสซอรีเป็นฐานเขตอำเภอบึงคล้า	79
ตาราง 15 แสดงรายชื่อโรงเรียนที่จัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้มอนเตสซอรีเป็นฐานเขตอำเภอวังยาง	80

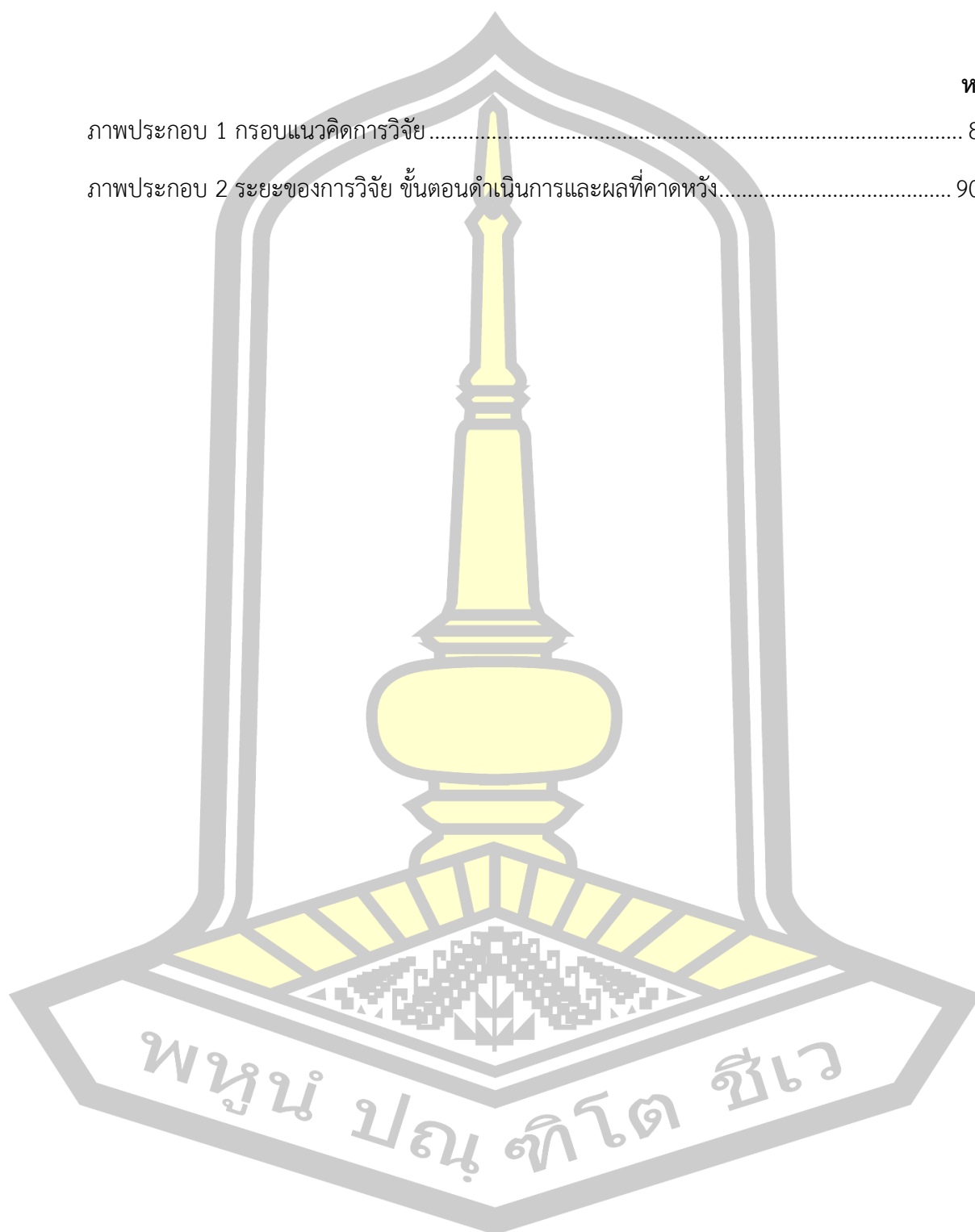
ตาราง 16 แสดงรายชื่อโรงเรียนที่จัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้มอนเตสซอรีเป็นฐานเขตอำเภอเซกา	80
ตาราง 17 จำนวนและร้อยละของครูที่ตอบแบบสอบถามในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ.....	105
ตาราง 18 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้มอนเตสซอรีเป็นฐานของครูปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ	106
ตาราง 19 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้มอนเตสซอรีเป็นฐานของครูปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ ด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับทฤษฎีมอนเตสซอรี.....	107
ตาราง 20 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้มอนเตสซอรีเป็นฐานของครูปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ ด้านทักษะของครูมอนเตสซอรี.....	108
ตาราง 21 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้มอนเตสซอรีเป็นฐานของครูปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ ด้านคุณลักษณะของครูมอนเตสซอรี.....	109
ตาราง 22 แสดงค่าเฉลี่ยดัชนีการจัดเรียงลำดับความต้องการจำเป็น (PNI _{modified}) โดยรวม	111
ตาราง 23 แสดงค่าเฉลี่ยดัชนีการจัดเรียงลำดับความต้องการจำเป็น (PNI _{modified}) ด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับทฤษฎีมอนเตสซอรี.....	111
ตาราง 24 แสดงค่าเฉลี่ยดัชนีการจัดเรียงลำดับความต้องการจำเป็น (PNI _{modified}) ด้านทักษะของครูมอนเตสซอรี.....	113
ตาราง 25 แสดงค่าเฉลี่ยดัชนีการจัดเรียงลำดับความต้องการจำเป็น (PNI _{modified}) ด้านคุณลักษณะของครูมอนเตสซอรี.....	114
ตาราง 26 การสังเคราะห์การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้มอนเตสซอรีเป็นฐานของครูปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ	120

ตาราง 27 เนื้อหาแบบร่างของโปรแกรมเสริมสร้างการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยมอนเตสซอรี เป็นฐานของครูปฐมวัย สังกัดสำนักงานพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ ประกอบด้วย 3 Module	128
ตาราง 28 สรุปสัดส่วนร้อยละของรูปแบบการพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างการจัดประสบการณ์การ เรียนรู้โดยใช้มอนเตสซอรีเป็นฐานของครูปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึง กาฬ.....	133
ตาราง 29 วิธีการพัฒนาครูด้านจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้มอนเตสซอรีเป็นฐาน.....	133
ตาราง 30 บันทึกผลการประเมินโปรแกรมเสริมสร้างการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้มอนเตสซอ รีเป็นฐานของครูปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ	137
ตาราง 31 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของ โปรแกรมเสริมสร้างการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้มอนเตสซอรีเป็นฐาน สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ	152
ตาราง 32 ผลการพิจารณาคำดัชนีชี้ความสอดคล้องของเนื้อหาแบบสอบถามจากผู้เชี่ยวชาญ	188
ตาราง 33 ผลการหาค่าอำนาจจำแนกรายชื่อของแบบสอบถาม	190

สารบัญภาพประกอบ

	หน้า
ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย.....	8
ภาพประกอบ 2 ระยะเวลาของการวิจัย ขั้นตอนดำเนินการและผลที่คาดหวัง.....	90

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

การศึกษานับว่าเป็นหัวใจหลักในการพัฒนาทรัพยากรทางมนุษย์ อาจกล่าวได้ว่าเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาชาติที่สำคัญที่สุด การจัดการศึกษาของไทยจึงมุ่งเน้นเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมบูรณ์พร้อม ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญา มีความรู้ความสามารถที่เป็นทักษะจำเป็นในการดำรงชีวิตพื้นฐานและเพื่อการประกอบอาชีพ การสร้างจิตสำนึกให้เกิดภายใน การดำรงชีวิตอยู่บนหลักจริยธรรม สืบสานวัฒนธรรมอันดีงามและสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข โดยยึดหลักการจัดการศึกษาตามแนวคิดที่ว่า ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถในการเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนทุกคนมีความสำคัญ กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ โดยมุ่งเน้นการจัดประสบการณ์ให้กับผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่าน (ราชกิจจานุเบกษา, 2542) โดยเฉพาะอย่างยิ่งการจัดการศึกษาในระดับปฐมวัยซึ่งจะเป็นการศึกษาที่มีความสำคัญ เนื่องจากเป็นระดับที่ปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม ความสนใจใฝ่รู้ อันจะเป็นพื้นฐานการศึกษาในระดับที่สูงขึ้น เด็กทุกคนมีสิทธิที่จะได้รับการอบรมเลี้ยงดูและส่งเสริมพัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญาอย่างมีคุณภาพ และต่อเนื่อง ได้รับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้อย่างมีความสุขและเหมาะสมตามวัย ด้วยปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างเด็กกับพ่อแม่ เด็กกับผู้เลี้ยงดูหรือบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในการอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษาเด็กปฐมวัย เพื่อให้เด็กมีโอกาสพัฒนาตามลำดับขั้นของพัฒนาการทุกด้านอย่างสมดุลและเต็มตามศักยภาพ (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2560)

การจัดการศึกษาเพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาตามความมุ่งหมายดังกล่าว ครูจะต้องเป็นผู้ที่มีทั้งและความรู้ความสามารถรอบด้าน ดังนั้นการพัฒนาศักยภาพครูจึงถือเป็นหน้าที่สำคัญของสถานศึกษาที่จะพัฒนาให้ครูเป็นครูมืออาชีพอย่างสมบูรณ์ การวิเคราะห์ครูในด้านความสามารถ ความถนัด ความสนใจ เพื่อให้ได้ข้อมูลสำหรับการสนับสนุนให้มีการพัฒนาศักยภาพของครูอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ครูมีศักยภาพในการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานได้อย่างมีประสิทธิภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2542) ซึ่งสอดคล้องกับ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2551) ได้กล่าวไว้ว่า โปรแกรมการพัฒนาครูถูกใช้เพื่อช่วยเพิ่มทักษะและประสิทธิภาพของการทำงานของครู ซึ่งการฝึกทักษะสามารถจัดทำขึ้นได้หลายรูปแบบตามความเหมาะสม ดังนั้น โปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะครูจึงเป็นชุดวิชาที่ช่วยเพิ่มความรู้ ทักษะ ความสามารถ และ

คุณลักษณะของครูที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงานในวิชาชีพครูให้บรรลุผลอย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านการจัดการเรียนการสอนของครู

ผลการประเมินพัฒนาการเด็กปฐมวัยในปีการศึกษา 2565 ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ พบว่า เด็กปฐมวัย ช่วงอายุ 4-6 ปี มีพัฒนาการสมวัยอยู่ในเกณฑ์ดี จากสถานการณ์ดังกล่าว สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ มีความต้องการในการพัฒนาเด็กปฐมวัย ซึ่งเป็นช่วงเวลาที่สำคัญและจำเป็นในการวางรากฐานการเรียนรู้ที่ดี มีพัฒนาการสมวัยให้อยู่ในเกณฑ์ดีมาก ฉะนั้น หากเด็กได้รับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่ดี ถูกต้องตามหลักจิตวิทยาและหลักการว่าด้วยหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย ปีพุทธศักราช 2560 จะส่งผลให้เด็กปฐมวัยได้รับการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพ โดยสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬมีนโยบายด้านการพัฒนาเด็กปฐมวัยอย่างเป็นองค์รวม เน้นให้เด็กได้เรียนรู้และลงมือทำด้วยตนเอง พัฒนาจากความพร้อมของร่างกาย ประสาทสัมผัส เรียนรู้จากสิ่งแวดล้อม ธรรมชาติรอบตัว เน้นการใช้สื่อธรรมชาติเพื่อลดต้นทุนการผลิต ให้เด็กได้พัฒนาตนเองอย่างเต็มศักยภาพตามความพร้อมเป็นรายบุคคล (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ, 2566)

ในปัจจุบันมีรูปแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อส่งเสริมพัฒนาการสำหรับเด็กปฐมวัยหลากหลายรูปแบบ ผู้ที่มีความเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัยต้องเลือกใช้รูปแบบที่เหมาะสมกับบริบทของผู้เรียน ซึ่งการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามแนวคิดมอนเตสซอรีเป็นรูปแบบการสอนหนึ่งในปัจจุบันที่สามารถส่งเสริมและพัฒนาการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยได้อย่างเป็นองค์รวมและสอดคล้องตามกรอบนโยบายการพัฒนาเด็กปฐมวัยของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬที่กล่าวมาข้างต้น เนื่องจาก แนวคิดมอนเตสซอรีมีเป้าหมายเพื่อพัฒนาประสบการณ์ชีวิต คือ การฝึกกล้ามเนื้อมัดเล็กมัดใหญ่ พัฒนากล้ามเนื้อมือให้พร้อมและเป็นไปตามวัย ฝึกการประสานสัมพันธ์ระหว่างมือกับตา การช่วยเหลือตนเองในชีวิตประจำวัน การดูแลสิ่งแวดล้อมรอบตัว การฝึกสมาธิในการทำงาน และทำงานได้อย่างต่อเนื่องจนจบกระบวนการ เป็นการปูพื้นฐานในการเรียนระดับชั้นต่อไป ซึ่งทั้งหมดนี้เรียนรู้ผ่านกลุ่มประสาทสัมผัสทั้ง 5 กล่าวคือ การให้เด็กปฐมวัยได้เรียนจากการใช้อุปกรณ์ต่าง ๆ ที่ครูผู้สอนเป็นผู้จัดเตรียมไว้ผ่านการใช้ประสาทสัมผัส ด้านการดมกลิ่น ชิมรส ฟังเสียง การสัมผัส และการมองเห็น จะช่วยให้เด็กได้ใช้ประสาทสัมผัสให้สัมพันธ์กันได้อย่างเหมาะสม เด็กจะได้สำรวจเพื่อค้นหาและทำความเข้าใจกับสิ่งแวดล้อมรอบตัว เป็นเส้นทางการเรียนรู้โลกภายนอกทำให้สามารถมองเห็นได้กว้างไกลด้วยความเข้าใจยิ่งขึ้น การสอดแทรกวิชาการ อันได้แก่ คณิตศาสตร์ ภาษา และเสริมทักษะประสบการณ์ เพื่อเป็นการปูพื้นฐานความรู้ให้แก่เด็กเกี่ยวกับจำนวน ตัวเลข การอ่าน การเขียน และการเรียนรู้สิ่งแวดล้อมรอบตัว เช่น ภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ พุทธศาสนา โดยเด็กจะได้เรียนรู้ผ่านกระบวนการอย่างเป็นขั้นตอนจากรูปธรรมสู่นามธรรม โดยใช้อุปกรณ์ของมอนเตสซอรีเป็นสื่อ การจัดประสบการณ์

การเรียนรู้ตามแนวคิดมอนเตสซอรี จึงเป็นแนวคิดที่คำนึงถึงเด็กเป็นหลัก จัดการเรียนการสอนตามความสนใจ ความต้องการ และการมุ่งมั่นตั้งใจในการเรียนรู้ด้วยตนเอง เด็กมีโอกาสนำข้อผิดพลาดนำข้อผิดพลาดดังกล่าวมาพิจารณา และวิเคราะห์เพื่อแสวงหาวิธีการที่ดีที่สุดจนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองภายใต้ความมีอิสระ เด็กได้ใช้จิตของตนในการซึมซับสิ่งแวดล้อมรอบตัว เกิดความอยากรู้อยากเห็น และแสวงหาความรู้ด้วยตนเองจนเด็กเกิดการพัฒนารอบด้าน การสอนแบบมอนเตสซอรีสามารถพัฒนาเด็กตั้งแต่วัยทารกจนถึงระดับมัธยมศึกษาตอนปลายทุกกลุ่ม ทั้งเด็กที่มีความต้องการพิเศษ และเด็กปกติ โดยแนวคิดมอนเตสซอรีเชื่อว่า มือ คือ ครูที่สำคัญ เมื่อมือของเด็กได้สัมผัสเด็กจะเกิดการจดจำและเกิดเป็นประสบการณ์ สื่ออุปกรณ์ที่เป็นรูปธรรมจะช่วยให้เด็กเกิดความคิดรวบยอดจากสิ่งที่เด็กหยิบจับและสัมผัสได้ เกิดเป็นความเข้าใจภายในได้โดยง่าย พัฒนาไปสู่ทักษะความคิดรวบยอดที่เกิดจากภายใน ผ่านกระบวนการทำกิจกรรมด้วยสื่ออุปกรณ์ของมอนเตสซอรีที่เป็นรูปธรรม เด็กจะเรียนรู้และพัฒนาความคิดรวบยอดนั้นไปสู่ความเข้าใจในสิ่งที่เป็นนามธรรมได้ตามจังหวะการเรียนรู้ของเด็กแต่ละคนซึ่งแตกต่างกัน (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2565) เด็กควรได้รับการจัดการศึกษาและส่งเสริมการเรียนรู้อย่างถูกวิธี พร้อมทั้งเตรียมความพร้อมให้เหมาะสมตามวัย เพื่อส่งผลให้เด็กเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพ การจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยตามแนวคิดมอนเตสซอรี ซึ่งเป็นแนวคิดที่ให้ความสำคัญกับธรรมชาติรอบตัวเด็ก การเน้นให้ลงมือทำและประสบความสำเร็จด้วยตนเองจึงเป็นแนวคิดที่สามารถพัฒนาเด็กได้อย่างเป็นองค์รวม (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2547)

การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามแนวคิดมอนเตสซอรีนอกจากจะให้ความสำคัญกับเด็กแล้ว ยังให้ความสำคัญกับบทบาทของครูผู้สอนที่แตกต่างออกไปจากแนวการจัดการเรียนรู้รูปแบบอื่น โดยแนวคิดมอนเตสซอรีเชื่อว่า ครู เป็นผู้ทำการสอนที่คำนึงถึงความต้องการของเด็กในการเรียนเป็นรายบุคคล เป็นผู้จัดเตรียมสิ่งแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนรู้ เน้นให้เด็กได้เรียนรู้ทำงานด้วยตนเอง การจัดระบบระเบียบของเครื่องมือและอุปกรณ์ต่าง ๆ ไว้เพื่อให้เด็กได้พัฒนาตนเอง ตามแนวทางที่ถูกจัดเอาไว้ให้เด็กเป็นผู้เรียนที่มีอิสระ โดยการควบคุมความผิดพลาดจากครูในระหว่างการทำงานด้วยการใช้วัสดุอุปกรณ์เหล่านั้นเอง (จิรพันธุ์ พูลพัฒน์, 2553) และต้องทำควบคู่ไปกับการให้ความสำคัญกับการสังเกตพฤติกรรมที่เด็กแสดงออก การอำนวยความสะดวกในกรณีหากเด็กต้องการความช่วยเหลือ ครูต้องให้เด็กทำการคิดหาวิธีแก้ไข และทำการช่วยเหลือตนเองก่อน แล้วครูจึงเข้าให้การช่วยเหลือเมื่อเด็กไม่สามารถแก้ไขปัญหาได้ (สิริมา ภิญโญนนตพงษ์, 2550) ครูผู้สอนจึงจำเป็นต้องมีทักษะเฉพาะตามแบบของแนวคิดมอนเตสซอรี โดยต้องการฝึกอบรมเพื่อให้มีทักษะที่สามารถจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้มอนเตสซอรีเป็นฐาน รวมถึงต้องได้รับการส่งเสริมและสนับสนุนจากผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมให้ครูผู้สอนในระดับปฐมวัยได้รับความรู้ที่

หลากหลายและเป็นปัจจุบันเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามแนวคิดมอนเตสซอรี เพื่อให้ครูผู้สอนสามารถนำความรู้มาใช้อย่างเต็มศักยภาพและเต็มภูมิรู้

ด้วยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานดำเนินการโครงการพัฒนาบุคลากรทางการศึกษา ตามโครงการส่งเสริมการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ตามแนวคิดมอนเตสซอรี ในบริบทของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นเหตุให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ จึงมีนโยบายตอบสนองให้โรงเรียนภายใต้สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ จัดการศึกษาระดับปฐมวัยโดยการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามแนวคิดมอนเตสซอรี กำหนดให้โรงเรียนที่มีความพร้อมและสมัครใจเข้าร่วมโครงการ โดยเริ่มดำเนินการในปีการศึกษา พุทธศักราช 2559 มีโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการในปัจจุบัน 70 โรงเรียน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ, 2566) ตลอดระยะเวลาในการดำเนินงานตามโครงการพัฒนาบุคลากรทางการศึกษา ตามโครงการส่งเสริมการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ตามแนวคิดมอนเตสซอรีในบริบทของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬได้ดำเนินการพัฒนาบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามแนวคิดมอนเตสซอรีอย่างต่อเนื่อง จนกระทั่งเกิดสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (Covid-19) ส่งผลต่อกระทบต่อการพัฒนาบุคลากร เกี่ยวข้องกับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามแนวคิดมอนเตสซอรีอย่างหนัก กล่าวคือ การจัดประชุม การจัดอบรมเพื่อให้ความรู้ รวมถึงการเปิดเวทีสัมมนาเพื่อนำเสนอแนวคิดและการผลิตสื่อสำหรับมอนเตสซอรี ถูกจัดในรูปแบบออนไลน์ ทำให้ไม่สามารถจัดกิจกรรมได้อย่างเต็มรูปแบบด้วยข้อจำกัดของสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (Covid-19) ครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้องที่เข้าร่วมโครงการในช่วงปีที่มีสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (Covid-19) จึงไม่ได้รับการพัฒนาศักยภาพอย่างเต็มที่และเต็มภูมิรู้ ตามข้อกำหนดด้านบทบาทของผู้สอนตามหลักสูตรการสอนตามแนวคิดมอนเตสซอรี

จากเหตุที่กล่าวมาข้างต้น ในฐานะที่ผู้วิจัยเป็นครูปฐมวัย ได้ตระหนักถึงการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยโดยใช้แนวคิดมอนเตสซอรี จึงมุ่งศึกษาการพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้มอนเตสซอรีเป็นฐานของครูปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ เพื่อให้ครูสามารถพัฒนาคุณภาพเด็กปฐมวัยให้มีความพร้อมทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม จิตใจและสติปัญญา และนำผลการวิจัยที่ได้มาปรับปรุงเป็นข้อเสนอเชิงนโยบายในการพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้มอนเตสซอรีเป็นฐานสำหรับครูปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ เพื่อพัฒนาคุณภาพครูและบุคลากรอย่างต่อเนื่องและมีคุณภาพต่อไป

คำถามวิจัย

1. สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้มอนเตสซอรีเป็นฐานของครูปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬอยู่ในระดับใด

2. โปรแกรมเสริมสร้างการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้มอนเตสซอรีเป็นฐานของครูปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬควรเป็นอย่างไร

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้มอนเตสซอรีเป็นฐานของครูปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ

2. เพื่อสร้างและประเมินโปรแกรมเสริมสร้างการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ใช้มอนเตสซอรีเป็นฐานของครูปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ

ความสำคัญของการวิจัย

1. ได้ทราบถึงสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และลำดับความต้องการจำเป็นในการเสริมสร้างด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้มอนเตสซอรีเป็นฐานของครูปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ เพื่อเป็นข้อมูลในการปรับปรุง แก้ไขและพัฒนาการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้มอนเตสซอรีเป็นฐานของครูปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อคุณภาพของผู้เรียน

2. ได้โปรแกรมเสริมสร้างการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้มอนเตสซอรีเป็นฐานของครูปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ ที่มีความเหมาะสมเป็นไปได้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาต่อไป สำหรับผู้บริหารในการพัฒนาครูปฐมวัย

ขอบเขตของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตการวิจัย เป็น 2 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้มอนเตสซอรีเป็นฐานของครูปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ มีรายละเอียดและขั้นตอนในการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ ผู้บริหาร ครูปฐมวัยในโรงเรียนที่จัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้มอนเตสซอรีเป็นฐาน ภายใต้สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ จำนวน 70 โรงเรียน แบ่งตามเขตอำเภอ ได้ดังนี้ อำเภอเมืองบึงกาฬ จำนวน 24 โรงเรียน อำเภอโซ่พิสัย จำนวน 9 โรงเรียน อำเภอพรเจริญ จำนวน 10 โรงเรียน อำเภอเซกา จำนวน 13 โรงเรียน อำเภอบึงโขงหลง จำนวน 2 โรงเรียน อำเภอบุ่งคล้า จำนวน 3 โรงเรียน อำเภอศรีวิไล จำนวน 6 โรงเรียน และ อำเภอปากคาด จำนวน 3 โรงเรียน ครูผู้สอนระดับปฐมวัยที่สอนในโรงเรียนที่จัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้มอนเตสซอรีเป็นฐาน จำนวน 109 คน ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 70 คน รวมทั้งหมด 179 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ, 2566)

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ได้จากการเทียบจำนวนประชากรทั้งหมดกับตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของ Krejcie และ Morgan ใช้วิธีการสุ่มแบบชั้นภูมิ (Stratified Sampling) โดยให้เขตอำเภอเป็นชั้นภูมิในการสุ่มให้ได้มาซึ่งกลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูปฐมวัยในโรงเรียนที่จัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้มอนเตสซอรีเป็นฐาน รวมทั้งหมด 118 คน

ระยะที่ 2 การออกแบบและพัฒนาแนวทางส่งเสริมการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้มอนเตสซอรีเป็นฐานของครูปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ

1. ผู้ให้ข้อมูลในการเก็บรวบรวมข้อมูลการศึกษาการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้มอนเตสซอรีเป็นฐานที่มีแนวปฏิบัติเป็นเลิศ (Best Practices) จำนวน 3 แห่ง ได้แก่

1.1 โรงเรียนบ้านโนนสว่าง กลุ่มโนนสว่าง-โป่งเปือย-โคสี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ

1.2 โรงเรียนบ้านห้วยเชื่อมเหนือ กลุ่มโนนสว่าง-โป่งเปือย-โคสี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ

1.3 โรงเรียนบ้านกุดสิม 8 กลุ่มซาง-หนองทุ่ม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ

2. ผู้ทรงคุณวุฒิที่ประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางส่งเสริมการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้มอนเตสซอรีเป็นฐาน ของครูปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่

การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ เป็นผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน ผู้ทรงคุณวุฒิเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection)

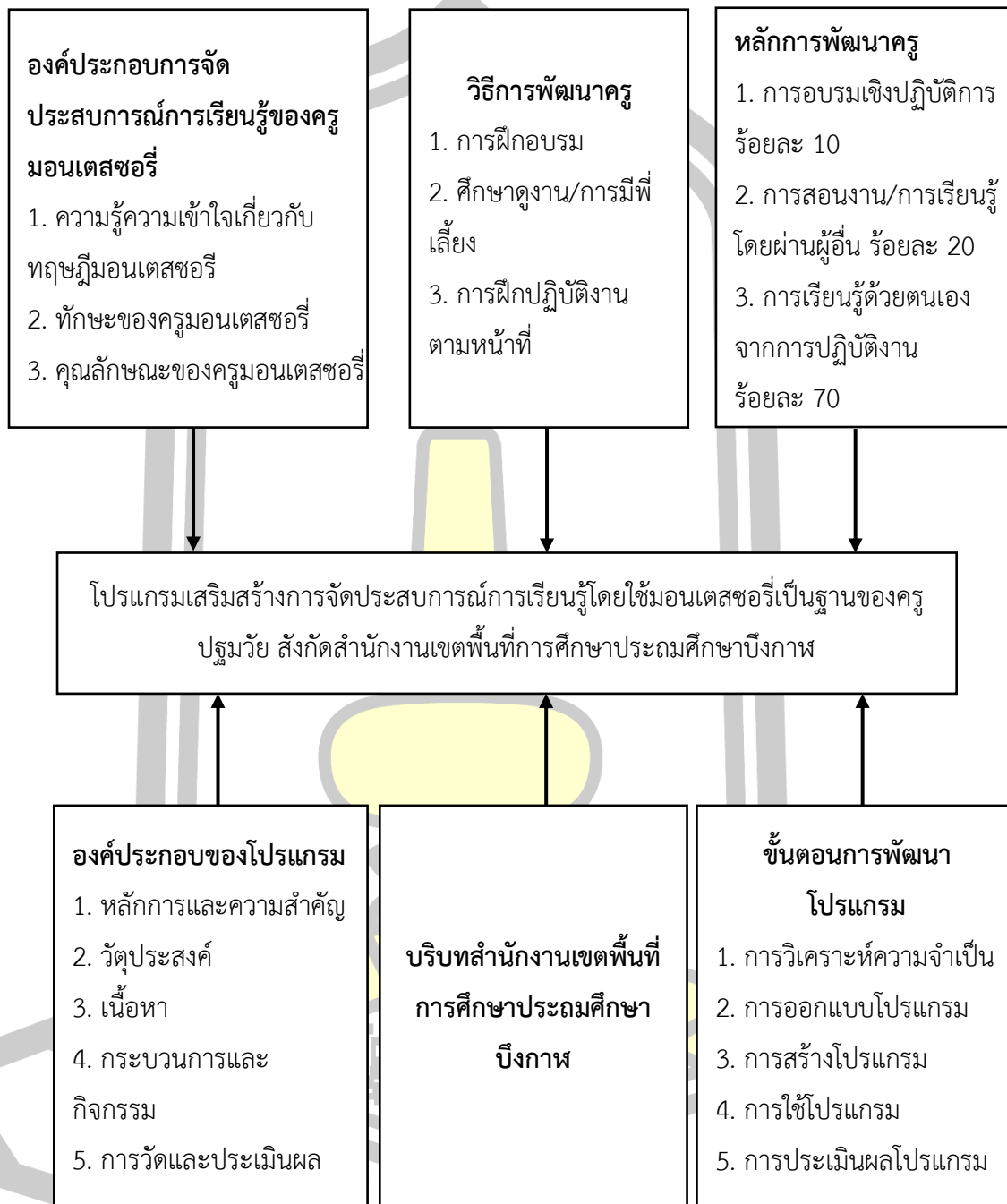
ขอบเขตด้านเนื้อหา ได้แก่

การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้มอนเตสซอรี
เป็นฐาน สำหรับครูปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ ผู้วิจัยมุ่งศึกษา
เกี่ยวกับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้มอนเตสซอรีเป็นฐานของครูปฐมวัย ซึ่งประกอบด้วย

1. ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับทฤษฎีมอนเตสซอรี
2. ทักษะของครูมอนเตสซอรี
3. คุณลักษณะของครูมอนเตสซอรี

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. โปรแกรม หมายถึง ชุดกิจกรรมที่มีขั้นตอนและกระบวนการในการพัฒนา โดยยึดหลักการ และทฤษฎี เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ในการพัฒนาทั้งด้านตนเองและองค์กร ภายใต้บริบทของการพัฒนาในแต่ละองค์กร โดยมีองค์ประกอบคือ 1) หลักการและความสำคัญ 2) วัตถุประสงค์ 3) เนื้อหา 4) กระบวนการและกิจกรรม 5) การวัดและประเมินผล

2. โปรแกรมเสริมสร้างการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้มอนเตสซอรีเป็นฐานของครูปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ หมายถึง กระบวนการในการเสริมสร้างองค์ความรู้ ทักษะและคุณลักษณะของครูปฐมวัยที่จัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้มอนเตสซอรีเป็นฐาน เพื่อเพิ่มความชำนาญและประสิทธิภาพในการจัดการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน ซึ่งประกอบด้วย 5 วิธี ได้แก่ 1) การฝึกอบรม 2) ศึกษาดูงาน/การมีพี่เลี้ยง 3) การฝึกปฏิบัติงานตามหน้าที่

3. การพัฒนาโปรแกรม หมายถึง การดำเนินการที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการเพื่อการพัฒนาครูที่จัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้มอนเตสซอรีเป็นฐาน ซึ่งประกอบด้วยขั้นตอน ดังนี้
1) การวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นของโปรแกรม 2) การออกแบบโปรแกรม 3) การสร้างโปรแกรม 4) การใช้โปรแกรม 5) การประเมินผลโปรแกรม โดยการพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้มอนเตสซอรีเป็นฐานของครูปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ มุ่งเน้นพัฒนาครูตามประเด็น ดังนี้

3.1 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับทฤษฎีแบบมอนเตสซอรี หมายถึง การนำความรู้หลักการ และประสบการณ์ที่แสดงออกถึงความสามารถในการจัดการเรียนรู้ตามแบบมอนเตสซอรีเพื่อส่งเสริมให้เด็กเกิดประสบการณ์ อันจะส่งผลให้เกิดการเรียนรู้จากการจัดการเรียนการสอนในระดับปฐมวัยทั้งการจัดกิจกรรม การใช้สื่อ อุปกรณ์ตลอดจนการประเมินพัฒนาการ

3.2 ทักษะของครูมอนเตสซอรี หมายถึง ความชำนาญที่เกิดขึ้นจากการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบมอนเตสซอรีของครู ในการนี้หมายรวมถึงการบริหารจัดการชั้นเรียน การจัดเตรียมสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม สร้างสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสมเอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็ก เพื่อให้เด็กเกิดการเรียนรู้และเกิดองค์ความรู้อย่างเต็มศักยภาพ

3.3 คุณลักษณะของครูมอนเตสซอรี หมายถึง ลักษณะที่ดี ลักษณะที่พึงประสงค์ของครูผู้สอนในระดับปฐมวัยที่สอนตามแบบมอนเตสซอรี โดยครูมอนเตสซอรีต้องมีทั้งลักษณะภายในและภายนอกที่สามารถแสดงออกให้เห็นในด้านบุคลิกภาพที่อ่อนโยน น่านับถือ ศรัทธา แสดงออกด้านคุณธรรม จริยธรรม มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี อารมณ์มั่นคง มีสติปัญญาพร้อมด้วยไหวพริบ สร้างศรัทธาแก่ศิษย์ทั้งการประพฤติต่อตนเองและผู้อื่น

4. การจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้มอนเตสซอรีเป็นฐาน หมายถึง กระบวนการที่เด็กเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม การพัฒนาความคิดและความสามารถ โดยอาศัยประสบการณ์และปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนและสิ่งแวดล้อม การจัดสภาพการเรียนรู้สำหรับแต่ละระดับปฐมวัย เป็นการจัดเตรียมสิ่งแวดล้อมในห้องเรียน อุปกรณ์มอนเตสซอรีเพื่อใช้ในการจัดการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน โดยมีครูเป็นผู้ให้การสนับสนุน ให้คำปรึกษาและกระตุ้นให้เด็กได้เรียนรู้และคิดแก้ปัญหาด้วย เป็นการเรียนรู้จาก การทำงานกับอุปกรณ์หรือสื่อ ซึ่งจะทำให้เด็กได้ฝึกทักษะกลไกผ่านประสาทสัมผัสทั้งห้า

5. ครูปฐมวัย หมายถึง ครูที่สอนในระดับปฐมวัยตามแนวนิยมมอนเตสซอรี โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ

6. ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ผู้อำนวยการสถานศึกษา รองผู้อำนวยการสถานศึกษา และรวมถึงผู้รักษาการในตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษาในโรงเรียนที่ประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้แนวนิยมมอนเตสซอรีเป็นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ

7. สภาพปัจจุบันการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ หมายถึง สภาวะหรือสถานการณ์ในปัจจุบันในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ระดับปฐมวัย โดยใช้แนวนิยมมอนเตสซอรีของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ

8. สภาพที่พึงประสงค์การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ หมายถึง ความต้องการของการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้แนวนิยมมอนเตสซอรีสำหรับครูปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ

9. ความต้องการจำเป็น หมายถึง ความแตกต่างระหว่างสภาพที่เป็นอยู่ในปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ที่ต้องได้รับการพัฒนาและปรับปรุงแก้ไขของกลุ่มผู้ให้ข้อมูล เพื่อให้เกิดการพัฒนาเปลี่ยนแปลงให้ดีขึ้น

10. สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ หมายถึง หน่วยงานที่จัดตั้งขึ้นภายใต้การกำกับดูแลของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ตั้งอยู่ที่เลขที่ 511 หมู่ 7 ตำบลวิศิษฐ์ อำเภอเมืองบึงกาฬ จังหวัดบึงกาฬ ซึ่งมีโรงเรียนที่จัดประสบการณ์การเรียนรู้ในระดับปฐมวัยโดยใช้แนวนิยมมอนเตสซอรีเป็นฐาน จำนวน 70 โรงเรียน

พูน ปรณ จิตโต ชีเว

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัย เรื่อง การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้มอนเตสซอรีเป็นฐานของครูปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาค้นคว้ารวบรวมจากตำรา เอกสารและวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นพื้นฐานสำหรับการวิจัย ดังนี้

1. หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย
 - 1.1 หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย ปีพุทธศักราช 2560
 - 1.2 ความหมายของการจัดประสบการณ์การเรียนรู้
 - 1.3 ความสำคัญของการจัดประสบการณ์การเรียนรู้
2. แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวกับมอนเตสซอรี
 - 2.1 ความเป็นมาของแนวคิดมอนเตสซอรี
 - 2.2 หลักสูตรการสอนมอนเตสซอรี
 - 2.3 ความหมายของแนวคิดมอนเตสซอรี
 - 2.4 ความสำคัญของการเรียนรู้ตามแนวคิดมอนเตสซอรี
 - 2.5 การเตรียมการของครูมอนเตสซอรี
3. หลักการการพัฒนาครู
 - 3.1 ความหมายของการพัฒนาครู
 - 3.2 องค์ประกอบของการพัฒนาครู
 - 3.3 กระบวนการการพัฒนาครู
4. การพัฒนาโปรแกรม
 - 4.1 ความหมายของโปรแกรม
 - 4.2 องค์ประกอบโปรแกรม
 - 4.3 กระบวนการพัฒนาโปรแกรม
5. บริบทสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 6.1 งานวิจัยในประเทศ
 - 6.2 งานวิจัยต่างประเทศ

หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย

1. หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย ปีพุทธศักราช 2560

กระทรวงศึกษาธิการ (2560) ให้ปรัชญาการศึกษาปฐมวัยไว้ว่า การศึกษาปฐมวัยเป็นการพัฒนาเด็กตั้งแต่แรกเกิดถึง 6 ปีบริบูรณ์ อย่างเป็นองค์รวมบนพื้นฐานของการอบรมเลี้ยงดู และการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ที่สนองต่อธรรมชาติ และพัฒนาการตามวัยของเด็กแต่ละคน ให้เต็มศักยภาพภายใต้บริบทสังคมและวัฒนธรรมที่เด็กอาศัยอยู่ ด้วยความรัก ความเอื้ออาทร และความเข้าใจของทุกคน เพื่อสร้างรากฐานคุณภาพชีวิตให้เด็กพัฒนาไปสู่ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เกิดคุณค่าต่อตนเอง ครอบครัว สังคม และประเทศชาติ

1.1 หลักการจัดการศึกษาปฐมวัย

เด็กทุกคนมีสิทธิที่จะได้รับการอบรมเลี้ยงดูและการส่งเสริมพัฒนาการตามอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก ตลอดจนได้รับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เหมาะสม ด้วยปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างเด็กกับพ่อแม่ เด็กกับผู้สอน เด็กกับผู้เลี้ยงดู หรือผู้ที่เกี่ยวข้องกับการอบรมเลี้ยงดู การพัฒนา และให้การศึกษาแก่เด็กปฐมวัย เพื่อให้เด็กมีโอกาสนำตนเองตามลำดับขั้นของพัฒนาการทุกด้านอย่างเป็นองค์รวม มีคุณภาพ และเต็มตามศักยภาพ โดยกำหนดหลักการ ดังนี้

1. ส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้และการพัฒนาที่ครอบคลุมเด็กปฐมวัยทุกคน
2. ยึดหลักการอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษาที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ

โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลและวิถีชีวิตของเด็กตามบริบทของชุมชน สังคม และวัฒนธรรมไทย

3. ยึดพัฒนาการและการพัฒนาเด็กโดยองค์รวมผ่านการเล่นอย่างมีความหมาย และมีกิจกรรมที่หลากหลาย ได้ลงมือกระทำในสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้เหมาะสมกับวัย และการพักผ่อนเพียงพอ

4. จัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้เด็กมีทักษะชีวิต และสามารถปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นคนดี มีวินัย และมีความสุข

5. สร้างความรู้ ความเข้าใจ และประสานความร่วมมือในการพัฒนาเด็กระหว่างสถานศึกษากับพ่อแม่ ครอบครัว ชุมชน และทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็กปฐมวัย

1.2 หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย สำหรับเด็กอายุต่ำกว่า 3 ปี

หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย สำหรับเด็กอายุต่ำกว่า 3 ปี จัดขึ้นสำหรับพ่อแม่ ผู้เลี้ยงดู หรือผู้ที่เกี่ยวข้องกับการอบรมเลี้ยงดูและพัฒนาเด็ก เพื่อใช้เป็นแนวทางการอบรมเลี้ยงดูและส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับเด็กเป็นรายบุคคล

1. จุดหมาย

การพัฒนาเด็กอายุต่ำกว่า 3 ปี มุ่งส่งเสริมให้เด็กมีพัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญา ที่เหมาะสมกับวัย ความสามารถ ความเข้าใจ และความแตกต่างระหว่างบุคคลดังนี้

- 1.1 ร่างกายเจริญเติบโตตามวัย แข็งแรง และมีสุขภาพดี
- 1.2 สุขภาพจิตดีและมีความสุข
- 1.3 มีทักษะชีวิตและสร้างปฏิสัมพันธ์กับบุคคลรอบตัวและอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

- 1.4 มีทักษะการใช้ภาษาสื่อสาร และสนใจเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ

2. คุณลักษณะอันพึงประสงค์หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย สำหรับเด็กอายุต่ำกว่า 3 ปี กำหนดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ดังนี้

- 2.1 พัฒนาการด้านร่างกาย
 - 2.1.1 ร่างกายเจริญเติบโตตามวัยและสุขภาพดี
 - 2.1.2 ใช้อวัยวะของร่างกายได้ประสานสัมพันธ์กัน
- 2.2 พัฒนาการด้านอารมณ์ จิตใจ
 - 2.2.1 มีความสุขและแสดงออกทางอารมณ์ได้เหมาะสมกับวัย
- 2.3 พัฒนาการด้านสังคม
 - 2.3.1 รับรู้และสร้างปฏิสัมพันธ์กับบุคคลและสิ่งแวดล้อมรอบตัว
 - 2.3.2 ช่วยเหลือตนเองได้เหมาะสมกับวัย
- 2.4 พัฒนาการด้านสติปัญญา
 - 2.4.1 สื่อความหมายและใช้ภาษาได้เหมาะสมตามวัย
 - 2.4.2 สนใจเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ รอบตัว

3. ระยะเวลาเรียน

หลักสูตรการศึกษาปฐมวัยกำหนดกรอบโครงสร้างเวลาในการจัดประสบการณ์ให้กับเด็ก 1-3 ปีการศึกษา โดยประมาณ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับอายุของเด็กที่เริ่มเข้าสถานศึกษาหรือสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ระยะเวลาเรียนสำหรับเด็กปฐมวัยจะขึ้นอยู่กับสถานศึกษาแต่ละแห่ง โดยมีเวลาเรียนไม่น้อยกว่า 180 วันต่อ 1 ปีการศึกษา ในแต่ละวันจะใช้เวลาไม่น้อยกว่า 5 ชั่วโมง โดยสามารถปรับใช้ให้เหมาะสมตามบริบทของสถานศึกษาและสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย

4. การอบรมเลี้ยงดูและการจัดประสบการณ์

การอบรมเลี้ยงดูและการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กอายุต่ำกว่า 3 ปี เพื่อให้เด็กได้เรียนรู้จากประสบการณ์ตรง ได้พัฒนาทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และ

สติปัญญา สามารถจัดในรูปแบบของกิจกรรมบูรณาการผ่านการเล่น การอบรมเลี้ยงดูและการจัด
ประสบการณ์ควรคำนึงถึงสิ่งสำคัญต่อไปนี้

สำคัญ

1. อบรมเลี้ยงดูเด็กและส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ โดยเน้นเด็กเป็น

2. ตระหนักและสนับสนุนสิทธิขั้นพื้นฐานที่เด็กพึงได้รับ

3. ปฏิบัติตนต่อเด็กด้วยความรัก ความเข้าใจ และใช้เหตุผล

4. ส่งเสริมพัฒนาการของเด็กอย่างสมดุลครบทุกด้าน

5. ปลูกฝังระเบียบวินัย คุณธรรม และวัฒนธรรมไทย

6. ใช้ภาษาที่เหมาะสมกับความสามารถและการเรียนรู้ของเด็ก

7. สนับสนุนการเล่นตามธรรมชาติของเด็ก

8. จัดสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยและเอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็ก

9. ประเมินการเจริญเติบโตและการพัฒนาการเด็กอย่างต่อเนื่อง

สม่ำเสมอ

10. ประสานความร่วมมือระหว่างพ่อแม่ ผู้ปกครอง ผู้เลี้ยงดู

สถานพัฒนาเด็กปฐมวัยและชุมชน

1.2.1 แนวทางการอบรมเลี้ยงดูและการจัดประสบการณ์ สำหรับเด็กอายุต่ำกว่า
3 ปี มีแนวทางดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560)

1) ดูแลสุขภาพอนามัยและตอบสนองความต้องการของเด็กเป็นรายบุคคล

2) สร้างบรรยากาศของความรัก ความอบอุ่น ความไว้วางใจ และความมั่นคง

ทางอารมณ์ให้กับเด็กในวิถีชีวิตประจำวัน

3) จัดประสบการณ์ตรงให้เด็กได้เลือก ลงมือกระทำและเรียนรู้จากประสาท

สัมผัสทั้งห้าและการเคลื่อนไหวผ่านการเล่น

4) จัดประสบการณ์ให้เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลที่แวดล้อมและสิ่งต่าง ๆ

รอบตัวเด็กอย่างหลากหลาย

5) จัดสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอก วัสดุอุปกรณ์ เครื่องใช้และ
ของเล่นที่สะอาดหลากหลาย ปลอดภัย และเหมาะสมกับเด็ก เพื่อส่งเสริมพัฒนาการเด็กรอบด้าน
รวมถึงมีพื้นที่ในการเล่นน้ำเล่นทราย

6) จัดหาสื่อการเรียนรู้ที่เป็นธรรมชาติ เหมาะสมกับวัยและพัฒนาการของเด็ก
สื่อที่เอื้อให้เกิดการปฏิสัมพันธ์ หลีกเลี่ยงการใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อเป็นพี่เลี้ยง

7) จัดรวบรวมข้อมูลและติดตามการเจริญเติบโต พัฒนาการและการเรียนรู้
ของเด็กเป็นรายบุคคลอย่างต่อเนื่อง สม่ำเสมอ

8) จัดกระบวนการเรียนรู้โดยให้พ่อแม่ ครอบครัว สถานพัฒนาเด็กปฐมวัย และชุมชนมีส่วนร่วมทั้งการวางแผน การสนับสนุนสื่อ การเข้าร่วมกิจกรรม และการประเมินพัฒนาการเด็ก

1.3 หลักสูตรการศึกษาปฐมวัยสำหรับเด็กอายุ 3-6 ปี

หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย สำหรับเด็กอายุ 3-6 ปี เป็นการจัดการศึกษา ในลักษณะของการอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษา เด็กจะได้รับการพัฒนาทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา ตามวัยและความสามารถของแต่ละบุคคล (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560)

1. จุดหมาย

หลักสูตรการศึกษาปฐมวัยมุ่งให้เด็กมีพัฒนาการตามวัยเต็มตามศักยภาพ และมีความพร้อมในการเรียนรู้ต่อไป

1. ร่างกายเจริญเติบโตตามวัย แข็งแรง และมีสุขนิสัย จึงกำหนด จุดหมายเพื่อให้เกิดกับเด็กเมื่อจบการศึกษาระดับปฐมวัย ดังนี้
2. สุขภาพจิตดี มีสุนทรียภาพ มีคุณธรรม จริยธรรม และจิตใจที่ดีงาม
3. มีทักษะชีวิตและปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีวินัย และอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข
4. มีทักษะการคิด การใช้ภาษาสื่อสาร และการแสวงหาความรู้ได้เหมาะสมกับวัยตามมาตรฐานคุณลักษณะอันพึงประสงค์

2. คุณลักษณะที่พึงประสงค์

หลักสูตรการศึกษาปฐมวัยกำหนดมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ จำนวน 12 มาตรฐาน ประกอบด้วย

1. พัฒนาการด้านร่างกาย
 - มาตรฐานที่ 1 ร่างกายเจริญเติบโตตามวัยและมีสุขนิสัยที่ดี
 - มาตรฐานที่ 2 กล้ามเนื้อใหญ่และกล้ามเนื้อเล็กแข็งแรงใช้ได้อย่างคล่องแคล่วและประสานสัมพันธ์กัน
2. พัฒนาการด้านอารมณ์ จิตใจ
 - มาตรฐานที่ 3 มีสุขภาพจิตดีและมีความสุข
 - มาตรฐานที่ 4 ซื่อซมและแสดงออกทางศิลปะ ดนตรี และการเคลื่อนไหว
 - มาตรฐานที่ 5 มีคุณธรรม จริยธรรม และมีจิตใจที่ดี

3. พัฒนาการด้านสังคม

มาตรฐานที่ 6 มีทักษะชีวิตและปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

มาตรฐานที่ 7 รักธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม และความเป็นไทย

มาตรฐานที่ 8 อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขและปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมในระบบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

4. พัฒนาการด้านสติปัญญา

มาตรฐานที่ 9 ใช้ภาษาสื่อสารได้เหมาะสมกับวัย

มาตรฐานที่ 10 มีความสามารถในการคิดที่เป็นพื้นฐานในการเรียนรู้

มาตรฐานที่ 11 มีจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์

มาตรฐานที่ 12 มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้และมีความสามารถในการแสวงหาความรู้ได้อย่างเหมาะสมกับวัย

3. การจัดประสบการณ์

การจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยอายุ 3–6 ปี เป็นการจัดกิจกรรมในลักษณะการบูรณาการผ่านการเล่น การลงมือกระทำจากประสบการณ์ตรงอย่างหลากหลาย เกิดความรู้ ทักษะ คุณธรรม จริยธรรม รวมทั้งเกิดการพัฒนาทรงด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา ไม่จัดเป็นรายวิชาโดยมีหลักการ และแนวทางการจัดประสบการณ์ ดังนี้

3.1 หลักการจัดประสบการณ์

3.1.1 จัดประสบการณ์การเล่นและการเรียนรู้้อย่างหลากหลาย เพื่อพัฒนาเด็กอย่างเป็นองค์รวมอย่างสมดุลและต่อเนื่อง

3.1.2 เน้นเด็กเป็นสำคัญ สนองความต้องการความสนใจ ความแตกต่างระหว่างบุคคลและบริบทของแต่ละสังคมที่เด็กอาศัยอยู่

3.1.3 จัดให้เด็กได้รับการพัฒนา โดยให้ความสำคัญกับกระบวนการการเรียนรู้และการพัฒนาของเด็ก

3.1.4 จัดการประเมินพัฒนาการให้เป็นกระบวนการต่อเนื่อง และเป็นส่วนหนึ่งของการจัดประสบการณ์ พร้อมทั้งนำผลการประเมินมาพัฒนาเด็กอย่างต่อเนื่อง

3.1.5 ให้พ่อแม่ ครอบครัว ชุมชน และทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการพัฒนาเด็ก

3.2 แนวทางการจัดประสบการณ์

3.2.1 จัดประสบการณ์ให้สอดคล้องกับจิตวิทยาพัฒนาการ

และการทำงานของสมองที่เหมาะสมกับอายุ วุฒิภาวะและระดับพัฒนาการ เพื่อให้เด็กทุกคนได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพ

3.2.2 จัดประสบการณ์ให้สอดคล้องกับรูปแบบการเรียนรู้ของเด็ก

เด็กได้ลงมือกระทำ เรียนรู้ผ่านประสาทสัมผัสทั้งห้า ได้เคลื่อนไหว สำรวจ เล่น สังเกต สืบค้น ทดลอง และคิดแก้ปัญหาด้วยตนเอง

3.2.3 จัดประสบการณ์แบบบูรณาการ โดยบูรณาการทั้งกิจกรรม

การใช้ทักษะ และสาระการเรียนรู้

3.2.4 จัดประสบการณ์ให้เด็กได้ริเริ่มคิด วางแผน ตัดสินใจลงมือ

กระทำ และนำเสนอความคิด โดยผู้สอนหรือผู้จัดประสบการณ์เป็นผู้สนับสนุนอำนวยความสะดวก และการเรียนรู้ร่วมกับเด็ก

3.2.5 จัดประสบการณ์ให้เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับเด็กคนอื่นและผู้ใหญ่

ภายใต้สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ในบรรยากาศที่อบอุ่น มีความสุข และเรียนรู้การทำกิจกรรมแบบร่วมมือในลักษณะที่ต่างกัน

3.2.6 จัดประสบการณ์ให้เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับสื่อและแหล่งการเรียนรู้

ที่หลากหลายและอยู่ในวิถีของเด็ก สอดคล้องกับบริบท สังคม และวัฒนธรรมที่แวดล้อมเด็ก

3.2.7 จัดประสบการณ์ที่ส่งเสริมลักษณะนิสัยที่ดีและทักษะการใช้

ชีวิตประจำวันตามแนวทางของหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ตลอดจนสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรม และการมีวินัยให้เป็นส่วนหนึ่งของการจัดประสบการณ์การเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง

3.2.8 จัดประสบการณ์ทั้งในลักษณะที่มีการวางแผนไว้ล่วงหน้า

และแผนที่เกิดขึ้นในสภาพจริงโดยไม่ได้ออกการณไว้

3.2.9 จัดทำสารนิพนธ์ด้วยการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับพัฒนา

การและการเรียนรู้ของเด็กเป็นรายบุคคล นำมาได้ตรงและใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาเด็กและการวิจัยในชั้นเรียน

3.2.10 จัดประสบการณ์โดยให้พ่อแม่ ครอบครัว และชุมชน

มีส่วนร่วมทั้งการวางแผน การสนับสนุนสื่อ แหล่งการเรียนรู้ การเข้าร่วมกิจกรรม และการประเมินพัฒนาการ

1.4 ความหมายของการจัดประสบการณ์การเรียนรู้

การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ระดับปฐมวัย มีความสำคัญและละเอียดอ่อนอย่างยิ่ง เพราะเป็นช่วงวัยแห่งการเรียนรู้ การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้กับเด็กในวัยนี้จึง

จำเป็นต้องใช้ทั้งศาสตร์ด้านความรู้ และศิลป์ด้านภาษา ท่าทาง และการออกแบบกิจกรรมเพื่อให้เหมาะสมต่อช่วงวัย การจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยจึงมีผู้ให้ความหมายไว้ ดังนี้

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาประถมศึกษาแห่งชาติ (2540) การจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมพัฒนาการทั้ง 4 ด้าน ให้แก่เด็กปฐมวัยที่มีอายุในช่วง 3-6 ปี ได้แก่ ด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา

เยาวพา เดชะคุปต์ (2542) กล่าวว่า การศึกษาปฐมวัย หมายถึง การจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีอายุตั้งแต่แรกเกิดจนถึง 6 ปี ซึ่ง Bloom กล่าวว่า 50 เปอร์เซ็นต์ ของสติปัญญา มนุษย์จะเริ่มพัฒนาขึ้นในช่วง 4 ปีแรกของชีวิต อีก 30 เปอร์เซ็นต์ จะพัฒนาขึ้นในช่วงต่อไป

กุลยา ตันติผลาชีวะ (2542) กล่าวว่า การจัดการศึกษาปฐมวัย หมายถึง การจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัยที่มีอายุแรกเกิดถึงอายุ 8 ปี การศึกษาอนุบาลเป็นการศึกษาเพื่อส่งเสริมพัฒนาการทางร่างกาย ความคิด สติปัญญา สังคมและอารมณ์

1.5 ความสำคัญของการจัดประสบการณ์การเรียนรู้

ความสำคัญของการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย การจัดประสบการณ์ตามแผนการจัดประสบการณ์ของ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาประถมศึกษาแห่งชาติ (2540 : 24) มีดังนี้คือ เป็นการจัดโดยยึดหลักการอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษาแก่เด็กอายุ 3-6 ปี ทั้งเด็กปกติ เด็กด้อยโอกาสและเด็กพิเศษ เพื่อให้เด็กพัฒนาทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา ผ่านกิจกรรมการเล่นที่เหมาะสมกับวัย และความแตกต่างระหว่างบุคคล โดยบุคคลที่มีความรู้ ความเข้าใจ ในการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาและเป็นความร่วมมือระหว่างบ้าน สถานศึกษาและชุมชน ที่มุ่งพัฒนาให้เหมาะสมกับวัย และมีความแตกต่างของแต่ละบุคคล ทั้งทางด้านร่างกายอารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา ครอบคลุมประสบการณ์สำคัญที่เด็กได้รับ 9 ประการ ได้แก่ การสื่อสารความคิดที่เป็นการกระทำ การใช้ภาษา การเรียนรู้ทางสังคม การเคลื่อนไหว ดนตรี การจำแนก เปรียบเทียบ จำนวน มิติสัมพันธ์ และเวลา

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับมอนเตสซอรี

1. ความเป็นมาของนวัตมอนเตสซอรี

จีระพันธ์ พูลพัฒน์ (2553) ได้อธิบายว่า ดร.มาเรีย มอนเตสซอรี เป็นผู้ริเริ่มการสอนแบบมอนเตสซอรี โดยเป็นผู้หญิงชาวอิตาลีคนแรกที่ได้รับปริญญาแพทยศาสตรบัณฑิตจากมหาวิทยาลัยแห่งกรุงโรม เมื่อจบการศึกษาจึงได้มีโอกาสทำงานกับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา และทางจิตที่คลินิกจิตแพทย์ของทางมหาวิทยาลัย ผลจากการทำงานกับเด็กทำให้มอนเตสซอรีเกิดแนวคิดและเกิดการเรียนรู้ว่า หากเด็กมีสิ่งของที่ต้องจับและบิดหมุนด้วยมือแล้ว

สมอย่อมทำหน้าที่ตอบสนองได้ มอนเตสซอรีจึงได้คิดวิธีการสอนขึ้นมาจากความเชื่อในการจัดการศึกษาให้แก่เด็กในวัยระยะเริ่มต้นว่า จุดมุ่งหมายในการให้การศึกษาในระยะแรกนั้นไม่ใช่การนำความรู้ไปบอกให้กับเด็ก แต่ควรเป็นการปลูกฝังให้เด็กได้เจริญเติบโตไปตามความต้องการตามธรรมชาติของเขา มอนเตสซอรีได้ศึกษาและได้มีประสบการณ์ตรงในการทำงานกับเด็ก พบว่าการที่จะให้เด็กได้เจริญเติบโตไปตามขั้นตอนของความสามารถนั้นควรจะต้องพัฒนาการสอนให้สัมพันธ์กับพัฒนาการ ความต้องการของเด็ก ตลอดจนการจัดสิ่งแวดล้อมที่สมบูรณ์และพิถีพิถัน ดังนั้น การสอนแบบมอนเตสซอรีจึงได้มาจากการสังเกตเด็กในสภาพที่เป็นจริง ไม่ใช่สภาพที่ผู้ใหญ่ต้องการให้เด็กเป็น จากการสังเกตเด็กจึงได้พัฒนาวิธีการสอน การจัดเตรียมสิ่งแวดล้อมและอุปกรณ์การสอนต่าง ๆ ขึ้นมาใช้ โดยได้เริ่มต้นนำวิธีการสอนไปใช้กับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ต่อมาได้พัฒนาและทดลองทฤษฎีการสอนกับเด็กปกติที่ Casa Dei Bambini หรือ Children's House ในปี ค.ศ. 1907

สรุปได้ว่า การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามแนวคิดแบบมอนเตสซอรี เป็นวิธีการสอนที่ริเริ่มมาจาก ดร.มาเรีย มอนเตสซอรี ซึ่งคิดค้นแนวคิดนี้ขึ้นมาจากการสังเกตและการจัดประสบการณ์ให้กับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาและทางจิตที่คลินิกจิตแพทย์ของทางมหาวิทยาลัย โดยการจัดเตรียมสิ่งแวดล้อมและอุปกรณ์การสอนต่าง ๆ ให้เด็กได้เรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติ แรกเริ่มทดลองใช้กับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาก่อนพัฒนามาใช้กับเด็กในกลุ่มปกติ

2. หลักสูตรการสอนมอนเตสซอรี

การจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้มอนเตสซอรีเป็นฐาน ซึ่งเป็นแนวคิดที่มีความเฉพาะทางและมีความละเอียดในด้านของกระบวนการ เนื้อหา สภาพแวดล้อม และส่วนสำคัญอย่างยิ่งคือสื่อเฉพาะทางในแบบของมอนเตสซอรี

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2565) กล่าวว่า หลักสูตรการสอนแบบมอนเตสซอรีสำหรับเด็กปฐมวัย แบ่งเนื้อหาออกเป็น 3 กลุ่ม ดังนี้

หลักสูตรการสอนแบบมอนเตสซอรี

1. กลุ่มประสบการณ์ชีวิต มีวัตถุประสงค์เพื่อฝึก กล้ามเนื้อมัดใหญ่-มัดเล็ก และกล้ามเนื้อมือ ฝึกตา-มือประสานสัมพันธ์ ฝึกการช่วยเหลือตนเองในชีวิตประจำวัน ฝึกการดูแลสิ่งแวดล้อมรอบตัว ฝึกสมาธิในการทำงาน และทำงานได้อย่างต่อเนื่องจนจบกระบวนการ ซึ่งถือเป็นการปูพื้นฐานในการเรียนระดับขั้นต่อไป
2. กลุ่มประสาทสัมผัส มีวัตถุประสงค์เพื่อฝึกประสาทสัมผัสทั้ง 5 อุปกรณ์ต่าง ๆ ในกลุ่มนี้จะช่วยให้เด็กได้ใช้ประสาทสัมผัสให้สัมพันธ์กันได้อย่างเหมาะสม เด็กจะได้สำรวจเพื่อค้นหา และทำความเข้าใจกับสิ่งแวดล้อมรอบตัวเป็นเส้นทางการเรียนรู้โลกภายนอก ทำให้สามารถมองเห็นได้กว้างและไกลด้วยความเข้าใจยิ่งขึ้น

3. กลุ่มวิชาการ (คณิตศาสตร์ ภาษา และเสริมทักษะประสบการณ์)

มีวัตถุประสงค์เพื่อปูพื้นฐานความรู้ให้แก่เด็กเกี่ยวกับจำนวนตัวเลข การอ่าน การเขียน และการเรียนรู้สิ่งแวดล้อมรอบตัว เช่น ภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ พุทธศาสตร์ โดยเด็กจะได้เรียนรู้ผ่านกระบวนการอย่างเป็นขั้นตอนจากรูปธรรมสู่นามธรรม โดยใช้อุปกรณ์ของมอนเตสซอรีเป็นสื่อ

แนวคิดมอนเตสซอรี

การสอนแบบมอนเตสซอรี เป็นแนวคิดที่คำนึงถึงเด็กเป็นหลัก จัดการเรียนการสอนตามความสนใจ ความต้องการ และการมุ่งมั่นตั้งใจในการเรียนรู้ด้วยตนเอง เด็กมีโอกาสแก้ไขข้อผิดพลาด นำข้อผิดพลาดดังกล่าวมาพิจารณา และวิเคราะห์เพื่อแสวงหาวิธีการที่ดีที่สุดจนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองภายใต้ความมีอิสระ เด็กได้ใช้จิตของตนในการสัมผัสสิ่งแวดล้อมรอบตัว เกิดความอยากรู้อยากเห็น และแสวงหาความรู้ด้วยตนเองจนเด็กเกิดการพัฒนาการทุก ๆ ด้าน การสอนแบบมอนเตสซอรี สามารถพัฒนาเด็กตั้งแต่วัยทารกจนถึงระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ทุกกลุ่มทั้งเด็กที่มีความต้องการพิเศษ และเด็กปกติ

ปรัชญาแนวคิดมอนเตสซอรี

มอนเตสซอรี เชื่อว่า มือ คือ ครูที่สำคัญ เมื่อมือของเด็กได้สัมผัส เด็กจะจดจำและเกิดเป็นประสบการณ์ สื่ออุปกรณ์ที่เป็นรูปธรรมจะช่วยให้เด็กเกิดความคิดรวบยอดจากสิ่งที่เด็กหยิบจับและสัมผัสได้ เกิดเป็นความเข้าใจภายในได้โดยง่าย พัฒนาไปสู่ทักษะความคิดรวบยอดที่เกิดจากภายในผ่านกระบวนการทำกิจกรรมด้วยสื่ออุปกรณ์ของมอนเตสซอรีที่เป็นรูปธรรม เด็กจะเรียนรู้และพัฒนาความคิดรวบยอดนั้นไปสู่ความเข้าใจในสิ่งที่เป็นนามธรรมได้ตามจังหวะการเรียนรู้ของเด็กแต่ละคนซึ่งแตกต่างกัน

หลักการจัดการเรียนรู้ ดังนี้

1. เด็กควรได้รับการยอมรับนับถือ (Respect for the Child) เด็กควรได้รับการยอมรับนับถือในสภาพที่แตกต่างไปจากผู้ใหญ่ และได้รับการยอมรับว่าเด็กแต่ละคนมีลักษณะเฉพาะและมีความแตกต่างกัน ดังนั้น ควรจัดการศึกษาให้เด็กแต่ละคนตามความสามารถ และความต้องการตามธรรมชาติของเขา โดยการพัฒนา รูปแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้สัมพันธ์กับพัฒนาการและความต้องการของเด็ก

2. เด็กมีจิตที่ซึมซับได้ (Absorbent Mind) จิตของเด็กเปรียบเหมือนฟองน้ำ และสามารถซึมซับข้อมูลต่าง ๆ จากสิ่งแวดล้อมรอบตัวเข้าไปในจิตของตนเองได้ กระบวนการนี้ จะเห็นได้ชัดจากการที่เด็กสามารถซึมซับภาษาที่อยู่ในสภาพแวดล้อมของเด็กได้เองโดยไม่ต้องมีการสอนอย่างเป็นทางการ

3. ช่วงวิกฤติแห่งการเรียนรู้ (Sensitive Periods) เด็กในวัยปฐมวัยเป็นช่วงเวลาสำคัญสำหรับการเรียนรู้ โดยเด็กสามารถเรียนทักษะเฉพาะอย่างได้ดีในช่วงเวลาดังกล่าว ดังนั้น

ครูจึงควรสังเกตเด็ก และใช้ประโยชน์จากช่วงเวลานี้ในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้สอดคล้องกับช่วงวิกฤติแห่งการเรียนรู้ของเด็กแต่ละคน

4. การเตรียมสภาพแวดล้อม (Prepared Environment) เด็กเรียนรู้ได้ดีที่สุดในสภาพแวดล้อมที่ได้จัดเตรียมไว้อย่างมีจุดมุ่งหมาย และเปิดโอกาสให้เด็กมีอิสระในการทำกิจกรรม ในสภาพแวดล้อมที่จัดเตรียมแล้วนั้นเด็กจะมีโอกาสทำกิจกรรมต่าง ๆ ตามความสนใจของตนเอง ซึ่งทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้ในสิ่งที่ทำ

5. การศึกษาด้วยตนเอง (Self-Education) จากการมีอิสระในสิ่งแวดล้อมที่จัดเตรียมไว้แล้วอย่างสมบูรณ์ เด็กสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง และเรียนรู้ระเบียบวินัยของชีวิต ผ่านการมีอิสรภาพในการทำงาน มีโอกาสแก้ไขข้อบกพร่องของตนเอง สามารถควบคุมการเคลื่อนไหวของตนเอง และมองเห็นความสามารถในการศึกษาหาความรู้ได้ด้วยตนเองภายใต้สถานการณ์ที่กำหนดให้ ซึ่งจะนำไปสู่ความมั่นใจในตนเอง ตลอดจนการให้ความร่วมมือในกิจกรรมต่าง ๆ ต่อไป

จุดมุ่งหมายของการจัดการสอนแบบมอนเตสซอรีการสอนแบบมอนเตสซอรีช่วยส่งเสริมพัฒนาการเด็กในด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. พัฒนาการเรียนรู้ในการทำงานด้วยตนเอง ด้วยการมีวินัยในตนเอง มีความรับผิดชอบ และสามารถควบคุมตนเองให้ทำงานได้สำเร็จ
2. พัฒนาการทางด้านสังคม โดยการเรียนรู้ทักษะทางสังคม และการใช้ชีวิตในสังคม เด็กจะเรียนรู้บทบาทและหน้าที่ในการเป็นสมาชิกของกลุ่ม รู้จักการรอคอย การช่วยเหลือและขอความช่วยเหลือ รวมถึงรู้จักช่วยเหลือสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสม
3. พัฒนาการทางด้านอารมณ์ ด้วยการเป็นผู้ที่มีจิตใจที่สงบ มีสมาธิในการทำงาน รู้จักควบคุมตนเองในการทำงานร่วมกับผู้อื่น รู้จักการรอคอยโอกาสของตนเอง และมีอารมณ์ที่เหมาะสม
4. พัฒนาการทางด้านสติปัญญา ด้วยการรู้จักแยกแยะ มีความคิดริเริ่ม รู้จักตัดสินใจ แก้ปัญหา และเลือกได้อย่างอิสระ
5. การพัฒนาทางด้านร่างกาย การพัฒนากล้ามเนื้อมัดเล็ก กล้ามเนื้อมัดใหญ่ มือ-ตาประสานสัมพันธ์ และการเคลื่อนไหวร่างกายอย่างสมดุล รวมถึงการดูแลสุขภาพร่างกายให้แข็งแรงและเจริญเติบโตตามวัย

บทบาทของครูมอนเตสซอรี

กรณีการ รักขุมแก้ว บัต (2549 อ้างอิงใน สำนักงานวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2556) ครูที่เป็นผู้จัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามแนวคิดมอนเตสซอรีจำเป็นต้องทำความเข้าใจเพื่อการปฏิบัติที่ถูกต้องในเรื่องดังต่อไปนี้

1. ความรู้เกี่ยวกับอุปกรณ์ การทำความเข้าใจเกี่ยวกับอุปกรณ์ ด้วยการสังเกต การดูรูปภาพ การอ่านหนังสือ หรือเรียนจากการฟังผู้อื่นอธิบาย รวมไปถึงการลงมือฝึกปฏิบัติกับ อุปกรณ์นั้นเป็นเวลานาน การพยายามเข้าใจและประเมินความยากง่าย ความรู้สึก ความสนใจ ครูควรมีความอดทนปฏิบัติงานซ้ำ ๆ ให้เหมือนกับที่เด็กปฏิบัติ จะส่งผลให้ครูสามารถประเมิน พลังงานหรือความอดทนของเด็กในแต่ละช่วงอายุได้อย่างชัดเจน

2. การรักษาระเบียบ นอกจากครูจะเป็นผู้นำเสนอหรือจัดเตรียมอุปกรณ์อย่างมี ระเบียบวิธีต่อเด็กแล้วนั้น ครูมีหน้าที่จัดสภาพแวดล้อมที่มีระเบียบ มีกฎเบื้องต้นของการสร้างวินัย ภายในเด็กที่ปฏิบัติได้โดยง่าย เด็กสามารถทำงานได้อย่างมีความสุข คือ ครูต้องเป็นผู้จัดเตรียม อุปกรณ์ทุกชิ้นให้มีที่เก็บเมื่อไม่ใช้งานแล้ว เด็กสามารถเลือกนำอุปกรณ์ที่ละอย่างจากบนชั้นวางมาใช้ และเมื่อใช้เสร็จต้องนำเก็บเข้าที่ให้เหมือนสภาพเดิม

3. การสร้างความสมบูรณ์ในการทำงานให้เด็ก หมายถึง เมื่อเด็กตั้งใจทำภารกิจ หรือกิจกรรมต่าง ๆ หน้าที่สำคัญของครูคือ เป็นผู้ช่วยในด้านการสร้างสมาธิให้เด็กอยู่กับกิจกรรมที่ทำ เพื่อนำไปสู่การพัฒนา ครูต้องสวมบทบาทเป็นผู้พิทักษ์ ไม่ให้เด็กถูกรบกวนจากสิ่งรบกวนอื่น ๆ

4. การให้บทเรียน ครูมีหน้าที่นำเสนอบทเรียน แนะนำอุปกรณ์ต่อเด็ก ครูผู้สอน ต้องมีความลึกซึ้งระหว่างความแตกต่างของ 2 ช่วงเวลา กล่าวคือ ในช่วงแรกครูให้เด็กได้สัมผัสและ ทำความคุ้นเคยกับอุปกรณ์และวิธีการใช้งานเบื้องต้น ในช่วงที่ 2 ครูมีหน้าที่อธิบายความรู้สึกดแทรก ความเข้าใจหลังจากที่เด็กได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเอง

5. ทักษะการสังเกต ครูมีหน้าที่สังเกตการทำงานของเด็ก ตั้งแต่เริ่มนำอุปกรณ์ จากชั้นวางมาสู่พื้นที่ทำงาน ในขณะที่ปฏิบัติและทำกิจกรรมเสร็จเก็บกลับชั้นวางอุปกรณ์ตามปกติ

3. ความหมายของแนวคิดมอนเตสซอรี

Montessori (1998) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การสอนแบบมอนเตสซอรี คือ การให้ การศึกษาในระยะแรก ไม่ใช่การเอาความรู้ไปบอกเด็ก แต่ควรปลูกฝังให้เด็กได้เจริญเติบโตไปตาม ความต้องการตามธรรมชาติของเขา เดิมทีเริ่มใช้การสอนนี้กับเด็กที่มีสติปัญญาล่าช้า และพบว่า เด็กเหล่านั้นมีพัฒนาการดีขึ้น สามารถเรียนร่วมกับเด็กปกติได้ ส่วนเด็กปกติก็ได้ผลดีมาก ด้วยวิธีการสอนปฐมวัย หรือระยะ 6 ปีแรกของชีวิต เป็นช่วงที่สติปัญญาและพลังจิตของคนเรา จะพัฒนาได้สูงสุด การสอนแบบมอนเตสซอรีจึงเน้นให้เด็กทำกิจกรรมด้วยตนเอง มีเสรีภาพในการหา ความรู้ตามความสนใจ เรียนรู้จากประสบการณ์ตรงผ่านการสังเกตและลงมือทำ ความสามารถด้าน สติปัญญาขึ้นอยู่กับประสาทสัมผัส จึงให้ความสำคัญกับสื่อ เน้นอุปกรณ์ที่ช่วยพัฒนาประสาทสัมผัส และมโนทัศน์ เด็กจะได้ใช้มือจับ ปิด หมุน เพื่อให้สมองตอบสนอง เน้นการช่วยเหลือตนเอง ให้มากที่สุด เด็กจะรู้จักควบคุมการทำงาน เรียนรู้ทั้งความสำเร็จ ความล้มเหลว ตลอดจน การหาทางแก้ไขปัญหาโดยไม่ต้องมีคำติชม การให้รางวัลหรือการลงโทษจากผู้ใหญ่ ห้องเรียนแนวนี้

จัดสภาพแวดล้อมที่คล้ายกับบ้าน มีห้องต่าง ๆ เช่น ห้องนอน ห้องโถง ห้องครัว แม้กระทั่งสวน ให้ได้ออกไปนั่งเล่น ทำกิจกรรมเพื่อซึมซับธรรมชาติด้วย เพราะธรรมชาติเป็นสิ่งแวดล้อมที่สำคัญ เด็กควรได้วิ่งเล่น ปีนป่ายเครื่องเล่นสนาม ดูแลต้นไม้ใบหญ้าและเลี้ยงสัตว์ นอกจากนี้มาเรียนมอนเตสซอรี ยังเชื่อว่าการสอนตามแนวคิดมอนเตสซอรีสามารถส่งเสริมเด็กให้เกิดคุณลักษณะ ดังนี้

1. เด็กเกิดการเรียนรู้ได้ตนเอง (Self-education/Auto-education) ซึ่งเป็นพื้นฐานของการเข้าใจตนเองในการเลือกวิธีการเรียนรู้ เป็นผู้ใฝ่รู้
2. เด็กสามารถนำสิ่งที่เรียนรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ดี เพราะหลักสูตรมอนเตสซอรีออกแบบโดยการเลียนแบบชีวิตจริง
3. เด็กเรียนด้วยความสุข เพราะเป็นจัดการเล่นปนเรียน สอดคล้องกับธรรมชาติการเรียนรู้ของเด็ก
4. เด็กได้เข้าสังคมกับเพื่อน เด็กที่มีความแตกต่างกันเรียนรู้ที่จะอยู่ร่วมกันและให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เพราะการเรียนแบบเป็นแบบจัดกลุ่มเด็กหลายอายุรวมกลุ่มกัน
5. การเรียนที่มุ่งให้เด็กทำกิจกรรมจนสำเร็จด้วยตนเอง ไม่มีการแข่งขันหรือการเปรียบเทียบ เด็กจะรู้สึกท้าทายตนเอง ไม่เครียดและไม่เบื่อหน่ายการเรียน
6. เด็กมีสมาธิจากการทำงาน จัดเด็กสงบไม่กระวนกระวาย จะเป็นเด็กที่อดทน ใจเย็นและมีความสุขจากงาน
7. เด็กจะเจริญเติบโตตามธรรมชาติ เพราะการสอนแบบมอนเตสซอรีให้ความสำคัญกับช่วงเวลาหลักของชีวิต การเจริญเติบโตทั้งทางสติปัญญาและจิตใจได้รับพลังอย่างเหมาะสม เกิดทักษะได้อย่างดี เช่น การเรียนรู้ภาษา การนับ การจัดของอย่างมีระเบียบ การขึ้นลงบันได เป็นต้น
8. เด็กมีบุคลิกภาพที่ดี คือ เป็นผู้กล้าคิดและตัดสินใจด้วยตนเอง เป็นผู้รู้จักการแก้ปัญหาด้วยตนเอง รับผิดชอบ รู้จักการเข้าสังคม มีทัศนคติเชิงบวก และเป็นผู้มีสติปัญญาเหมาะสมตามวัย
9. เด็กมีทักษะการเรียนรู้ที่จะเข้าสู่ระดับประถมได้ดี เพราะได้รับการเตรียมตัวจากหลักสูตรมอนเตสซอรีที่ครอบคลุมทางด้านประสบการณ์ชีวิต ด้านประสาทสัมผัส และทางด้านวิชาการ คือ การอ่าน การเขียนและทักษะทางคณิตศาสตร์
10. เด็กมีความเข้าใจธรรมชาติ เพราะได้รับการฝึกการสังเกตสิ่งที่เกิดขึ้นจริงในชีวิต เขาจะมีความสัมพันธ์กับธรรมชาติ
11. เด็กรู้จักการคิดสร้างสรรค์ เพราะได้รับการส่งเสริมการคิดอย่างอิสระ และการได้รับการยอมรับนับถือจากผู้ใหญ่

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2565) กล่าวว่า หมายถึง แนวคิดที่คำนึงถึงเด็กเป็นหลัก จัดการเรียนการสอนตามความสนใจ ความต้องการ และการมุ่งมั่นตั้งใจในการเรียนรู้

ด้วยตนเอง เด็กมีโอกาสนำข้อผิดพลาด นำข้อผิดพลาดดังกล่าวมาพิจารณา และวิเคราะห์ เพื่อแสวงหาวิธีการที่ดีที่สุด จนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองภายใต้ความมีอิสระ เด็กได้ใช้จิตของตน ในการซึมซับสิ่งแวดล้อมรอบตัว เกิดความอยากรู้อยากเห็น และแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง จนเด็กเกิดการพัฒนากทุก ๆ ด้าน การสอนแบบมอนเตสซอรีสามารถพัฒนาเด็กตั้งแต่วัยทารก จนถึงระดับมัธยมศึกษาตอนปลายทุกกลุ่ม ทั้งเด็กที่มีความต้องการพิเศษ และเด็กปกติ

สำนักบริหารงานการศึกษาภาคบังคับ (2558) กล่าวว่า การจัดประสบการณ์ตามแนวคิด มอนเตสซอรี คือ การพัฒนาเด็กแบบเป็นองค์รวม ด้วยการให้ตัวเด็กได้ค้นพบด้วยตนเอง โดยผ่าน ประสบการณ์รับรู้จากการปฏิบัติจริง จากการเล่นกิจกรรมที่หลากหลาย โดยการเน้นผู้เรียนเป็น รายบุคคลเป็นสำคัญ ให้เด็กได้เติมเต็มตามศักยภาพของแต่ละบุคคล ให้การยอมรับนับถือความคิด ความรู้สึก และพฤติกรรม ไม่ใช่การให้ทำตามความคิดของผู้ใหญ่ เน้นการจัดสภาพแวดล้อมที่สมบูรณ์ อันประกอบไปด้วย สื่อและอุปกรณ์ 4 หมวดกิจกรรม ได้แก่ หมวดชีวิตประจำวัน หมวดประสาทรับรู้ หมวดภาษา และหมวดคณิตศาสตร์ ให้มีความพร้อม ครบถ้วน สมบูรณ์ ให้เด็กสามารถทำกิจกรรมได้ ตลอดเวลา จัดบรรยากาศโดยรอบให้สะอาด น่าอยู่ เป็นระบบระเบียบ เอื้อต่อการทำกิจกรรม โดยการจัดช่วงอายุของผู้เรียนให้เป็นการเรียนแบบคละอายุ เนื่องจากแนวคิดมอนเตสซอรีเชื่อว่า การเป็นอยู่ของคนในสังคมและชีวิตจริงมีหลากหลายช่วงอายุอยู่ร่วมกัน ทำให้เกิดการพึ่งพาอาศัยกัน การช่วยเหลือแบ่งปัน การเกิดความเอื้ออาทร การมีสัมมาคารวะ ซึ่งถือเป็นวิถีทางธรรมชาติ จึงเป็นเหตุของการจัดห้องเรียนแบบคละอายุ

เยาพา เตชะคุปต์ (2542) กล่าวว่า มอนเตสซอรี เป็นการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ โดยเน้นวิธีการในการจัดสิ่งแวดล้อมทางกายภาพและจิตวิทยาที่จะช่วยในการเจริญเติบโตของเด็ก ในวัย 3-6 ปี จนทำให้เด็กในวัยนี้สามารถปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมได้ดี และมุ่งเน้นไปถึง พัฒนาการของเด็กเป็นสำคัญ มุ่งส่งเสริมให้เด็กพัฒนาความสามารถและความสนใจของตนเอง ได้อย่างเต็มที่ และครูจะต้องเป็นผู้จัดแนวทางการศึกษาให้กับเด็กด้วยการจัดเตรียมสภาพแวดล้อม ภายนอก โดยการใช้วัสดุประกอบการสอน (Didactic Materials)

จิระพันธุ์ พูลพัฒน์ และคำแก้ว ไกรสรพงษ์ (2543) กล่าวว่า แนวคิดทฤษฎีของ มอนเตสซอรีมีอิทธิพลต่อการศึกษาระดับอนุบาลจนถึงปัจจุบัน ดังนี้

1. ทฤษฎีความเป็นอิสระในการเลือกทำกิจกรรม ครูผู้สอนควรมีการเปลี่ยนบทบาท จากผู้ที่มีหน้าที่ในการสอนเพียงอย่างเดียวมาเป็นผู้สังเกตการณ์ (Observer) และเป็นผู้จัดหาอุปกรณ์ เพื่ออำนวยความสะดวกในด้านต่าง ๆ ให้กับเด็ก (Facilitator) และเป็นผู้คอยสังเกตการณ์ว่า เด็กทำอะไรบ้าง

2. ความเชื่อในเรื่อง “อิสรภาพทางการศึกษา” (Auto Education) คือ การเน้นให้ ผู้เรียนได้มีอิสระภาพในการเลือกทำกิจกรรมตามที่ตนเองสนใจ ซึ่งจิระพันธุ์และคำแก้ว ได้เสนอ

ชุดอุปกรณ์การศึกษาให้เด็กได้เล่น ซึ่งถือเป็นจุดเริ่มต้นของอุปกรณ์ทางการศึกษา (Didactic Materials) ในปัจจุบัน

3. การฝึกการรับรู้ การฝึกการรับรู้ควรจัดให้เป็นทักษะเบื้องต้นของการอ่าน การเขียน อันประกอบไปด้วย

3.1 หลักการจัดประสบการณ์ การจัดประสบการณ์โดยการยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ สนองต่อความต้องการ และความสนใจ จัดประสบการณ์การเล่นไปพร้อมกันกับการจัดการเรียนรู้ โดยให้ผู้ปกครองและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม ตลอดจนการจัดการประเมินพัฒนาการอย่างต่อเนื่อง

3.2 แนวทางการจัดประสบการณ์ โดยต้องจัดประสบการณ์ให้สอดคล้องกับ จิตวิทยาพัฒนาการให้เหมาะสมกับบุคลิกภาพ ระดับของพัฒนาการ กล่าวคือ ลักษณะการเรียนรู้ของเด็กในวัยนี้เป็นวัยที่มีการริเริ่มวางแผน การตัดสินใจ การลงมือกระทำ ภายใต้บรรยากาศที่สร้างให้อบอุ่นและมีความสุข จัดให้เด็กได้มีปฏิสัมพันธ์กับตัวสื่อและแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย การฝึกประสบการณ์ที่ส่งเสริมลักษณะนิสัยที่ดี และเปิดโอกาสให้พ่อแม่ ครอบครัว ผู้ปกครองและชุมชน ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดประสบการณ์

3.3 การจัดการศึกษาให้กับผู้ปกครอง ถือเป็นเรื่องเร่งด่วน และควรยึดเป็นหลัก สำคัญอีกประการ สำหรับการจัดการศึกษาแก่เด็ก โดยให้ผู้ปกครองได้รับความรู้ในด้านพัฒนาการ ด้านสุขภาพอนามัย ตลอดจนวิธีการในการอบรมเลี้ยงดูเด็ก

สิริมา ภิญโญอนันตพงษ์ (2550) กล่าวว่า การจัดประสบการณ์ตามแนวความคิด มอนเตสซอร์จัดเป็นการสอนแบบเน้นการเรียนรู้เป็นรายบุคคล คือ การให้เด็กได้ฝึกสัมผัสวัสดุ อุปกรณ์ที่เตรียมไว้เป็นรายบุคคล โดยการฝึกสัมผัสนั้นต้องได้รับคำแนะนำการใช้งานก่อนหลังจากนั้น เด็กจะเลือกทำกิจกรรม การเล่น การใช้สื่อต่าง ๆ ด้วยตนเอง เพื่อเป็นการฝึกการคิดริเริ่ม การฝึก ความเชื่อมั่นในความสามารถของตนเอง การฝึกปฏิบัติกับสื่อการสอนมอนเตสซอร์ที่เปิดโอกาสให้เด็ก ได้ปฏิบัติ ลองผิดเล่น ลองผิดลองถูก ไม่กลัวผิด กล้าเสี่ยง และเมื่อใดที่เด็กทำได้สำเร็จเด็กจะรู้สึก พอใจ เกิดเป็นรางวัลภายในตนเอง ซึ่งการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดมอนเตสซอร์จะไม่มีการให้คะแนน รางวัล ดาว ขนมห หรือสิ่งเร้าภายนอก เน้นการสร้างให้เด็กได้เกิดความรู้สึกภาคภูมิใจ เชื่อมั่นที่ตนเอง ทำได้เอง ในด้านของครูผู้สอน แม้จะมีบทบาทในการสอนเป็นหลัก แต่ต้องทำควบคู่และ ให้ความสำคัญไปกับการสังเกต การอำนวยความสะดวก การจัดเตรียมอุปกรณ์ให้เหมาะสมกับเด็ก ในกรณีหากเด็กต้องการความช่วยเหลือ ครูต้องให้เด็กทำการคิดหาวิธีแก้ไข และทำการช่วยเหลือ ตนเองก่อน แล้วครูจึงเข้าให้การช่วยเหลือเมื่อเด็กไม่สามารถแก้ไขปัญหาได้

จิรพันธุ์ พูลพัฒน์ (2553) กล่าวว่า แนวคิดมอนเตสซอร์นั้นเป็นการสอนที่คำนึงถึงเด็ก ความต้องการของเด็กในการเรียน การจัดเตรียมสิ่งแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนรู้ เน้นให้เด็กได้เรียนรู้ ทำงานด้วยตนเอง การจัดระบบระเบียบของเครื่องมือและอุปกรณ์ต่าง ๆ ไว้เพื่อให้เด็กได้พัฒนา

ตนเอง แนวทางถูกจัดเอาไว้ให้เด็กเป็นผู้เรียนที่มีอิสระ โดยการควบคุมความผิดพลาดในระหว่างการทำงานด้วยการใช้วัสดุเหล่านั้นเอง และการจัดสิ่งแวดล้อมให้เด็กมีความอิสระ การที่เด็กได้เรียนรู้ตามความต้องการด้วยตนเอง และซึมซับการเรียนรู้จากสิ่งแวดล้อม ส่งผลให้เด็กได้รับสิ่งที่ตนเองต้องการเรียนรู้ เด็กจะได้รับเสรีภาพแต่อยู่ในขอบเขตที่จำกัด อันมาจากสิ่งแวดล้อมที่จัดเตรียมเอาไว้

สรุปได้ว่า ความหมายของการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดมอนเตสซอรี จึงหมายถึงการจัดการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนแบบรายบุคคล โดยให้เด็กได้สัมผัสและฝึกหัดกับวัสดุอุปกรณ์ที่ครูผู้สอนจัดเตรียมไว้ให้เป็นรายบุคคล เพื่อเป็นการฝึกการคิดริเริ่ม ความเชื่อมั่นในความสามารถภายในของตนเอง ซึ่งถือเป็นการพัฒนาเด็กแบบเป็นองค์รวมด้วยการที่เด็กได้ศึกษาด้วยตนเอง ผ่านการใช้ประสาทสัมผัสรับรู้ด้วยการลงมือปฏิบัติจริงผ่านการจัดกิจกรรมที่หลากหลาย เต็มเต็มส่วนที่บกพร่องตามศักยภาพของแต่ละบุคคล การสร้างความภูมิใจในตนเองจากภายในเมื่อทำงานสำเร็จ โดยปราศจากการให้รางวัล ดาวหรือคะแนนอันจะถือเป็นสิ่งเร้าภายนอก นอกจากนี้การจัดสิ่งแวดล้อมที่สมบูรณ์ สะอาด อบอุ่น เป็นระบบระเบียบยังเป็นส่วนสำคัญที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็ก โดยมีกิจกรรม 4 หมวดกิจกรรม ดังนี้ หมวดชีวิตประจำวัน หมวดประสาทรับรู้ หมวดภาษา และหมวดคณิตศาสตร์ อย่างสมบูรณ์และครบถ้วน

4. ความสำคัญของการเรียนรู้ตามแนวคิดมอนเตสซอรี

Montessori (1998) ได้อธิบายเกี่ยวกับความสำคัญของการเรียนรู้แบบมอนเตสซอรีไว้ว่า มอนเตสซอรีเป็นการสอนรูปแบบหนึ่งที่ยึดเด็กเป็นศูนย์กลาง ผู้ริเริ่มการสอนนี้ คือ ดร.มาเรีย มอนเตสซอรี (Dr.Maria Montessori) แพทย์หญิงชาวอิตาลีที่มีความเชื่อว่า “การให้การศึกษาแก่เด็กในวัยเริ่มต้น ไม่ใช่การนำความรู้ไปบอกเด็ก แต่ควรเป็นการปลูกฝังให้เด็กได้เจริญเติบโตไปตามความต้องการทางธรรมชาติของเขา” มอนเตสซอรีเริ่มต้นแนวการสอนนี้ไปใช้กับเด็กที่มีพัฒนาการทางสติปัญญาล่าช้า โดยประดิษฐ์วัสดุอุปกรณ์ที่เป็นหัวใจสำคัญในการเปิดโอกาสให้เด็กได้ค้นพบสิ่งต่าง ๆ ด้วยตัวเอง โดยเน้นการฝึกฝนทางด้านประสาทสัมผัส จับ ต้อง บิดหรือหมุนด้วยมือ เพื่อให้สมองทำหน้าที่ตอบสนองได้ เด็ก ๆ จะได้เรียนรู้ความสำเร็จ ความล้มเหลว รู้จักแก้ไขข้อผิดพลาดด้วยตัวเอง เกิดแรงผลักดันที่เด็กทำให้เกิดขึ้นเอง และมีระเบียบวินัยที่เกิดจากความเป็นอิสระของเด็ก โดยไม่จำเป็นต้องมีคำติชมของผู้ใหญ่ หรือการให้รางวัลและการลงโทษ มอนเตสซอรีประสบความสำเร็จอย่างยิ่งเมื่อเด็กที่มีพัฒนาการทางสติปัญญาล่าช้าเหล่านั้นสามารถ อ่าน เขียน สอบผ่านและเรียนร่วมกับเด็กปกติได้ และยังใช้ได้ผลดีกับเด็กปกติอีกด้วย วิธีการสอนของมอนเตสซอรีจึงเป็นที่แพร่หลายไปทั่วโลก การจัดการเรียนการสอนแบบมอนเตสซอรี เป็นการจัดสภาพการเรียนรู้สำหรับเด็ก โดยมีครูเป็นผู้จัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนให้เหมือนบ้าน และเป็นผู้ให้การสนับสนุนให้เสรีภาพแก่เด็ก ให้คำปรึกษาและกระตุ้นให้เด็กคิดแก้ปัญหาด้วยตนเอง ให้ใช้จิตใจซึมซับสิ่งแวดล้อม โดยครูคำนึงถึงความสนใจ ความต้องการและความมุ่งมั่นในการเรียนรู้ของเด็ก

และยึดหลักความแตกต่างระหว่างบุคคลด้วยการจัดการเรียนการสอนแบบมอนเตสซอรีจะคำนึงถึงเด็กเป็นสำคัญ ส่งเสริมให้เด็กเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างอิสระ จัดสิ่งแวดล้อมและอุปกรณ์ให้เด็กได้ฝึกทักษะกลไกผ่านประสาทสัมผัสทั้งห้า เพื่อทำให้เกิดการรับรู้โดยผ่านการรู้จักควบคุมการทำงานด้วยตัวเอง เพราะมอนเตสซอรีเชื่อว่า เด็ก คือ ผู้รู้ความต้องการของตนเองและมีความสามารถที่จะซึมซับการเรียนรู้จากสิ่งแวดล้อมได้ สิ่งแวดล้อมและอุปกรณ์นั้นเป็นองค์ประกอบสำคัญสำหรับวิธีการสอนแบบมอนเตสซอรี สิ่งแวดล้อมของห้องเรียนต้องจัดให้เหมาะสมกับเด็ก จัดวางรูปแบบเพื่อช่วยให้เด็กได้พบความสำเร็จ เกิดความรู้สึกที่ดีต่อตนเอง เรียนรู้ได้ด้วยตนเองและเรียนรู้ด้วยสิ่งแวดล้อมรอบตัว ด้วยการที่เด็กได้เข้าไปสัมผัสกับงานที่ตนเองได้พบเห็นในชีวิตประจำวัน การเรียนแบบนี้ต้องการพื้นที่ว่างสำหรับเด็ก เพื่อเด็กจะได้นั่งทำงาน ทั้งบนเก้าอี้และพื้นด้วยการ ปูพรม ปูเสื่อ อุปกรณ์จัดทำด้วยสื่อบน ๑ และน้ำหนักเบา การเลือกอุปกรณ์จะเลือกมาเป็นส่วนประกอบทำให้เกิดความสวยงาม อุปกรณ์ที่ไม่สมบูรณ์จะต้องนำออกไปจากชั้นวางอุปกรณ์ ห้องต่าง ๆ รวมถึงบริเวณภายในภายนอกเปิดติดต่อกันได้ เด็กมีความรับผิดชอบในการจัดห้องให้สะอาดและมีระเบียบ อุปกรณ์ของมอนเตสซอรีแต่ละชิ้นจะมีจุดมุ่งหมายเฉพาะจุดเน้นอยู่ที่การรับรู้โครงสร้างของอุปกรณ์ที่จัดไว้ โดยผ่านทางประสาทสัมผัสและการเคลื่อนไหว อุปกรณ์แต่ละชิ้นครูจะต้องสาธิตการใช้อุปกรณ์ให้เด็กดูก่อน ด้วยวิธีการที่ทำให้เด็กเกิดความสนใจและอยากทำงานกับอุปกรณ์นั้นต่อไป อุปกรณ์จะมีลำดับความยากง่ายต่อเนื่องกันไป มีความสัมพันธ์กับวิชาที่เรียนต่อไป และตอบสนองความต้องการสำหรับช่วงเวลาหลักของชีวิต อุปกรณ์ของมอนเตสซอรีเกี่ยวข้องกับชีวิตในสังคมและเป็นประโยชน์ต่อการเรียนรู้ มีจุดเด่น ดูเรียบง่าย น่าสนใจ ช่วยแก้ไขข้อบกพร่องได้ด้วยตนเอง มีความละเอียดละอที่ครูผู้ใช้ต้องทำความเข้าใจในวิธีการที่จะนำเสนอต่อเด็กในการสอนแบบมอนเตสซอรีจะจัดหลักสูตรการสอนแบ่งเป็น 3 กลุ่ม ดังนี้

1. กลุ่มประสบการณ์ชีวิต (Practical Life) เป็นกลุ่มวิชาที่มุ่งให้เด็กได้ฝึกหัดในการดูแลตนเอง (Care of Life) ในการดูแลและควบคุมสิ่งแวดล้อม (Control of Environment) และพัฒนาการทักษะทางสังคม (Development of Social Skill) จุดประสงค์ของการทำงานกับอุปกรณ์ต่าง ๆ ในกลุ่มวิชานี้ เพื่อให้เด็กได้พัฒนาความเป็นอิสระ มีสมาธิ มีการประสานสัมพันธ์ที่ดี มีความเชื่อมั่นในตนเองและยอมรับนับถือตนเอง มีความตระหนักทางด้านสังคม สร้างความมีระเบียบในห้องเรียน และสติปัญญาได้รับการพัฒนาไปพร้อมกัน อุปกรณ์ในกลุ่มประสบการณ์ชีวิต เช่น ชุดเครื่องแต่งกาย การเทแห้ง เทน้ำ พับผ้า ฯลฯ เพื่อช่วยให้เด็กได้รู้จักดูแลตนเอง การกวาดขยะ การขีด การรดน้ำต้นไม้ ฯลฯ เพื่อให้เด็กได้รู้จักดูแลและควบคุมสิ่งแวดล้อม การรู้จักมารยาททางสังคมกล่าวคำทักทาย การเชื่อเชิญ เคารพข้อตกลง การจัดโต๊ะบริการ ของว่าง อาหาร ฯลฯ เป็นสิ่งที่ช่วยพัฒนาทางด้านทักษะทางสังคมให้แก่เด็ก

2. กลุ่มประสาทสัมผัส (Sensorial Education) เป็นกลุ่มวิชาที่จะช่วยให้เด็กได้พัฒนาทางด้านประสาทสัมผัสทั้งห้า และให้เด็กได้แนวคิดใหม่จากการที่ได้มีประสบการณ์และได้ฝึกหัด ช่วยให้เด็กเป็นคนที่มีความละเอียดละอในการสังเกต แยกแยะ มองเห็นวิธีการทำงานที่เป็นระบบ มีลำดับขั้นตอนและรู้จักที่จะควบคุมความผิดพลาดในการทำงาน รวมทั้งแก้ไขข้อบกพร่องด้วยตนเอง เด็กจะมีโอกาสได้คิดสร้างสรรค์สิ่งใหม่จากอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่ได้จัดไว้ให้ การทำงานจะช่วยสร้างวินัยในตนเองให้เกิดขึ้น กล้ามเนื้อได้รับการพัฒนา และกลุ่มวิชานี้ช่วยวางพื้นฐานสำหรับการศึกษาต่อไปของเด็กในด้านคณิตศาสตร์ การอ่าน วิทยาศาสตร์ ดนตรี ฯลฯ อุปกรณ์ในกลุ่มประสาทสัมผัส เช่น ทรงกระบอกมีจุด หอคอยสีชมพู บันไดสีน้ำตาล ฯลฯ ช่วยให้เด็กรับรู้เกี่ยวกับมิติ ควบคุมการเรียงลำดับ ได้ภาพที่สัมพันธ์กับคณิตศาสตร์ ช่วยพัฒนากล้ามเนื้อมือ เพื่อช่วยในการควบคุมการจับดินสอต่อไป กล้องเสียงที่เด็กได้เขย่ากระบอกทีละคู่แล้วจับคู่กระบอกที่ต่างสีกันแต่มีเสียงเหมือนกัน ช่วยพัฒนาทักษะการฟังและช่วยในการพัฒนาประสบการณ์ในการจับคู่ รูปทรงเรขาคณิตที่ช่วยให้เด็กได้คุ้นเคยกับรูปทรงต่าง ๆ รู้จักชื่อและตระหนักถึงรูปทรงที่มีอยู่ในสิ่งแวดล้อม

3. กลุ่มวิชาการ (Academic) เป็นกลุ่มที่ครอบคลุมวิชาการต่าง ๆ ที่จะเป็พื้นฐานในการเรียนต่อไป ทั้งคณิตศาสตร์ ภาษา วิทยาศาสตร์ ฯลฯ กลุ่มวิชานี้มุ่งหวังให้เด็กมีประสบการณ์พื้นฐานของการนับจากรูปธรรมไปสู่นามธรรม รู้จักจำนวนการบวกการลบ ไปตามลำดับของการเรียนรู้ตามวัย ให้เด็กได้มีประสบการณ์ทางด้านภาษา การเตรียมความพร้อมในการอ่านการเขียน โดยให้สัมพันธ์กันทั้ง 4 ทักษะ ให้เด็กได้มีโอกาสเรียนรู้วิทยาศาสตร์จากสิ่งแวดล้อม ได้ดูแลสัตว์เลี้ยงพืชผัก จัดสภาพให้เด็กได้เรียนรู้วัฒนธรรมของตนเอง รู้จักสภาพภูมิศาสตร์และประวัติศาสตร์ อุปกรณ์ในกลุ่มวิชาการ เช่น แขนงไม้สีแดง เพื่อให้เด็กได้นับ 1 ไปถึง 10 รวมทั้งให้ตระหนักถึงความสัมพันธ์ระหว่างจำนวน เช่น 2 มากกว่า 1 อยู่ 1 ทราบลำดับของตัวเลขจาก 1-10 แผ่นภาพโลหะ 10 แผ่น ที่มีรูปเรขาคณิตในกรอบที่แตกต่างกัน เพื่อเป็นการเตรียมเด็กสำหรับการจับดินสอให้ถูกต้องและมีผลทางอ้อมทางศิลปะ ในการพัฒนารูปแบบและการระบายสี บัตรตัวเลขและบัตรตัวอักษรกระดานทราย เพื่อให้เด็กได้รู้จักสังเกตตัวเลข ตัวอักษร ออกเสียงได้ถูกต้อง และการเตรียมเด็กสำหรับการเขียน ลูกโลกที่แสดงพื้นดิน พื้นน้ำ ทวีป ประเทศ ล้วนแต่ช่วยให้เด็กได้เรียนรู้สภาพภูมิศาสตร์รอบตัว การจัดบริเวณให้เด็กได้ทำสวนเลี้ยงสัตว์ ช่วยให้เด็กรู้จักการสังเกต การเจริญเติบโตของสิ่งมีชีวิต รู้จักการดูแลรักษาให้ดำรงชีวิตอยู่ได้ ทำให้เกิดความรับผิดชอบต่อหน้าที่ในการดูแลสวนเช่นเดียวกับการดูแลในห้องเรียน ข้อดีของการสอนแบบมอนเตสซอรีสำหรับในประเทศไทยได้มีการทำวิจัยเกี่ยวกับการสอนแบบมอนเตสซอรีไว้หลายเรื่อง พบว่า การสอนแบบมอนเตสซอรีช่วยให้เด็กทั้งที่ปกติและมีความบกพร่องทางสติปัญญามีพฤติกรรมความสามารถและการแสดงออกด้านต่าง ๆ ที่สูงขึ้น นอกจากนั้นการสอนแบบมอนเตสซอรีทำให้เด็กปฐมวัยมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์หลายประการ ดังนี้

3.1 มีความรักในควมมีระเบียบ เด็กที่ทำตัวได้กลมกลืนกับสิ่งแวดล้อมของมอนเตสซอรีแล้วจะแสดงออกถึงการมีความสุขที่จะจัดสิ่งต่าง ๆ ให้มีระเบียบเรียบร้อย เพราะอุปกรณ์และของทุกอย่างมีที่วางเฉพาะเป็นลำดับอยู่แล้ว

3.2 รักในการทำงาน เด็กจะแสดงออกมาให้เห็นถึงสมาธิในการทำงานที่เลือกมอนเตสซอรีได้ บอกว่างานที่เด็กได้เลือกขึ้นมาเองตามธรรมชาติของเด็กคือ สิ่งที่เด็กอยากจะทำ อยากจะรู้ เด็กจะมีสมาธิในการทำงาน เพราะงานหรือกิจกรรมที่เด็กเลือกนั้นตรงตามความต้องการของเขา

3.3 สัมพันธ์กับความจริง เด็กจะต้องแสดงให้เห็นว่าเป็นผู้ที่แสวงหาและเข้าใจในสิ่งแวดล้อม จะต้องแสดงให้เห็นถึงพัฒนาการของความหยั่งรู้ถึงลักษณะของความจริงในขณะที่เรียนรู้และปรับเข้าสู่สิ่งแวดล้อม

3.4 รักในความสงบและทำงานได้คนเดียว เด็กควรจะมีพลังของสมาธิสูงขึ้นเมื่อทำงานอยู่กับเด็กคนอื่น เด็กมีสิทธิที่จะทำงานคนเดียวโดยไม่มีใครมารบกวน นั่นคือให้ความเคารพต่อตัวเด็ก เด็กจะไม่ถูกบังคับให้ไปทำงานร่วมกับคนอื่นโดยที่ไม่เต็มใจ มอนเตสซอรี สังเกตพบว่า ในช่วงเวลาสงบของเด็กนี้ถึงจะเป็นเวลาช่วงสั้น ๆ นอกจากจะทำให้เด็กเกิดความรู้สึกของความมีวินัยในตนเองแล้ว ยังได้ช่วยสร้างความสงบสุขภายในจิตใจแก่เด็กด้วย

3.5 ความเป็นเจ้าของ เด็กควรแสดงให้เห็นชัดเจนขึ้นตามลำดับว่า ไม่ทำตัวเป็นเจ้าของวัสดุ อุปกรณ์ใด เพราะว่าอุปกรณ์ต่าง ๆ จะเป็นการใช้ร่วมกันในสิ่งแวดล้อมที่ได้เตรียมเอาไว้ให้ เมื่อเด็กมีอิสระในการเลือก เด็กจะสนใจในสิ่งที่เลือกมาเพื่อจะได้รับความรู้จากสิ่งนั้น

3.6 มีความเชื่อฟัง เด็กควรแสดงให้เห็นถึงการยอมรับคำแนะนำจากผู้ใหญ่ จากความเชื่อฟังนี้จะพัฒนาความมีวินัยในตนเองให้แก่เด็ก

3.7 พลังในการปฏิบัติจากสิ่งที่เลือก เด็กควรแสดงให้เห็นถึงความสามารถในการที่จะเลือก แยกแยะจากสิ่งแวดล้อม ถ้าได้ทำงานที่เหมาะสมเด็กจะเรียนรู้จากสิ่งนั้น เพื่อขยายความรู้ต่อไป เด็กจะได้รับประสบการณ์และเกิดความพึงพอใจจากการทำงานได้เสร็จสมบูรณ์ ส่วนนี้คือจุดเน้นของมอนเตสซอรีที่ให้ความสำคัญในเรื่องของสิ่งแวดล้อม โดยจะต้องจัดสิ่งแวดล้อมให้เหมาะสม เพื่อที่เด็กได้เข้าใจสิ่งแวดล้อม การที่เด็กได้รับการกระตุ้นให้เลือกได้อย่างเหมาะสมนี้แรงจูงใจภายในของเด็กจะพัฒนาไปอย่างต่อเนื่อง อุปกรณ์ของมอนเตสซอรีได้ออกแบบมาเพื่อช่วยให้เด็กพัฒนาพลังของสมาธิและวินัยของตนเอง

3.8 ความมีอิสระในการริเริ่ม เด็กควรแสดงให้เห็นถึงความเป็นอิสระ เด็กต้องการความร่วมมือจากคนรอบข้างที่จะช่วยให้ได้มีอิสระตามขั้นตอนของพัฒนาการ ส่วนนี้จะช่วยเพิ่มความสามารถของเด็กในการที่จะคิดริเริ่ม

3.9 มิวินัยในตนเอง เด็กควรแสดงให้เห็นว่ามีพลังของวินัยในตนเองเพิ่มขึ้นตามลำดับ ซึ่งเป็นการแสดงให้เห็นถึงกิจกรรมที่ให้อิสระและเสรีภาพ อุปกรณ์ของมอนเตสซอรีออกแบบมาเฉพาะที่จะกระตุ้นในเรื่องนี้ มอนเตสซอรีได้กล่าวเอาไว้ว่า การเชื่อฟังและวินัยในตนเองเป็นขั้นตอนที่สำคัญในกระบวนการที่เด็กจะพัฒนาความตั้งใจของตน

3.10 ร่าเริง เด็กควรแสดงให้เห็นว่ามีความพอใจ ทำงานได้อย่างสงบกับเพื่อน และซึมซับกิจกรรมของแต่ละคน เด็กควรจะได้พัฒนาบุคลิกภาพของตนเอง

3.11 การทำงานร่วมกับผู้อื่น เมื่อได้เรียนรู้การแบ่งปันอุปกรณ์จากการทำงานคนเดียว ต่อมาเด็กก็จะต้องรู้จักการทำงานร่วมกัน

สรุปได้ว่า การเรียนรู้แบบมอนเตสซอรี มีความสำคัญและเกิดประโยชน์ต่อการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้กับเด็ก โดยการจัดเตรียมสิ่งแวดล้อมและอุปกรณ์การสอนต่าง ๆ ให้เด็กได้เรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติ จะเป็นการส่งเสริมให้เด็กเกิดการเรียนรู้ได้ดีกว่าเรียนรู้จากครูเป็นผู้ถ่ายทอด การจัดสภาพการเรียนรู้สำหรับเด็ก โดยมีครูเป็นผู้จัดสิ่งแวดล้อมในห้องเรียน บริเวรรอบโรงเรียนให้เหมือนบ้านและเป็นผู้ให้การสนับสนุนให้เสรีภาพแก่เด็ก ให้คำปรึกษาและกระตุ้นให้เด็กคิดแก้ปัญหาด้วยตนเอง เป็นการส่งเสริมให้เด็กเกิดความมุ่งมั่นในการเรียนรู้และยึดหลักความแตกต่างระหว่างบุคคล เข้าใจในขีดความสามารถและความพร้อมของเด็กแต่ละคน เปิดโอกาสให้เด็กได้เรียนรู้เองตามความพร้อม โดยไม่บังคับว่าเด็กทุกคนต้องสามารถเรียนรู้ไปได้พร้อมกัน

5. การเตรียมการของครูมอนเตสซอรี

Macte (2015) ได้กล่าวไว้ว่า สมรรถนะสำคัญของครูมอนเตสซอรีที่ต้องมี คือ การเตรียมความพร้อมในด้านต่าง ๆ เช่น การเตรียมการด้านความรู้เกี่ยวกับทฤษฎี ประวัติความเป็นมาของรูปแบบการสอนแบบมอนเตสซอรี ทักษะการสอนของครูและด้านคุณลักษณะของครู กระบวนการจัดประสบการณ์แก่ผู้เรียน ความชำนาญในการเตรียมความพร้อมของสื่อและการจัดสภาพแวดล้อมภายในห้องเรียนให้เหมือนบรรยากาศของบ้าน

Helfrich (2019) ได้กล่าวไว้ว่า กระบวนการเปลี่ยนแปลงตนเองของครูนั้นมีความสำคัญมาก เพราะจะส่งผลให้เรามีความเข้าใจเกี่ยวกับเด็ก เนื่องจากบทบาทของครูมอนเตสซอรีอาจแตกต่างออกไปและความเข้าใจเกี่ยวกับห้องเรียนมอนเตสซอรีก็ต่างออกไป แต่เราทุกคนต้องผ่านกระบวนการเปลี่ยนแปลงตนเองซึ่งคล้ายกับสภาวะปกติของผู้ใหญ่ สภาวะที่ช่วยเยียวยาเกี่ยวกับประสบการณ์ ดังนั้นการเตรียมสิ่งแวดล้อมสำหรับการฝึกอบรมครูก็เหมือนกับการเตรียมสิ่งแวดล้อมสำหรับเด็ก ห้องเรียนจึงจำเป็นต้องจัดเตรียมสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสมสำหรับครู เช่น ฝึกการเตรียมพร้อมอุปกรณ์ ฝึกการใส่ใจในรายละเอียดเล็กน้อย ฝึกการมีสติอย่างลึกซึ้งและมีอิสรภาพในการเลือกเมื่อเราเข้าห้องฝึกปฏิบัติ เลือกสื่ออุปกรณ์ที่น่าเสนอบทเรียนมาแล้ว การจัดเตรียมสิ่งแวดล้อมมีแค่ 1 งานต่ออุปกรณ์ 1 อย่าง ดังนั้นเราจึงต้องฝึกการรอคอยและเข้าใจ

คนอื่น โดยการจัดเตรียมสิ่งแวดล้อมทางสังคมที่มีความหลากหลาย เมื่อทุกคนเข้ามาอยู่ร่วมกัน ทำให้เกิดการเรียนรู้ซึ่งกันและกัน การเคารพและให้เกียรติกัน ทำให้ศูนย์ฝึกอบรมมอนเตสซอรี มีความรัก ความอบอุ่น การส่งเสริมและสนับสนุนซึ่งกันและกัน ส่งผลให้เรารู้สึกปลอดภัยจากสิ่งที่ ทำร้ายต่าง ๆ

กรณีการ รักชุมแก้ว (2524) ได้กล่าวไว้ว่า การจะเตรียมความพร้อมครูมอนเตสซอรีนั้น ครูในระบบมอนเตสซอรีจะต้องมีความรู้ความสามารถและมีทักษะในหลายด้าน เช่น ความรู้เกี่ยวกับ ทฤษฎี หลักการของการจัดการเรียนการสอนแบบมอนเตสซอรี มีความสามารถในการใช้อุปกรณ์ เฉพาะของมอนเตสซอรี เนื่องจากอุปกรณ์มอนเตสซอรีมีวัตถุประสงค์เฉพาะ นอกจากนี้ยังต้องมีการ เตรียมตนเองให้พร้อมในด้านของพฤติกรรมหรือบุคลิกลักษณะให้มีความมั่นคงและมีระเบียบวินัย

จิระพันธ์ พูลพัฒน์ (2553) ได้กล่าวไว้ว่า ครูผู้สอนในระบบมอนเตสซอรีมีความจำเป็น ที่จะต้องมีความรู้ความสามารถในหลายด้าน เช่น หลักทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับวิธีการใช้อุปกรณ์ พัฒนาเด็ก มีความสามารถในการพัฒนาทักษะการทำงาน เช่น การเตรียมวงจรการทำงานให้กับเด็ก การเตรียมห้องเรียน การจัดสภาพแวดล้อม และที่สำคัญคือการมีคุณลักษณะที่เอาใจใส่ ช่างสังเกต อบอุ่น

แสงจันทร์ โพธิ์เปิด (2562) ได้กล่าวไว้ว่า ครูในระบบมอนเตสซอรีนั้นว่าเป็นบทบาทที่มีความสำคัญมากต่อการจัดการเรียนรู้แบบมอนเตสซอรี เนื่องจากการเป็นครูมอนเตสซอรีนั้น ต้องช่วยเหลือให้เด็กได้รับการพัฒนาศักยภาพด้านต่าง ๆ ไม่ใช่เพียงการสอนให้เด็กมีความรู้เท่านั้น ดังนั้นครูในระบบมอนเตสซอรีจึงไม่ใช่คำว่า ผู้สอน แต่ใช้คำว่า ผู้อำนวยการแทน จนกระทั่งมีการ เปลี่ยนเป็น Guide ซึ่งหมายถึงผู้นำทาง ซึ่งถือเป็นมิติใหม่ในการเป็นครูคนใหม่ไม่ใช่เพียงผู้สอน แบบเดิม แต่เป็นครูที่ทำหน้าที่เป็นผู้นำทาง หรือช่วยเหลือให้เด็กได้พัฒนาศักยภาพของตนเอง ด้วยตัวเด็กเอง การเตรียมการที่สำคัญที่สุดของครูมอนเตสซอรี คือ การเตรียมพร้อมทางจิตวิญญาณ เพราะเป็นการเตรียมพร้อมให้ครูเป็นตัวแปรที่สำคัญในการจัดการห้องเรียนมอนเตสซอรี ครูนั้นว่า เป็นตัวเชื่อมที่สำคัญระหว่างเด็กกับสิ่งแวดล้อม นอกจากนี้ยังเป็นการเชื่อมเด็กไปสู่โลกกว้างภายนอก การช่วยเหลือเด็กให้เป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมที่เขาอาศัยอยู่นั้น ทำให้เด็กสามารถเป็นตัวของตัวเอง ได้อย่างเต็มที่ที่อยากจะเป็นอย่างนั้นจะเห็นได้ว่า การทำงานกับเด็กถือเป็นงานที่ยิ่งใหญ่ เราจึงต้อง เตรียมตัวให้พร้อมโดยการผ่านกระบวนการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ เนื่องจากครูถือเป็นผู้ประกอบ สร้างจากประสบการณ์ในโรงเรียนให้แก่เด็ก เพราะพ่อแม่ที่เติบโตมาในแบบที่ต่างออกไป ทำให้มีความแตกต่างในด้านอิสระ การพึ่งพาตนเอง โดยครูจะต้องมีการเตรียมการในด้านต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1. ด้านหลักการ ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการจัดเรียนรู้แบบมอนเตสซอรี
2. ด้านทักษะกระบวนการการทำงานของครูมอนเตสซอรี
3. ด้านคุณลักษณะของครูมอนเตสซอรี

จากการศึกษาเกี่ยวกับการเตรียมการของครูมอนเตสซอรีจากนักวิชาการต่าง ๆ ผู้วิจัยจึงได้สังเคราะห์แนวคิดและสรุปเป็นองค์ประกอบและตัวชี้วัดได้ดังนี้

ตาราง 1 การวิเคราะห์และสังเคราะห์องค์ประกอบของครูมอนเตสซอรี

หน่วยงาน/บุคคล	Macte (2015)	Shanon Helfrich (2019)	กรณีการ รักรูมแก้ว (2524)	ระพีพันธุ์ พูลพัฒน์ (2553)	แสงจันทร์ โปเจิด (2562)	ความถี่
องค์ประกอบของครูมอนเตสซอรี						
1. ความรู้ความสามารถเกี่ยวกับทฤษฎีการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามแนวคิดมอนเตสซอรี	✓	✓	✓	✓	✓	5
2. ทักษะของครูมอนเตสซอรี	✓	✓	✓	✓	✓	5
3. คุณลักษณะของครูมอนเตสซอรี	✓	✓	✓	✓	✓	5

จากตารางการวิเคราะห์และสังเคราะห์องค์ประกอบของครูมอนเตสซอรี มีทั้งหมด

3 องค์ประกอบ ดังนี้

1. ความรู้ความสามารถเกี่ยวกับทฤษฎีการจัดประสบการณ์การเรียนรู้มอนเตสซอรี
2. ทักษะของครูมอนเตสซอรี
3. คุณลักษณะของครูมอนเตสซอรี

ซึ่งผู้วิจัยได้นำองค์ประกอบทั้ง 3 องค์ประกอบ มาเป็นกรอบแนวคิดในการจัดทำโปรแกรมเสริมสร้างการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้มอนเตสซอรีเป็นฐานของครูปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ โดยมีรายละเอียดของแต่ละองค์ประกอบ ดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 ความรู้ความสามารถเกี่ยวกับทฤษฎีการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามแนวคิดมอนเตสซอรี

Montessori (1998) ได้จัดการศึกษาเพื่อตอบสนองธรรมชาติความต้องการของผู้เรียนโดยวิธีการเชิงวิทยาศาสตร์ เริ่มต้นจากเหตุผลทางการแพทย์เพื่อรักษาและบำบัดเด็กที่มีอาการบกพร่องทางสมอง ปัจจุบันการจัดการศึกษาตามแนวคิดมอนเตสซอรีช่วยพัฒนาศักยภาพสูงสุดให้เด็กเป็นรายบุคคล โดยไม่จำกัดสถานภาพที่ติดตัวมาแต่เกิดว่า เป็นเด็กมีความบกพร่องหรือเด็กปกติ

หรือเป็นเด็กอัจฉริยะ ทั้งนี้ไม่มีข้อจำกัดเรื่องฐานะ เชื้อชาติหรือวัฒนธรรม ในฐานะแพทย์ นักมานุษยวิทยา นักวิชาการและอัจฉริยภาพของ ดร.มอนเตสซอรี ซึ่งนับว่าเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในหลักปรัชญาจิตวิทยา วิธีสอนร่วมกับการทดลองทางวิทยาศาสตร์ที่รวบรวมการสังเกตมนุษย์ตั้งแต่แรกเกิดจนบรรลุวุฒิภาวะ จากประสบการณ์ในการศึกษาเด็กในทุกเชื้อชาติ ทุกวัฒนธรรม ทุกภูมิหลังทางเศรษฐกิจของครอบครัวเด็ก และเมื่อรวมด้วยอุปกรณ์การสอนที่ออกแบบเป็นพิเศษนานาประการ จึงกลายเป็นการศึกษาระบบมอนเตสซอรี

ปรัชญาการศึกษาตามแนวคิดมอนเตสซอรี คือ การพัฒนาคุณภาพชีวิตของมนุษย์ให้อยู่ร่วมกันได้อย่างสร้างสรรค์ ตามจริยธรรมและประเพณีที่ดีของชุมชนที่เด็กอยู่อาศัย ทำให้สังคมของเด็กเป็นสังคมสมานฉันท์ ประองตองและมีสันติภาพ การศึกษาตามแนวคิดมอนเตสซอรีถูกออกแบบเพื่อช่วยเด็กสร้างความเจริญงอกงามจากภายในตนเองตั้งแต่วัยเยาว์จนถึงวัยบรรลุมวุฒิภาวะ แต่อยู่บนพื้นฐานที่มีความยืดหยุ่นให้บังเกิดประโยชน์สูงสุดต่อเด็กแต่ละคนยึดหลักความแตกต่างระหว่างบุคคล หลักการสำคัญที่เป็นพื้นฐานของการจัดการศึกษามาจากข้อมูลข้อค้นพบและเหตุผลทางวิทยาศาสตร์ การเรียนการสอนจึงเป็นการใช้วิธีการและข้อมูลทางวิทยาศาสตร์ เด็กจะประสบความสำเร็จ เนื่องจากหลักการต่าง ๆ ตามธรรมชาติความเจริญเติบโตของเด็ก ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. ครูผู้สอนบอกเล่าเกี่ยวกับประวัติ ดร.มาเรีย มอนเตสซอรี
2. ครูสามารถอธิบายเกี่ยวกับความต้องการและแนวโน้มความเป็นมนุษย์
3. ครูสามารถอธิบายเกี่ยวกับพัฒนาการสี่ระนาบ
4. ทักษะเกี่ยวกับจิตซึมซับและการปรับตัว

โดยดร.มาเรีย มอนเตสซอรี กล่าวว่า “เมื่อเด็กมีความพยายามในเรื่องใด ๆ แล้วเด็กจะทำซ้ำจนสมบูรณ์แบบ หรือจนประจักษ์แจ้งในตนเอง เช่น เมื่อเด็กจะกลายมาเป็นนักเปียโนได้เด็กจะต้องทำมากกว่าการเล่นแบบนักเปียโนที่สามารถเล่นได้แล้ว เขาจะต้องมีการฝึกฝนอย่างมากเพื่อให้นิ้วของเขามีทักษะที่เพียงพอจะเป็นนักเปียโนที่เชี่ยวชาญ เช่นเดียวกับที่เราอ่านนิทานหรือเล่าเรื่องให้เด็ก ๆ ฟังเกี่ยวกับนักบุญหรือวีรบุรุษต่าง ๆ โดยคิดว่าจะส่งผลให้เด็ก ๆ คิดและทำอย่างที่นักบุญหรือวีรบุรุษเหล่านั้นทำ ซึ่งมันเป็นไปได้เสียถ้าเด็กไม่ได้มีการเตรียมจิตวิญญาณส่วนลึกให้พร้อมในเรื่องนี้ ไม่มีผู้ใดเป็นผู้ยิ่งใหญ่ขึ้นได้ด้วยการเลียนแบบเพียงเท่านั้น แต่อาจเป็นเพียงตัวกระตุ้นหรือปลุกเร้าความสนใจ ความปรารถนาที่จะเลียนแบบ ซึ่งกระตุ้นให้เกิดความพยายาม แต่สิ่งที่จำเป็นคือ เด็กต้องมีทักษะที่เพียงพอเพื่อจะไปยังเป้าหมายที่ตั้งไว้ ดังนั้น สิ่งแรกที่ต้องส่งเสริมเด็กไม่ใช่การพุงเป้าไปที่การให้เด็กเลียนแบบ แต่เป็นการให้เด็กได้สร้างตนเองให้มีความสามารถเพียงพอที่จะเลียนแบบ เด็กต้องมุ่งที่จะเปลี่ยนไปสู่สิ่งที่พวกเขาคำปรารถนา ซึ่งนี้แสดงให้เห็นถึงความสำคัญของการเตรียมการด้านต่าง ๆ โดยธรรมชาติ ไม่ได้ให้เพียงการลอกเลียนแบบเท่านั้น

มนุษย์ทุกคนที่เกิดมาเมื่อแรกเป็นเด็กทารกไม่มีลักษณะเฉพาะติดตัวมาตั้งแต่เกิด เพราะทารกยังไม่สามารถเคลื่อนไหวและช่วยเหลือตนเองได้ มีความอ่อนแอและบอบบาง ต่างจากสัตว์อื่นโดยสิ้นเชิง เช่น ลูกโลมาน้อยที่คลอดออกมาจากท้องแม่โลมาก็สามารถว่ายน้ำได้ทันที ส่วนมนุษย์นั้นต้องใช้เวลาในการพัฒนาที่ละขั้นตอนตามขีดความสามารถของร่างกายตามพัฒนาการ เพราะธรรมชาติมีความปรารถนาต่อเด็กวัยนี้ คือ มนุษย์ซึ่งแม้เกิดต่างที่ต่างถิ่นกัน แต่สามารถเรียนรู้ความแตกต่างของท้องถิ่นได้อย่างรวดเร็ว เพียงแค่ออยู่ในสิ่งแวดล้อมนั้นมนุษย์ก็สามารถรับเอาจากทุกสิ่งทุกอย่างเข้ามาในตัวเองได้อย่างง่ายดาย ไม่ต้องใช้ความพยายาม สิ่งนี้เรียกว่ากระบวนการเพื่อการปรับตัวสู่โลกสังคม เช่น การดมกลิ่น การชิมรส การสัมผัส การฟัง การมองเห็น ซึ่งผ่านประสาทสัมผัสทั้งห้า ในการเรียนรู้เพื่อเปิดประตูสู่โลก เพื่อการก่อร่างสร้างตนเองได้อย่างง่ายดาย กระบวนการเหล่านี้คือหนทางที่ทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้ซึ่งเรียกว่า “จิตซึมซับ”

5. ครูสามารถอธิบายเกี่ยวกับกระบวนการเรียนรู้ การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ มอนเตสซอรีตั้งอยู่บนฐานความต้องการของเด็ก การค้นพบและเรียนรู้ลักษณะสำคัญของช่วงเรียนรู้ใด เกิดจากการสังเกตเด็กในการออกแบบและลงมือกระทำ ทั้งหมดนี้ต้องตั้งอยู่บนพื้นฐานการสังเกต ในฐานะครูมอนเตสซอรีจำเป็นต้องมีทักษะการสังเกต ซึ่งเป็นทักษะที่สำคัญและจำเป็นที่จะต้องเรียนรู้ การค้นพบของช่วงการเรียนรู้ใด ซึ่งในช่วงนี้เป็นการพัฒนาทางด้านจิตใจจะอยู่ในช่วงที่เด็กมีความสามารถต่าง ๆ ดังนั้น เราต้องจัดทำกรวางแผนใหม่ เราต้องเรียนรู้จากเด็กในการมีปฏิสัมพันธ์กับความสามารถเหล่านี้จากการเริ่มใช้ชีวิต หรือจากการเกิด เราต้องเรียนรู้และสังเกตเหตุการณ์ประหลาดต่าง ๆ การเริ่มต้นของชีวิตจิตใจ สำหรับเด็กคือการสร้างจิตใจของผู้ใหญ่คนหนึ่ง การสร้างสรรค์นี้ต้องเป็นการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องของเหตุการณ์ต่าง ๆ เราต้องเรียนรู้รายละเอียดและความลึกซึ้งของจิตวิทยาสำหรับเด็กเล็ก หรือสังเกตพัฒนาการ และค้นหาว่าอะไรที่เราสามารถทำเพื่อช่วยเหลือได้

6. ครูสามารถอธิบายเกี่ยวกับการเคลื่อนไหวเบื้องต้น

7. ความสามารถเกี่ยวกับพัฒนาการทางสังคม การเจริญเติบโตทางด้านสังคมของเด็กเล็ก เป็นการสะท้อนผลของการปฏิบัติการของประสบการณ์อันหลากหลายที่ได้ประสบการณ์มาจากสังคมมนุษย์ การให้อิสระเต็มที่กับเด็กจะผลักดันให้เด็กเห็นปัญหาของตนเอง แก้ไขตนเอง กล้าเผชิญปัญหา ซึ่งวิธีแก้ปัญหามาจากประสบการณ์ทางสังคมนั่นเอง โดยที่ครูผู้ดูแลไม่ต้องเข้าช่วยเหลือเกินความจำเป็น ในความเป็นจริง ครูมักจะแทรกแซงกระบวนการนี้เสมอทำให้บรรยากาศภาพรวมของห้องไม่ลื่นไหล อาจมีบางกรณีที่ครูต้องเข้าช่วยเหลือ นอกจากนั้นควรปล่อยให้เด็กเผชิญกับปัญหาด้วยตนเอง

8. ครูสามารถอธิบายเกี่ยวกับสภาวะปกติและงาน พัฒนาการของเด็กด้านคุณลักษณะได้มาหลังจากเด็กเริ่มมีสมาธิ เราไม่สามารถพัฒนาเด็กที่มีอาการรวนเรไม่มีระเบียบ

ไม่รับฟังหรือหยุดตนเองไม่ได้ ในระยะแรกจะมีการสร้างเกิดขึ้นจากภายใน และต่อมาเด็กทุกคนจะมีบุคลิกลักษณะที่คล้ายคลึงกัน เราเรียกว่า “สภาวะปกติ” มีลักษณะเดียวที่กล่าวได้ว่า “สภาวะปกติ” ในขณะที่บุคลิกลักษณะของสภาวะความผิดปกติมีมากมาย สภาวะปกติมีคุณลักษณะที่ยอดเยี่ยม สวยงาม เด็กปกติมีคุณลักษณะที่ไม่ธรรมดา เด็กจะมีความพึงพอใจ ใส่ใจ ทำงานอย่างสนใจ แม่นยำ มีความสงบ มีความสุข มีความซาบซึ้งกับสังคม โดยก่อนที่จะมีสมาธิเช่นนี้ เด็กเคยมีอาการไม่มีระเบียบ วุ่นวาย มีการทะเลาะ ไม่สนใจกับการทำงาน มีสภาวะปกติ เป็นพลังที่ไม่สามารถมองเห็นได้โดยตรง แต่ปรากฏจากพฤติกรรมของเด็ก ซึ่งเป็นช่องทางที่นำไปสู่ความเจริญเติบโตของชีวิต โดยปกติเราจะไม่สามารถมองเห็นพลังงานที่เกิดภายในตัวเด็ก แต่เมื่อเด็กทำงานและเกิดภาวะสมดุลขึ้นในเวลาใดเวลาหนึ่ง เมื่อกล่าวถึงเด็กกระดานที่ 1 สามารถพิจารณาได้ว่ามีกระบวนการจิตซึมซับ ซึ่งทำงานร่วมกับช่วงเรียนรู้เป็นพลังงานภายในที่ผลักดันให้เด็กเลื่อนไหลไปกับกิจกรรมที่เกิดขึ้น นอกจากนี้เด็กยังมีพลังแนวโน้มความเป็นมนุษย์มีส่วนทำให้มนุษย์สามารถพัฒนาได้ สภาวะปกติเป็นช่วงจังหวะที่มีความเลื่อนไหลได้ แต่ไม่คงที่สามารถเปลี่ยนแปลงได้ เช่น ตอนที่เด็กอายุ 4 ขวบ มีสมาธิจดจ่อกับการทำงานเป็นอย่างดี แต่ต่อมาครอบครัวของเด็กคนนั้นแตกแยก เด็กย่อมอยู่ในสภาวะเปี่ยงเบนได้เสมอ หากเกิดสภาวะเปี่ยงเบนขึ้นครูต้องเข้าใจว่าเกิดจากสาเหตุใดที่มาขัดขวางพลังงานของเด็ก แต่ไม่ว่าสาเหตุของการสภาวะเปี่ยงเบนมาจากอะไรก็ตาม วิธีการแก้ไขหรือเยียวยาสามารถทำได้ด้วยการให้งานที่มีวัตถุประสงค์และความหมาย “Key is work” เพราะการทำงานเป็นกุญแจสำคัญในการแก้ไขปัญหาสภาวะเปี่ยงเบน ในฐานะครูซึ่งทำงานร่วมกับเด็ก ต้องหมั่นเตือนตนเองอยู่เสมอว่า ควรรับความอยากรู้อยากเห็นในมูลเหตุและไม่เป็นผู้ตัดสิน แต่ครูต้องมีทักษะในการสังเกตขั้นสูง

9. ครูสามารถอธิบายเกี่ยวกับสภาวะเปี่ยงเบน ภาวะเปี่ยงเบนมีอยู่ 2 ประเภท คือ

9.1 สภาวะเปี่ยงเบนแบบเข้ม Strong Deviation

9.1.1 การเอาแต่ใจ เด็กสนใจเฉพาะสิ่งที่ตนเองชอบหรือพึงพอใจเท่านั้น ไม่นึกถึงผู้อื่น แม้แต่เลือกแล้วก็เปลี่ยนใจได้โดยง่าย ในกรณีนี้ต้องช่วยไม่ให้เด็กกลายเป็นพฤติกรรมถาวร ผู้ใหญ่ต้องมั่นคงในสิ่งที่เด็กเลือกแล้วในครั้งนี้ ส่วนครั้งต่อไปจึงจะให้โอกาสในการเลือกสิ่งอื่นที่ต้องการได้

9.1.2 การฉุนเฉียวรุนแรง สังเกตได้ง่ายจากการปฏิบัติตนในกลุ่มเพื่อน เช่น ผลัก ทะเลาะ ตบตีกับเพื่อนเสมอ เป็นพฤติกรรมที่ต้องหยุดเด็กอย่างรวดเร็ว เนื่องจากเด็กไม่รู้จักรู้วิธีเป็นเพื่อนกับคนอื่น ดังนั้นการแสดงให้เห็นถึงวิธีการเป็นเพื่อนกับคนอื่นสามารถใช้วิธีอื่นได้ ซึ่งไม่จำเป็นต้องใช้ความรุนแรง

9.1.3 การดื้อรั้น มักจะพบเมื่อเข้าไปจัดการกับเด็กคนนั้น เด็กจะแสดงพฤติกรรมว่าไม่สนใจคำพูดหรือพฤติกรรมที่บอกว่าเด็กควรหยุด เช่น ครูสบตาแล้วเด็กจะไม่หลบสายตาครู

9.1.4 การก้าวร้าว บางวัฒนธรรมผู้ใหญ่ยอมรับได้ว่าเด็กชายก้าวร้าวได้ ต่อยตีกับเพื่อนได้ถือเป็นเรื่องปกติ แต่เด็กผู้หญิงทำเช่นนั้นไม่ได้

9.1.5 การไม่เชื่อฟัง มักเกิดจากการละเลยของผู้ใหญ่ ซึ่งเห็นว่าเป็นเรื่องไม่สำคัญ โดยมองว่าเด็กยังเล็กเกินกว่าจะเข้าใจในเรื่องนั้น

9.1.6 การครอบครองหรืออิจฉา ปกติเด็กจะมีพลังในการปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมรอบตัว แต่ถ้าโดนขัดขวางว่าอุปกรณ์ต่าง ๆ จับต้องไม่ได้ เด็กจะกลับมายุัดติดกับอุปกรณ์เหล่านั้นแทน อาจหยิบของหรืออุปกรณ์ในห้องเรียนกลับบ้านเพื่อครอบครอง เป็นพฤติกรรมที่เกิดขึ้นและหายไปได้ เพียงแค่ครูบอกผู้ปกครองว่าเห็นสิ่งของนั้นก็เก็บมาคืนให้ครู โอกาสแบบนี้เกิดกับเด็กทุกคนในวัยนี้ เพราะเมื่อเด็กหมดความสนใจและไม่อยากได้แล้วก็จะเอามาคืน

9.1.7 การโลเลเปลี่ยนง่าย เป็นพฤติกรรมที่เกิดขึ้นได้กับคนทุกวัย

9.1.8 การไม่มีสมาธิ ปัจจุบันพบมากขึ้น เนื่องจากอิทธิพลของสื่ออิเล็กทรอนิกส์ สิ่งเหล่านี้จะค่อย ๆ ดึงเด็กออกจากสมาธิและสมาธิสูญหายในที่สุด

9.1.9 การประสานงานการเคลื่อนไหวยาก ในกรณีบุคคลที่ได้รับอุบัติเหตุ เจ็บป่วย ชราภาพ ทำให้ความสามารถในการประสานงานการเคลื่อนไหวหายไป โดยเฉพาะในกรณีที่เกิดเหตุการณ์กระทบกระเทือนทางจิตใจ ทำให้สูญเสียการควบคุมซึ่งมาจากสภาวะทางจิตใจ

9.1.10 จิตสับสน เกิดจากความไม่พร้อมของสภาวะจิตใจ เช่น ภาวะใกล้สอบอาจเกิดจากความวิตกกังวล

9.1.11 การฝันเฟื่อง ไปอยู่ในโลกของจินตนาการ ไม่อยู่บนพื้นฐานความเป็นจริง เช่น ความจริงเด็กมีภาวะออตติซึม เด็กจึงสร้างโลกใหม่ขึ้นมาในจินตนาการ เด็กเหล่านี้ไม่มีสมาธิลงมือเปลี่ยนงานบ่อย สำหรับเด็ก 4 ขวบครึ่งขึ้นไป มีโอกาสที่เด็กเกิดอาการฝันเฟื่องต้องออกจากโลกของความจริง

9.2 สภาวะเบี่ยงเบนแบบอ่อน Weak Deviation

9.2.1 การเกียจคร้านหรือไม่ทำอะไร อาจมีสาเหตุจากเด็กอยากทำ แต่ไม่ได้รับโอกาสให้ทำ เมื่อเกิดขึ้นบ่อยครั้งเด็กจึงหมดความสนใจและไม่ทำอะไรเลย

9.2.2 การร้องไห้เอาแต่ใจตนเอง เด็กมักแสดงอาการหากมีคนพบเห็น ถ้าเกิดขึ้นกับเด็กชายผู้ใหญ่มักไม่ยอมรับ แต่ถ้าเกิดขึ้นกับเด็กหญิงผู้ใหญ่มักยอมรับได้

9.2.3 การต้องการได้รับการทูลถามตลอดเวลา สาเหตุเกิดจากแม่ที่ทะนุถนอมลูกมากเกินไป อาจเพราะแม่ไม่มีเพื่อนหรือมีลูกคนเดียว

9.2.4 การเบี่ยง่าย ผู้ใหญ่ต้องนำเสนอสิ่งที่เด็กมีความสนใจอย่างจริงจัง

9.2.5 การกลัวง่าย อาการกลัวสามารถเกิดขึ้นได้ปกติเมื่อมีสถานการณ์ที่บีบคั้นน่ากลัว แต่สำหรับเด็กเล็กเป็นเรื่องที่ไม่ใช่สภาวะเบี่ยงเบน เพราะความกลัวเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นได้

9.2.6 การติดผู้ใหญ่ มาจากพฤติกรรมที่ผู้ใหญ่ประคบประหงมมากเกินไป ปฏิบัติกับเด็กเช่นทารก ไม่วางใจในความสามารถของตนเอง มีลักษณะเป็นเด็กติดพ่อแม่มาก เด็กจะร้องไห้เมื่อมาโรงเรียนและพ่อแม่จากไป มีอาการคิดถึงมากตลอดเวลา แม้ที่โรงเรียนก็ติดครูคนใดคนหนึ่งหรือติดเพื่อนคนใดคนหนึ่ง จนไม่สามารถเลือกสิ่งต่าง ๆ ด้วยตนเองได้

9.2.7 การไม่เชื่อสัตย์ เมื่อทำความผิดเด็กจะไม่ยอมรับว่าได้ทำ เพราะถ้าเด็กยอมรับก็ยิ่งสร้างความเสียหายด้านจิตใจเพิ่มอีก เพราะเด็กมีกลไกป้องกันตนเอง เนื่องจากกลัวการลงโทษ จึงทำให้ปรากฏอาการ เช่น อาเจียน ปวดท้อง

9.2.8 การขโมย เป็นพฤติกรรมที่รุนแรงมากขึ้นต่อเนื่องจากพฤติกรรม

9.2.9 การป่วยกาย ป่วยใจ มีสาเหตุจากความกลัวสุดขีด กังวลมาก

9.2.10 การขี้อายหรือไม่สู้หน้า พฤติกรรมนี้มีสาเหตุจากแม่หรือผู้ใหญ่ที่ไม่เปิดโอกาสให้เด็กในการพบปะกับผู้อื่น เช่น การตอบคำถามแทนเด็ก

9.2.11 การสกปรก ที่เป็นเช่นนี้เพราะผู้ใหญ่หรือสังคมเพิกเฉยและยอมรับว่าสำหรับเด็กเป็นเรื่องธรรมดาที่จะสกปรก เปราะเปื้อน แต่แท้จริงแล้วโดยธรรมชาติเด็กต้องการสิ่งแวดล้อมที่เป็นระบบระเบียบ

9.2.12 การรู้สึกด้อยค่า เพราะเด็กได้รับการตอกย้ำเรื่องความผิดพลาด หรือความไม่มีค่าในสิ่งที่เด็กเลือกทำเสมอ หรือแม้กระทั่งรู้สึกว่าความรู้สึกของตนเองไม่สำคัญ เช่น เด็กร้องไห้ พ่อแม่ก็บอกว่าหยุดร้องให้ได้แล้ว แล้วไปทำอย่างอื่น บางครั้งผู้ปกครองยังไม่สนใจในสิ่งที่เด็กกำลังทำ สิ่งเหล่านี้จะทำให้เด็กขี้อาย ไม่กล้าทำหรือพูดเพื่อตอบโต้เพราะเด็กคิดเขาด้อยค่า

สาเหตุของสภาวะเบี่ยงเบนในเด็กมี 3 เหตุคือ

1. เจตจำนงถูกจำกัด ไม่สามารถเติมเต็มแนวโน้มความเป็นมนุษย์ จิตซึมซับ ช่วงเรียนรู้ไวหรือตอบสนองไม่ตรงกับพัฒนาการ เช่น เมื่อเด็กเดินได้แล้ว ผู้ใหญ่ยังอุ้มอยู่
2. ผู้ใหญ่ปิดกั้นโอกาสในการคิดและเลือกทำทุกอย่างแทนของเด็ก ทำให้เด็กขาดโอกาสในการพัฒนาเจตจำนง จนเกิดความเครียด
3. เด็กถูกทอดทิ้ง เช่น เด็กใช้เวลาทั้งวันอยู่คนเดียว เพราะผู้ใหญ่ทำงาน หรือ เล่นโทรศัพท์ ไม่มีปฏิสัมพันธ์กับเด็ก การให้อิสระภาพไม่มีขอบเขต เด็กเป็นศูนย์กลางพูดหรือทำสิ่งใดก็ได้

10. ครูสามารถอธิบายเกี่ยวกับอิสรภาพและวินัย เราทุกคนมักเข้าใจว่าอิสรภาพและวินัยเป็นสิ่งที่ตรงข้ามกัน แต่แท้ที่จริงแล้วอิสรภาพและวินัยมีความเกี่ยวข้องกันเกื้อกูลกันอย่างสมดุลและชัดเจน

อิสรภาพสำหรับเด็ก

1. อิสรภาพการเลือกสิ่งต่าง ๆ หรือระหว่างสิ่งนี้กับสิ่งนั้นด้วยตนเองในห้องเรียนมอนเตสซอรีมักเปิดโอกาสให้เด็กมีอิสรภาพเลือกงานด้วยตัวเอง ทั้งนี้เพื่อฝึกเด็กในการเลือก และตัดสินใจด้วยตนเอง เพราะจุดเริ่มต้นในการเรียนรู้ทั้งหมดเกิดจากความสนใจใคร่รู้ด้วยตัวเด็กเอง เราในฐานะผู้ใหญ่ไม่สามารถเข้าไปมีอิทธิพลในเลือก แต่ขอบเขตในการเลือกก็ขึ้นอยู่กับปัจจัยสำคัญด้านอายุและประสบการณ์ของเด็ก ซึ่งเป็นสิ่งที่ผู้ใหญ่ต้องคำนึงถึง เพราะเด็กที่อายุน้อยเกินไปมีขอบเขตด้านความสามารถที่จะปฏิบัติบางสิ่งบางอย่างได้ เช่น การพิจารณาว่าเด็กอายุ 3 ขวบ สามารถไปซื้อของที่ห้างสรรพสินค้าคนเดียวได้หรือไม่ เนื่องจากเด็กต้องมีทักษะเพียงพอจึงจะทำงานให้สำเร็จได้ ดังนั้น เราต้องตระหนักถึงการให้อิสรภาพในการเลือกแก่เด็ก แต่ต้องมีขอบเขตที่สมเหตุผล

2. อิสรภาพในการสำรวจ เด็กมีสิทธิในการสำรวจ ค้นคว้าด้วยตนเองโดยไม่ถูกขัดจังหวะการสำรวจจากผู้ใหญ่ การที่เด็กเรียนรู้จากอุปกรณ์ต่าง ๆ เป็นประสบการณ์ที่เฉพาะตัวต่างกันออกไป

3. อิสรภาพเพื่อสมาธิ ในหนึ่งวันเด็กที่มาห้องเรียนของเราถูกขัดขวางหรือขัดจังหวะในการทำงานมาน้อยเพียงใด ดังนั้น การให้อิสรภาพในการทำงานโดยไม่ขัดจังหวะจะช่วยให้เด็กมีสมาธิในการทำงานหรือเลือกงาน การมีสมาธิถือเป็นปรากฏการณ์ที่สำคัญที่ ดร.มาเรีย มอนเตสซอรี สังเกตเห็นเมื่อเด็กได้รับอิสรภาพในการเลือกงาน เด็กจะถูกดึงดูดและเกิดสมาธิเมื่อเราเปิดโอกาสให้ทำงานอย่างมีสมาธิเท่ากับเราได้ให้โอกาสเด็กได้เชื่อมต่อในงานที่ลึกซึ้ง กล่าวคือเด็กมีสมาธิในงานของเด็กจะทำให้เกิดพลังงานทั้งในเชิงกายภาพ และสติปัญญาที่จะรวบรวมเป็นหนึ่งเดียวอยู่ในความสงบที่สมดุล (Harmony) เด็กจะมีความสงบภายในจิตใจตนเองและปฏิสัมพันธ์กับสิ่งรอบข้าง

4. อิสรภาพในการตอบจังหวะพัฒนาการของตน ให้จิตภายในตัวนำเด็กในการทำงานก็ครั้งก็หนได้ เด็กแต่ละคนมีจังหวะในการทำงานแตกต่างกัน เด็กแต่ละคนเป็นนักเรียนที่รู้เฉพาะตัว เราจะไม่เปรียบเทียบเด็กว่าเด็กเรียนรู้ช้าหรือเร็ว เด็กแต่ละคนสามารถที่จะเรียนรู้ตามจังหวะ เวลา ความเร็วของตัวเอง ไม่ถูกเร่งร้อนและไม่ถูกขัดจังหวะ เมื่อเปรียบเทียบกับการสอนแบบเก่าซึ่งต้องเรียนรู้ตามตารางเรียนและเวลาที่ถูกกำหนดไว้แล้วโดยผู้ใหญ่ เด็กบางคนเรียนไม่ทันเด็กบางคนก็เข้าใจเร็วกว่าคนอื่น ทำให้เกิดปัญหา เพราะไม่สามารถตอบสนองความต้องการของเด็กเป็นรายบุคคลได้ ดังที่ ดร.มาเรีย มอนเตสซอรี กล่าวว่า การเลือกอย่างเสรีคือ กระบวนการทาง

สติปัญญาที่สูงที่สุด เพียงที่เด็กตระหนักรู้อย่างลึกซึ้งถึงความต้องการฝึกหัดและเพื่อพัฒนาจิตวิญญาณแห่งชีวิต สามารถเรียกได้ว่าเป็นการเลือกอย่างเสรีที่แท้จริง

5. อิสระภาพในการสังเกต เด็กทุกคนเรียนรู้จากการสังเกตและค้นคว้า เพื่อปรับปรุงทำให้เกิดความสมบูรณ์แบบในงาน ดังนั้น เด็กจึงควรได้รับโอกาสในการสังเกต

6. อิสระภาพในดูแลตนเอง เด็กควรมีอิสระภาพในการแต่งกายด้วยตนเอง การสวมหรือถอดรองเท้า การเข้าห้องน้ำ การล้างมือ การเตรียมอาหาร การจัดโต๊ะอาหาร หรือการล้างจาน เหล่านี้เด็กควรได้รับอิสระภาพ เพื่อให้เด็กสามารถพึ่งพาตนเองได้

7. อิสระภาพในการเคลื่อนไหว เด็กควรได้รับเสรีภาพในการเคลื่อนไหว เพื่อตอบสนองพัฒนาการของเด็ก เราต้องตระหนักว่าเด็กเรียนรู้ผ่านการเคลื่อนไหวและการทำกิจกรรม กระบวนการจิตซึมซับของเด็ก 3-6 ปี จะทำงานได้ดีก็ต่อเมื่อเด็กทำกิจกรรมและเด็กได้เคลื่อนไหว จิตซึมซับจะทำงานก็ต่อเมื่อเด็กใช้มือในการเคลื่อนไหวและทำการปฏิสัมพันธ์เชิงกายภาพของเด็กกับสิ่งแวดล้อมเป็นความเชื่อที่ผิดว่า เด็กที่นั่งเฉย ๆ และฟังอย่างเดียวเป็นเด็กเรียบร้อย เป็นเด็กดี แท้จริงแล้วเมื่อเราให้อิสระภาพในการเคลื่อนไหว เด็กจะสามารถปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมรอบตัวได้อย่างใกล้ชิด เราแค่สังเกตว่าเด็กทำอะไร เด็กได้เคลื่อนไหวและจะต้องมีขอบเขตและเหตุผล การเคลื่อนไหวอย่างอิสระของเด็กควรมีขอบเขตที่ตั้งอยู่บนฐานของการให้เกียรติต่อวัตถุต่าง ๆ และผู้คนในสิ่งแวดล้อม เราต้องช่วยนาพาเด็กให้มีอิสระในสิ่งแวดล้อมอย่างเหมาะสม

8. อิสระภาพในการแสดงความเป็นตัวตนของตนเอง เพื่อให้เกิดความภาคภูมิใจในตนเอง เคารพความเป็นตนเอง มารยาทและคุณสมบัติผู้ดีเป็นเสมือนการให้อิสระภาพ เพื่อให้เด็กรู้วิธีการปฏิบัติตนเพื่อเข้าสังคม เป็นเครื่องมือที่มอบให้เด็กเพื่อเข้าสู่สังคมอย่างสง่างาม เด็กกลายเป็นบุคคลที่เป็นที่รักและทำงานได้เต็มตามศักยภาพในสังคม

9. อิสระภาพในการสื่อสาร เด็กต้องการพูดคุยสื่อสารกับคนรอบข้าง เช่น เพื่อน ครู ผู้ใหญ่ ดังนั้น เราไม่ควรคาดหวังให้เด็กเงียบ เพราะก่อนที่เด็กจะมาโรงเรียน เด็กอายุ 3 ปี มีประสบการณ์ในการรับฟังภาษาของเขาเต็มที่ ได้เรียนรู้แบบแผนในภาษา ฟังใช้ภาษา จนสามารถพูดเป็นคำและพูดสิ่งที่เป็นประโยคได้ เพราะในเวลานี้เด็กมีช่วงเรียนรู้ไวสำหรับภาษา ซึ่งเปิดโอกาสให้เด็กได้ซึมซับภาษาทั้งหมดแบบไร้ขอบเขตจำกัด

10. อิสระภาพในการเข้าสังคม เด็กที่เข้ามาในบ้านเด็ก หรือโรงเรียนอาจยังไม่ได้เรียนรู้วิธีการปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น เนื่องจากเด็กไม่ได้เกิดมาพร้อมกับมารยาททางสังคมและวิธีการที่จะทำงานกับคนอื่นอย่างมีมารยาท ดังนั้นการนำเสนอเกมมารยาทและคุณสมบัติผู้ดี จึงเป็นการมอบอิสระภาพเพื่อให้เด็กเรียนรู้ในการปฏิสัมพันธ์กับคนอื่นอย่างมีมารยาท หลายครั้งที่เด็กเรียนรู้กิจกรรมมารยาทและคุณสมบัติผู้ดีเรียนรู้ได้อย่างมีความสุข การเรียนรู้ที่จะมีชีวิตในสังคม ทำให้เด็กใส่ใจในความรู้สึกของคนอื่น ดร.มาเรีย มอนเตสซอรี่ กล่าวว่า “ขณะที่เด็กก้าวออกไปตามเส้นทางนี้

เขาจะถูกหลอมละลายสู่กลุ่มเพื่อน ซึ่งจะสมบูรณ์กว่าเส้นทางที่เราเลือกให้อย่างมาก จนทำให้เรารู้ว่าเด็กจะต้องก้าวเดินอย่างเสรีโดยไม่มีผู้ใหญ่ไม่เข้ามาก้าวก่าย ชีวิตของเด็กและกลุ่มเพื่อนที่เขาจะเติบโตไปด้วยกันเป็นปรากฏการณ์ที่จำเป็นและมีความเปราะบางพอ ๆ กับชีวิตของเขา ขณะที่เป็นตัวอ่อนในครรภ์มารดานั้นทีเดียวและเราต้องรักษาไว้ไม่ให้ถูกทำให้เสียโดยผู้ใหญ่ เมื่อเราสามารถจัดสิ่งแวดล้อมที่มีอุปกรณ์ทุกชิ้นสอดคล้องกับความต้องการทางพัฒนาการของเด็ก แสดงว่าเราได้ทำหน้าที่ส่วนของเราทั้งหมดแล้วเพื่อให้เกิดปรากฏการณ์ดังกล่าว

11. ครูมีความสามารถเกี่ยวกับการใช้สื่ออุปกรณ์ อุปกรณ์ในห้องเรียนมอนเตสซอรีจะแบ่งออกเป็นหมวดต่าง ๆ ดังนี้

11.1 อุปกรณ์หมวดชีวิตประจำวัน จะทำให้เด็กพึ่งพาตนเอง
ปฏิบัติกิจวัตรประจำวันในหน้าที่ต่าง ๆ

11.2 อุปกรณ์หมวดประสาทรับรู้ จะช่วยกระตุ้นการรับรู้ของเด็ก

11.3 อุปกรณ์หมวดภาษา จะช่วยให้เด็กได้ฝึก ภาษาพูด ภาษาเขียน
ภาษาอ่าน ชีวิตวิทยา ภูมิศาสตร์ ศิลปะ ประวัติศาสตร์ ดนตรี วิทยาศาสตร์ เพื่อขยายการพูด การเขียน การอ่าน

11.4 อุปกรณ์หมวดคณิตศาสตร์ เพื่อให้เด็กได้เรียนรู้สัญลักษณ์ จำนวน
ปริมาณและพัฒนาคิด การเชื่อมโยงคณิตศาสตร์และการนำคณิตศาสตร์ไปใช้กับชีวิตประจำวัน

11.5 อุปกรณ์สำหรับการแสดงออกถึงความสามารถของเด็ก
เป็นรายบุคคล ได้แก่ อุปกรณ์กีฬา ดนตรี ศิลปะ การละเล่นต่าง ๆ เป็นต้น

สรุปได้ว่า การจัดการเรียนรู้แบบมอนเตสซอรีเป็นวิธีการสอนที่ได้รับการพัฒนาขึ้นมาโดย ดร.มาเรีย มอนเตสซอรี โดยแรกเริ่มจากเหตุผลทางการแพทย์สร้างขึ้นเพื่อการรักษาบำบัดเด็กที่มีอาการบกพร่องทางสมองและจิต เมื่อใช้ได้ผลหลังจากนั้นได้นำมาพัฒนาเด็กในทุกระดับความสามารถ เป็นการพัฒนาอุปกรณ์การสอนที่ออกแบบเป็นพิเศษมาใช้ในการเรียนการสอน โดยอุปกรณ์แต่ละชนิดจะมีวัตถุประสงค์ในการพัฒนาและเสริมสร้างประสบการณ์ที่แตกต่างกัน นักการศึกษาได้เสนอข้อบ่งชี้เกี่ยวกับความรู้เกี่ยวกับทฤษฎีการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามแนวคิดมอนเตสซอรี ไว้ดังนี้

Wheatley (1994) ได้กล่าวไว้ว่า ครูผู้สอนตามรูปแบบการสอนของมอนเตสซอรีจะต้องมีความรู้เกี่ยวกับความเป็นมา ประวัติของ ดร.มาเรีย มอนเตสซอรีเป็นอย่างดี ต้องศึกษาเกี่ยวกับความต้องการและแนวโน้มความเป็นมนุษย์และให้ความสำคัญกับพัฒนาการสี่ระนาบซึ่งหมายถึงพัฒนาการของมนุษย์ในแต่ละช่วงวัยที่แตกต่างกัน ความรู้เกี่ยวกับจิตซึมซับและการปรับตัว ความรู้เกี่ยวกับการเคลื่อนไหวเบื้องต้น การให้ความสำคัญกับพัฒนาการเบื้องต้น ความรู้เกี่ยวกับสภาวะเปี่ยงเบนซึ่งถือเป็นกลไกทางจิตใจในการป้องกันตนเองของเด็ก ความรู้ด้านพัฒนาการ

ทางสังคม ความรู้ด้านอิสรภาพและการมีวินัย เพื่อการส่งเสริมเด็กอย่างเต็มศักยภาพ และส่วนสำคัญส่วนสุดท้ายคือความรู้ ความชำนาญในการใช้สื่ออย่างเต็มประสิทธิภาพ

Garrison (2015) ได้กล่าวไว้ว่า ครูตามแบบมอนเตสซอรีต้องให้ความสำคัญกับประวัติของผู้คิดค้นรูปแบบการสอนนี้ กล่าวคือ ผู้เรียกตนเองว่าเป็นครูมอนเตสซอรีต้องเรียนรู้และเข้าใจความเป็นมาของประวัติ แพทย์หญิง ดร.มาเรีย มอนเตสซอรี เพื่อให้เข้าใจในจุดประสงค์ของรูปแบบการสอนมอนเตสซอรีอย่างแท้จริง เกี่ยวกับความต้องการของมนุษย์ จิตที่ซึมซับเพื่อการปรับตัวกับสภาพแวดล้อมที่ต้องพัฒนาไปพร้อมกับพัฒนาการทั้ง 4 ด้าน เพื่อให้สามารถเข้าสังคมได้อย่างเหมาะสม เคลื่อนไหวร่างกายได้ตามวัย มีอิสระไปพร้อมกับการสร้างวินัย เมื่อถึงสภาวะเปี่ยมความสามารถเรียนรู้ได้อย่างรวดเร็ว และครูตามแบบของมอนเตสซอรีต้องเป็นผู้เข้าใจและชำนาญในการใช้สื่ออุปกรณ์เฉพาะ

Helfrich (2019) ได้กล่าวไว้ว่า ความรู้ในด้านหลักการพัฒนาที่เกี่ยวกับ การจัดเรียนรู้แบบมอนเตสซอรีของครูควรมี ดังนี้

1. ครูผู้สอนควรมีความรู้เกี่ยวกับประวัติ ดร.มาเรีย มอนเตสซอรี
2. ความรู้เกี่ยวกับความต้องการและแนวโน้มความเป็นมนุษย์
3. ความรู้เกี่ยวกับพัฒนาการสี่ระนาบ

กล่าวคือ พัฒนาการสี่ระนาบ หมายถึง พัฒนาการของมนุษย์ในแต่ละช่วงวัย ซึ่งจะมีพัฒนาการในแต่ละระนาบที่แตกต่างกัน สามารถมองเห็นความเปลี่ยนแปลงได้ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญา ในช่วงอายุระหว่าง 0-24 ปี โดยมีการเปลี่ยนแปลงจากระนาบหนึ่งไปอีกระนาบหนึ่ง นับเป็นพัฒนาการทางกายภาพ การแสดงความเป็นตัวตนจะแตกต่างกันออกไป ดังนั้นการเปลี่ยนแปลงจึงเป็นการพัฒนาสิ่งที่มีอยู่ให้ดีขึ้น เช่น วงจรชีวิตของผีเสื้อที่สวยงามนั้น ในแต่ละช่วงอายุมีความแตกต่างกันและมีพัฒนาที่เห็นได้ชัดอย่างชัดเจน แต่ก็มีความเหมือนที่คล้ายคลึงกัน

ซึ่งแนวคิดเรื่องพัฒนาการของมนุษย์สอดคล้องกับนักจิตวิทยา ดังนี้

ซิกมันด์ ฟรอยด์ ได้อธิบายการทำงานของจิตใจ ซึ่งเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมมนุษย์ ฟรอยด์เชื่อว่า พฤติกรรมทุกพฤติกรรมมีความหมาย ไม่ได้เกิดขึ้นโดยความบังเอิญ แต่จะมีจิตส่วนหนึ่ง ดำเนินการและสั่งการให้เกิดรูปแบบพฤติกรรมนั้น ๆ และสิ่งที่มีอิทธิพลในการแสดงพฤติกรรม ได้แก่ ประสบการณ์ในวัยเด็ก ฟรอยด์เชื่อว่าประสบการณ์เหล่านี้จะฝังแน่นอยู่ในจิตใจ บุคคลอาจไม่รู้ตัว แต่ประสบการณ์ดังกล่าวจะมีส่วนทำให้บุคคลแสดงพฤติกรรมออกมา

อีริกสัน (Erikson) ให้ความสำคัญทางด้านสังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อมด้านจิตใจอย่างมาก อีริกสันกล่าวว่า สิ่งเหล่านี้จะมีบทบาทที่ส่งผลในการพัฒนาด้านพัฒนาการบุคลิกภาพมาก

ดร.มาเรีย มอนเตสซอรี ใช้เทคนิคที่นิยมสมัยนั้น แต่มีสิ่งที่แตกต่างจากผู้อื่น บางส่วน เพราะนักจิตวิทยาและนักการศึกษาแต่ละคนจะเลือกศึกษาเจาะจงเฉพาะด้าน ดร.มาเรีย มอนเตสซอรี แตกต่างจากคนอื่น เพราะมองเห็นว่าเด็กไม่สามารถแบ่งเป็นส่วน ๆ เหมือนตัวต่อได้ พัฒนาการแต่ละช่วงวัยย่อมเชื่อมโยงสัมพันธ์กัน จะตัดออกหรือเลือกเอาช่วงใดช่วงหนึ่งไม่ได้ เพราะเป็นช่วงวัยที่สำคัญ จึงต้องศึกษาทั้งหมด ดร.มาเรีย มอนเตสซอรี กล่าวว่า “การจัดการศึกษานั้นเป็นการศึกษาเพื่อชีวิต ดังนั้นเราต้องรู้ว่าเด็กต้องการอะไรในแต่ละช่วงวัย”

ตาราง 2 การวิเคราะห์ตัวบ่งชี้เกี่ยวกับทฤษฎีการจัดประสบการณ์การเรียนรู้มอนเตสซอรี

หน่วยงาน/บุคคล	Montessori (1998)	Wheatley (1994)	Garrison (2015)	Helfrich (2019)	ความถี่
ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับทฤษฎีมอนเตสซอรี					
1. ครูสามารถบอกเล่าเกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของแนวคิดมอนเตสซอรี		✓	✓	✓	3
2. ความสามารถเกี่ยวกับการรับรู้ความต้องการและแนวโน้มความเป็นมนุษย์	✓	✓	✓	✓	4
3. ครูสามารถอธิบายเกี่ยวกับพัฒนาการสี่ระนาบ	✓	✓	✓	✓	4
4. ครูสามารถอธิบายเกี่ยวกับระยะการเรียนรู้ไว	✓	✓	✓	✓	4
5. ทักษะเกี่ยวกับจิตซึมซับและการปรับตัว	✓	✓	✓	✓	4
6. ครูสามารถอธิบายเกี่ยวกับพัฒนาการทางสังคม	✓	✓	✓	✓	4
7. ครูสามารถอธิบายเกี่ยวกับการเคลื่อนไหวเบื้องต้น	✓	✓	✓	✓	4
8. ครูสามารถอธิบายเกี่ยวกับสภาวะปกติและงาน	✓	✓	✓	✓	4
9. ครูสามารถอธิบายเกี่ยวกับสภาวะเบี่ยงเบน	✓	✓	✓	✓	4
10. ครูสามารถอธิบายเกี่ยวกับอิสรภาพและวินัย	✓	✓	✓	✓	4
11. ครูมีความสามารถใช้สื่ออุปกรณ์มอนเตสซอรี	✓	✓	✓	✓	4

ผู้วิจัยได้สังเคราะห์ตัวบ่งชี้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับทฤษฎีการจัดประสบการณ์การเรียนรู้มอนเตสซอรี โดยนำแนวคิดของนักการศึกษาที่ได้เสนอไว้ สรุปได้ดังนี้

1. ประวัติความเป็นมาของ ดร.มาเรีย มอนเตสซอรี และความเป็นมาของทฤษฎีการจัด
ประสบการณ์การเรียนรู้ตามแนวคิดมอนเตสซอรี

2. ความต้องการและแนวโน้มความเป็นมนุษย์
3. พัฒนาการสี่ระนาบ
4. จิตซึมซับและการปรับตัว
5. ระยะการเรียนรู้ไว
6. การเคลื่อนไหวเบื้องต้น
7. พัฒนาการทางสังคม
8. สภาวะปกติและงาน
9. สภาวะเปี่ยงเบน
10. อิสระภาพและวินัย
11. การใช้สื่ออุปกรณ์

องค์ประกอบที่ 2 ทักษะของครูมอนเตสซอรี

Wheatley (1994), Garrison (2015) และ Helfrich (2019) ได้อธิบาย
กรอบแนวคิดเกี่ยวกับทักษะของครูตามแนวคิดมอนเตสซอรีไว้ ดังนี้

1. การจัดเตรียมสิ่งแวดล้อม

มอนเตสซอรีเชื่อว่าสิ่งแวดล้อมมีผลต่อการเรียนรู้ของเด็ก หากเด็กได้อยู่ใน
สิ่งแวดล้อมที่จัดเตรียมไว้อย่างมีเป้าหมาย และส่งเสริมให้เด็กได้เรียนรู้อย่างอิสระในการแสวงหาความรู้
ศักยภาพของเด็กจะแสดงออกอย่างเห็นได้ชัดจากการเรียนรู้ของเด็กเอง การที่เด็กลงมือเล่นหรือ
ทำงานด้วยความจดจ่อตามความสนใจ จะส่งผลให้เกิดผลลัพธ์ในด้านที่เด็กจะเปิดรับการเรียนรู้ทุกสิ่ง
ทุกอย่างอย่างมีความสุขด้วยความกระตือรือร้น สิ่งแวดล้อมรอบตัวของเด็กล้วนเป็นส่วนหนึ่งของ
กระบวนการเรียนรู้สำหรับเด็ก ดังนั้นหากเราต้องการพัฒนาและส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็ก
สิ่งแวดล้อมจึงเป็นจุดเริ่มต้นในการสร้างการศึกษาแนวใหม่ สิ่งแวดล้อมจึงเป็นปัจจัยสำคัญสำหรับ
การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามแนวคิดมอนเตสซอรี เพราะสิ่งแวดล้อมจะหล่อหลอมเด็ก
ให้เจริญเติบโตตามศักยภาพที่เด็กมีและเฉพาะเจาะจงต่อสิ่งมีชีวิตนั้น ๆ เช่น ปลาอาศัยอยู่ในน้ำ
นกอยู่ในรัง พืชเจริญเติบโตด้วยดิน น้ำ แสงแดดที่อุดมสมบูรณ์ เช่นเดียวกับสิ่งมีชีวิตที่เรียกว่ามนุษย์
โดยเฉพาะเด็กที่ต้องการสิ่งแวดล้อมที่จัดเตรียมไว้เป็นพิเศษ เพื่อตอบสนองทางด้านจิตใจ เพื่อพัฒนา
สิ่งแวดล้อมของเด็ก

สมาคมโรงเรียนมอนเตสซอรีประเทศไทย (2559) ได้กล่าวไว้ว่า การปรับ
สภาพแวดล้อมให้สอดคล้องกับความต้องการที่จำเป็นต่อการพัฒนาในทุกด้านของเด็กแต่ละคน
วิธีการตามแนวคิดของมอนเตสซอรีเชื่อว่า ผู้ใหญ่ควรจัดเตรียมสภาพแวดล้อมให้สอดคล้องกับ

พัฒนาการของเด็กโดยยึดเด็กเป็นหลักในการจัด จากนั้นให้เด็กได้มีอิสระในสภาพแวดล้อมที่ได้จัดเตรียมแล้วนั้น ซึ่งอิสระในที่นี้หมายถึง อิสระในการเลือก ในการตัดสินใจ รวมถึงการทำกิจกรรม ด้วยการไม่รบกวนหรือละเมิดสิทธิของผู้อื่น และไม่ทำลายสิ่งของรวมทั้งสิ่งแวดล้อมอื่น ๆ

ในขณะเดียวกันหลังจากที่ผู้ใหญ่ได้จัดเตรียมสภาพแวดล้อมที่มีความพร้อมสำหรับการพัฒนาให้กับเด็กและให้อิสระกับเด็กในสภาพแวดล้อมที่พร้อมแล้วนั้น ผู้ใหญ่จะต้องถอยออกมา เพื่อให้เด็กได้มีอิสระในการพัฒนาอย่างเป็นธรรมชาติ และเต็มศักยภาพแล้ว นอกจากนี้ผู้ใหญ่ยังจะได้มีโอกาสสังเกตพัฒนาการของเด็กแต่ละคน และประเมินได้ว่าควรปรับสภาพแวดล้อมในส่วนไหนอย่างไร เพื่อให้มีความสอดคล้องกับความต้องการของเด็กยิ่งขึ้น ผู้ใหญ่จะต้องมีความพร้อมที่จะเข้าไปช่วยเหลือเด็กได้ทันทีที่สังเกตได้ว่าเด็กต้องการความช่วยเหลือ และถอยออกจากเด็กที่กำลังต้องการพัฒนาด้วยตนเอง

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2565) ได้กล่าวไว้ว่า การจัดเตรียมสภาพแวดล้อมให้สมบูรณ์และปลอดภัยสำหรับเด็ก ถือเป็นหัวใจสำคัญของการสอนตามแนวคิดมอนเตสซอรี สภาพแวดล้อมที่สอดคล้องกับธรรมชาติของเด็กจะส่งผลให้เด็กได้พัฒนาได้อย่างเต็มศักยภาพ โดยมีหลักการสำคัญในการจัดสภาพแวดล้อม ดังนี้

1. ส่งเสริมเด็กให้มีอิสระ ให้เด็กได้ช่วยเหลือตนเองให้ได้มากที่สุด และมีความต้องการความช่วยเหลือจากผู้ใหญ่ให้น้อยที่สุด จัดเตรียมพื้นที่ให้เด็กสามารถเคลื่อนย้ายการทำงานได้อย่างอิสระ การจัดเตรียมสื่อให้อยู่ในระดับสายตา เพื่อให้เด็กมองเห็นและเลือกอุปกรณ์ตามที่ตนเองสนใจ
2. มีความเป็นระเบียบ สภาพแวดล้อมที่มีความเป็นระเบียบ อุปกรณ์จัดไว้เป็นหมวดหมู่และตามลำดับความง่าย-ยาก นอกจากจะช่วยส่งเสริมให้เด็กมีความรู้สึกมั่นคงทางจิตใจแล้ว ยังจะช่วยพัฒนาความเป็นเหตุเป็นผลให้กับเด็กอีกด้วย
3. มีความสวยงาม มีความสมดุลและได้รับการบำรุงรักษาอยู่เสมอ มีบรรยากาศที่สงบ น่าเรียนรู้ ส่งผลถึงความรู้สึกของการเชื่อเชิญให้เด็กอยากเข้าไปทำกิจกรรม
4. ส่งเสริมทักษะทางสังคม ในสภาพแวดล้อมที่มีความเป็นอิสระ เด็กจะมีโอกาสปฏิสัมพันธ์กับบุคคลรอบตัวระหว่างเด็กกับเด็ก เด็กกับครู และครูกับเด็ก ถือเป็นส่งเสริมทักษะทางสังคมให้กับเด็กในสภาพแวดล้อมที่เป็นธรรมชาติ
5. ส่งเสริมบรรยากาศการเรียนรู้ สภาพแวดล้อมที่มีการจัดเตรียมไว้แล้วอย่างสมบูรณ์ รวมถึงสื่ออุปกรณ์ที่สอดคล้องกับพัฒนาการตามธรรมชาติของเด็กจะช่วยสร้างแรงจูงใจให้กับเด็กในการเรียนรู้และพัฒนา

2. การจัดประสบการณ์ให้กับผู้เรียนเป็นรายบุคคล

การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามแนวคิดมอนเตสซอรีถือเป็นการสอนรูปแบบหนึ่งที่เหมาะสมกับบริบทสังคมไทย เพราะมอนเตสซอรีเป็นระบบการจัดการเรียนการสอนที่เป็นระบบที่แน่นชัด โดยเน้นการสอนรายบุคคลที่เตรียมความพร้อมในทุกสาขาวิชา เพื่อให้เด็กได้เรียนรู้ก่อนที่จะก้าวไปสู่การอ่าน การเขียน การคิดเลขเป็น เพื่อให้เด็กได้มีโอกาสเรียนรู้ตามความสามารถของตนเองโดยอิสระ ไม่ผ่านการบังคับ ให้เด็กได้ตัดสินใจเลือกเรียนรู้ตามความสนใจ ดังนั้น ครูผู้สอนมอนเตสซอรีต้องสอนอย่างเป็นระบบ เพื่อจัดการสอนได้อย่างถูกต้องตามหลักการและเหมาะสมกับช่วงอายุของเด็ก การประยุกต์ใช้มอนเตสซอรีนั้นเด็กควรได้รับการส่งเสริมการใช้ประสาทสัมผัสและอวัยวะภายในร่างกายทุกส่วน โดยเน้นการฝึกฝนผ่านการใช้อุปกรณ์และกิจกรรม ซึ่งอุปกรณ์การเรียนรู้ได้ถูกวางรูปแบบเอาไว้อย่างชัดเจน เพื่อให้เด็กได้ทำงานต่าง ๆ ตามขั้นตอน

ครูมอนเตสซอรีต้องเป็นผู้คอยสังเกตและให้คำแนะนำ โดยไม่เข้าไปแทรกแซงการทำงานของเด็ก เปิดโอกาสแห่งอิสระให้แก่เด็กอย่างเต็มที่ เด็กได้ปฏิบัติและเป็นการฝึกฝนระเบียบแกนหลักที่ตกลงกันร่วมกันไว้ก่อน เช่น การเก็บของเข้าที่ การเล่นอย่างเป็นที่เป็นทางอย่าง มีสมาธิ จนส่งผลให้ทำงานสำเร็จ เป็นการฝึกฝนความมีระเบียบวินัยให้แก่เด็ก

Association Montessori International (2021) ได้กล่าวไว้ว่า การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามแนวคิดมอนเตสซอรีจะสามารถสร้างความสามารถของเด็กให้กลายเป็นผู้ใหญ่ที่เต็มเต็มและมีประสิทธิภาพ ที่สามารถอยู่ในสังคมและมีส่วนร่วมกับกิจกรรมอื่นของสังคมที่ตนเองอยู่ได้ กล่าวคือการอยู่ร่วมกับครอบครัว ที่ทำงาน และในชุมชนที่เด็กอยู่อาศัย ด้วยการสร้างรากฐานทางอารมณ์ที่เหมาะสม บ่มเพาะพฤติกรรมที่ดี และการมีศีลธรรมที่เข้มแข็ง โดยทั้งหมดที่กล่าวมานี้ต้องส่งผลให้เกิดการพัฒนาเด็กอย่างเป็นองค์รวม ตามความสนใจ ความสามารถหรือศักยภาพของเด็กแต่ละคน ทั้งนี้ ความสามารถของเด็กแต่ละคนมีระดับความสามารถที่แตกต่างกัน การรับรู้และการเรียนรู้อาจใช้เวลาไม่เท่ากัน ความซ้ำเร็วในการเรียนรู้มีปัจจัยหลายอย่างที่ครูผู้สอนต้องทำการสังเกตและประเมิน ดังนั้นผู้สอนจึงจำเป็นต้องสังเกตและทำการพัฒนาส่งเสริมเด็กแบบเป็นรายบุคคลตามที่เด็กสนใจ

สำนักบริหารงานการศึกษาภาคบังคับ (2558) ได้กล่าวไว้ว่า การจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดมอนเตสซอรีนั้นเป็นนวัตกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาการเด็กแบบองค์รวม เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และเป็นรายบุคคล เด็กจะเรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติจริง ตามความสนใจ และความต้องการ คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลอย่างเต็มศักยภาพ เรียนรู้จากสื่อที่เป็นรูปธรรมสู่นามธรรมด้วย ภายใต้อสภาพแวดล้อมที่สมบูรณ์ ให้การยอมรับนับถือเด็ก

3. การจัดประสบการณ์ให้กับผู้เรียนแบบคละอายุ

การจัดชั้นเรียน โดยมีเด็กที่มีช่วงอายุห่างกัน 3 ปี ในแต่ละชั้นเรียน เพื่อที่จะสร้างและฝึกฝนเด็กให้รู้จักการช่วยเหลือซึ่งกันและกันระหว่างเด็กที่มีอายุน้อยและมากกว่า นอกจากนี้เด็กเล็กจะมีโอกาสในการเลียนแบบรูปแบบที่ต้องจากเด็กโต และเด็กโตก็มีโอกาสนำความรู้ที่เรียนมาช่วยเหลือเด็กที่เล็กกว่า

4. การสังเกตผู้เรียน

การสังเกตพัฒนาการของเด็กแต่ละคน จะทำให้ครูเห็นถึงพัฒนาการในการเรียนรู้ของเด็ก การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามแนวคิดมอนเตสซอรีจะไม่เน้นการเรียนรู้แบบการท่องจำ แต่จะเน้นการเรียนรู้ให้เกิดจากการใช้อุปกรณ์หรือการทำกิจกรรมเป็นหลัก โดยการให้เด็กได้เลือกตัดสินใจทำกิจกรรมต่าง ๆ ด้วยตนเองตามที่ตนเองสนใจ ด้วยอุปกรณ์ที่มีการจัดเตรียมไว้ โดยเลือกใช้อุปกรณ์อย่างหลากหลายที่จัดเตรียมไว้ให้ เลือกตามวุฒิภาวะของเด็กที่มีแตกต่างกัน ซึ่งจะช่วยในด้านประสบการณ์ชีวิต การใช้ประสาทสัมผัส เช่น การแต่งกาย การทำความสะอาดบ้าน และพัฒนาการด้านการคิดอย่างมีระบบและเหตุผล ด้วยการใช้สื่ออุปกรณ์ เช่น อุปกรณ์ทางคณิตศาสตร์ สื่อทางภาษา การมองเห็น การชิมรส การได้ยิน การดมกลิ่น เป็นการฝึกใช้ประสาทสัมผัสร่วมกัน

Harris (2015) ได้กล่าวไว้ว่า บทบาทของการรู้เท่าทันในสภาพแวดล้อมแบบมอนเตสซอรีส่งผลต่อความรับผิดชอบในการเตรียมความพร้อมของนักเรียน มุ่งเน้นไปที่การเตรียมความพร้อมของนักเรียน ด้วยการสังเกต บันทึกพฤติกรรมที่พบ โดยไม่เข้าไปแทรกแซงผู้เรียนสำหรับโลกของการแก้ปัญหา การทำงานร่วมกัน การสื่อสาร และการรับรู้ ความสามารถในการวางแผน การจัดลำดับความสำคัญ การจัดระเบียบ และการจัดการเวลาเป็นลักษณะที่จะกำหนดความสำเร็จ

สำนักบริหารงานการศึกษาภาคบังคับ (2558) ได้กล่าวไว้ว่า ครูที่สอนแบบมอนเตสซอรีมีบทบาทหน้าที่ส่งเสริมและให้อิสระเด็กในการเลือกทำกิจกรรมตามความสนใจ ให้เด็กศึกษาเรียนรู้ด้วยตนเอง ไม่มีการตำหนิหรือลงโทษเด็กและไม่ให้รางวัล เป็นเพียงผู้สังเกตการทำกิจกรรมและบันทึกข้อมูลเด็กเป็นรายบุคคล ปล่อยให้พื้นที่ให้เด็กได้ลองผิดลองถูก เพื่อที่เด็กจะได้พบกับปัญหาด้วยตนเอง จากนั้นจะนำไปสู่กระบวนการคิดเพื่อไขปัญหา ครูเป็นผู้สังเกตการณ์ไม่เข้าไปแทรกแซง เพื่อให้เด็กได้เรียนรู้และหาวิธีการแก้ปัญหาด้วยตนเอง

5. การวัดประเมินผลตามสภาพจริง

ครูตามแนวคิดมอนเตสซอรีจะต้องประเมินเด็กโดยใช้วิธีการสังเกตและจากนั้นนำมาวิเคราะห์เด็กเป็นรายบุคคลตามสภาพแวดล้อมที่เป็นจริงและปกติ โดยครูผู้สอนตามแนวคิดนี้ต้องเป็นผู้มีประสบการณ์และผ่านการฝึกอบรมตามหลักสูตรการศึกษามอนเตสซอรี

ตาราง 3 (ต่อ)

หน่วยงาน/บุคคล ความรู้เกี่ยวกับทักษะ ของครุมนอนเตสซอรี	Montessori (1899)	Wheatley (1994)	Garrison (2015)	Harris (2015)	Helfrich (2019)	Association Montessori Internationale (2021)	สำนักบริหารงานการศึกษาภาค บังคับ (2558)	สมาคมโรงเรียนมอนเตสซอรี ประเทศไทย (2559)	สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2565)	ความถี่
6. การจัดทำแผนการจัด ประสบการณ์	✓	✓	✓		✓					4
7. การนำเสนอบทเรียนโดย การเชื่อมโยงอุปกรณ์มาสู่เด็ก เป็น รายบุคคล รายกลุ่มย่อย รายกลุ่มใหญ่	✓	✓	✓		✓					4

สรุปได้ว่า ด้านทักษะของครุมนอนเตสซอรินั้นเป็นการพัฒนากระบวนการที่จะช่วยส่งเสริมเพื่อให้ครุมนอนเตสซอรีสามารถดำเนินการจัดประสบการณ์ให้กับเด็กในห้องเรียน ซึ่งทักษะของครุมนอนเตสซอรีมีตัวบ่งชี้นี้ให้ความสำคัญ ได้แก่ การจัดเตรียมสิ่งแวดล้อม การจัดประสบการณ์ให้กับผู้เรียนเป็นรายบุคคลและจัดแบบคละอายุ มุ่งเน้นการสังเกตผู้เรียน การวัดผลประเมินผลตามสภาพจริง การจัดทำแผนการจัดประสบการณ์ และการนำเสนอบทเรียนโดยการเชื่อมโยงอุปกรณ์มาสู่เด็กเป็นรายบุคคล รายกลุ่มย่อย รายกลุ่มใหญ่

องค์ประกอบที่ 3 คุณลักษณะของครุมนอนเตสซอรี

Wheatley (1994), Garrison (2015) และ Helfrich (2019) ได้อธิบายกรอบแนวคิดเกี่ยวกับคุณลักษณะของครูตามแนวคิดมอนเตสซอรีไว้ ดังนี้

1. อุตุน (Patience)

ครุมนอนเตสซอรีไม่จำเป็นต้องสมบูรณ์แบบ แต่ต้องเป็นคนที่มีความตั้งใจ มีเมตตา ใจเย็นและต้องแตกต่างจากผู้ปกครอง เพราะความรักจากผู้ปกครองมักมีอารมณ์เข้าร่วม จึงเป็นเรื่องยากที่จะมองเด็กอย่างเป็นกลาง แต่สำหรับครุมนอนเตสซอรินั้นแตกต่างออกไป เพราะเป็นความรักที่ไร้ขอบเขต การเฝ้าสังเกตเด็กไม่เพียงแต่มองปัจจุบันของเขา แต่ต้องมองไกลไปถึงอนาคต

ค้นหาศักยภาพที่ซ่อนอยู่ของเด็ก เช่น เด็กเดินไปรอบ ๆ ห้องขณะที่ต้องทำงาน หากครูชวนให้เด็กทำงานหรือดึงความสนใจให้กลับมาทำงาน แต่เด็กยังไม่สนใจ ครูไม่ควรเร่งหรือบังคับ ครูควรเปลี่ยนกิจกรรมให้เด็กทำ อาจชวนเด็กให้ช่วยเก็บอุปกรณ์ หรือช่วยทำความสะอาดห้อง ครูมอนเตสซอรีไม่ควรอดใจ ยอมแพ้และละทิ้งเด็ก แต่ต้องค้นหาวิธีเพื่อพัฒนาเด็กอยู่ตลอดเวลา อดทนรอคอยเพื่อให้เด็กพร้อมและสามารถทำงานได้ตามที่ควรจะเป็น

2. อ่อนน้อมถ่อมตน (Humility)

การเตรียมพร้อมในการรับรู้ รับทราบและเรียนรู้ตลอดเวลา ยอมรับในสิ่งที่ผิดพลาด เพื่อนำไปปรับหรือแก้ไขเพื่อการพัฒนา ดังนั้นครูต้องเข้าใจและมีทัศนคติเกี่ยวกับความผิดพลาดว่าเป็นเรื่องที่สามารถเกิดขึ้นได้ไม่ใช่เรื่องผิดร้ายแรง เพียงแต่ต้องปรับเปลี่ยนพัฒนาและแก้ไขให้ถูกต้อง

3. สงบ (Tranquility)

การอยู่กับเด็กภายในห้องเรียน ครูต้องมีท่าทีสงบเมื่อมีเหตุที่เกิดขึ้น เด็กทำแก้วน้ำแตก นำอุปกรณ์มาเล่นเป็นอาวุธ ครูไม่ควรตะโกนหรือวิ่งเข้าไปหาอย่างรวดเร็ว เพราะจะทำให้เด็กรู้สึกว่าการกระทำของเขานั้นเกิดความผิดพลาดที่ยิ่งใหญ่และเป็นอันตรายอย่างร้ายแรง ครูควรอยู่ในภาวะสงบ นิ่ง และไปให้ถึงอย่างรวดเร็ว ใช้เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเพื่อการเรียนรู้ เช่น การแนะนำวิธีการเช็ดทำความสะอาด การใช้อุปกรณ์ที่ถูกวิธี เป็นต้น

4. ตัดสินใจอย่างฉลาด รอบคอบ (Prudent Discernment)

ความสามารถในการตอบสนองต่อเหตุการณ์ต่าง ๆ ซึ่งการตัดสินใจอย่างฉลาดรอบคอบนั้นเกิดจากประสบการณ์ที่สั่งสมในการเป็นครูในรูปแบบมอนเตสซอรี ไม่ใช่เพียงรู้ว่าควรทำควรพูด หรือปฏิบัติอย่างไร แต่หมายถึงต้องรู้ว่าไม่ควรพูด ไม่ควรทำหรือไม่ควรปฏิบัติอะไรบ้าง เพราะบางปัญหาเวลาจะเป็นตัวช่วยให้สถานการณ์คลี่คลายให้ดีขึ้น

5. ดูแลเอาใจใส่ อ่อนโยน รักใคร่ เอ็นดู (Caring/Kind/Loving)

ครูมอนเตสซอรีมีหน้าที่ช่วยเหลือเด็กให้สามารถพัฒนาตนเองได้เต็มศักยภาพ โดยไม่ต้องกังวลว่าเด็กจะไม่รักครู การมอบความรักในรูปแบบของครูมอนเตสซอรีจึงไม่ใช่การกอดหรือสัมผัส แต่ต้องรักเด็กให้เท่าเทียมกัน งดเว้นการอคติต่อเด็กบางคน เอาใจใส่เด็กทุกคนเท่ากัน

6. เอื้ออาทร เมตตา สงสาร เห็นอกเห็นใจ

บุคลิกลักษณะของครูมอนเตสซอรี คือ ต้องเป็นคนมีเมตตาต่อเด็ก แต่ต้องไม่ใช่การเอาอกเอาใจ แต่จะหมายถึงการให้การดูแลอย่างเหมาะสม พอเหมาะกับความต้องการของเด็ก

7. อบอุ่นเป็นมิตร (Warm)

ครูคือผู้ใหญ่คนแรกที่ได้เจอเมื่อก้าวออกจากบ้าน ซึ่งเด็กต้องการความมั่นคงจากครูเป็นอย่างมาก ครูต้องมีวิธีในการเชิญชวนให้เขามาร่วมกิจกรรม เข้ากับเพื่อนและเข้าหาครู แสดงออกให้เด็กสัมผัสได้ถึงความเป็นมิตรจากครู เด็กจะรู้สึกปลอดภัยหากมีครูอยู่ด้วย

8. มีชีวิตชีวาและน่าสนใจ (Alive and Interesting)

การแต่งกายที่เหมาะสม เรียบร้อย มั่นคง สง่างาม มีความประณีตและเหมาะสมกับงานที่ต้องทำในห้องเรียน สามารถเคลื่อนไหวอย่างสะดวกและสง่างาม ขณะที่เดินต้องไม่ส่งเสียงดัง เพราะเสียงเดินอาจจะเป็นตัวเบนความสนใจของเด็กขณะที่นั่งทำงาน การพูดคุยกับเด็กควรพูดคุยด้วยน้ำเสียงที่ชัดเจน เป็นตัวอย่างที่ดีเสมอ

9. น่านับถือ น่าเลื่อมใส (Respectful)

การรักษาความลับของเด็ก ไม่ควรนิทาหรือวิจารณ์เด็กทั้งต่อหน้าและลับหลัง เพราะถือเป็นส่วนหนึ่งของจรรยาบรรณความเป็นครู ครูควรปฏิบัติตนให้เป็นที่น่านับถือกับบุคคลอื่น

10. สุจริต จริ่งใจ (Honest)

การแสดงออกซึ่งความเป็นตัวของตัวเองอย่างเหมาะสม มีวิสัยทัศน์ มีความเชื่อและศรัทธาในตัวเด็กอย่างจริงจัง และคิดเสมอว่าเด็กสามารถพัฒนาศักยภาพของตนเองได้

11. ช่างสังเกต (Observant)

การสังเกตถือว่าเป็นหลักการที่สำคัญของครูมอนเตสซอรี การสังเกตเด็กอาจสังเกตคนเดียวอย่างต่อเนื่อง หรือสังเกตสภาพโดยรวมทั้งห้องเรียน แต่ต้องไม่ให้เด็กรู้สึกว่าถูกจับตามอง เพราะอาจจะเป็นการสร้างความกดดันให้กับเด็ก และการสังเกตต้องเป็นกลาง บันทึกพฤติกรรมตามความเป็นจริง ไม่มีอคติกับเด็ก ถือเป็นการให้เกียรติอย่างยิ่ง การสังเกตจะทำให้พบเห็นคุณค่าในตัวเด็ก บางครั้งการมองเห็นจุดเล็ก ๆ ในตัวเด็ก

12. การเตรียมพร้อม Prepared

ในแต่ละสถานการณ์อาจต้องการเวลาในความเตรียมพร้อมต่าง ๆ การเตรียมพร้อมด้านการจัดสิ่งแวดล้อมให้เหมาะสม การเตรียมพร้อมทางจิตก่อนการทำงานร่วมกับเด็กโดยปราศจากสิ่งที่มากระทบจิตใจ เพราะการทำงานกับเด็กเป็นงานที่หนัก เราต้องดูแลร่างกายและจิตใจให้พร้อมที่จะทำงานกับเด็กในทุก ๆ วัน

13. รอบรู้ Knowledgeable

ความรู้รอบรู้พัฒนาการของเด็ก ความรู้เกี่ยวกับอุปกรณ์ และความรู้ทั่วไปที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต เช่น ความรู้เรื่องพืช สัตว์ ภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ เพื่อให้ตอบสนอง

ความอยากรู้อยากเห็นของเด็ก นอกจากนี้ครูต้องรู้ว่าเมื่อไหร่ควรให้บทเรียนใด ควรเสริมควรถอยหรือควรปรับเปลี่ยน และต้องรู้เทคนิคที่จะทำงานกับเด็กให้ได้ผลดีที่สุด

สรุปได้ว่า คุณลักษณะของครูมอนเตสซอรีนั้น ครูควรจะมีบุคลิกภาพที่ดีเกี่ยวกับความอดทน ความอ่อนน้อมถ่อมตน สงบ ตัดสินใจอย่างฉลาดรอบคอบ ดูแลเอาใจใส่ มีความใจดี อ่อนโยน รักใคร่เอ็นดู เอื้ออาทร เมตตา สงสาร หรือเห็นอกเห็นใจ อบอุ่นเป็นมิตร มีชีวิตชีวาและน่าสนใจ น่านับถือ น่าเลื่อมใส สุจริต จริงใจ ช่างสังเกต มีการเตรียมความพร้อมและมีความรอบรู้

ตาราง 4 การวิเคราะห์ตัวบ่งชี้ความรู้เกี่ยวกับลักษณะของครูมอนเตสซอรี

หน่วยงาน/บุคคล ด้านคุณลักษณะ ของครูมอนเตสซอรี	Montessori (1899)	Wheatley (1994)	Garrison (2015)	Helfrich (2019)	ความถี่
1. อดทน	✓	✓		✓	3
2. อ่อนน้อมถ่อมตน	✓	✓	✓	✓	4
3. สงบ	✓	✓	✓	✓	4
4. ตัดสินใจอย่างฉลาด รอบคอบ	✓		✓	✓	3
5. ดูแลเอาใจใส่ ใจดี อ่อนโยน รักใคร่ เอ็นดู	✓	✓		✓	3
6. เอื้ออาทร เมตตา สงสาร เห็นอกเห็นใจ	✓		✓	✓	3
7. อบอุ่นเป็นมิตร	✓	✓	✓	✓	4
8. มีชีวิตชีวาและน่าสนใจ	✓		✓		2
9. น่านับถือ น่าเลื่อมใส	✓	✓	✓	✓	4
10. สุจริต จริงใจ	✓	✓		✓	3
11. ช่างสังเกต	✓	✓	✓	✓	4
12. การเตรียมพร้อม	✓	✓	✓	✓	4
13. รอบรู้	✓	✓	✓	✓	4

ผู้วิจัยได้สังเคราะห์ตัวบ่งชี้ด้านคุณลักษณะของครูมอนเตสซอรี สรุปได้ดังนี้

1. อดทน
2. อ่อนน้อมถ่อมตน
3. สงบ
4. ตัดสินใจอย่างฉลาด รอบคอบ
5. ดูแลเอาใจใส่ ใจดี อ่อนโยน รักใคร่ เอ็นดู
6. เอื้ออาทร เมตตา สงสาร เห็นอกเห็นใจ
7. อบอุ่นเป็นมิตร
8. มีชีวิตชีวาและน่าสนใจ
9. น่านับถือ น่าเลื่อมใส
10. สุจริต จริงใจ
11. ช่างสังเกต
12. การเตรียมพร้อม
13. รอบรู้

สรุปได้ว่า ครูตามทัศนะของหลักสูตรการมอนเตสซอรีไม่จำเป็นต้องเป็นครูที่สมบูรณ์แบบ แต่ขอให้มีความตั้งใจ ใจเย็น มีเมตตา ดร.มาเรีย มอนเตสซอรี ได้อธิบายไว้ว่า ให้เรามองหาเด็กที่ไม่ได้อยู่ตรงนั้น ซึ่งอาจหมายความว่า เราต้องมองไปไกลกว่าสิ่งที่เด็กเป็นในตอนนั้น แต่ให้มองเห็นศักยภาพที่ซ่อนอยู่ของเด็ก การเปิดโอกาสพร้อมรับรู้ รับทราบและเรียนรู้ตลอดเวลา มีความตั้งใจยอมรับความผิดพลาด ครูควรเข้าใจและมีทัศนคติเกี่ยวกับความผิดพลาดว่า ทุกคนมีข้อผิดพลาดได้ สิ่งที่ครูควรทำคือ ดำรงไว้ซึ่งความสงบ นิ่ง มีความสามารถในการตอบสนองต่อกรณีใดกรณีหนึ่ง หลังจากที่เกิดเหตุพบ ครูมอนเตสซอรีจึงมีหน้าที่ช่วยเหลือเด็กให้สามารถพัฒนาตนเองได้เต็มศักยภาพ ดูแลอย่างพอเหมาะและเหมาะสมกับความต้องการของเด็ก เพื่อให้เด็กสัมผัสได้ถึงความเป็นมิตร ครูควรเคลื่อนไหวร่างกายไว้อย่างสง่างาม และครูควรรักษาความลับของเด็กถือเป็นจรรยาบรรณของครู ไม่ควรนินทาหรือไม่ควรวิจารณ์เด็กต่อหน้าเด็ก มีวิสัยทัศน์ มีความเชื่อและศรัทธาในตัวเด็กอย่างจริงใจ และคิดเสมอว่าเด็กสามารถพัฒนาศักยภาพของตนเองได้ บางครั้งการมองเห็นจุดเล็ก ๆ ในตัวเด็กนั้นมีคุณค่ามากกว่ามีสิ่งที่ยิ่งใหญ่แต่มองไม่เห็น

หลักการพัฒนาครู

1. ความหมายของการพัฒนาครู

Castetter (1992) ได้ให้ความหมายว่า การพัฒนาบุคลากรในวงการศึกษา คือ การจัดเตรียมการต่าง ๆ ที่ระบบโรงเรียนได้จัดทำขึ้น เพื่อการปรับปรุงการปฏิบัติงานของบุคลากรในโรงเรียน ตั้งแต่เริ่มต้นการจ้างบุคลากรไว้ ไปจนกระทั่งบุคลากรปลดเกษียณ

Michael และ Andy (2002) ได้ให้ความหมายว่า การพัฒนาครู ต้องตั้งใจฟังและสนับสนุนให้ครูได้แสดงความคิดเห็น หลีกเลี่ยงการเผชิญหน้า ลดช่องว่างการปฏิบัติสำหรับยุทธศาสตร์ใหม่และพิจารณาสร้างชุมชนให้พวกเขาได้พัฒนาร่วมกันนอกเวลา

ชูชัย สมิทธิไกร (2548) ได้อธิบายไว้ว่า การพัฒนาครู เป็นการพัฒนาเพิ่มพูนความรู้ ความเข้าใจ ทักษะ ความชำนาญและความสามารถในการปฏิบัติหน้าที่ของครู รวมทั้งการพัฒนาด้านคุณธรรมและจริยธรรมให้เกิดขึ้น เนื่องจากครูเป็นบุคคลที่สำคัญในการสร้างคุณภาพการศึกษาให้เกิดขึ้น โดยการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีความรู้ ความดี และความเก่ง ดังคำกล่าวที่ว่า “ครูคือผู้สร้างอนาคตของชาติ” เป็นคำกล่าวที่ยอมรับโดยทั่วไปของประชาคมโลก เพราะการศึกษานั้นเป็นเครื่องมือสำคัญของการพัฒนาคนให้มีความรู้ และปัญญา การพัฒนาครูให้มีความรู้ความสามารถ จัดกระบวนการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีทักษะอ่านออก เขียนได้ รู้จักค้นคว้า หาคำตอบ หรือค้นหาคำความรู้ใหม่ สามารถพึ่งพาตนเองได้ ในการเรียนรู้ทั้งที่โรงเรียน ที่บ้าน และชุมชน ดังนั้นการพัฒนาครูให้เป็นบุคคลที่มีศักยภาพจึงเป็นงานที่ผู้บริหารการศึกษาจะต้องกระทำอย่างจริงจังและต่อเนื่อง การส่งเสริมสนับสนุนให้ครูได้รับการพัฒนาในรูปแบบต่าง ๆ จึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่ง เพื่อให้ครูทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลสูงสุด ทั้งในระดับองค์กร รวมถึงทำให้บุคลากรมีความก้าวหน้าในตำแหน่งหน้าที่การงานที่ปฏิบัติด้วย

ยนต์ ชุ่มจิต (2550) ได้ให้ความหมายว่า ครู คือ ผู้อบรมสั่งสอนศิษย์หรือถ่ายทอดความรู้ให้แก่ศิษย์ ซึ่งภารกิจสำคัญของครูคือการสอน ซึ่งเป็นกระบวนการที่ต้องอาศัยการผสมผสานทั้งศาสตร์และศิลป์ ต้องศึกษาเล่าเรียนให้แตกฉาน และใช้ความสามารถเฉพาะตัว รวมทั้งบุคลิกลักษณะ วาทศิลป์ ลีลาในการสอน ซึ่งเป็นสิ่งที่มีได้เฉพาะตัวบุคคล

อาจอง ชุมสาย ณ อยุธยา (2553) ได้อธิบายไว้ว่า ครูต้องเป็นตัวอย่างของคุณธรรม มีคุณค่าความเป็นมนุษย์หรืออุปนิสัยที่ดีงาม เพื่อให้ผู้เรียนได้เลียนแบบ ครูต้องเป็นแบบอย่างของสิ่งที่ครูปรารถนาจะให้นักเรียนเป็น ต้องเปลี่ยนบทบาทของตนเองควรรหาทางแนะนำให้ผู้เรียนได้หาความรู้ และคำตอบด้วยตัวเอง

ไพฑูรย์ สินลารัตน์ (2554) ได้อธิบายไว้ว่า ครูต้องพัฒนาการสอนใหม่ให้มีคุณค่าและสอดคล้องกับโลกยุคใหม่ คำนึงถึงหลักคิด 4 ประการ คือ มองปัญหาที่จะศึกษาเรียนรู้ (Problem-

Based) สอนโดยนำการวิจัยมาแก้ปัญหา (Research-Based) ผลของการเรียนการสอน โดยกระบวนการวิจัยค้นคว้าจะต้องออกมาเป็นผลผลิต (Productivity-Based) และนำผลผลิตนั้นมา วิเคราะห์วิจารณ์อย่างถี่ถ้วนตลึงในความรู้ (Crystal-Based) แล้วกระบวนการเหล่านี้มา ผสมผสานกันเพื่อพัฒนาผู้เรียน

สรุปได้ว่า การพัฒนาครู คือ กระบวนการดำเนินกิจกรรมหรือการปรับเปลี่ยนบทบาท ตนเองของครู โดยให้ครูได้ร่วมกันแสดงความคิดเห็น เปิดโอกาสให้ทำงานร่วมกัน เป็นการเพิ่มพูน ความรู้ ทักษะและความสามารถ ตลอดจนเจตคติในการปฏิบัติงานของตนให้ดีขึ้น

2. หลักการพัฒนาครู

Lombardo และ Eichinger (1996) ได้กล่าวไว้ว่า หลักการพัฒนาศักยภาพตามกรอบ 70:20:10 เป็นการพัฒนาศักยภาพในการพัฒนาศักยภาพของตนเองนั้นมีสัดส่วนขององค์ประกอบ สำคัญที่จะช่วยให้เกิดการพัฒนาดำเนินตามอัตราส่วน 70 : 20 : 10 สามารถพัฒนาศักยภาพของตนเอง ได้จากหลักการ ดังนี้

1. การเรียนรู้และพัฒนาจากประสบการณ์ (Lean and Development through Experience) ร้อยละ 70 คือ อัตราส่วนของกิจกรรมที่จะช่วยให้เกิดการพัฒนาดำเนินจาก ประสบการณ์ (Experience) ของการเรียนรู้และพัฒนาผ่านการปฏิบัติงานในงานแต่ละวัน การได้ทำงานหรือ ได้รับมอบหมายงานที่ท้าทาย และการลงมือปฏิบัติ

2. การเรียนรู้และพัฒนาจากผู้อื่น (Lean and Development through Others) ร้อยละ 20 คือ อัตราส่วนของกิจกรรมที่จะช่วยให้เกิดการพัฒนาดำเนินจากการค้นคว้า (Exposure) ของการเรียนรู้และพัฒนาผ่านการสอนงาน การเป็นพี่เลี้ยง การทำงานร่วมกับเครือข่าย และการ เรียนรู้จากการทำงานร่วมกับผู้อื่น

3. การเรียนรู้และพัฒนาจากโปรแกรม (Lean and Development through Program) ร้อยละ 10 คือ อัตราส่วนของกิจกรรมที่จะช่วยให้เกิดการพัฒนาดำเนินจากการเรียน (Education) ของการศึกษาเรียนรู้และพัฒนาผ่านการเรียนในสถานศึกษาอย่างเป็นทางการ หรือผ่านหลักสูตรการฝึกอบรมและโปรแกรมต่าง ๆ

Dubrin (2004) ได้เสนอวิธีการพัฒนาผู้นำด้วยการให้การศึกษา ประสบการณ์และการเรียนรู้จากผู้อื่น ซึ่งการพัฒนาภาวะผู้นำมักเกิดขึ้นจากปัจจัยอื่น ๆ มากกว่าการรับรู้หรือด้วยการ สร้างวินัยให้เกิดขึ้นด้วยตนเอง เพราะนอกจากกระบวนการความเข้าใจและรับรู้กิจกรรมแล้ว สิ่งที่จะสามารถช่วยให้บุคคลเตรียมตัวสำหรับบทบาทภาวะผู้นำยังมีปัจจัยที่สำคัญ ๆ อีก 3 ประการ ที่จะช่วยในการพัฒนาผู้นำ คือ

1. การศึกษา (Education) หมายถึง การได้รับความรู้ ความเข้าใจในเรื่องใด เรื่องหนึ่ง (ซึ่งไม่ได้เกี่ยวข้องกับการนำไปใช้ในทันที) เช่น ถ้าผู้นำที่มีศักยภาพศึกษาวิชาคณิตศาสตร์

ผู้นำคนนั้นก็จะได้รับความมีเหตุผลติดตัวมา การศึกษาจะช่วยให้เกิดประสิทธิผลในภาวะผู้นำ ผู้นำที่อยู่ในระดับสูงทั้งหลายมักจะเป็นผู้ที่มีสติปัญญาในระดับสูง มีความรู้ดี เพราะความรู้ซึ่งได้รับมาอย่างถูกต้องแน่นอนจากการศึกษาแบบเป็นทางการ และการศึกษาดด้วยตนเอง จะช่วยให้ผู้นำเหล่านั้นสามารถแก้ปัญหาต่าง ๆ ด้วยการใช้อยู่ในขณะนั้นได้

2. ประสบการณ์ (Experience) หมายถึง ประสบการณ์การทำงานในอดีตที่มีบทบาทสำคัญในการตัดสินใจ ผู้นำที่มีประสบการณ์จะมีความเชื่อว่าสิ่งต่าง ๆ จะสามารถบรรลุผลสำเร็จและจัดข้อผิดพลาดที่เกิดขึ้นได้ ทศนคตินี้เชื่อว่าประสบการณ์ที่มากขึ้นของผู้นำทำให้เขามีความสามารถมากขึ้น ดังนั้นประสบการณ์ในงานจึงเป็นสิ่งที่สามารถช่วยให้เกิดประสิทธิผลต่อภาวะผู้นำได้ ถ้าปราศจากประสบการณ์ความรู้ก็จะไม่สามารถเป็นทักษะได้

2.1 แหล่งของประสบการณ์ (Sources of Experience) ปัจจัยที่สำคัญในการพัฒนาประสบการณ์การทำงานมี 2 ปัจจัย ดังนี้

2.1.1 ความร่วมมือในงาน (Work Associates) จะสามารถช่วยบุคคลให้พัฒนาเป็นผู้นำได้อย่างมาก การสอนงานโดยคนที่สามารถที่จะทำให้เกิดผลได้ทั้งในด้านบวกและด้านลบที่จะเกิดกับรูปแบบภาวะผู้นำที่มีประสิทธิผลที่เกิดขึ้นได้ ผู้ปฏิบัติงานอาจสังเกตวิธีที่หัวหน้าเผชิญปัญหาด้วยความรอบคอบในระหว่างการประชุม และจะใช้เทคนิคแบบเดียวกันเมื่อถึงคราวจำเป็นต้องเผชิญปัญหาเช่นเดียวกันภายในกลุ่ม

2.1.2 ลักษณะของงาน (Task Characteristic) งานที่สัมพันธ์กับการบริหารจะสามารถช่วยในการพัฒนาภาวะผู้นำ เพราะลักษณะของบทบาทของผู้นำจะเป็นสิ่งที่มีประสิทธิผล และสามารถทำให้ผู้นำแก้ปัญหาได้ด้วยการใช้วิธีการใหม่ ๆ งานที่ทำให้เกิดการพัฒนาดีที่สุด คืองานที่มีความซับซ้อนและมีปัญหา

2.2 ประสบการณ์ที่กว้างไกล (Broad Experience) มีลักษณะของภาวะผู้นำเป็นจำนวนมากที่เกิดจากสถานการณ์ (Situation) วิธีปรับปรุงประสิทธิผลให้แก่ภาวะผู้นำ คือการเพิ่มประสบการณ์การบริหารในรูปแบบที่แตกต่างกัน ความยากด้านภาวะผู้นำที่มีต่อการบริหารจะเป็นสิ่งที่ช่วยแนะนำได้อย่างดี ในการเพิ่มประสบการณ์การบริหารในหน้าที่ขององค์กร ซึ่งจะแตกต่างกัน

3. การเรียนรู้จากผู้อื่น (Mentoring) เป็นการที่ผู้ปฏิบัติงานที่มีอาวุโส และมีประสบการณ์มากกว่าช่วยเหลือผู้ปฏิบัติงานที่มีอาวุโสน้อยกว่า ให้มีความก้าวหน้าสูงขึ้น โดยการให้คำแนะนำการช่วยเหลือและการกระตุ้นต่าง ๆ

Jennings (2013) ได้กล่าวไว้ว่า หลักการพัฒนาบุคลากรตามกรอบ 70:20:10 เป็นการเรียนรู้ที่ประสบความสำเร็จและมีประสิทธิภาพจากกรอบการพัฒนา สามารถแบ่งได้ดังนี้

1. ประสบการณ์การเรียนรู้จากที่ทำงาน (Challenge Assignment) 70% คือ การเรียนรู้และการพัฒนาผ่านงานแบบวันต่อวันกับความท้าทายและการปฏิบัติ

2. การเรียนรู้ทางสังคม (Developmental Relationship) 20% คือ การเรียนรู้และการพัฒนาผ่านบุคคลอื่นโดยการสอนงาน หรือให้คำแนะนำ

3. การเรียนรู้ผ่านการอบรม (Coursework and Training) 10% คือ การเรียนรู้และพัฒนาผ่านหลักสูตรการฝึกอบรม

กวี วงศ์พุ่ม (2550) ได้กล่าวไว้ว่า การพัฒนาตนเองให้เป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถ จะทำให้ผู้นำเกิดความมั่นใจในตนเอง ซึ่งสามารถกระทำได้ 3 วิธี ดังนี้ คือ

1. การศึกษา อบรม สัมมนา (Seminar) ซึ่งจะได้รับความรู้วิทยาการใหม่ ๆ ให้กับตนเอง การพิจารณาเลือกเข้าฝึกอบรมหรือสัมมนาควรยึดหลักเกณฑ์ ดังนี้

1.1 หัวข้อเรื่องฝึกอบรมและสัมมนา ควรเลือกหัวข้อที่เป็นประโยชน์ต่อหน้าที่ การงานและสามารถนำกลับมาใช้ในการบังคับบัญชาได้อย่างแท้จริง

1.2 ผู้บรรยายหรือผู้สัมมนา ควรเป็นบุคคลที่มีชื่อเสียง มีความรู้ดีเป็นที่ยอมรับ สามารถถ่ายทอดความรู้ความสามารถได้อย่างไม่น่าเบื่อ เพราะจะทำให้เราไม่เสียเวลาที่ไปร่วมอบรม หรือสัมมนาในครั้งนั้น

1.3 ผู้ฝึกอบรมหรือสัมมนา ควรมีอาชีพหรือพื้นฐานในระดับเดียวกัน เพื่อจะได้ ประโยชน์ในการประสานงาน รวมทั้งได้เพื่อนใหม่ในวงอาชีพเดียวกัน

2. การศึกษา (Study) ซึ่งหมายถึง การเล่าเรียนเพิ่มเติมเพื่อให้มีวุฒิเพิ่มขึ้น ทั้งนี้เพราะผู้บังคับบัญชาบางคนมีวุฒิความรู้สูงกว่า หากสามารถไปเรียนในชั้นเรียนได้ ย่อมเป็น ประโยชน์ต่อตนเอง แต่ทั้งนี้ไม่ควรจะเสียงานหรือมองหาหลักสูตรที่ใช้เวลานานอกเวลางาน และควรพิจารณาเลือกศึกษาเพื่อพัฒนาตนเอง ดังนี้

2.1 วิชาที่เรียน ควรเลือกเรียนวิชาที่เกิดประโยชน์ต่อตนเอง เกิดความก้าวหน้า ในหน้าที่การงาน สามารถนำความรู้มาใช้ในการปรับปรุงงาน ปรับปรุงองค์กร ตลอดจนพัฒนางาน อื่น ๆ ได้มากขึ้น

2.2 สถานที่เรียนหรือสถาบันทางการศึกษา ควรเป็นสถาบันที่มีชื่อเสียงเป็นที่ ยอมรับของสังคม มีการพัฒนาระบบการศึกษาเป็นอย่างดี เป็นสถาบันที่เชื่อถือได้ และระยะเวลา การเดินทางไม่มากหรือห่างไกลจากสถานที่ทำงานมากนัก

2.3 ค่าใช้จ่ายในการศึกษาเล่าเรียน ควรอยู่ในระดับที่สามารถเรียนได้ โดยไม่ทำความเดือดร้อนให้แก่ตนเองและครอบครัว

3. การศึกษาด้วยการหาประสบการณ์ (Learned Experience) เป็นการฝึกฝนตนเองให้เป็นคนช่างสังเกต ช่างถาม เอาใจใส่ต่องาน ทำงานไม่กลัวความเหนื่อยยาก ผู้นำที่ขออบศึกษาด้วยตนเองจะก่อให้เกิดความชำนาญเฉพาะด้าน รวมทั้งสามารถสอนคนอื่นได้อีกด้วย

กุลธณ ธนาพงศธร (2541) ได้อธิบายไว้ว่า หลักสำคัญของการจัดการพัฒนาบุคลากร มี 6 ประการ คือ

1. หลักการเสริมสร้างความเชื่อถือศรัทธาของผู้เข้ารับการพัฒนา เพราะเมื่อผู้เข้ารับการพัฒนาก่อเกิดความเชื่อถือศรัทธาแล้ว ก็ย่อมให้การสนับสนุนโครงการพัฒนาบุคลากรนั้นอย่างเต็มที่

2. หลักการรักษาระดับความสนใจของผู้เข้ารับการพัฒนาระดับสูงอยู่เสมอ เพราะส่วนใหญ่จะมีความกระตือรือร้น สนใจใคร่เรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ที่จะได้รับการพัฒนา แต่หลังจากที่ได้ดำเนินการพัฒนาไปแล้วระดับความสนใจจะเริ่มลดลงตามลำดับ จนอาจหมดความสนใจต่อไปก็ได้ ถ้าหากโครงการพัฒนาบุคลากรมีระยะเวลายาวนานมาก ดังนั้น เพื่อป้องกันมิให้เกิดสภาพเช่นนั้นขึ้น จึงต้องมีการเร่งเร้าความสนใจของผู้เข้ารับการพัฒนาให้อยู่ในระดับสูงอยู่เสมอ เช่น

2.1 การเปลี่ยนแปลงวิธีการและเทคนิคของการพัฒนาบุคลากรอยู่เสมอ ๆ เพื่อจะได้ไม่เกิดความซ้ำซากจนเป็นที่น่าเบื่อหน่าย

2.2 การโฆษณาหรือประชาสัมพันธ์ให้ผู้เข้ารับการพัฒนาได้เข้าใจถึงประโยชน์ที่แต่ละคนจะได้รับจากการพัฒนาบุคลากร

2.3 การสร้างบรรยากาศในระหว่างดำเนินการพัฒนาให้เป็นไปอย่างเป็นกันเอง และสนุกสนานครึกครื้นพอสมควร มิใช่เป็นบรรยากาศที่เคร่งขรึมตึงเครียดจนเกิดความอึดอัดใจ

3. หลักการเสริมสร้างภาวะสมอง จะต้องเป็นโครงการที่เปิดโอกาสให้ผู้เข้ารับการพัฒนาทุกคนได้แสดงความคิดเห็น พูดคุยหรือมีส่วนร่วมในการพัฒนา ไม่ว่าจะโดยรูปแบบหรือวิธีการอย่างใดก็ตาม วิทยาการที่มีประสบการณ์มากและมีความสามารถสูงย่อมรู้จักวิธีการสร้างสถานการณ์ที่จะชักจูงใจให้ผู้เข้ารับการพัฒนาทุกคนได้แสดงออกซึ่งความคิดเห็นหรือพฤติกรรมใด ๆ ที่ต้องใช้สมองหรือสติปัญญา เช่น การป้อนคำถาม ตั้งประเด็นปัญหาให้ผู้เข้ารับการพัฒนาได้แสดงความคิดเห็นเป็นระยะ ๆ ตลอดการพัฒนา การสร้างสถานการณ์จำลอง การสร้างกลุ่มสัมพันธ์

4. หลักการเสริมสร้างภาพพจน์ที่ดีในประเด็นหัวข้อต่าง ๆ ที่จะพัฒนา

5. หลักการสร้างความเข้าใจในประเด็นของเรื่องที่จะพัฒนา เช่น การอธิบายให้เข้าใจแนวคิด จุดมุ่งหมายสำคัญของหัวข้อเรื่อง การเปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็นซักถามเพิ่มเติม

6. หลักการเน้นย้ำ กล่าวคือ เน้นย้ำในประเด็นใดประเด็นหนึ่ง เท่ากับเป็นการช่วยชี้นำให้ผู้เข้ารับการพัฒนาเข้าใจว่าประเด็นดังกล่าวเป็นประเด็นที่สำคัญสมควรให้ความสนใจ

วินัย วีระวัฒนานนท์ (2555) ได้อธิบายไว้ว่า หลักการพัฒนาครูทั้งครูประจำการและก่อนประจำการควรมีหลักในเชิงบริหาร ดังนี้

1. ผู้ให้การอบรม ผู้ให้การฝึกอบรมจะต้องเป็นบุคคลที่มีความรู้ ความตระหนักต่อสิ่งแวดล้อม มีทักษะในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และเป็นแบบอย่างของผู้นำทางวิชาการในการให้ความรู้ แสวงหาความรู้ และการประพฤติปฏิบัติที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
2. ทักษะการปฏิบัติ การฝึกอบรมจะต้องพัฒนาทั้งการประพฤติปฏิบัติที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม จริยธรรมและค่านิยมสิ่งแวดล้อมไปพร้อม ๆ กัน การให้ความรู้และทักษะที่จะนำไปใช้ในการให้การศึกษาต่อผู้เรียนต่อไป
3. การฝึกอบรมให้กับครูในทุกรายวิชาและทุกระดับชั้น ครูทุกคนจะต้องมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในสถานศึกษา จึงจะก่อให้เกิดผลในการปฏิบัติต่อผู้เรียนอย่างจริงจัง ดังนั้น จึงควรเป็นการฝึกอบรมให้ครูทั้งโรงเรียนจะดีกว่าการเลือกครูบางส่วนเข้ารับการอบรม
4. การบริหารการฝึกอบรม การฝึกอบรมที่มุ่งผลที่จะให้ผู้อบรมได้นำไปปฏิบัติ ส่วนประกอบ เช่น สถานที่ วัสดุประสงค์ เครื่องใช้ เอกสารประกอบการและสถานที่ดูงานเรียนรู้ จะต้องถูกเตรียมไว้ล่วงหน้า จะทำให้การอบรมได้ผลอย่างจริงจัง
5. เน้นการปฏิบัติและสร้างทักษะในการถ่ายทอดการเรียนรู้ การอบรม หรือการพัฒนาครู จะต้องเน้นการปฏิบัติและการฝึกทักษะในการถ่ายทอดการเรียนรู้มากกว่า การเข้ามารับทราบสาระความรู้ ผู้ให้การอบรมจะต้องแสดงวิธีการถ่ายทอดความรู้ แสดงให้เห็นเป็นตัวอย่าง ทั้งรูปแบบของกิจกรรมที่ใช้ และกระบวนการซึมซับ (Assimilation) องค์ความรู้และการพัฒนาปัญญา (Cognitive Development) ขั้นการสังเคราะห์ (Synthesis) ความรู้ หรือการผุดบังเกิดของความรู้ (Intuitive Thinking) ซึ่งเป็นการพัฒนาปัญญาขั้นสูง
6. ความร่วมมือของผู้เชี่ยวชาญ ผู้ที่ให้การอบรมหรือพัฒนาครูจะต้องมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับองค์ความรู้ (Knowledge) ความจริงนิรันดร์ (Ultimate Reality) ของสิ่งที่เป็นรูปธรรมและความสัมพันธ์ของปรากฏการณ์ที่เป็นนามธรรม กระบวนการเรียนรู้เพื่อสร้างปัญญา (Cognitive Process) จึงจำเป็นที่จะต้องแสวงหาผู้รู้จริงมาให้การอบรม มิฉะนั้นการอบรมที่จะนำไปสู่ความยั่งยืนก็จะไม่เกิดผลที่ต้องการ ดังนั้น หลักการพัฒนาครู ผู้ให้การพัฒนาครูจะต้องเป็นบุคคลที่มีความรู้ มีทักษะในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และเป็นแบบอย่างของผู้นำทางวิชาการในการให้ความรู้ แสวงหาความรู้และประพฤติปฏิบัติตนให้เป็นที่ยอมรับศรัทธา เปิดโอกาสให้ทุกคนได้มีโอกาสแสดงความสามารถและมีส่วนร่วม การเน้นย้ำความชัดเจนของประเด็น และตอบสนองความต้องการของครู และสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกันกับความต้องการของหน่วยงานองค์การส่วนรวม

อภิวุฒิ พิมลแสงสุริยา (2557) ได้กล่าวไว้ว่า หลักการ 70 : 20 : 10 เป็นการพัฒนาบุคลากรที่มีประสิทธิภาพและสามารถพัฒนาได้จริง ซึ่งอธิบายได้ดังนี้

1. 70% ของเวลา ทรัพยากรและงบประมาณที่ควรถูกใช้ไปกับการเรียนรู้ด้วยตนเองผ่านการลงมือทำ (On-the-Job Learning) โดยเชื่อว่างานทุกอย่างที่พนักงานทำมีส่วนช่วยให้เกิดการเรียนรู้ได้เสมอและที่สำคัญเป็นการเรียนรู้ที่ดีและได้ผลยั่งยืนมากที่สุด

2. 20% ของเวลา ทรัพยากรและงบประมาณที่ควรถูกใช้ไปกับการเรียนรู้จากผู้อื่น ซึ่งอาจเป็นการเรียนรู้ผ่านพี่เลี้ยง (Mentoring) ผ่านการสอนงาน (Coaching) หรือการมีโอกาสดูติดตามผู้ใหญ่ไปดูงาน (Job Shadowing) รวมไปถึงการที่มีโอกาสทำงานโครงการพิเศษร่วมกับคนอื่น ๆ ด้วย

3. 10% ของเวลา ทรัพยากรและงบประมาณ ที่ควรถูกใช้ไปกับการเรียนรู้อย่างเป็นทางการเพื่อเข้าใจทฤษฎีและหลักการ โดยอาจผ่านการเรียนรู้ในหลากหลายรูปแบบ เช่น การอบรม สัมมนา การฟังเสวนาหรือการบรรยาย การเรียนผ่านสื่อออนไลน์ต่าง ๆ เป็นต้น

ประคัลภ์ ปันทพลังกูร (2558) กล่าวว่า การเรียนรู้ในสัดส่วนแบบ 70 : 20 : 10 เป็นรูปแบบในการเรียนรู้และพัฒนาบุคลากรที่หลาย ๆ และนำมาใช้งาน ซึ่งมีลักษณะแบ่งการเรียนรู้ ออกเป็น 3 แบบ และมีจุดมุ่งหมายคือ ให้บุคลากรได้เรียนรู้ได้อย่างเต็มที่และมีประสิทธิภาพสูงที่สุด โดยกำหนดเป็นแนวทางไว้ดังนี้

1. 70% ของการเรียนรู้และพัฒนาจากการลงมือทำ ได้ทดลองทำ (Experiential Learning) ก็คือ เรียนรู้ผ่านจากประสบการณ์จริงจากการปฏิบัติ ซึ่งถ้าจะกำหนดแนวทางในการเรียนรู้ด้วยวิธีนี้ก็ต้องมีการออกแบบให้การทำงานทุกวันของบุคลากรมีโอกาสดูได้จากหน้างานจริง ๆ ตลอดเวลา หรืออาจจะมาจากการได้รับมอบหมายงานใหม่ ๆ ซึ่งต้องลงมือทำหรือเป็นการได้รับโอกาสในการทำงานใหม่ ๆ จากหัวหน้า เป็นต้น รวมทั้งต้องมีการจัดทำคู่มือในการทำงานเอกสารต่าง ๆ ที่ทำให้พนักงานสามารถที่จะค้นหาและเรียนรู้ด้วยตนเองได้

2. 20% ของการเรียนรู้มาจากการพัฒนาจากบุคคลอื่น ๆ ซึ่งก็คือ เรื่องของการ Coaching การได้รับ Feedback จากหัวหน้าของตนเอง หรือจากบุคคลที่เกี่ยวข้องในการทำงาน ในบางครั้งก็สามารถใช้การประชุมทีม เพื่อที่จะได้เรียนรู้ซึ่งกันและกันในทีมงาน ซึ่งวิธีการเหล่านี้ก็ถือเป็นการเรียนรู้จากบุคคลอื่น ๆ รอบข้าง

3. 10% ของการเรียนรู้มาจากการเข้าอบรมอย่างเป็นทางการ รูปแบบการเรียนรู้นี้จะเน้นการอบรมอย่างเป็นทางการน้อยมากก็คือแค่เพียง 10% เท่านั้น เพราะเขาเชื่อว่า การที่คนเราจะได้เรียนรู้และเข้าใจเรื่องนั้น ๆ ได้จริง ไม่ใช่มาจากการฝึกอบรม แต่จะมาจากการเรียนรู้ด้วยตนเอง และจากผู้อื่นที่มีประสบการณ์ตรงมากกว่าจากการเข้าห้องเรียน

อาภรณ์ ภูววิทยพันธ์ (2559) ได้กล่าวถึงรูปแบบการเรียนรู้แบบ 70 : 20 : 10 Learning Model ซึ่งเป็นการพัฒนาบุคลากรให้ประสบความสำเร็จ มีรูปแบบการเรียนรู้ดังนี้

1. รูปแบบการเรียนรู้แบบ 70% เป็นแนวทางการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นจากประสบการณ์การทำงาน (Learn by Job Experience) ที่เน้นการเรียนรู้แบบผู้ใหญ่ (Adult Learning) เป็นรูปแบบการเรียนรู้แบบไม่เป็นทางการ (Informal Learning) ไม่มีโครงสร้างและรูปแบบการเรียนรู้ที่แน่นอน มุ่งเน้นการเรียนรู้จากการมีสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่นด้วยการติดตาม การเฝ้าดูผู้อื่นในการปฏิบัติงานจริง เกิดสังคมแห่งการเรียนรู้ (Social Learning) รวมถึงการเรียนรู้จากการทดลองปฏิบัติ (Experimental Learning) เป็นการลองผิดลองถูกจากการทำจริงในพื้นที่หรือสถานที่ทำงานจริง (Workplace Learning) ดังนั้น 70% Learning Model จึงเป็นรูปแบบการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นจากประสบการณ์การทำงาน โดยผ่านการเห็นหรือการสัมผัสของจริงในพื้นที่ทำงานจริง หรือการปฏิบัติงานที่อยู่ในภาคสนามจริง ทำให้เกิดการรับรู้ได้อย่างรวดเร็ว การรับรู้ที่มีประสิทธิภาพจึงนำไปสู่การเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพด้วยเช่นกัน

2. รูปแบบการเรียนรู้แบบ 20% เป็นแนวทางการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นจากการมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลต่าง ๆ ที่ทำงานอยู่รอบตัว (Learn by Others) ผ่านกระบวนการพูดคุย การแลกเปลี่ยนมุมมอง ความรู้ ประสบการณ์ ทักษะ โดยมุ่งเน้นการเรียนรู้แบบผู้ใหญ่ (Adult Learning) เป็นอีกรูปแบบหนึ่งของการเรียนรู้แบบไม่เป็นทางการ (Informal Learning) ที่เกิดขึ้นได้ตลอดเวลาและทุกสถานที่ ขึ้นอยู่กับความสะดวกของผู้ให้การเรียนรู้และผู้ที่ต้องการพัฒนา เป็นการเรียนรู้ที่ต้องอาศัยการมีสัมพันธภาพที่ดีระหว่างผู้ให้การเรียนรู้และผู้ที่ต้องการพัฒนาตนเอง โดยให้การเรียนรู้ต้องเรียนรู้ทั้งศาสตร์และศิลปะในการพูดคุย การสร้างบรรยากาศเพื่อให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึกร่วมและมีความพร้อมที่จะรับฟัง รับรู้ เรียนรู้ในเนื้อหาที่ได้แลกเปลี่ยนมุมมองความคิดเห็นระหว่างกัน (Collaborative Learning and Social Learning) ดังนั้น 20% Learning Model จึงเป็นรูปแบบการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นจากผู้อื่น (Learn by Others) ไม่ว่าจะเป็นผู้บังคับบัญชาโดยตรง ผู้บังคับบัญชาโดยอ้อม เพื่อนร่วมงานภายในหน่วยงาน เพื่อนร่วมงานต่างหน่วยงาน ผู้ได้บังคับบัญชา ลูกค้าและคู่ค้า เป็นการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นจากการสนทนา การปรึกษาหารือ การแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างกัน ซึ่งต้องอาศัยพื้นฐานของการมีสายสัมพันธ์ที่ดีระหว่างคู่สนทนาตั้งแต่สองคนขึ้นไป โดยนัดหมายพูดคุยและแลกเปลี่ยนมุมมองกันและกันตามช่วงเวลาที่สะดวกของทั้งสองฝ่าย

3. รูปแบบการเรียนรู้แบบ 10% เป็นแนวทางการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นการเรียนรู้แบบผู้ใหญ่ (Adult Learning) เป็นรูปแบบการเรียนรู้แบบเป็นทางการ (Formal Learning) ที่มีการกำหนดรูปแบบการเรียนรู้ไว้อย่างเฉพาะเจาะจง ไม่ว่าจะเป็นการเรียนรู้ผ่านสื่อการเรียนรู้ที่จัดเตรียมไว้แล้ว หรือการเรียนรู้ผ่านการอบรมด้วยโปรแกรมอบรมที่กำหนดขึ้น มีการกำหนดเนื้อหาหลักสูตรและระยะเวลาไว้ล่วงหน้าอย่างชัดเจน ไม่ว่าจะเป็นการอบรมภายในองค์กร (In-House Training) และการอบรมภายนอกองค์กร (Public Training) รวมถึงการนำแนวทางการเรียนรู้แบบผสมผสาน หรือ Blended Learning มาใช้ ซึ่งแนวคิด Blended Learning เป็นการเรียนรู้ที่ผสมผสานระหว่าง

รูปแบบการเรียนรู้ที่ต้องมาพบปะกันแบบเผชิญหน้ากับการเรียนแบบออนไลน์ โดยนำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาช่วย เช่น การเรียนผ่าน Webinar, Facebook, Line, e-mail, e-Learning, e-Book เป็นต้น การเรียนแบบออนไลน์เป็นรูปแบบการเรียนรู้ที่ไม่จำเป็นต้องพบปะแบบเผชิญหน้ากันได้ สามารถเรียนรู้ได้ทุกสถานที่และทุกเวลา ดังนั้น 20% Learning Model จึงเป็นรูปแบบการเรียนรู้ที่องค์การส่วนใหญ่มักใช้เป็นแนวทางการเรียนรู้ในลักษณะนี้ โดยเน้นไปที่การฝึกอบรมในห้องเรียน (Classroom Training) ผสมผสานกับการเรียนรู้ที่เน้นเครื่องมือที่ไม่ใช่การฝึกอบรมในห้องเรียน (Non Classroom Training) ไม่ว่าจะเป็นการเรียนผ่านสื่อ e-Learning และเอกสารต่าง ๆ ทั้งนี้รูปแบบการเรียนรู้ 10% ที่เน้นการเรียนรู้อย่างเป็นทางการ เป็นการเรียนรู้ผ่านโปรแกรมหรือ Courses ที่จัดเตรียมไว้แล้ว ซึ่งเป็นอีกรูปแบบของการพัฒนาที่มีความสำคัญและมีความจำเป็นที่องค์การไม่สามารถยกเลิกการเรียนรู้ในรูปแบบนี้ไปได้ เพื่อให้เกิดการเรียนรู้แบบบูรณาการและส่งผลให้เกิดการเรียนรู้ได้จริง

สรุปได้ว่า หลักการพัฒนาครู เป็นแบบแผนของการเสริมสร้างความเชื่อถือศรัทธาของผู้เข้ารับการพัฒนา เพราะเมื่อผู้เข้ารับการพัฒนาเกิดความเชื่อถือศรัทธาแล้วก็จะยอมให้การสนับสนุนโครงการพัฒนาบุคลากรนั้นอย่างเต็มที่และยังรักษาระดับความสนใจของผู้เข้ารับการพัฒนาในระดับสูงอยู่เสมอ หลักการพัฒนาบุคลากรมีหลายรูปแบบ เช่น หลักการตามกรอบ 70 : 20 : 10 เป็นการเรียนรู้ที่ประสบความสำเร็จและมีประสิทธิภาพ

จากการศึกษาหลักการของการพัฒนาครู สามารถสรุปเป็นหลักการในการพัฒนาครู และแนวทางการปฏิบัติเพื่อพัฒนาครูได้ ดังนี้

ตาราง 5 การวิเคราะห์และสังเคราะห์หลักการพัฒนาครู

ที่	หลักการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้	แนวทางการปฏิบัติ
1	การเรียนรู้จากการปฏิบัติงาน 70%	การฝึกปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่จริง
2	การเรียนรู้โดยผ่านผู้อื่น 20%	การสอนงานและการเป็นพี่เลี้ยง
3	การเรียนรู้จากโปรแกรมการพัฒนา 10%	การฝึกอบรม/ฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ

3. วิธีการพัฒนาครู

Nadler (1989) ได้อธิบายไว้ว่า วิธีการพัฒนาครูเป็นการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ แบ่งเป็น 3 วิธี คือ

1. การฝึกอบรม (Training)

2. การศึกษา (Education)

3. การพัฒนาตนเอง (Development)

Spark และ Loucks-Norsley (1989) ได้อธิบายไว้ว่า วิธีการพัฒนาครูเป็นการพัฒนาวิชาชีพ ประกอบด้วย 7 รูปแบบ ดังนี้

1. การฝึกอบรม (Training Model) เป็นรูปแบบที่ทุกคนต่างมีประสบการณ์ ซึ่งการฝึกอบรมนี้อาจเป็นการนำเสนอและการอภิปรายผลงาน การประชุมเชิงปฏิบัติการ การสัมมนา การสาธิต บทบาทสมมุติ การจำลองสถานการณ์ หรือการสอนระดับจุลภาค เป็นต้น

2. รูปแบบการสังเกตหรือการประเมิน (Observation/Assessment Model) อาจเป็นการสังเกตคนอื่นหรือคนอื่นสังเกตตัวเรา อาจเป็นรายเดี่ยวหรือเป็นกลุ่มเพื่อให้ได้ผลสะท้อนกลับ (Feedback)

3. รูปแบบการให้มีส่วนเกี่ยวข้องในกระบวนการพัฒนาหรือการปรับปรุง (Involvement in a Development Improvement Process Model) เพราะการพัฒนาหรือปรับปรุงเรื่องใดเรื่องหนึ่ง จำเป็นต้องอาศัยความรู้และทักษะใหม่ ๆ จะทำให้ผู้ที่เข้ามามีส่วนร่วมนั้น ต้องมีการศึกษาหาความรู้และพัฒนาทักษะเพิ่มเติม มีโอกาสในการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ตลอดจนมีการตัดสินใจร่วมกันและผลจากการมีส่วนร่วมนั้น จะทำให้เกิดความรู้สึกการมีส่วนร่วมเป็นเจ้าของ และการมีพันธะผูกพันต่อการนำไปปฏิบัติให้บรรลุผล ซึ่งจะก่อประโยชน์ต่อการพัฒนาหรือปรับปรุงในเรื่องนั้น ๆ ด้วย

4. รูปแบบการศึกษาเป็นกลุ่ม (Study Groups Model) ในกรณีที่โรงเรียนต้องการหาทางแก้ปัญหาร่วมกันจากทุกคนทุกฝ่าย โดยหากปัญหานั้นสามารถแยกย่อยเป็นหลายประเด็น ก็จะแบ่งออกเป็นกลุ่ม ๆ อาจจะมีกลุ่มละ 4-6 ราย เพื่อศึกษาวิเคราะห์ประเด็นปัญหา ในส่วนของกลุ่มนั้น ในตอนท้ายเมื่อมีการนำเสนอและแลกเปลี่ยนผลการวิเคราะห์ของแต่ละกลุ่ม ร่วมกันจะก่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนความเห็นและข้อมูล ก่อให้เกิดการเรียนรู้และก่อให้เกิดเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ ซึ่งก็ถือว่าเป็นการพัฒนาวิชาชีพอีกรูปแบบหนึ่ง

5. รูปแบบการสืบค้นหรือการวิจัยปฏิบัติการ (Inquiry/Action Research Model) เป็นความพยายามที่จะแก้ปัญหาหรือหาคำตอบในข้อคำถามที่เกิดขึ้นในการปฏิบัติงาน ซึ่งอาจกระทำได้ในระดับบุคคล ระดับกลุ่ม หรือระดับโรงเรียน และสามารถกระทำได้หลายวิธี แต่โดยทั่วไปมีขั้นตอนดังนี้ 1) กำหนดหรือเลือกปัญหาหรือคำถามที่สนใจ 2) รวบรวม จัดกระทำและแปลความในข้อมูลสารสนเทศที่เกี่ยวข้องกับปัญหานั้น 3) ศึกษาวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 4) กำหนดทางเลือกเพื่อการปฏิบัติ 5) ลงมือปฏิบัติและสรุปเป็นเอกสาร

6. รูปแบบการพัฒนาตนเอง (Individually Guided Activities Model) โดยแต่ละบุคคลจะกำหนดจุดมุ่งหมายในการพัฒนาวิชาชีพของตนเอง แล้วเลือกกิจกรรมเพื่อการปฏิบัติที่เชื่อว่า

จะช่วยให้บรรลุผลสำเร็จ เป็นรูปแบบที่มีข้อตกลงเบื้องต้นว่า บุคคลสามารถจะตัดสินใจถึงความต้องการจำเป็นในการเรียนรู้ของตนเองได้ดีที่สุด สามารถที่จะกำหนดทิศทางและริเริ่มการเรียนรู้ด้วยตนเองได้ และมีแรงจูงใจในตนเองได้มากขึ้นจากการที่ได้มีโอกาสได้ริเริ่มและวางแผนในกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเอง

7. รูปแบบการเป็นพี่เลี้ยง (Mentoring Model) นิยมจับคู่กันระหว่างผู้ที่มีประสบการณ์และประสบผลสำเร็จแล้วกับบุคคลที่เริ่มงานใหม่หรือที่มีประสบการณ์น้อยกว่า โดยให้มีการอภิปรายกันถึงจุดมุ่งหมายในการพัฒนาวิชาชีพ การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและกลยุทธ์ที่จะให้การปฏิบัติที่มีประสิทธิผล การสะท้อนถึงวิธีการที่ใช้กันอยู่ การสังเกตการทำงานและการใช้เทคนิค เพื่อการปรับปรุงแก้ไข

Fullen และ Hargreaves (1992) ได้อธิบายไว้ว่า วิธีการพัฒนาครูเป็นกิจกรรมการพัฒนาศุภลากรหรือการพัฒนาบุคคล (Individual Development) สามารถกระทำได้ด้วย

1. การฝึกอบรม (Training)
2. การศึกษา (Education)
3. การพัฒนาตนเอง (Development)

Anthony, Perrewe และ Kachmar (1996) ได้อธิบายไว้ว่า วิธีการพัฒนาครูโดยการฝึกอบรมจะช่วยให้การจัดการเรียนรู้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และช่วยพัฒนาความชำนาญให้ครูสามารถปฏิบัติงานได้ และมุ่งพัฒนาความชำนาญที่ต้องใช้ในการปฏิบัติงาน โดยแบ่งการฝึกอบรมเป็น

2 ลักษณะ คือ 1) การฝึกอบรมพร้อมกับทำงานไปด้วย 2) การฝึกอบรมโดยไม่ได้ปฏิบัติงานด้วย

ธีระวุฒิ เจริญราษฎร์ และคณะ (2536) ได้อธิบายไว้ว่า การพัฒนาบุคคลมีหลายวิธีการ ส่วนวิธีการใดจะเหมาะสมนั้นขึ้นอยู่กับบทบาทและภารกิจของหน่วยงาน หรือองค์การนั้น ๆ เป็นสำคัญ ซึ่งวิธีการพัฒนาบุคคลที่สำคัญ มีดังนี้

1. การฝึกอบรม เป็นกระบวนการเพิ่มพูนความรู้ความสามารถ ทักษะในการปฏิบัติงาน เป็นที่นิยมกันอย่างแพร่หลายในการพัฒนาบุคคล เหมาะสมที่จะใช้พัฒนาคนเป็นกลุ่ม
2. การไปศึกษาอบรมดูงาน คือ การที่หน่วยงานหรือองค์การส่งคนไปศึกษาต่อฝึกอบรม หรือดูงาน เป็นการส่งคนไปพัฒนาภายนอกองค์การ
3. การประชุมชี้แจงปฏิบัติการ คือ การที่หน่วยงานพัฒนาความรู้ ความชำนาญ เจตคติของบุคลากรในสังกัด โดยวิธีการประชุมชี้แจง หรือการประชุมนิเทศ รวมถึงการหมุนเวียนเปลี่ยนหน้าที่ในการปฏิบัติงาน
4. การพัฒนาตนเอง คือ การให้บุคคลได้พัฒนาตนเอง เช่น การศึกษาหาความรู้ การปฏิบัติงาน การเข้าร่วมประชุมทางวิชาการ

มนตรี จุฬารัตนทล (2543) ได้เสนอวิธีการพัฒนาครู 4 ประการ คือ

1. วิธีการพัฒนาตนเองในระหว่างเป็นครู
2. วิธีการฝึกฝนกับครูพี่เลี้ยงหรือผู้เชี่ยวชาญในระหว่างเป็นครู
3. วิธีการเข้ารับการฝึกอบรมในหลักสูตรต่าง ๆ
4. วิธีการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น

พลฤทธิ์ ศิริบรรณพิทักษ์ (2546) ได้เสนอรูปแบบการพัฒนาครู คือ SWIPPA MODEL เป็นรูปแบบการพัฒนาครูเพื่อพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นฐาน

S คือ Self Learning หมายถึง การเรียนรู้ด้วยตนเอง

W คือ Whole School หมายถึง การปฏิบัติงานร่วมกันทั้งโรงเรียน

I คือ Interaction หมายถึง การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน

P คือ Participation หมายถึง การมีส่วนร่วมรับผิดชอบงาน

P คือ Process and Product หมายถึง ทำงานอย่างมีกระบวนการและมีผลงานตามวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ

A คือ Application หมายถึง การนำสิ่งที่เรียนรู้ไปใช้ในการพัฒนางานให้ดียิ่งขึ้น

สมชาติ กิจยรรยง และอาจารย์ ณ ตะกั่วทุ่ง (2551) ได้แบ่งแนวทางการพัฒนาบุคลากรเป็น 3 วิธี ดังนี้

1. ให้การศึกษาและส่งเสริมให้พัฒนาตนเอง (Self-Development) โดยจัดในระยะสั้นและระยะยาว ทั้งในประเทศและต่างประเทศ การศึกษาดูงานมีวิธีการต่าง ๆ ได้แก่ การใช้บทเรียนสำเร็จรูป การศึกษาทางไกล การจัดทำวารสารวิชาการในสาขาอาชีพ ศึกษาจากเอกสารคู่มือการทำงาน ศึกษาจากสื่อโสตทัศนูปกรณ์ต่าง ๆ ให้การศึกษาเพิ่มเติมในระยะสั้น ระยะยาว ส่งเอกสารให้สรุปรายงานและเสนอ การมอบหมายให้วิจารณ์หนังสือ

2. ให้การฝึกอบรมและการพัฒนา (Training and Development) โดยจัดในห้องฝึกอบรม นอกห้องฝึกอบรม ภายในองค์กรหรือส่งอบรมภายนอก ได้แก่ จัดโครงการอบรมภายในองค์กร การส่งอบรมภายนอกองค์การ วางแผนโครงการฝึกอบรมประจำปี วางแผนฝึกอบรมพัฒนาบุคลากรตามความจำเป็นหรือทุกระดับ พัฒนาบุคลากรให้สอดคล้องกับแผนการและเทคโนโลยี ใช้เทคนิคการฝึกอบรมแบบผสมผสานและการพัฒนาบุคลากรสมัยใหม่ ใช้หลักสูตรอบรมในการประเมินผลงาน การเลื่อนขั้น หรือโยกย้าย สร้างแรงจูงใจในการฝึกอบรมและพัฒนาด้วยกิจกรรม/เกม

3. การพัฒนาในงาน (In Service Development) โดยการฝึกอบรมในงานเรียนรู้ในงาน ได้แก่ ให้งานการแทน ให้ทำหน้าที่เป็นคณะกรรมการ ให้ความร่วมมือคณะทำงาน การจัดตั้งกลุ่มร่วมกิจกรรม การให้คำปรึกษาหารือการให้ออกไปสังเกตการณ์ การมีเพื่อนที่มี

ประสบการณ์ร่วม การเป็นตัวอย่างที่ดี การเสนอแนะให้นำไปประยุกต์ใช้ การดูงานใน/นอกหน่วยงาน การสับเปลี่ยนหมุนเวียนงาน การสอนงาน แนะนำงาน

สรุปได้ว่า วิธีพัฒนาครู หมายถึง รูปแบบของการดำเนินการให้ความรู้แก่ครูซึ่งเป็นเครื่องมือที่ดีในการเพิ่มพูนความรู้ ช่วยปรับปรุงการสอนในชั้นเรียนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นและทำให้เกิดความต้องการที่จะปฏิบัติงานสอนได้ดียิ่งขึ้น เช่น การฝึกอบรม การสอนงานและการเป็นพี่เลี้ยง และการเรียนรู้ด้วยตนเองโดยการปฏิบัติงาน เป็นต้น

จากการศึกษาแนวคิด และหลักการ จากตำราและเอกสารทางวิชาการ ผู้วิจัยได้นำองค์ความรู้ที่ได้มาสังเคราะห์เพื่อหาองค์ประกอบของวิธีการพัฒนาครู ดังนี้

ตาราง 6 การวิเคราะห์และสังเคราะห์ขอบข่ายองค์ประกอบของวิธีการพัฒนาครู

วิธีการพัฒนาครู หน่วยงาน/บุคคล	Nadler (1989)	Spark and Drago (1989)	Fullen and Hargreaves	Anthony Perrewe and Kachmar (1996)	ธีระวุฒิ เจริญราษฎร์ และคณะ (2536)	มนตรี จุฬารัตนพล (2543)	พญศรี ศิริบรรณพิทักษ์ (2546)	สมชาติ กิจบรรจง และอาจารย์ ณ ตะกั่วทุ่ง (2551)	ความถี่
1. การฝึกอบรม	✓	✓	✓	✓	✓	✓		✓	7
2. การศึกษาต่อ	✓		✓			✓			3
3. การสอนงานและการเป็นพี่เลี้ยง	✓				✓	✓	✓	✓	5
4. การให้คำปรึกษา		✓						✓	2
5. การประชุมปฏิบัติการ					✓				1
6. การศึกษาดูงาน				✓	✓			✓	3
7. การพัฒนาทีมงานครู							✓		1
8. การวิจัยเป็นฐาน		✓							1
9. การสังเกตหรือการประเมิน		✓							1
10. การมีส่วนร่วมเกี่ยวข้องในกระบวนการพัฒนา	✓	✓					✓		3
11. การศึกษาเป็นกลุ่ม		✓					✓		2

ตาราง 6 (ต่อ)

หน่วยงาน/บุคคล	Nadler (1989)	Spark and Drago (1989)	Fullen and Hargreaves	Anthony Perrew and Kachmar (1996)	ธีระวุฒิ เจริญราษฎร์ และคณะ (2536)	มนตรี จุฬารัตนพล (2543)	พญธิ์ ศิริบรรณพิทักษ์ (2546)	สมชาติ กิจบรรจง และอาจารย์ ณ ตะกั่วทุ่ง (2551)	ความถี่
12. การพัฒนาตนเอง/เรียนรู้ด้วยตนเอง	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓		7
13. การอบรมใช้โรงเรียนเป็นฐาน	✓	✓		✓				✓	4
14. การโยกย้ายหมุนเวียนการทำงาน					✓			✓	2

จากตาราง 6 การสังเคราะห์วิธีการพัฒนาครู ผู้วิจัยได้นำวิธีการพัฒนาครูมาเป็นกรอบแนวคิด โดยเลือกใช้วิธีการที่มีค่าความถี่ที่ 3 ขึ้นไป และนำวิธีที่มีค่าความถี่ต่ำที่คล้ายคลึงกันรวมเข้าด้วย พบว่า วิธีการพัฒนาครู มีวิธีการคือ 1) การฝึกอบรม 2) การสอนงานและการเป็นพี่เลี้ยง 3) การเรียนรู้ด้วยตนเองโดยการปฏิบัติ

โปรแกรมและการพัฒนาโปรแกรม

1. ความหมายของโปรแกรม

Boyle (1981) ได้ให้ความหมายว่า โปรแกรม คือ สิ่งที่เกิดจากการจัดกิจกรรม ประกอบด้วยการวิเคราะห์ความต้องการจัดกิจกรรม การวิเคราะห์ความต้องการ การวางแผน การเรียนการสอน การประชาสัมพันธ์ การประเมินผลและการรายงานผล

Barr และ Keating (1990) ได้ให้ความหมายว่า โปรแกรมมีความหมายได้หลายแบบ ขึ้นอยู่กับแต่ละบุคคล โดยทั่วไปคำว่าโปรแกรมใช้ใน 3 ความหมาย คือ

1. โปรแกรม หมายถึงหน่วย งานหรือแบบแผนที่จัดขึ้นเพื่อทำเป็นกิจกรรมพิเศษ หรือให้บริการตามความต้องการของสถาบันหรือบุคคล

2. โปรแกรม หมายถึงลำดับหรือขั้นตอนของการปฏิบัติตามแผนที่วางไว้ เพื่อวัตถุประสงค์โดยเฉพาะสำหรับกลุ่มเป้าหมาย

3. โปรแกรม หมายถึง กิจกรรมที่มีการวางแผนไว้ โดยมีเป้าหมายที่เฉพาะเจาะจง Rogers (2000) ได้ให้ความหมายว่า โปรแกรมเป็นการสร้างโมเดลที่เป็นไปได้เกี่ยวกับ โปรแกรมถูกคาดหวังว่าจะงานอย่างไรเพื่อที่จะให้เกิดผลลัพธ์ที่ต้องการ ซึ่งนักประเมินจะใช้ทฤษฎีนี้เป็นแนวทางการประเมินและใช้มาตรฐานในการตัดสินประสิทธิผลของโครงการ

หรรษา สุขกาล (2543) ได้ให้ความหมายว่า โปรแกรม คือ แผนหรือแนวทางการปฏิบัติ ที่วางเอาไว้เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติตามเป้าหมายให้สำเร็จภายใต้บริบทของสถาบัน

สุวิมล ว่องวาณิช (2544) ได้ให้ความหมายว่า โปรแกรม คือ ระบบโครงสร้างที่กำหนด กิจกรรมต่าง ๆ ที่ออกแบบมาเพื่อจุดมุ่งหมายเดียวกัน เพื่อการปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมความรู้และ ทักษะในการปฏิบัติงานของครู

อุ้นตา นพคุณ (2546) ได้ให้ความหมายว่า โปรแกรม คือ งานที่มีการปฏิบัติประจำอย่างต่อเนื่องและได้กล่าวถึงความแตกต่างกันของคำว่าโปรแกรมและโครงการไว้ว่า โปรแกรม คือ งานประจำที่มีการปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง ส่วนโครงการจะมีลักษณะที่เป็นงานเฉพาะกิจตามความจำเป็น ในสังคมเพื่อแก้ไขปัญหาต่าง ๆ แต่ถ้าหากโครงการมีการปฏิบัติอย่างต่อเนื่องในระยะเวลาที่ยาวนาน ในกรณีเช่นนี้ โครงการก็จะกลายเป็นโปรแกรม ดังนั้นระยะเวลาจึงจำเป็นในการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง มีการพัฒนาประเมินผลเพื่อการคงอยู่ของกิจกรรมเป็นปัจจัยที่สำคัญของโปรแกรม

ยอดอนงค์ จอมหงษ์พิพัฒน์ (2553) ได้ให้ความหมายว่า โปรแกรม คือ แผนหรือ กิจกรรมอันเป็นมวลประสบการณ์ที่วางไว้อย่างเป็นระบบระเบียบ ซึ่งจะมีขั้นตอนในการพัฒนา ที่สร้างขึ้น โดยจากการประยุกต์จากองค์ประกอบที่เชื่อมโยงสัมพันธ์กันของหลักการ แนวคิด ทฤษฎีที่เป็นพื้นฐานของการพัฒนาโปรแกรม เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติให้ได้ตามวัตถุประสงค์หรือเป้าหมาย ภายใต้บริบทของการพัฒนาในแต่ละองค์กร

สรุปได้ว่า โปรแกรม คือ โปรแกรมคือแผนหรือกิจกรรมที่มีการวางแผนไว้อย่างเป็น ระบบ มีการกำหนดวัตถุประสงค์ กำหนดกิจกรรม กำหนดรายละเอียดในการจัดกิจกรรม และมีการประเมินผลอย่างมีระบบ เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติให้ได้ตามวัตถุประสงค์หรือเป้าหมาย เพื่อเปลี่ยนแปลงการพัฒนาครูให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

2. องค์ประกอบของโปรแกรม

นฤมล มณีงาม (2547) ได้สรุปองค์ประกอบของโปรแกรม ดังนี้

1. หลักการของโปรแกรม
2. วัตถุประสงค์ของโปรแกรม
3. ลักษณะของโปรแกรม

4. คุณสมบัติของโปรแกรม
5. เนื้อหาที่ใช้ในโปรแกรม
6. เอกสารที่ใช้ในโปรแกรม
7. การจัดการเรียนรู้ในโปรแกรม
8. การประเมินผล

สมิตรา พงศธร (2550) ได้สรุปองค์ประกอบของโปรแกรม ดังนี้

1. จุดมุ่งหมาย (Aims)
2. เป้าหมาย (Goals)
3. วัตถุประสงค์ (Objectives)
4. เนื้อหาวิชา (Content)
5. กิจกรรมการเรียนการสอน (Learning Activities)

โดยหัวใจของหลักสูตรอยู่ที่กิจกรรมการเรียนการสอน เพราะเป็นเรื่องของการหล่อหลอม และเป็นตัวกำหนดประสบการณ์การเรียนรู้และการศึกษาของผู้เรียน

ยอดอนงค์ จอมหงษ์พิพัฒน์ (2553) ได้สรุปองค์ประกอบของการพัฒนาโปรแกรมพบว่า มีองค์ประกอบสำคัญ 7 ประการ ดังนี้

1. ด้วยวิสัยทัศน์
2. หลักการ
3. วัตถุประสงค์
4. เนื้อหา
5. กระบวนการ
6. โครงสร้าง
7. การวัดและประเมินผลโปรแกรม

สุวัฒน์ จุลสุวรรณ (2554) ได้สรุปองค์ประกอบของโปรแกรมที่มีความสำคัญและมีความจำเป็นสำหรับการจัดการศึกษา และมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้การจัดการศึกษามีประสิทธิภาพ ดังนี้

1. จุดมุ่งหมายของโปรแกรม
2. เนื้อหาสาระ
3. กระบวนการจัดการเรียนรู้
4. การประเมินผล

Boone (1992) ได้สรุปองค์ประกอบของการพัฒนาโปรแกรม ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ ดังนี้

1. การจัดทำแผนการออกแบบ

2. ดำเนินการพัฒนา

3. ตรวจสอบและการประเมินผล

Caffarella (2002) ได้สรุปองค์ประกอบของการพัฒนาโปรแกรมในการพัฒนาโปรแกรมไว้ 11 องค์ประกอบ ดังนี้

1. การจัดพื้นฐานสำหรับกระบวน
2. การวางแผน
3. การกำหนดแนวคิดโปรแกรม
4. การค้นหาจัดลำดับความสำคัญของแนวคิดของการพัฒนาโปรแกรม
5. การเตรียมถ่ายโอนความรู้
6. การสร้างแผนการประเมินผล
7. การพิจารณารูปแบบตารางเวลาและความต้องการของเจ้าหน้าที่
8. การเตรียมแผนงานด้านงบประมาณและการตลาด
9. การออกแบบแผนการสอน
10. การประสานงานด้านสิ่งสนับสนุนและพร้อมรับเหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้น
11. การสื่อสารคุณค่าของโครงการ

ตาราง 7 การวิเคราะห์องค์ประกอบของโปรแกรม

หน่วยงาน/บุคคล	Boone (1992)	Caffarella (2002)	สมิตรา พงศธร (2550)	ยอดอนงค์ จอมหงษ์ พิพัฒน์ (2553)	สุวัฒน์ จุลสุวรรณ (2554)	ความถี่
องค์ประกอบของโปรแกรม						
1. หลักการและความสำคัญ	✓	✓	✓	✓		4
2. วัตถุประสงค์		✓	✓	✓	✓	4
3. เนื้อหา		✓	✓	✓	✓	4
4. กิจกรรม				✓	✓	2
5. การวัดและการประเมินผล	✓	✓	✓	✓	✓	5
6. การนำไปใช้	✓	✓	✓			3
7. การเก็บรวบรวมข้อมูล		✓	✓	✓	✓	4

จากตาราง พบว่า การสังเคราะห์องค์ประกอบของโปรแกรมโดยใช้องค์ประกอบที่มีความถี่ที่ 4 ขึ้นไป และนำองค์ประกอบที่มีความถี่ต่ำมารวมเข้ากับองค์ประกอบที่มีความสอดคล้องคล้ายคลึงกันได้ 4 องค์ประกอบ ดังนี้

1. หลักการและความสำคัญ
2. วัตถุประสงค์
3. เนื้อหา
4. กิจกรรม
5. การวัดและการประเมินผล
3. การพัฒนาโปรแกรม

รัชนี กัลยาวิทย์ และอัจฉรา ธารอุไรกุล (2545) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การพัฒนาโปรแกรม คือ การตรวจสอบรายละเอียดเอกสารต่าง ๆ ที่ใช้เขียนโปรแกรม การออกแบบโปรแกรม การเขียนรหัสของโปรแกรม มีการทำการทดสอบโปรแกรม และการจัดทำเอกสาร

Barr และ Keating (1990) ได้เสนอรูปแบบของโปรแกรม 5 ขั้นตอน เพื่อการพัฒนาโปรแกรม (Five-step Model for Program Development) ดังนี้

ขั้นที่ 1 การประเมิน

- 1.1 ประเมินความต้องการของผู้เรียน
- 1.2 ประเมินสิ่งแวดล้อมของสถาบัน
- 1.3 ประเมินทรัพยากร ได้แก่ บุคลากร เงิน และทรัพยากรทางกายภาพ

ขั้นที่ 2 การวางแผน

- 1.1 การพัฒนาที่วางแผน
- 1.2 กำหนดเป้าหมาย วัตถุประสงค์และการประเมินผล
- 1.3 เลือกวิธีปฏิบัติ
- 1.4 ฝึกอบรมบุคลากรที่เกี่ยวข้อง
- 1.5 กำหนดงบประมาณที่ต้องใช้
- 1.6 กำหนดเวลาสิ้นสุดโปรแกรม

ขั้นที่ 3 การปฏิบัติ

- 1.1 กำหนดความรับผิดชอบ เช่น ทักษะความสามารถและงานที่ต้องทำ
- 1.2 ปฏิบัติตามแผนที่วางไว้
- 1.3 ประเมินผลกระบวนการ และประเมินผลผลิต

ขั้นที่ 4 ประเมินหลังจบโปรแกรม ใช้ข้อมูลที่ได้จากการประเมินกระบวนการ และผลผลิตเพื่อการตัดสินใจอนาคตของโปรแกรม

ขั้นที่ 5 การตัดสินใจเชิงบริหาร การตัดสินใจว่าจะดำเนินโปรแกรมต่อไป หรือยุติโปรแกรม หรือดัดแปลงปรับปรุง

Berrett และคณะ (2013) ได้เสนอขั้นตอนของการพัฒนาโปรแกรมไว้ ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การวิเคราะห์ความจำเป็นในการฝึกอบรม เมื่อมีการพัฒนาโปรแกรม การอบรมเพื่อพัฒนางานต้องคำนึงถึง อะไรคือความรู้ อะไรคือทักษะและทัศนคติของผู้ที่รับการอบรม ที่จะทำให้โปรแกรมการอบรมมีความสมบูรณ์ และให้สามารถเชื่อมโยงช่องว่างระหว่างผู้เข้ารับการอบรม นอกจากนี้ยังต้องมีการพิจารณาระยะเวลาของการฝึกอบรม พร้อมทั้งวิธีการ แนวโน้มที่ดีที่สุด ที่ผู้เข้ารับการอบรมจะได้เรียนรู้และเครื่องมือ หรือทรัพยากรที่มีให้คุณ

ขั้นตอนที่ 2 การออกแบบโปรแกรมการอบรม โดยจะต้องออกแบบให้อยู่บนพื้นฐาน ซึ่งเป็นผลจากขั้นตอนการวิเคราะห์ ขั้นตอนนี้ประกอบด้วยการระบุวัตถุประสงค์การเรียนรู้ ซึ่งอธิบาย ในลักษณะที่สามารถวัดผู้เข้าฝึกอบรมได้ตามจุดประสงค์เมื่อเสร็จสิ้นการฝึกอบรม นอกจากนี้ ยังต้อง กำหนดวิธีการอบรมแสดงเป็นวิธีการฝึกอบรมให้ผู้เข้าอบรมได้เห็นชัดเจน อาจนำเสนอได้หลายวิธี เช่น โดยการสอนในห้องเรียนทางออนไลน์หรือใช้วิธีการผสมผสานทั้งสองแบบก็ได้ โดยการออกแบบ ในขั้นตอนนี้อาจสร้างเค้าร่างหรือเค้าโครงเนื้อเรื่องที่จะช่วยในการพัฒนาโปรแกรมการฝึกอบรม

ขั้นตอนที่ 3 การพัฒนาโปรแกรมการฝึกอบรม ในขั้นตอนการพัฒนาเป็นการใช้ วัตถุประสงค์หรือเป้าหมายและวัสดุอื่น ๆ ที่สร้างขึ้นในระหว่างขั้นตอนการออกแบบ เพื่อพัฒนา โปรแกรมการฝึกอบรม วัสดุนี้อาจรวมถึงส่วนประกอบของการฝึกอบรมออนไลน์ และวัสดุสำหรับการ ฝึกอบรมและผู้เข้ารับการฝึกอบรม ในช่วงนี้ยังอาจจะพัฒนาวิธีการทดสอบการเปลี่ยนแปลงหรือ พัฒนาการของผู้เข้ารับการอบรมเกี่ยวกับความรู้ทักษะหรือทัศนคติขึ้นอยู่กับการฝึกอบรม

ขั้นตอนที่ 4 การใช้โปรแกรมการฝึกอบรม ขั้นตอนการนำโปรแกรมไปใช้นั้นบางครั้ง เรียกว่า ขั้นตอนการจัดส่งหรือขั้นตอนการส่งมอบ ในขั้นตอนนี้เป็นขั้นตอนที่จะต้องทำการฝึกอบรม ให้กับผู้เข้าร่วมฝึกอบรม ไม่ว่าจะเป็นคำสั่งหรือการฝึกที่ใช้ทางออนไลน์ ในห้องเรียนหรือผ่านวิธีอื่น ๆ ครั้งแรกของการวิธีการฝึกอบรมหรือวิธีการสอนบางครั้งจะถูกเรียกว่า การนำร่อง

ขั้นตอนที่ 5 การประเมินผลโปรแกรมการฝึกอบรม ขั้นตอนการประเมินผล เป็นขั้นตอนที่จะสามารถตรวจสอบว่าผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้รับความรู้ทักษะหรือทัศนคติตามที่ระบุ เป้าหมายไว้ในขั้นตอนของการวิเคราะห์ความจำเป็นในการฝึกอบรม โดยใช้ข้อมูลที่ได้รับในระหว่าง ขั้นตอนการประเมินผลสามารถทำการเปลี่ยนแปลงเพิ่มเติมในการออกแบบการพัฒนาโปรแกรม การฝึกอบรมในครั้งต่อไปที่นำเสนอให้กับผู้เข้ารับการฝึกอบรม

Houle (1996) ได้นำเสนอขั้นตอนการพัฒนาโปรแกรม ประกอบด้วย 7 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การสร้างวิสัยทัศน์ร่วม

ขั้นตอนที่ 2 การตัดสินใจทางด้านกระบวนการที่จะนำไปใช้

ขั้นตอนที่ 3 การระบุวัตถุประสงค์และการปรับให้เหมาะสม

ขั้นตอนที่ 4 การออกแบบรูปที่ที่เหมาะสมทางด้านทรัพยากรผู้นำวิธีการตาราง

กำหนดการเรียงลำดับ เรื่องการเสริมแรงทางสังคม การทำให้อยู่ในรูปแบบปัจเจกบุคคล บทบาทและความสัมพันธ์เกณฑ์การประเมินผล และความชัดเจนในการออกแบบ

ขั้นตอนที่ 5 รูปแบบที่ใช้ให้เหมาะสมกับแบบแผนของชีวิตที่ใหญ่กว่า

ทั้งด้านการแนะนำผู้เรียน งบประมาณการเงินที่สนับสนุนและการตีความ

ขั้นตอนที่ 6 นำแผนสู่ผลกระทบเชิงบวกที่เกิดขึ้นในองค์การทั้งในระดับบุคคล

กลุ่มบุคคลและระดับองค์การ

ขั้นตอนที่ 7 การวัดผลที่เกิดขึ้นจากการพัฒนาตามกระบวนการของโปรแกรม

วิโรจน์ สารัตนะ (2556) ได้อธิบายถึงขั้นตอนการวิจัยและพัฒนาโปรแกรม ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาข้อมูลพื้นฐานและตรวจสอบแนวคิดเชิงทฤษฎีของโปรแกรม

การตรวจสอบแนวคิดเชิงทฤษฎีของโปรแกรมที่พัฒนา

ขั้นตอนที่ 2 ปรับปรุงแก้ไขและจัดทำเอกสารประกอบ

ขั้นตอนที่ 3 ตรวจสอบและปรับปรุงโปรแกรม

ขั้นตอนที่ 4 สร้างเครื่องมือประเมินโปรแกรมในภาคสนาม

ขั้นตอนที่ 5 ทดสอบโปรแกรมในภาคสนาม การทดลองใช้โปรแกรมในภาคสนาม

ตาราง 8 การวิเคราะห์การพัฒนาโปรแกรม

หน่วยงาน/บุคคล	Barr และ Keating (1990)	Houle (1996)	Berrett และคณะ (2013)	รัชนี กัลยาวิทย์ และอัจฉรา ชารุอุไรกุล (2545)	วิโรจน์ สารัตนะ (2556)	ความถี่
การพัฒนาโปรแกรม						
1. การวินิจฉัยความต้องการจำเป็น	✓	✓	✓		✓	4
2. ศึกษาแนวคิดทฤษฎี		✓		✓	✓	3
3. กำหนดวัตถุประสงค์ของโปรแกรม	✓	✓	✓		✓	4
4. การวางแผนในการจัดทำโปรแกรม			✓		✓	2
5. การประเมินผลลัพธ์ของโปรแกรม		✓	✓			2

ตาราง 8 (ต่อ)

หน่วยงาน/บุคคล	Barr และ Keating (1990)	Houle (1996)	Berrett และคณะ (2013)	ราชินี กัลยาวิทย์ และอัจฉรา ธารอุไรกุล (2545)	วิโรจน์ สารัตนะ (2556)	ความถี่
การพัฒนาโปรแกรม						
6. การออกแบบโปรแกรม	✓	✓		✓		3
7. การนำโปรแกรมไปใช้			✓		✓	2
8. การประเมินผลโปรแกรม		✓	✓		✓	3
9. การพัฒนาบุคลากร			✓	✓	✓	3
10. การสร้างโปรแกรมเพื่อใช้ในการฝึกอบรม	✓	✓			✓	3
11. ทดลองใช้โปรแกรม		✓	✓			2

จากตาราง พบว่า การวิเคราะห์ขอบข่ายการพัฒนาโปรแกรม โดยใช้องค์ประกอบที่มีความถี่สูงที่ 3 ขึ้นไป และนำองค์ประกอบที่มีความถี่ต่ำมารวมเข้ากับองค์ประกอบที่มีความสอดคล้องคล้ายคลึงกันได้ 5 ขั้นตอน ดังนี้

1. การวิเคราะห์ความต้องการจำเป็น สร้างและพัฒนาหลักสูตร
2. การกำหนดวัตถุประสงค์ ออกแบบโปรแกรม
3. การสร้างโปรแกรมและทดลองใช้
4. การนำโปรแกรมไปใช้งาน
5. การวัดและประเมินผลโปรแกรม

บริบทสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ตั้งอยู่เลขที่ 511 หมู่ 7 ตำบลวิศิษฐ์ อำเภอเมืองบึงกาฬ จังหวัดบึงกาฬ เขตพื้นที่รับผิดชอบ 8 อำเภอ ได้แก่ อำเภอเมืองบึงกาฬ อำเภอศรีวิไล อำเภอพรเจริญ อำเภอเซกา อำเภอบุ่งคล้า อำเภอบึงโขงหลง อำเภอโซ่พิสัย และอำเภอปากคาด

วิสัยทัศน์ คือ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ มุ่งบริหารจัดการศึกษา ให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของชาติ บนพื้นฐานความเป็นไทยภายใต้หลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง

พันธกิจ

1. จัดการศึกษาเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงของสถาบันหลักของชาติและการปกครอง ในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
2. พัฒนาศักยภาพผู้เรียนเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน โดยพัฒนาคุณภาพ ผู้เรียนให้มีความรู้ทักษะวิชาการ ทักษะชีวิต ทักษะวิชาชีพ คุณลักษณะในศตวรรษที่ 21
3. ส่งเสริมการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้เป็นมืออาชีพ
4. สร้างโอกาสความเสมอภาค ลดความเหลื่อมล้ำ ให้ผู้เรียนทุกคนได้รับบริการทาง การศึกษาอย่างทั่วถึงและเท่าเทียม
5. ส่งเสริมการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และเป้าหมายโลกเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs)
6. พัฒนาระบบบริหารจัดการแบบบูรณาการ และขับเคลื่อนคุณภาพด้วยนวัตกรรม โดยใช้พื้นที่เป็นฐาน

เป้าประสงค์

1. ผู้เรียนเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ คิดริเริ่มและสร้างสรรค์นวัตกรรม มีความรู้ มีทักษะและคุณลักษณะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 มีสุขภาพที่เหมาะสมตามวัย มีความสามารถ ในการพึ่งพาตนเอง และปรับตัวต่อเป็นพลเมืองและพลโลกที่ดี
2. ผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ กลุ่มผู้ด้อยโอกาสและกลุ่มที่อยู่ในพื้นที่ ห่างไกลทุรกันดารได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึง เท่าเทียมและมีคุณภาพ พร้อมก้าวสู่สากล ตามหลัก ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
3. ครู เป็นผู้เรียนรู้ มีจิตวิญญาณความเป็นครู มีความแม่นยำทางวิชาการและ มีทักษะการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลาย ตอบสนองผู้เรียนเป็นรายบุคคล เป็นผู้สร้างสรรค์นวัตกรรม และทักษะในการใช้เทคโนโลยี
4. ผู้บริหารสถานศึกษา มีความเป็นเลิศส่วนบุคคล คิดเชิงกลยุทธ์และนวัตกรรม มีภาวะผู้นำทางวิชาการ มีสำนึกความรับผิดชอบ (Accountability) และการบริหารแบบร่วมมือ
5. สถานศึกษา มีความเป็นอิสระในการบริหารงานและจัดการเรียนรู้ ร่วมมือกับ ชุมชน ภาคเอกชนและผู้เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาระดับพื้นที่ จัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน เพื่อการเรียนรู้ในทุกมิติ เป็นโรงเรียนนวัตกรรม

6. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มีการบริหารงานเชิงบูรณาการ เป็นสำนักงานแห่งนวัตกรรมยุคใหม่ ใช้ข้อมูลสารสนเทศและการวิจัยและพัฒนาในการขับเคลื่อนคุณภาพ กำกับติดตาม ประเมินและรายงานผลอย่างเป็นระบบ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปรับเปลี่ยนวัฒนธรรมการทำงาน โดยกระจายอำนาจการบริหารงานและการจัดการศึกษาให้สถานศึกษา บริหารเชิงบูรณาการ มีระบบข้อมูลสารสนเทศที่มีประสิทธิภาพ กำกับ ติดตาม ประเมินผล และการรายงานผลอย่างเป็นระบบ ใช้วิจัยและนวัตกรรมในการขับเคลื่อนคุณภาพ

ค่านิยมองค์กร “องค์กรคุณธรรม องค์กรแห่งความสุข”

จุดเน้นของผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและโรงเรียน ใฝ่ไกล มีความปลอดภัยโรงเรียนมีการประกันคุณภาพภายในที่เข้มแข็ง นักเรียนอ่านได้ เขียนได้ ลายมือสวย คิดได้ คิดดี ทำดี บุคลากรทำหน้าที่ดีที่สุดในความสุขในการทำงาน สุจริตดีที่บึงกาฬ

กลยุทธ์

กลยุทธ์ที่ 1 ด้านการจัดการศึกษาเพื่อความมั่นคงของมนุษย์และของชาติ

กลยุทธ์ที่ 2 ด้านการจัดการศึกษาเพื่อเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของประเทศ

กลยุทธ์ที่ 3 ด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์

กลยุทธ์ที่ 4 ด้านการสร้างโอกาสในการเข้าถึงบริการการศึกษาที่มีคุณภาพ

มีมาตรฐานและลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา

กลยุทธ์ที่ 5 ด้านการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

กลยุทธ์ที่ 6 ด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการศึกษา

โดยมีข้อมูลสารสนเทศดังนี้ (ข้อมูล ณ วันที่ 20 มีนาคม 2566)

1. โรงเรียนในสังกัดมี จำนวน 212 โรงเรียน จำแนกตามขนาด ดังนี้
 - 1.1 ขนาดเล็ก (จำนวนนักเรียน 120 คนลงมา) 150 โรงเรียน
 - 1.2 ขนาดกลาง (จำนวนนักเรียน 121 - 500 คน) 50 โรงเรียน
 - 1.3 ขนาดใหญ่ (จำนวนนักเรียน 501 - 2500 คน) 12 โรงเรียน
2. สถานศึกษาในสังกัด จำแนกกลุ่มตามระดับการศึกษาที่เปิดสอน
 - 2.1 ระดับประถมศึกษา มี 23 กลุ่มโรงเรียน
 - 2.2 ระดับชั้นมัธยมศึกษา มี 9 กลุ่มโรงเรียน
3. จำนวนนักเรียนในสังกัด รวมทั้งสิ้น 35,726 คน จำแนกตามระดับ ดังนี้
 - 3.1 ระดับอนุบาล 1-3 มีจำนวน 6,745 คน
 - 3.2 ระดับประถมศึกษาปีที่ 1 – 6 มีจำนวน 27,485 คน
 - 3.3 ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1 – 3 มีจำนวน 1,275 คน

3.4 ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 4 – 6 มีจำนวน 49 คน

4. ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในสังกัด 2,736 คน

4.1 ผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 193 คน

4.2 รองผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 48 คน

4.3 ข้าราชการครู จำนวน 2,100 คน

4.4 ลูกจ้างประจำ จำนวน 64 คน

4.5 พนักงานราชการ จำนวน 78 คน

4.6 ลูกจ้างชั่วคราว จำนวน 265 คน

5. โรงเรียนที่จัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้มอนเตสซอรีเป็นฐาน จำนวน 70 โรงเรียน แบ่งตามเขตอำเภอ ได้ดังนี้

5.1 อำเภอเมืองบึงกาฬ จำนวน 24 โรงเรียน

ตาราง 9 แสดงรายชื่อโรงเรียนที่จัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้มอนเตสซอรีเป็นฐานเขตอำเภอเมืองบึงกาฬ

โรงเรียน	กลุ่มโรงเรียน	ปีที่เข้าร่วม
บ้านโนนสว่าง	โนนสว่างโป่งเปือยไคสี	2559
บ้านไร่สุขสันต์	โคกก่องชัยพร	2559
บ้านนาคำ	โคกก่องชัยพร	2559
บ้านโนนวังเยี่ยม	โคกก่องชัยพร	2560
บ้านท่าโพธิ์	บึงกาฬวิศิษฐ์	2563
แก่งอาฮง	โนนสว่างโป่งเปือยไคสี	2559
บ้านห้วยเชื่อมเหนือ	โนนสว่างโป่งเปือยไคสี	2559
บ้านห้วยเชื่อมใต้	โคกก่องชัยพร	2559
ประสานมิตรวิทยา	โคกก่องชัยพร	2563
เลิศสิน	โนนสมบูรณ์นาสวรรค์	2559
บ้านนาสวรรค์	โนนสมบูรณ์นาสวรรค์	2560
บ้านโป่งเปือย	โนนสว่างโป่งเปือยไคสี	2560
บ้านโคกสะอาด	หอคำนองเลิง	2559

ตาราง 9 (ต่อ)

โรงเรียน	กลุ่มโรงเรียน	ปีที่เข้าร่วม
บ้านนาต้อง	โคกก่องชัยพร	2559
บ้านโคกก่องมิตรภาพที่ ๘๖	โคกก่องชัยพร	2563
บ้านกำแพงเพชร	โนนสมบูรณ์นาสวรรค์	2563
บ้านแสนสำราญ	บึงกาฬวิศิษฐ์	2559
บ้านดอนปอ	โนนสว่างโป่งเปือยไคสี	2560
บ้านคลองเค็ม	หอคำหนองเลิง	2563
บ้านคำภู	โคกก่องชัยพร	2560
บ้านทองสาย	โนนสมบูรณ์นาสวรรค์	2559
ธเนศวรวิทยา	หอคำหนองเลิง	2559
บ้านชุมภูทอง	โนนสมบูรณ์นาสวรรค์	2564
บ้านบึงกาฬ	บึงกาฬวิศิษฐ์	2564

5.2 อำเภอปากคาด จำนวน 3 โรงเรียน

ตาราง 10 แสดงรายชื่อโรงเรียนที่จัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้มอนเตสซอรีเป็นฐานเขตอำเภอปากคาด

โรงเรียน	กลุ่มโรงเรียน	ปีที่เข้าร่วม
บ้านขามเปี้ย	บุงคล้า	2559
อนุบาลบุงคล้า	บุงคล้า	2559
บ้านหาดแฮะ	บุงคล้า	2563

5.3 อำเภอโซ่พิสัย จำนวน 9 โรงเรียน

ตาราง 11 แสดงรายชื่อโรงเรียนที่จัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้มอนเตสซอรีเป็นฐาน
เขตอำเภอโซ่พิสัย

โรงเรียน	กลุ่มโรงเรียน	ปีที่เข้าร่วม
บ้านท่าคำรวม	หนองพันทาบัวตูม	2563
สังวาลย์วิทย์ 1	คำแก้วถ้ำเจริญ	2563
บ้านซำบอน	โซ่เหล้าทอง	2559
บ้านนาเหว่อโนนอุดม	หนองพันทาบัวตูม	2560
ชุมชนบ้านตูม	หนองพันทาบัวตูม	2563
บ้านแสงอรุณ	ศรีชมภู	2563
บ้านห้วยทราย	โซ่เหล้าทอง	2560
บ้านหนองพันทา	หนองพันทาบัวตูม	2560
บ้านหนองโตดอนเสียด	คำแก้วถ้ำเจริญ	2564

5.4 อำเภอศรีวิไล จำนวน 6 โรงเรียน

ตาราง 12 แสดงรายชื่อโรงเรียนที่จัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้มอนเตสซอรีเป็นฐาน
เขตอำเภอศรีวิไล

โรงเรียน	กลุ่มโรงเรียน	ปีที่เข้าร่วม
บ้านหนองจันทน์	ศรีวิไลนาสิงห์	2559
อนุบาลศรีวิไล	ศรีวิไลนาสิงห์	2559
บ้านนาทราย	ศรีวิไลนาสิงห์	2559
บ้านนาสะแบง	นาสะแบงนาแสง	2559
บ้านห้วยลึก (ศรีวิไล)	ศรีวิไลนาสิงห์	2564
บ้านนาแสง	นาสะแบงนาแสง	2564

5.5 อำเภอพรเจริญ จำนวน 10 โรงเรียน

ตาราง 13 แสดงรายชื่อโรงเรียนที่จัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้มอนเตสซอรีเป็นฐาน
เขตอำเภอพรเจริญ

โรงเรียน	กลุ่มโรงเรียน	ปีที่เข้าร่วม
บ้านหนองผักแว่น	พรเจริญ	2560
ชุมชนบ้านโคกอุดม	พรเจริญ	2559
บ้านนาคำนาใน	ดอนหญ้านาง	2563
บ้านสร้างคำ	พรเจริญ	2560
บ้านปรารถนาดี	พรเจริญ	2563
บ้านโคกสว่าง	ดอนหญ้านาง	2560
บ้านดอนหญ้านาง	ดอนหญ้านาง	2563
อนุบาลพรเจริญ	พรเจริญ	2559
บ้านหนองหัวช้าง	ดอนหญ้านาง	2560
บ้านวังยาว	พรเจริญ	2559

5.6 อำเภอบุ่งคล้า จำนวน 3 โรงเรียน

ตาราง 14 แสดงรายชื่อโรงเรียนที่จัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้มอนเตสซอรีเป็นฐาน
เขตอำเภอบุ่งคล้า

โรงเรียน	กลุ่มโรงเรียน	ปีที่เข้าร่วม
บ้านขามเปี้ย	บุ่งคล้า	2559
อนุบาลบุ่งคล้า	บุ่งคล้า	2559
บ้านหาดแฮะ	บุ่งคล้า	2563

5.7 อำเภอบึงโขงหลง จำนวน 2 โรงเรียน

ตาราง 15 แสดงรายชื่อโรงเรียนที่จัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้มอนเตสซอรีเป็นฐาน
เขตอำเภอบึงโขงหลง

โรงเรียน	กลุ่มโรงเรียน	ปีที่เข้าร่วม
บ้านท่าไร่ไทยเจริญ	ดงบัง	2559
บ้านโนนสาสวรรค์	ดงบัง	2563

5.8 อำเภอเซกา จำนวน 13 โรงเรียน

ตาราง 16 แสดงรายชื่อโรงเรียนที่จัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้มอนเตสซอรีเป็นฐาน
เขตอำเภอเซกา

โรงเรียน	กลุ่มโรงเรียน	ปีที่เข้าร่วม
บ้านกุดสิม	ช่างหนองพุ่ม	2559
บ้านโนนยางคำ	ต้องโสกก้าม	2563
บ้านท่าสะอาด	ท่ากกแดงท่าสะอาด	2559
บ้านเหล่าหนองยาง	ช่างหนองพุ่ม	2563
บ้านทุ่งทรายจก	ต้องโสกก้าม	2560
บ้านดอนเสียด	ต้องโสกก้าม	2563
บ้านต้องโคกกะแซ	ต้องโสกก้าม	2563
บ้านท่าเชียงเครือ	ป่งไฮ่น้ำจั้น	2560
บ้านศิริพัฒน์	ต้องโสกก้าม	2563
ท่าไร่วิทยา	ป่งไฮ่น้ำจั้น	2559
บ้านหัวแฮด	ท่ากกแดงท่าสะอาด	2559
บ้านบ่อพนา	ต้องโสกก้าม	2559

จากการศึกษาบริบทของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ สามารถสรุป
ได้ว่า สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ จัดการศึกษาตั้งแต่ระดับชั้นปฐมวัยจนถึง

ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในโรงเรียนขยายโอกาส กล่าวคือ ในปีการศึกษา 2565 มีจำนวนสถานศึกษา 212 แห่ง จำนวนนักเรียนทั้งสิ้น 35,551 คน ครูและบุคลากรทางการศึกษาในสังกัดจำนวน 2,736 คน มีเขตพื้นที่บริการ 8 อำเภอ ประกอบด้วย อำเภอเมืองบึงกาฬ อำเภอเซกา อำเภอบึงโขงหลง อำเภอศรีวิไล อำเภอพรเจริญ อำเภอบุงคล้า อำเภอโซ่พิสัย และอำเภอปากคาด และมีโรงเรียนที่จัดการเรียนการสอนในระดับปฐมวัย โดยใช้มอนเตสซอรีเป็นฐาน จำนวน 70 โรงเรียน แบ่งตามเขตอำเภอ ได้ดังนี้ อำเภอเมืองบึงกาฬ จำนวน 24 โรงเรียน อำเภอโซ่พิสัย จำนวน 9 โรงเรียน อำเภอพรเจริญ จำนวน 10 โรงเรียน อำเภอเซกา จำนวน 13 โรงเรียน อำเภอบึงโขงหลง จำนวน 2 โรงเรียน อำเภอบุงคล้า จำนวน 3 โรงเรียน อำเภอศรีวิไล จำนวน 6 โรงเรียน และอำเภอปากคาด จำนวน 3 โรงเรียน

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

ผุสดี ศรีสัมพันธ์ (2559) วิจัยเรื่อง สภาพการจัดการเรียนการสอนแบบมอนเตสซอรีในโรงเรียนบุญสมบำตติวิทยา อำเภอสวี่ จังหวัดชุมพร โดยมีวัตถุประสงค์ 1) ศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนแบบมอนเตสซอรี และ 2) เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะในการจัดการเรียนการสอนแบบมอนเตสซอรี ในโรงเรียนบุญสมบำตติวิทยา อำเภอสวี่ จังหวัดชุมพร ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหาร ครูผู้สอน และครูผู้ช่วยในโรงเรียนบุญสมบำตติวิทยา อำเภอสวี่ จังหวัดชุมพร จำนวน 34 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาเป็นแบบสอบถามที่มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .97 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า ระดับความเข้าใจของประชากรในโรงเรียนบุญสมบำตติวิทยาต่อสภาพการจัดการเรียนการสอนแบบมอนเตสซอรีในโรงเรียนบุญสมบำตติวิทยา อำเภอสวี่ จังหวัดชุมพร โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมากที่สุด โดยเรียงลำดับของระดับความเข้าใจจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ 1) บทบาทของครูในระบบ มอนเตสซอรี 2) เทคนิคการให้บทเรียน 3) หลักการสอนแบบมอนเตสซอรี 4) สื่ออุปกรณ์การสอนกลุ่มวิชาการเพื่อพัฒนาด้านภาษา และ 5) ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการสอนแบบมอนเตสซอรีตามลำดับ

สำนักบริหารงานการศึกษาภาคบังคับ (2560) วิจัยเรื่อง การจัดประสบการณ์ระดับปฐมวัย (4-5 ปี) ตามแนวคิดมอนเตสซอรีโรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาผลการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ตามแนวคิดมอนเตสซอรีโรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ผลการวิจัยพบว่า มี 1) ผลการศึกษาสภาพการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา ในการจัดประสบการณ์ระดับปฐมวัยตามแนวคิดมอนเตสซอรี โรงเรียนในสังกัดสำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยรวม พบว่า มีสภาพการบริหารงานอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการวางแผน ด้านการบริหารงานบุคคล และ ด้านการบริหารงานวิชาการ มีผลค่าเฉลี่ยสูงเรียงตามลำดับ ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม มีค่าเฉลี่ย น้อยที่สุดตามลำดับ การพัฒนาการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามแนวคิดมอนเตสซอรี ผู้บริหาร ต้องทำความเข้าใจในหลักการของวิธีการจัดการเรียนการสอนแบบมอนเตสซอรี ให้เข้าใจถึงทฤษฎี หลักการ ธรรมชาติของแนวคิดแบบมอนเตสซอรี จากนั้นกำหนดเป้าหมายของสถานศึกษาในบริบท และความต้องการของสถานศึกษา แล้วกำหนดยุทธศาสตร์ในการดำเนินการอย่างเป็นขั้นตอน ดำเนินการตามขั้นตอน ติดตาม แก้ปัญหา พัฒนาระบบ เพื่อให้การตอบสนองเป็นไปตาม ความต้องการ

ปณิสา รัตนพันธุ์ (2560) วิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้สำหรับ ครูปฐมวัย โดยใช้แนวคิดชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน มีจุดมุ่งหมายเพื่อ 1) ศึกษาองค์ประกอบของการจัดการเรียนรู้สำหรับครูปฐมวัย โดยใช้แนวคิดชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา ขั้นพื้นฐาน 2) เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นในการจัดการเรียนรู้สำหรับครูปฐมวัย โดยใช้แนวคิด ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน 3) เพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้สำหรับครูปฐมวัย โดยใช้แนวคิดชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ผลการวิจัยพบว่า องค์ประกอบของการจัดการเรียนรู้สำหรับครูปฐมวัยโดยใช้แนวคิด ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) หลักการเรียนรู้สำหรับครูปฐมวัย 2) การสนับสนุนการใช้ แนวคิดชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพของผู้บริหารสถานศึกษา 3) การพัฒนาวิชาชีพด้านจัดการเรียนรู้ สำหรับครูปฐมวัย 4) การใช้เครื่องมือชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ 5) พัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้ สำหรับเด็กปฐมวัย ด้านผลการศึกษาความต้องการจำเป็นของการจัดการเรียนรู้สำหรับครูปฐมวัย โดยใช้แนวคิดชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา ขั้นพื้นฐาน พบว่า ลำดับความต้องการจำเป็นในการพัฒนาจากมากไปหาน้อย ได้แก่ 1) การพัฒนา ทักษะการจัดการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย 2) การเรียนรู้การใช้เครื่องมือชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ 3) การสนับสนุนการใช้แนวคิดชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพของผู้บริหารสถานศึกษา 4) หลักการ เรียนรู้สำหรับครูปฐมวัยโดยใช้แนวคิดชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ และ 5) การพัฒนาวิชาชีพ ด้านการจัดการเรียนรู้สำหรับครูปฐมวัย ตามลำดับ และรูปแบบการจัดการเรียนรู้สำหรับครูปฐมวัย

โดยใช้แนวคิดชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย 1. กลยุทธ์การเรียนรู้ของชุมชน 2. กลไกขับเคลื่อนการดำเนินงานของชุมชน
คือ “PDR” และ 3. ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ จำนวน 7 ชุด และผลการประเมินระดับความเหมาะสม
ความเป็นไปได้ของรูปแบบโดยรวม พบว่า มีความเหมาะสม ความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด

มลฤดี วิชาติศรี (2561) วิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาการจัดประสบการณ์ตามแนวคิด
มอนเตสซอรีสำหรับเด็กปฐมวัยของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2
มีวัตถุประสงค์ 1) ศึกษาการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดมอนเตสซอรีสำหรับเด็กปฐมวัย
ของสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 และ 2) เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการจัด
ประสบการณ์ตามแนวคิดมอนเตสซอรีสำหรับเด็กปฐมวัย ของสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
กาฬสินธุ์ เขต 2 กลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 207 คน โดยการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Sampling)
แบ่งเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 83 คน และครูผู้สอน จำนวน 124 คน

ผลการวิจัยพบว่า ระดับการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดมอนเตสซอรีสำหรับเด็ก
ปฐมวัย โดยรวมอยู่ในระดับดีมาก ซึ่งเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 1) หมวดชีวิตประจำวัน
2) หมวดประสาทรับรู้ 3) หมวดภาษา 4) หมวดคณิตศาสตร์ ตามลำดับและแนวทางการพัฒนา
การจัดประสบการณ์ตามแนวคิดมอนเตสซอรีของสถานศึกษา ควรจัดกิจกรรมในหมวดคณิตศาสตร์
ให้ต่อเนื่องและสม่ำเสมอ ส่งเสริมและพัฒนาการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ค่า จำนวน การบวก
การลบ หลักเลข การนับเลข ด้วยสื่ออุปกรณ์ที่เป็นรูปธรรมไปสู่นามธรรม ให้เด็กฝึกซ้ำ ๆ ด้วยการ
เรียนรู้คณิตศาสตร์ง่าย ๆ จากชีวิตประจำวัน สิ่งของรอบตัวเริ่มจากเรื่องง่ายไปหาเรื่องยาก
พร้อมทั้งส่งเสริมการผลิตสื่อที่หลากหลาย ประยุกต์ให้เข้ากับบริบทและตัวเด็กเป็นรายบุคคล
ควรจัดประสบการณ์จากแวดล้อมที่อยู่ใกล้ตัวเด็ก และสิ่งสำคัญอีกประการ คือ ผู้บริหารต้องให้
การสนับสนุน โดยมีผู้เชี่ยวชาญติดตามพร้อมให้คำแนะนำอย่างใกล้ชิด

กรรณิการ์ รักชุมแก้ว บัณฑิต (2561) วิจัยเรื่อง การพัฒนาตัวบ่งชี้สำหรับโครงการบริหาร
จัดการมอนเตสซอรีในโรงเรียนไทย มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาตัวบ่งชี้
สำหรับโครงการบริหารจัดการมอนเตสซอรีในโรงเรียนไทย โดยแบ่งตัวชี้วัดออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่
1) ผู้ใหญ่เตรียมพร้อมมอนเตสซอรี 2) การเตรียมสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ 3) การวางแผน
การดำเนินการและการประเมินหลักสูตรมอนเตสซอรี และ 4) ความมุ่งมั่นในการปรับปรุงวิสัยทัศน์

ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาตัวบ่งชี้มีส่วนสนับสนุน สำหรับ
โครงการบริหารจัดการมอนเตสซอรีในโรงเรียนไทยอย่างมาก ตัวชี้วัด 4 ด้านคุณภาพ ได้แก่ 1) ผู้ใหญ่
เตรียมพร้อมมอนเตสซอรี 2) การเตรียมสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ 3) การวางแผน การดำเนินการและ
การประเมิน หลักสูตรมอนเตสซอรี และ 4) ความมุ่งมั่นในการปรับปรุงวิสัยทัศน์ ความเป็นผู้นำและ
การสนับสนุนเด็ก โดยสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่เตรียมไว้เป็นพื้นที่ที่สำคัญที่สุด โดยสภาพแวดล้อม

มีความสวยงาม การดูแลรักษาอย่างดี มีระเบียบและจัดให้มีสิ่งจูงใจให้ทำกิจกรรม ส่วนประกอบที่สำคัญที่สุดของตัวบ่งชี้หลักในแต่ละด้าน ได้แก่ 1) สิ่งแวดล้อมถูกจัดระเบียบตามหลักการของมอนเตสซอรีและเสนอโอกาสในการเรียนรู้ที่หลากหลายและในร่ม/กลางแจ้ง 2) ครูใช้กระบวนการรายงานความก้าวหน้าของนักเรียนที่เข้ากันได้กับหลักการมอนเตสซอรี 3) ครูใช้การสังเกตเป็นเครื่องมือสำคัญในการไตร่ตรองและการวางแผนแนวทาง และ 4) โรงเรียนสนับสนุนภารกิจมอนเตสซอรีที่กว้างขึ้นและดำเนินการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

พัทธนันท์ ปาเป้ง (2562) วิจัยเรื่อง การบริหารงานวิชาการด้านการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ตามแนวคิดแบบมอนเตสซอรีของโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจังหวัดเชียงใหม่ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการด้านการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ตามแนวคิดแบบมอนเตสซอรีของโรงเรียนระดับปฐมวัยในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจังหวัดเชียงใหม่โดยใช้กระบวนการ PDCA 2) พัฒนาคู่มือการบริหารงานวิชาการด้านการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ตามแนวคิดแบบมอนเตสซอรีของโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจังหวัดเชียงใหม่ โดยใช้กระบวนการ PDCA มีกลุ่มเป้าหมาย จำนวน 90 คน โดยแบ่งเป็น ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอนระดับปฐมวัย ผู้ปกครองนักเรียนระดับปฐมวัย

ผลการวิจัยพบว่า สภาพการบริหารงานวิชาการด้านการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ตามแนวคิดแบบมอนเตสซอรีของโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจังหวัดเชียงใหม่ มีการดำเนินงานการบริหารวิชาการตามวงจร PDCA โดยครอบคลุมแต่ยังมีจุดอ่อนคือ ขาดความร่วมมือจากทุกฝ่ายที่เป็นระบบ ทำให้การจัดการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาบางแห่งไม่บรรลุเป้าหมายเท่าที่ควร ดังนั้น การพัฒนาคู่มือการบริหารงานวิชาการด้านการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ตามแนวคิดแบบมอนเตสซอรีที่มีการดำเนินตามวงจร PDCA มีการกำหนดหลักเกณฑ์ที่ชัดเจนและผ่านการประเมินความเหมาะสมแล้ว เมื่อนำไปใช้จึงทำให้มีประสิทธิภาพที่ดีขึ้น

ปิยนันท์ หาญสมศรี (2563) วิจัยเรื่อง การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบมอนเตสซอรี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 โดยมีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของครูในการจัดการเรียนรู้แบบมอนเตสซอรีในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 2) เพื่อพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบมอนเตสซอรี ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 การศึกษานี้แบ่งเป็น 2 ระยะ ดังนี้ ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของครูในการจัดการเรียนรู้แบบมอนเตสซอรี ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขต

พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูและบุคลากรทางการศึกษา ในโรงเรียนที่จัดการเรียนรู้แบบมอนเตสซอรี ระดับชั้นปฐมวัย โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 จำนวน 213 คน ปีการศึกษา 2562 ซึ่งได้มาโดยการสุ่มแบบ แบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) เครื่องมือประกอบด้วย แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ และแบบประเมินโปรแกรม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระยะที่ 2 การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะครู ด้านการจัดการเรียนรู้แบบมอนเตสซอรี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1

ผลการวิจัยพบว่า 1. สภาพปัจจุบันในการจัดการเรียนรู้แบบมอนเตสซอรี ของครูสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ตัวบ่งชี้ความรู้ เกี่ยวกับทฤษฎีการจัดการเรียนรู้แบบมอนเตสซอรี มีค่ามากที่สุด 2. สภาพที่พึงประสงค์ในการจัดการ เรียนรู้แบบมอนเตสซอรีของครู สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 โดยรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ตัวบ่งชี้ความรู้เกี่ยวกับคุณลักษณะของครูมอนเตสซอรี มีค่ามากที่สุด 3. โปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบมอนเตสซอรี ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 มีผลการประเมินความเหมาะสม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก ความถูกต้องอยู่ในระดับมากที่สุด และความ เป็นประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด

นวกชนน นิติมานพ และปณัฐชนร์ จารุชัยนิวัฒน์ (2563) วิจัยเรื่อง การวิเคราะห์การจัด การศึกษาตามแนวคิดของมอนเตสซอรีของเด็กอนุบาลในโรงเรียนรัตนฉัตร มีวัตถุประสงค์ เพื่อวิเคราะห์การจัดการศึกษาตามแนวคิดของมอนเตสซอรีของเด็กอนุบาลในโรงเรียนรัตนฉัตร ใน 3 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการบริหารและการจัดการ 2) ด้านการจัดประสบการณ์ และ 3) ด้านคุณลักษณะเด็ก กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ผู้บริหาร จำนวน 2 คน ครู จำนวน 6 คน และ ผู้ปกครอง จำนวน 30 คน ของโรงเรียนรัตนฉัตร รวมทั้งสิ้นจำนวน 38 คน เป็นงานวิจัยเชิงสำรวจ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์ เนื้อหา แจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า 1) ด้านการบริหารและการจัดการครูผู้สอนต้องจบด้านการสอน แนวมอนเตสซอรีโดยตรง เด็กมีแผนการเรียนรู้เป็นของตนเอง พัฒนาเด็กเป็นรายบุคคล ส่งเสริม การทำงานกับผู้ปกครอง ให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการสอนแบบมอนเตสซอรี 2) ด้านการจัด ประสบการณ์การจัดการเรียนรู้เป็นรายบุคคล เลือกกิจกรรมที่สนใจได้อย่างอิสระ ทำงานได้อย่าง ต่อเนื่อง โดยปราศจากการรบกวน และ 3) ด้านคุณลักษณะเด็ก พบว่า ด้านร่างกายมีค่าเฉลี่ยของ คะแนนปฏิบัติสูงสุด รองลงมาคือ ด้านสติปัญญา ด้านสังคม และด้านอารมณ์ จิตใจ ตามลำดับ

ชญานันท์ นภัทรธิราชไชย (2564) วิจัยเรื่อง องค์ประกอบการบริหารจัดการ โรงเรียนทางเลือกตามแนวคิดมอนเตสซอรีในประเทศไทย มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อทราบองค์ประกอบ การบริหารจัดการโรงเรียนทางเลือกตามแนวคิดมอนเตสซอรีในประเทศไทย 2) เพื่อยืนยัน องค์ประกอบการบริหารจัดการโรงเรียนทางเลือกตามแนวคิดมอนเตสซอรีในประเทศไทย ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย โรงเรียนที่จัดการเรียนรู้ตามแนวคิดมอนเตสซอรี สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา เอกชน จำนวนทั้งสิ้น 195 โรงเรียนสุ่มตัวอย่างแบบอย่างง่าย ได้กลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 130 โรงเรียน ประกอบไปด้วย 1) ผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 1 คน 2) รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ จำนวน 1 คน 3) หัวหน้ากลุ่มประสบการณ์วิชาชีพ จำนวน 1 คน และ 4) ครู/ผู้ดูแลเกี่ยวกับการบริหาร จัดการมอนเตสซอรี 2 คน รวมโรงเรียนละ 5 คน ผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้น 650 คน

ผลการวิจัยพบว่า องค์ประกอบการบริหารจัดการโรงเรียนทางเลือกตามแนวคิด มอนเตสซอรีในประเทศไทย ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ คือ 1) ภารกิจมอนเตสซอรี 2) นโยบาย การบริหารทรัพยากรและหลักสูตรสถานศึกษา 3) การจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ 4) การสร้างขวัญ และกำลังใจ 5) การบูรณาการ การวัดและประเมินผล 6) การจัดสิ่งอำนวยความสะดวกและผลการ ยืนยันองค์ประกอบการบริหารจัดการโรงเรียนทางเลือกตามแนวคิดมอนเตสซอรีในประเทศไทย พบว่า มีความถูกต้อง มีความเหมาะสม มีความเป็นไปได้ และสามารถนำไปใช้ประโยชน์

งานวิจัยต่างประเทศ

Sibel ATLI (2016) วิจัยเรื่อง มุมมองเกี่ยวกับวิธีการจัดการเรียนรู้แบบมอนเตสซอรี โดยครูผู้สอนในโรงเรียนที่จัดการเรียนรู้แบบมอนเตสซอรี วัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาความคิดเห็น เกี่ยวกับรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบมอนเตสซอรีของครูผู้สอนในโรงเรียน เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา กลุ่มตัวอย่าง คือ ครู จำนวน 9 คน ใน 3 โรงเรียนที่จัดการ เรียนรู้แบบมอนเตสซอรี โดยการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์ กึ่งโครงสร้าง เป็นการสัมภาษณ์ในเชิงคุณภาพ ขอบเขตในการวิจัย ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ใน 7 ประเด็น คือ การศึกษาแนวทางการสอนแบบมอนเตสซอรีคุณสมบัติพื้นฐานที่จำเป็นสำหรับครู มอนเตสซอรี ความเพียงพอของการศึกษาการสอนแบบมอนเตสซอรี ประสิทธิภาพของครูผู้สอน แผนการพัฒนาตนเองของครู มุมมองของการศึกษาตามแนวทางมอนเตสซอรี การศึกษาในตุรกี เกี่ยวกับมอนเตสซอรี

ผลการวิจัยพบว่า ครูผู้สอนมีความจำเป็นที่จะต้องศึกษาเกี่ยวกับทฤษฎีและ ปรัชญาการศึกษาตามแนวทางการสอนแบบมอนเตสซอรี เพื่อสร้างความเข้าใจในแนวทางและ รูปแบบการสอน ในด้านการพัฒนาคุณสมบัติพื้นฐานที่จำเป็นสำหรับครูมอนเตสซอรี ครูผู้สอนจะต้อง มีคุณสมบัติพื้นฐานทั้งในด้านความรู้ หลักปรัชญา แนวคิด มีความอดทน พยายาม ให้โอกาส

และมีทักษะการสังเกต การจัดการห้องเรียน เป็นต้น ในด้านความเพียงพอของการศึกษา การสอนแบบมอนเตสซอรี ครูผู้สอนควรได้รับการสนับสนุนให้เข้ารับการอบรมและฝึกปฏิบัติทักษะในการจัดการห้องเรียนมอนเตสซอรี เพื่อเป็นการพัฒนาความชำนาญและเป็นการส่งเสริมให้ครูมอนเตสซอรีมีประสบการณ์สามารถจัดการห้องเรียนได้ ครูผู้สอนควรมีแผนการพัฒนาดตนเอง เพื่อเป็นการฝึกปฏิบัติให้ตนเองมีความมั่นใจในการจัดการห้องเรียน การนำเสนอสื่ออุปกรณ์ ส่วนในด้านมุมมองเกี่ยวกับแนวทางของครูที่สอนในห้องเรียนมอนเตสซอรี มีทั้งการสนับสนุนซึ่งกันและกันและขัดแย้งในมุมมองที่ต่างกัน

Matos Nimali (2014) วิจัยเรื่อง ผลกระทบของปฏิสัมพันธ์ของครูต่อการจัดการห้องเรียนในสภาพแวดล้อมมอนเตสซอรี โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อหาแนวทางที่ประสบความสำเร็จนำมาปฏิบัติเกี่ยวกับปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนที่มีผลกระทบต่อการจัดการห้องเรียนในสภาพแวดล้อมมอนเตสซอรี

ผลการวิจัยพบว่า ปฏิสัมพันธ์ของครูผู้สอนนั้นมีส่วนในการพัฒนาเด็กโดยรวม ส่งผลให้เด็กรู้สึกรักและมีแรงจูงใจในสภาพแวดล้อมที่พร้อม มีความอบอุ่นและเต็มไปด้วยความรัก ความห่วงใย ซึ่งครูผู้สอนสามารถสื่อสารตอบโต้ในเชิงบวกในการจัดการห้องเรียน อันได้แก่ การทักทาย สื่อสารด้วยวาจาเชิงบวกหรือการชื่นชมล้วนส่งผลดีต่อการเรียนรู้ของเด็ก ซึ่งจะส่งผลต่อเนื่องไปยังการสร้างวินัยของเด็ก ดังนั้น ความรู้ ความเข้าใจในปรัชญามอนเตสซอรี การอบรมครู และการมีประสบการณ์มีผลในเชิงบวก ทั้งด้านสังคม อารมณ์ ร่างกาย วิชาการของเด็กเป็นอย่างมาก

Gwendolyn (2014) ได้ทำการวิจัยเรื่อง คุณลักษณะของมอนเตสซอรีสมัยใหม่ โดยการรวบรวมแนวคิด คำตอบของผู้เข้าร่วมเกี่ยวกับองค์ประกอบของมอนเตสซอรี มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาองค์ประกอบเกี่ยวกับคุณลักษณะของมอนเตสซอรีสมัยใหม่

ผลการวิจัยพบว่า ลักษณะของมอนเตสซอรีสมัยใหม่ ได้แก่ 1) สภาพแวดล้อมที่มีการจัดเตรียมไว้อย่างดี ครอบคลุมแสดงออกถึงความพร้อมของห้องเรียนที่มีความสอดคล้องกับมุมมองหรือแนวปฏิบัติตามเจตนาของกลุ่ม แนวคิดแบบมอนเตสซอรีอเมริกันเป็นห้องเรียนที่บ่งชี้ความเป็นอิสระ ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมอาจหมายถึง ตัวอาคารทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน พื้นที่สำหรับให้นักเรียนที่เก็บอุปกรณ์กลางแจ้ง รวมถึงบรรยากาศที่สามารถจับต้องได้และไม่สามารถจับต้องได้ เช่น พฤติกรรมการแสดงออกของครู การเลือกใช้น้ำเสียงของครู กล่าวคือ ความสงบหรือการใช้เสียงที่เจ็บบของคณะครู 2) การจัดสื่ออุปกรณ์ให้มีขนาดเล็ก เหมาะสมกับเด็กปฐมวัย 3. ครูผู้สอนควรเป็นผู้ที่มีจิตใจดี ใจเย็น มีบุคลิกภาพที่เป็นมิตร มีความสุข และต้องผ่านการฝึกอบรมเฉพาะทางมาแล้ว 4) การดูแลเด็กให้เป็นไปตามหลักปรัชญามอนเตสซอรี และต้องมีความสอดคล้องกับพื้นฐานหลักสูตรมอนเตสซอรีทั้ง 4 หมวด ที่หลักสูตรมอนเตสซอรีกำหนดไว้ ได้แก่

หมวดชีวิตประจำวัน หมวดประสาทสัมผัส, ศิลปะ หมวดภาษา และหมวดคณิตศาสตร์ และให้เป็นไปตามคำอธิบายของ ดร.มาเรีย มอนเตสซอรี

Krause (2015) วิจัยเรื่อง สาเหตุอะไรทำให้เกิดโรงเรียนมอนเตสซอรี โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสิ่งที่ก่อให้เกิดการศึกษามอนเตสซอรีจากมุมมองของครูและผู้ปกครอง โดยมีการประชุมและสำรวจความคิดเห็นจากคำถามที่ว่า “ทำไมคุณถึงเลือกโรงเรียนมอนเตสซอรีสำหรับครอบครัวของคุณ” โดยสรุปคำตอบออกมาได้ มีดังนี้ 1) มีความเชื่อมั่น ชื่นชมในปรัชญา รวมถึงวิธีการสอนตามแนวคิดมอนเตสซอรี ซึ่งเป็นการจัดการศึกษาแบบองค์รวม โดยเน้นเด็กเป็นศูนย์กลางแบบรายบุคคล รวมถึงคุณภาพทางการศึกษา 2) การจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ สื่อการสอนและบรรยากาศในห้องเรียน โดยการคละอายุของผู้เรียน ซึ่งการคละอายุในแต่ละชั้นช่วยให้เด็กสามารถเสริมสร้างสิ่งที่พวกเขาได้รู้โดยการช่วยเหลือผู้อื่น ๆ การช่วยเหลือกันและกันในห้องเรียนมีขนาดเล็ก 3) หลักสูตรและวิธีการสอน มีเป้าหมายการเรียนรู้ที่เน้นเด็กเป็นศูนย์กลาง การให้เด็กได้ลงมือปฏิบัติจริง การส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเอง การมีอิสระในการเรียนรู้ การเอาใจใส่กับนักเรียนเป็นรายบุคคล วิธีที่ปรับกิจกรรมให้เหมาะสมกับเด็กแต่ละคน และรู้จักจุดอ่อนและจุดแข็งของเด็กเพื่อการส่งเสริมที่ตรงจุด 4) คุณสมบัติของครูและบุคลากร ครูผู้สอนใจดี มีความอ่อนโยน แสดงออกถึงความห่วงใยอย่างจริงใจ ครูผ่านการอบรมและมีการรับรองความสามารถตามแนวคิดมอนเตสซอรี 5) ชื่อเสียงที่ยอดเยียมของโรงเรียนความสำเร็จที่เป็นที่ได้รับการชื่นชมจากผู้ปกครองและชุมชน การบอกต่อกันในเรื่องทางบวกเกี่ยวกับโรงเรียนมอนเตสซอรี นอกจากนี้

ผลการวิจัยพบว่า มีการสรุปคุณสมบัติที่เป็นเลิศของโรงเรียนมอนเตสซอรี ดังนี้ ห้องเรียนที่มีการคละอายุและครูผู้สอนที่มีความชำนาญและยอดเยี่ยม วิธีการสอนตามแนวคิดมอนเตสซอรีโดยเน้นการสอนแบบรายบุคคล การให้อิสระในการเรียนรู้กับเด็กทุกคน สื่อ วัสดุ อุปกรณ์ สภาพแวดล้อมเอื้อต่อการการเรียนรู้และมีความพร้อม รวมถึงหน้าที่ของผู้บริหารและคุณสมบัติของบุคลากร

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้
มอนเตสซอรีเป็นฐานของครูปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methods Research) มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน
สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้มอนเตสซอรี
เป็นฐานของครูปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา และเพื่อออกแบบและ
ประเมินโปรแกรมเสริมสร้างการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้มอนเตสซอรีเป็นฐานของครูปฐมวัย
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา โดยผู้วิจัยได้กำหนดวิธีการดำเนินการวิจัยเป็น
2 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นในการ
จัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้มอนเตสซอรีเป็นฐานสำหรับครูปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษา

ตอนที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ ในการจัดประสบการณ์
การเรียนรู้โดยใช้มอนเตสซอรีเป็นฐานของครูปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษา

ตอนที่ 2 หาค่าดัชนีความต้องการจำเป็นของสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์
ในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้มอนเตสซอรีเป็นฐานสำหรับครูปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

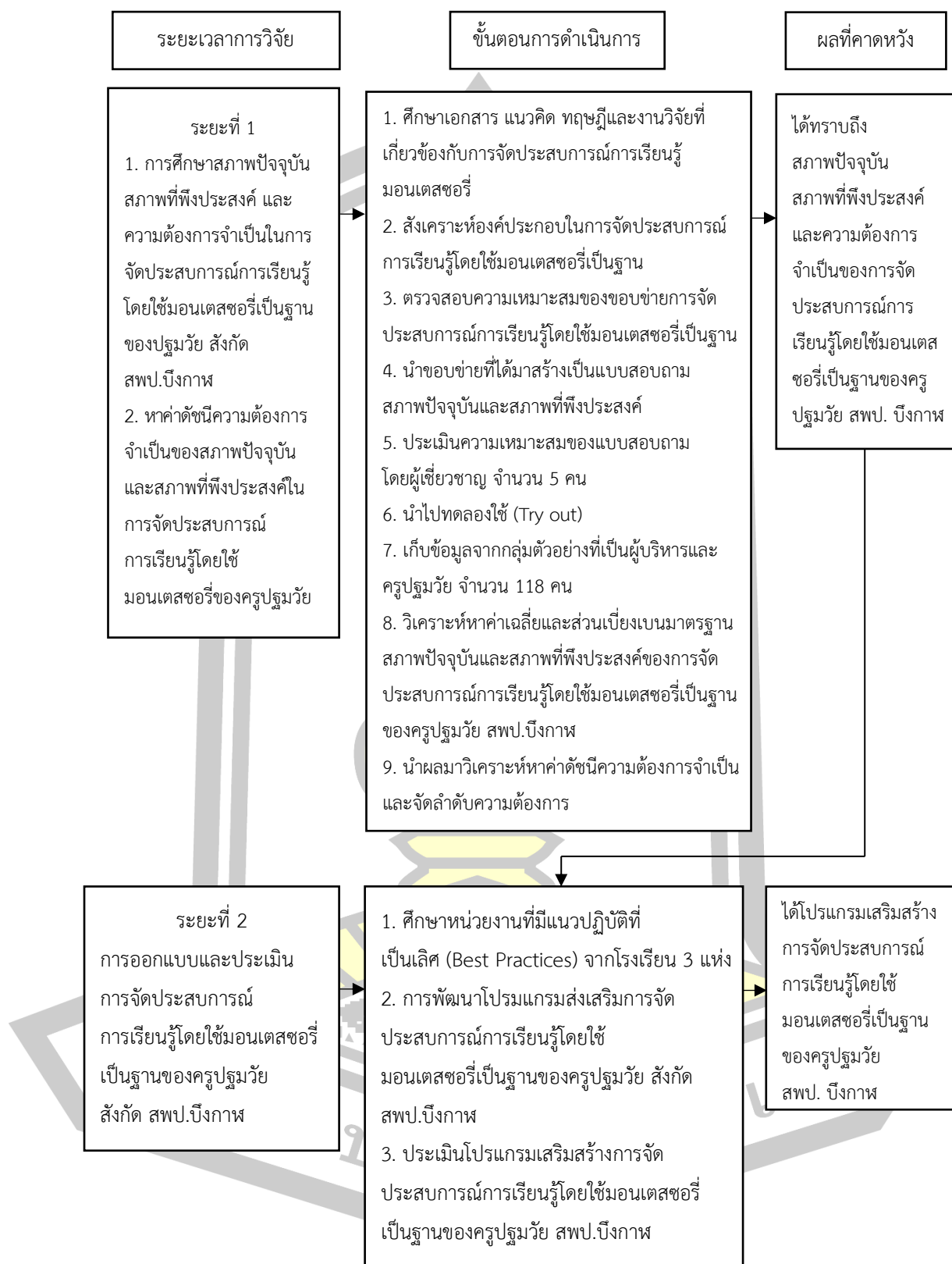
ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นของสภาพปัจจุบันและสภาพที่
พึงประสงค์ในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้มอนเตสซอรีเป็นฐานสำหรับครูปฐมวัย
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

ระยะที่ 2 การออกแบบและประเมินโปรแกรมเสริมสร้างการจัดประสบการณ์การเรียนรู้
โดยใช้มอนเตสซอรีเป็นฐานของครูปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

ตอนที่ 1 การศึกษาหน่วยงานที่มีแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice)

ตอนที่ 2 การออกแบบโปรแกรมเสริมสร้างการจัดประสบการณ์การเรียนรู้
โดยใช้มอนเตสซอรีเป็นฐานของครูปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

ตอนที่ 3 การประเมินโปรแกรมเสริมสร้างการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้
มอนเตสซอรีเป็นฐานของครูปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

ภาพประกอบ 2 ระยะของการวิจัย ขั้นตอนดำเนินการและผลที่คาดหวัง

ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นในการจัด
 ประสพการณ์การเรียนรู้โดยใช้มอนเตสซอรีเป็นฐานของครูปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
 การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ

ขั้นตอนการดำเนินการ

1. ศึกษาเอกสาร ตำรา ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดประสพการณ์
 การเรียนรู้โดยใช้มอนเตสซอรีเป็นฐาน
 2. สักเคราะห์ข้อบ่งชี้การจัดประสพการณ์การเรียนรู้โดยใช้มอนเตสซอรีเป็นฐาน
 3. ตรวจสอบความเหมาะสมของข้อบ่งชี้การจัดประสพการณ์การเรียนรู้โดยใช้
 มอนเตสซอรีเป็นฐานโดยอาจารย์ที่ปรึกษา
 4. นำข้อบ่งชี้การจัดประสพการณ์การเรียนรู้โดยใช้มอนเตสซอรีเป็นฐานที่ได้มาสร้าง
 เป็นแบบสอบถามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์
 5. ประเมินความเหมาะสมของแบบสอบถามโดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน
 6. นำไปทดลองใช้ (Try out)
 7. เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริหารและครูผู้สอนปฐมวัยที่จัดประสพการณ์
 การเรียนรู้ตามแนวคิดมอนเตสซอรี จำนวน 118 คน
 8. วิเคราะห์หาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพปัจจุบันและสภาพที่
 พึงประสงค์ของการจัดประสพการณ์การเรียนรู้โดยใช้มอนเตสซอรีเป็นฐานของครูปฐมวัย
 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ
 9. นำผลมาวิเคราะห์ หาค่าดัชนีความต้องการจำเป็นและจัดลำดับความต้องการ
1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
 - 1.1 ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในระดับปฐมวัยที่จัด
 ประสพการณ์การเรียนรู้ตามแนวคิดมอนเตสซอรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
 บึงกาฬ ประกอบไปด้วย

ผู้บริหารสถานศึกษา	จำนวน 70 คน
ครูผู้สอนในระดับปฐมวัย	จำนวน 109 คน
รวมทั้งหมด	จำนวน 179 คน
 - 1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในระดับปฐมวัยที่จัด
 ประสพการณ์การเรียนรู้ตามแนวคิดมอนเตสซอรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
 บึงกาฬ ประกอบไปด้วย ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในระดับปฐมวัย จำนวน 118 คน

การกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างได้มาโดยใช้ตารางสำเร็จรูปของ Krejcie และ Morgan และใช้วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (Stratified Sampling) (ภาควิชาวิจัยและพัฒนาการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2561) โดยดำเนินการตามขั้นตอนในการสุ่มตัวอย่าง ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ใช้เขตอำเภอเป็นตัวแบ่งชั้นในการสุ่มกลุ่มตัวอย่างที่ครอบคลุมทุกอำเภอ

ขั้นตอนที่ 2 คำนวณหาขนาดกลุ่มตัวอย่างของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในระดับปฐมวัยที่จัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามแนวคิดมอนเตสซอรี เป็นสัดส่วนกับจำนวนประชากรของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในระดับปฐมวัยที่จัดประสบการณ์การเรียนรู้ โดยใช้แนวคิดมอนเตสซอรีเป็นฐาน

ขั้นตอนที่ 3 สุ่มรายชื่อสถานศึกษาโดยการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยวิธีการจับสลากตามจำนวนขนาดกลุ่มตัวอย่างในแต่ละกลุ่ม

ขั้นตอนที่ 4 เมื่อได้รายชื่อสถานศึกษาในกลุ่มตัวอย่างครบตามจำนวนผู้วิจัยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอนในระดับปฐมวัยที่จัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามแนวคิดมอนเตสซอรีตามรายชื่อสถานศึกษาในกลุ่มตัวอย่างจนครบตามจำนวน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล

2.1 ลักษณะของเครื่องมือ การพัฒนาโปรแกรมส่งเสริมการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้มอนเตสซอรีเป็นฐานของครูปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ ผู้วิจัยใช้เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็น แบบสอบถาม แบ่ง ออกเป็น 2 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) ประกอบด้วย การทำงานในตำแหน่งปัจจุบัน อำเภอที่โรงเรียนสังกัดอยู่

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ ในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้มอนเตสซอรีเป็นฐานของครูปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับของลิเคิร์ต (บุญชม ศรีสะอาด, 2545) โดยใช้ค่าความคิดเห็น ดังนี้

- 5 หมายถึง มีการปฏิบัติในสภาพปัจจุบันและมีสภาพที่พึงประสงค์มากที่สุด
- 4 หมายถึง มีการปฏิบัติในสภาพปัจจุบันและมีสภาพที่พึงประสงค์มาก
- 3 หมายถึง มีการปฏิบัติในสภาพปัจจุบันและมีสภาพที่พึงประสงค์ปานกลาง
- 2 หมายถึง มีการปฏิบัติในสภาพปัจจุบันและมีสภาพที่พึงประสงค์น้อย
- 1 หมายถึง มีการปฏิบัติในสภาพปัจจุบันและมีสภาพที่พึงประสงค์น้อยที่สุด

2.2 การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือ

2.2.1 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามฉบับร่างที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบความถูกต้องของสำนวนภาษาและความครอบคลุมเนื้อหาตามนิยามศัพท์และปรับแก้ตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา

2.2.2 นำแบบสอบถามฉบับร่างที่ผ่านการพิจารณาจากอาจารย์ที่ปรึกษาแล้วให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาให้ความเห็นเกี่ยวกับความสอดคล้องของข้อคำถาม โดยใช้เทคนิค IOC (Index of Item-Objective Congruence) โดยคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องมากกว่า .05 ขึ้นไป (ทรงศักดิ์ ภูสีอ่อน, 2561) จากการบันทึกลงคะแนนความถูกต้องของเนื้อหาภาษาจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ซึ่งเป็นผู้ที่มีคุณสมบัติอย่างใดอย่างหนึ่ง ดังต่อไปนี้

1) เป็นผู้บริหารสถานศึกษาที่มีประสบการณ์ในการบริหารสถานศึกษามาแล้ว ไม่นต่ำกว่า 10 ปี

2) เป็นผู้มีคุณวุฒิทางการบริหารการศึกษาหรือการวิจัยและประเมินผลการศึกษาหรือการวัดผลการศึกษาในระดับปริญญาโทขึ้นไป

3) มีตำแหน่งทางวิชาการในหน่วยงานการศึกษาตั้งแต่ระดับชำนาญการพิเศษขึ้นไป ซึ่งผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 ประกอบด้วยบุคคล ดังต่อไปนี้

3.1) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุกัลยา สุเมธ นักวิชาการและอาจารย์ประจำหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย มหาวิทยาลัยบูรพา

3.2) ดร.สุทธภา โชติประดิษฐ์ อาจารย์ประจำหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย มหาวิทยาลัยบูรพา ผู้เชี่ยวชาญและผู้ร่วมพัฒนาหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย ปีพุทธศักราช 2560

3.3 ดร.ปิยณัฐ วงศ์เครือศรี ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านโคกกลาง ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารและส่งเสริมการจัดการเรียนรู้

3.4 นางสาวยุวดี สุวรรณโมกษ์ ศึกษานิเทศก์ กลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา ผู้เชี่ยวชาญด้านกรณีศึกษาและติดตามโรงเรียนมอนเตสซอรีสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ

3.5 นางดวงเดือน รักดีหาญ ครูชำนาญการพิเศษ ครูผู้มีแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practices) ด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้มอนเตสซอรีเป็นฐาน

2.2.3 การหาค่าอำนาจจำแนก

1) เมื่อผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามฉบับร่างที่ผ่านการตรวจสอบความเที่ยงตรงและผ่านการพิจารณาจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์แล้ว นำไปทดลองใช้กับผู้บริหารและครูปฐมวัยที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน โดยใช้สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่ายของเพียร์สัน โดยดูจาก

ค่าความสัมพันธ์จากคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม (Item Total Correlation) และเลือกข้อคำถามที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (บุญชม ศรีสะอาด, 2553)

2) ผู้วิจัยนำข้อคำถามที่มีค่าอำนาจจำแนกตามเกณฑ์ไปหาค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับตามวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค โดยใช้เกณฑ์ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับตั้งแต่ .60 ขึ้นไป (บุญชม ศรีสะอาด, 2553)

3) จัดทำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์และนำไปเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง

2.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

2.3.1 ผู้วิจัยดำเนินการทำหนังสือจากคณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยมหาสารคามถึงผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ เพื่อขออนุญาตและอำนวยความสะดวกในการจัดเก็บข้อมูล จากกลุ่มตัวอย่างในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ

2.3.2 ทำหนังสือขอความร่วมมือไปยังสถานศึกษาในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูล

2.3.3 นำแบบสอบถามในรูปแบบที่อยู่บนเว็บไซต์ <https://forms.gle> และคิวอาร์โค้ด พร้อมหนังสือขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามจัดส่งไปยังสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ผ่านแอปพลิเคชันไลน์ กลุ่มชมรมรักเด็กปฐมวัยบึงกาฬ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ และระบบ-รับส่งหนังสือราชการอิเล็กทรอนิกส์

2.4 การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

2.4.1 การจัดกระทำข้อมูลผู้วิจัยดำเนินการ ดังต่อไปนี้

- 1) ตรวจสอบความถูกต้องครบถ้วนสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้รับคืน
- 2) จัดเรียงแบบสอบถามโดยการกำหนดรหัสสำหรับนำไปวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ โดยใช้แนวทางคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป

2.4.2 การวิเคราะห์ข้อมูล

- 1) วิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้คอมพิวเตอร์ ดังนี้
 - ตอนที่ 1 สถานภาพและข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้การวิเคราะห์ข้อมูลแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ
 - ตอนที่ 2 สภาพปัจจุบันสภาพที่พึงประสงค์ของการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้มอนเตสซอรีเป็นฐานสำหรับครูปฐมวัย โดยใช้การวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยเทียบตามเกณฑ์แปลความหมายค่าเฉลี่ย (บุญชม ศรีสะอาด, 2553) ดังนี้

4.51-5.00 หมายถึง มีการปฏิบัติในปัจจุบัน/ที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุด

3.51-4.50 หมายถึง มีการปฏิบัติในปัจจุบัน/ที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมาก

2.51-3.50 หมายถึง มีการปฏิบัติในปัจจุบัน/ที่พึงประสงค์อยู่ในระดับ

ปานกลาง

1.51-2.50 หมายถึง มีการปฏิบัติในปัจจุบัน/ที่พึงประสงค์อยู่ในระดับน้อย

1.00 - 1.50 หมายถึง มีการปฏิบัติในปัจจุบัน/ที่พึงประสงค์อยู่ในระดับ

น้อยที่สุด

2) วิเคราะห์หาค่าดัชนีความต้องการจำเป็นโดยนำค่าเฉลี่ยของสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ มาวิเคราะห์หาค่าดัชนีความต้องการจำเป็นและจัดลำดับความสำคัญความต้องการจำเป็น (PNI modified)

2.5 สถิติและการวิเคราะห์ข้อมูล

2.5.1 สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพของเครื่องมือ ได้แก่

1) ดัชนีความสอดคล้อง IOC

$$\text{สูตร IOC} = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC แทน ความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับจุดมุ่งหมาย

$\sum R$ แทน ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

2) ค่าอำนาจจำแนกโดยใช้สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่ายของเพียร์สัน

$$r_{xy} = \frac{n \sum XY - \sum X \sum Y}{\sqrt{\{n \sum X^2 - (\sum X)^2\} \{n \sum Y^2 - (\sum Y)^2\}}}$$

เมื่อ r_{xy} แทน สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์

$\sum X$ แทน คะแนนรวมของแบบสอบถามรายด้าน

$\sum Y$ แทน คะแนนรวมของแบบสอบถามรายข้อ

$\sum X^2$ แทน คะแนนรวมของแบบสอบถามรายด้านแต่ละตัว ยกกำลังสอง

$\sum Y^2$ แทน ผลรวมของผลคูณระหว่างรายด้านกับรายข้อ

N แทน จำนวนทั้งหมด

3) ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับโดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค

$$\text{สูตร } \alpha = \frac{n}{n-1} \left[1 - \frac{\sum s_i^2}{s_t^2} \right]$$

เมื่อ α แทน สัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น
 n แทน จำนวนข้อเครื่องมือ
 $\sum s_i^2$ แทน คะแนนความแปรปรวนแต่ละข้อ
 s_t^2 แทน คะแนนความแปรปรวนทั้งฉบับ

2.5.2 สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

1) ร้อยละ

$$\text{สูตร } P = \frac{f}{N} \times 100$$

เมื่อ P แทน ร้อยละ
 f แทน ความถี่ที่ต้องการแปลงให้เป็นค่าร้อยละ
 N แทน จำนวนความถี่ทั้งหมด

2) ค่าเฉลี่ย

$$\text{สูตร } \bar{x} = \frac{\sum x}{N}$$

เมื่อ $\bar{x}$ แทน ค่าเฉลี่ย
 $\sum x$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมดในกลุ่ม
 N แทน จำนวนคะแนนในกลุ่ม

พหุบัณฑิตศึกษา

3) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

สูตร
$$S.D. = \sqrt{\frac{n \sum x^2 - (\sum x)^2}{n(n-1)}}$$

เมื่อ $S.D.$ แทน ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
 $\sum x^2$ แทน ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง
 $(\sum x)^2$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมดยกกำลังสอง
 n แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

2.5.3 ดัชนีความต้องการจำเป็น ($PNI_{modified}$) เป็นวิธีการที่เรียงลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น โดยการถ่วงน้ำหนักของผลต่าง (สุวิมล ว่องวานิช, 2550)

สูตร
$$PNI_{modified} = \frac{(I-D)}{D}$$

เมื่อ I แทน ค่าเฉลี่ยสภาพที่พึงประสงค์
 D แทน ค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบัน

ระยะที่ 2 การออกแบบและประเมินโปรแกรมเสริมสร้างการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้มอนเตสซอรีเป็นฐานของครูปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ

ขั้นตอนการดำเนินการ

ตอนที่ 1 การศึกษาหน่วยงานที่มีแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice)

ตอนที่ 2 การออกแบบโปรแกรมเสริมสร้างการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้มอนเตสซอรีเป็นฐานของครูปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ

ตอนที่ 3 การประเมินโปรแกรมเสริมสร้างการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้มอนเตสซอรีเป็นฐานของครูปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาหน่วยงานที่มีแนวปฏิบัติเป็นเลิศ (Best Practice)

ผู้วิจัยนำข้อมูลจากการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการ จำเป็นมาสรุป วิเคราะห์ สังเคราะห์และศึกษาแนวทางจากสถานศึกษาหรือหน่วยงานที่มีแนวปฏิบัติ เป็นเลิศ โดยมีการดำเนินการดังนี้

1. สถานศึกษาที่มีแนวปฏิบัติเป็นเลิศผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์ไว้ ดังนี้

- 1.1 ผ่านการประเมินรอบสี่ จากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพ การศึกษา (องค์การมหาชน) ในระดับดี หรือ ดีมาก
- 1.2 มีผลการประเมินพัฒนาการเด็กปฐมวัยอยู่ในระดับดีเยี่ยม
- 1.3 มีผลงานดีเด่นเป็นที่ประจักษ์ได้รับรางวัลในด้านการจัดประสบการณ์ การเรียนรู้โดยใช้มอนเตสซอรีเป็นฐาน หรือมีแนวปฏิบัติเป็นเลิศ (Best Practices) ด้านการจัด ประสบการณ์การเรียนรู้มอนเตสซอรี จำนวน 3 แห่ง ได้แก่ โรงเรียนโนนสว่าง โรงเรียน บ้านห้วยเขม้นเหนือ และโรงเรียนบ้านกุดสิม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2.1 ลักษณะของเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสัมภาษณ์ แบบมีโครงสร้าง มีส่วนประกอบดังนี้ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับตำแหน่งทางการบริหาร ตำแหน่ง ทางวิชาการ คุณวุฒิการศึกษาสูงสุด ประสบการณ์ในการทำงาน และตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการ จัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้มอนเตสซอรีเป็นฐาน

2.2 การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างและ หาคุณภาพเครื่องมือ ดังนี้

2.2.1 ศึกษาแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแบบสัมภาษณ์และ ศึกษาขอบข่ายการจัดประสบการณ์โดยใช้มอนเตสซอรีเป็นฐาน

2.2.2 กำหนดประเด็นสำคัญที่จะประเมินจากข้อมูลที่ได้จากการศึกษานำมา เขียนข้อคำถามให้ครอบคลุมประเด็น

2.2.3 สร้างข้อคำถามของแบบสัมภาษณ์

2.2.4 นำร่างแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ตรวจสอบความถูกต้องและปรับปรุงตามคำแนะนำ

2.2.5 นำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือ วิจัยพิจารณาความสอดคล้องระหว่างประเด็นข้อคำถามในการสัมภาษณ์เนื้อหา นิยามศัพท์เฉพาะ ความถูกต้องสำนวน การใช้ภาษา ความเหมาะสม และความชัดเจนของข้อคำถาม โดยใช้เทคนิค หาค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC (Index of Item-Objective Congruence) โดยเลือกข้อคำถามที่มี ค่าความ สอดคล้อง มากกว่า .50 ขึ้นไป (ทรงศักดิ์ ภูสีอ่อน, 2561) และใช้เกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

+1 หมายถึงแน่ใจว่ามีความสอดคล้องกัน

0 หมายถึงไม่แน่ใจว่ามีความสอดคล้องกัน

-1 หมายถึง ไม่มีความสอดคล้องกัน

ซึ่งหาค่าดัชนีความสอดคล้องIOC ตั้งแต่ 0.60 – 1.00

2.2.6 ปรับปรุงความถูกต้องสำนวน การใช้ภาษา ความเหมาะสม และความชัดเจนของข้อความของแบบสัมภาษณ์ตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ นำไปจัดพิมพ์ฉบับสมบูรณ์

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 ขออนุญาตขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจาก คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการสัมภาษณ์

3.2 ส่งหนังสือขอความร่วมมือ และแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการสัมภาษณ์

3.3 ประสานกลุ่มผู้ให้ข้อมูลทางโทรศัพท์ เพื่อขออนุญาตวันและเวลาสัมภาษณ์

3.4 ดำเนินการสัมภาษณ์ตามวันและเวลาที่นัดหมาย โดยขออนุญาตบันทึกเสียง ขณะสัมภาษณ์ทุกครั้ง

4. การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 การจัดกระทำข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการนำข้อมูลที่ได้จากแบบบันทึก การสัมภาษณ์มาเรียบเรียงและจัดระเบียบข้อมูล

4.2 การวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

5. สถิติที่ใช้ในการวิจัย

5.1 เทคนิคการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ คือ การวิเคราะห์เนื้อหา

ขั้นตอนที่ 2 การออกแบบและประเมินโปรแกรมเสริมสร้างการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ โดยใช้มอนเตสซอรีเป็นฐานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ ดังนี้

1. แหล่งข้อมูล

ผลสรุปการวิเคราะห์ข้อมูลจากระยะที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็น และการสังเคราะห์ข้อมูลที่ได้ของผู้บริหารและครูปฐมวัย จากสถานศึกษาที่มีวิธีปฏิบัติเป็นเลิศ (Best Practice) และเอกสารงานที่เกี่ยวข้อง

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 ลักษณะของเครื่องมือ ผลสรุปการวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลเนื้อหาที่ได้จากการศึกษาสถานศึกษาที่มีวิธีปฏิบัติเป็นเลิศ (Best Practice)

2.2 การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือ

2.2.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับโปรแกรมเสริมสร้าง

การจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้มอนเตสซอรีเป็นฐาน

2.2.2 วิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูล

2.2.3 สรุปโปรแกรมเสริมสร้างการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้มอนเตสซอรีเป็นฐานของครูปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

เก็บข้อมูลจากการศึกษาสถานศึกษาที่มีวิธีปฏิบัติเป็นเลิศ (Best Practice) โดยวิเคราะห์เนื้อหา

4. การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 การจัดกระทำข้อมูล วิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลจากการศึกษาสถานศึกษาที่มีวิธีปฏิบัติเป็นเลิศ (Best Practice) มาสรุปหลอมรวมตามประเด็นขององค์ประกอบทั้ง 5 ด้านของการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้มอนเตสซอรีเป็นฐานของครูปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ

4.2 การวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

5. สถิติที่ใช้ในการวิจัย

5.1 เทคนิคการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ คือ การวิเคราะห์เนื้อหา

ขั้นตอนที่ 3 การประเมินโปรแกรมเสริมสร้างการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้มอนเตสซอรีเป็นฐานของครูปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ

1. ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้ทรงคุณวุฒิในการประเมินโปรแกรมการส่งเสริมการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้มอนเตสซอรีเป็นฐานของครูปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ จำนวน 5 คน ซึ่งมีคุณสมบัติอย่างใดอย่างหนึ่ง ดังนี้

1.1 มีวุฒิการศึกษาสาขาการบริหารการศึกษา ระดับปริญญาโทขึ้นไป

1.2 เป็นผู้สอนและผู้เชี่ยวชาญในสาขาการศึกษาปฐมวัย

1.3 เป็นผู้บริหารและมีประสบการณ์เกี่ยวกับการบริหารอย่างน้อย 10 ปี

ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน ประกอบไปด้วย

1.3.1 นางอรุณี ถนัดคำ ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ โรงเรียนบ้านเหล่า

หนองยาง

1.3.2 นางสาวพิมลพร บุญเวิน ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ โรงเรียน

ไทยรัฐวิทยา

1.3.3 นายภุชณะ เครือหว้า ครูชำนาญการ โรงเรียนบ้านพันลำ

1.3.4 นางพกามาศ จันทลีลา ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนชุมชนบ้านชาว

1.3.5 นางเพ็ญภา เหล็กกล้า ครูชำนาญ โรงเรียนบ้านท่าสำราญ

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 ลักษณะของเครื่องมือแบบประเมินโปรแกรมเสริมสร้างการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้มอนเตสซอรีเป็นฐานของครูปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ ซึ่งเป็น แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ โดยการประเมินความเหมาะสมและเป็นไปได้

2.2 การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือ

2.2.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องของการประเมินโปรแกรมเสริมสร้างการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้มอนเตสซอรีเป็นฐานของครูปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ

2.2.2 กำหนดประเด็นสำคัญที่จะประเมินจากข้อมูลที่ได้จากการศึกษานำมาเขียนคำถามให้ครอบคลุมประเด็นทุกประเด็น

2.2.3 นำร่างแบบประเมินโปรแกรมเสริมสร้างการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้มอนเตสซอรีเป็นฐานของครูปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ เสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

2.2.4 นำไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา จุดมุ่งหมาย นิยามศัพท์เฉพาะ ความถูกต้องของสำนวน การใช้ภาษา ความเหมาะสม และความชัดเจนของข้อคำถาม ดำเนินการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ โดยวิธีการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยใช้เทคนิคดัชนีความสอดคล้อง IOC โดยผู้วิจัยเลือกข้อคำถามที่มีค่าความสอดคล้อง มากกว่า 0.50 ขึ้นไป (ทรงศักดิ์ ภูสีอ่อน, 2561) และใช้เกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

+1 หมายถึง แน่ใจว่ามีความสอดคล้องกัน

0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่ามีความสอดคล้องกัน

-1 หมายถึง ไม่มีความสอดคล้องกัน

ซึ่งหาค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC ตั้งแต่ 0.60 – 1.00

2.2.5 จัดทำแบบประเมินฉบับสมบูรณ์เสนอผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อเก็บข้อมูลต่อไป

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 ขออนุญาตขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจาก คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ถึงผู้ทรงคุณวุฒิ

3.2 ดำเนินการติดต่อประสานงานกับผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อขอความอนุเคราะห์ในการประเมินโปรแกรมเสริมสร้างการจัดการประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้มอนเตสซอรีเป็นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ

3.3 จัดส่งเก็บข้อมูลด้วยตนเองและทางไปรษณีย์

4. การจัดทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 การจัดทำข้อมูล

4.1.1 ตรวจสอบความถูกต้องครบถ้วนสมบูรณ์ของแบบประเมินที่ได้รับคืน

4.1.2 บันทึกข้อมูลเพื่อนำไปวิเคราะห์ด้วยวิธีการทางสถิติ

4.2 การวิเคราะห์ข้อมูลวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการทางสถิติ โดยการหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยกำหนดเกณฑ์การแปลความหมายค่าเฉลี่ย (บุญชม ศรีสะอาด, 2553) ดังนี้

4.51-5.00 หมายถึง มีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด

3.51-4.50 หมายถึงมีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก

2.51-3.50 หมายถึงมีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้อยู่ในระดับปานกลาง

1.51-2.50 หมายถึงมีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้อยู่ในระดับน้อย

1.00-1.50 หมายถึงมีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้อยู่ในระดับน้อยที่สุด

5. สถิติที่ใช้ในการวิจัย

5.1 สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพของเครื่องมือ ได้แก่ ดัชนีความสอดคล้อง (IOC)

5.2 สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ความถี่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้
มอนเตสซอรีเป็นฐานของครูปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ตามลำดับนี้

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
2. ขั้นตอนในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัย ผู้วิจัยได้กำหนดความหมายของสัญลักษณ์ที่ใช้ในการ
นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

n	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา
$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ย
S.D.	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
D (Degree of Success)	แทน	ค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบัน
I (Important)	แทน	ค่าเฉลี่ยสภาพที่พึงประสงค์
$PNI_{modified}$	แทน	ค่าดัชนีความต้องการจำเป็นที่ปรับปรุง (Priority Need Index Modified)

ขั้นตอนในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็น

ในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้มอนเตสซอรีเป็นฐานสำหรับครูปฐมวัย สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

ตอนที่ 1 ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ ในการจัดประสบการณ์
การเรียนรู้โดยใช้มอนเตสซอรีเป็นฐานของครูปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษา

ตอนที่ 2 ผลการหาค่าดัชนีความต้องการจำเป็นของสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้มอนเตสซอรีเป็นฐานสำหรับครูปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นของสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้มอนเตสซอรีเป็นฐานสำหรับครูปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ

ระยะที่ 2 การออกแบบและประเมินโปรแกรมเสริมสร้างการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้มอนเตสซอรีเป็นฐานของครูปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ

ตอนที่ 1 การศึกษาหน่วยงานที่มีแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice)

ตอนที่ 2 การออกแบบโปรแกรมเสริมสร้างการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้มอนเตสซอรีเป็นฐานของครูปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ

ตอนที่ 3 การประเมินโปรแกรมเสริมสร้างการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้มอนเตสซอรีเป็นฐานของครูปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ระยะที่ 1 การวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้มอนเตสซอรีเป็นฐานของครูปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ ในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้มอนเตสซอรีเป็นฐานของครูปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ

พูน ปณ ทิโต ชเว

ตาราง 17 จำนวนและร้อยละของครูที่ตอบแบบสอบถามในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ

อำเภอ	ครูที่จัดประสบการณ์การเรียนรู้มอนเตสซอรี	
	จำนวน	ร้อยละ
เมืองบึงกาฬ	54	45.76
ปากคาด	4	3.89
โซ่พิสัย	10	8.47
ศรีวิไล	8	6.31
พรเจริญ	12	10.16
บุงคล้า	3	2.54
บึงโขงหลง	10	8.47
เซกา	17	14.40
รวม	118	100

จากตาราง 17 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมดเป็นครูที่จัดประสบการณ์การเรียนรู้มอนเตสซอรี จำแนกตามกลุ่มอำเภอที่โรงเรียนสังกัด โดยเรียงลำดับตามจำนวนครูที่ตอบแบบสอบถาม พบว่า ส่วนใหญ่สังกัดอำเภอเมืองบึงกาฬ จำนวน 54คน คิดเป็นร้อยละ 45.76 รองลงมา สังกัดอำเภอเซกา จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 14.40 สังกัดอำเภอพรเจริญ จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 10.16 สังกัดอำเภอโซ่พิสัย อำเภอบึงโขงหลง จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 8.47 สังกัดอำเภอศรีวิไล จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 6.31 สังกัดอำเภอปากคาด จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 3.89 และสังกัดอำเภอบุงคล้า จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 2.54 ตามลำดับ

พูน ปณ จิต ชีเว

ตาราง 18 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์
ในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้มอนเตสซอรีเป็นฐานของครูปฐมวัย
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ

องค์ประกอบการจัดประสบการณ์ การเรียนรู้ตามแนวคิดมอนเตสซอรี	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับทฤษฎี มอนเตสซอรี	3.74	0.78	มาก	4.71	0.48	มากที่สุด
ทักษะของครูมอนเตสซอรี	3.73	0.83	มาก	4.71	0.48	มากที่สุด
คุณลักษณะของครูมอนเตสซอรี	3.95	0.82	มาก	4.77	0.45	มากที่สุด
รวม	3.74	0.84	มาก	4.73	0.47	มากที่สุด

จากตาราง 18 พบว่า สภาพปัจจุบันในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้มอนเตสซอรี
เป็นฐานของครูปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ โดยรวมอยู่ในระดับ
มาก ($\bar{X} = 3.74$, S.D. = 0.84) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน
โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ คุณลักษณะของครูมอนเตสซอรี ความรู้ความเข้าใจ
เกี่ยวกับทฤษฎีมอนเตสซอรี ทักษะของครูมอนเตสซอรี ตามลำดับ ส่วนสภาพที่พึงประสงค์ในการจัด
ประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้มอนเตสซอรีเป็นฐานของครูปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาบึงกาฬ โดยรวมอยู่ในระดับ มากที่สุด ($\bar{X} = 4.73$, S.D. = 0.47) เมื่อพิจารณาเป็น
รายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับ ค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ คุณลักษณะ
ของครูมอนเตสซอรี ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับทฤษฎีมอนเตสซอรี ทักษะของครูมอนเตสซอรี
ตามลำดับ

พูน ปณ จิต ชีเว

ตาราง 19 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์
ในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้มอนเตสซอรีเป็นฐานของครูปฐมวัย
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี ด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ
ทฤษฎีมอนเตสซอรี

องค์ประกอบที่ 1	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับทฤษฎีมอนเตสซอรี						
1. ครูสามารถบอกเล่าเกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของแนวคิดมอนเตสซอรี	4	0.71	มาก	4.54	0.50	มากที่สุด
2. ครูอธิบายเกี่ยวกับการรับรู้ความต้องการและแนวโน้มความเป็นมนุษย์	3.75	0.75	มาก	4.79	0.41	มากที่สุด
3. ครูสามารถอธิบายเกี่ยวกับพัฒนาการสี่ระนาบ	3.59	0.77	มาก	4.82	0.39	มากที่สุด
4. ครูสามารถอธิบายเกี่ยวกับระยะการเรียนรู้ไว	3.69	0.79	มาก	4.72	0.47	มากที่สุด
5. ครูสามารถอธิบายเกี่ยวกับจิตซึมซับและความสามารถในการปรับตัวของเด็ก	3.78	0.80	มาก	4.81	0.40	มากที่สุด
6. ครูสามารถอธิบายเกี่ยวกับพัฒนาการทางสังคม	3.69	0.78	มาก	4.71	0.49	มากที่สุด
7. ครูสามารถอธิบายเกี่ยวกับสภาวะปกติและสภาวะเบี่ยงเบน	3.74	0.77	มาก	4.64	0.53	มากที่สุด
8. ครูสามารถอธิบายเกี่ยวกับอิสรภาพและวินัย	3.85	0.77	มาก	4.69	0.55	มากที่สุด
9. ครูสามารถอธิบายเกี่ยวกับอิสรภาพและวินัย	3.86	0.82	มาก	4.68	0.50	มากที่สุด
รวม	3.74	0.78	มาก	4.71	0.48	มากที่สุด

จากตาราง 19 พบว่า สภาพปัจจุบันในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้มอนเตสซอรีเป็นฐานของครูปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี องค์ประกอบ ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับทฤษฎีมอนเตสซอรี จำนวน 9 ตัวบ่งชี้ โดยรวมอยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 3.74$, S.D. = 0.78) ซึ่งครูสามารถบอกเล่าเกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของแนวคิดมอนเตสซอรี มีค่าเฉลี่ยสูงสุด และครูสามารถอธิบายเกี่ยวกับพัฒนาการสี่ระนาบ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ส่วนสภาพที่พึงประสงค์

ในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้มอนเตสซอรีเป็นฐานของครูปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ องค์ประกอบความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับทฤษฎีมอนเตสซอรี จำนวน 9 ตัวบ่งชี้ โดยรวมอยู่ในระดับ มากที่สุด ($\bar{X} = 4.71$, S.D. = 0.48) ซึ่งครูสามารถอธิบายเกี่ยวกับพัฒนาการสี่ระนาบ ครูสามารถอธิบายเกี่ยวกับจิตซึมซับและความสามารถในการปรับตัวของเด็ก มีค่าเฉลี่ยสูงสุด และครูสามารถอธิบายเกี่ยวกับสภาวะปกติและสภาวะเบี่ยงเบน มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

ตาราง 20 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ ในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้มอนเตสซอรีเป็นฐานของครูปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ ด้านทักษะของครูมอนเตสซอรี

องค์ประกอบที่ 2 ทักษะของครูมอนเตสซอรี	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. ครูมีทักษะในการจัดทำแผนการจัดประสบการณ์	3.80	0.82	มาก	4.69	0.53	มากที่สุด
2. ครูมีทักษะในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้กับเด็กเป็นรายบุคคล	3.75	0.85	มาก	4.70	0.49	มากที่สุด
3. ครูมีทักษะในการจัดประสบการณ์ให้กับเด็กแบบคละอายุ	3.77	0.86	มาก	4.64	0.50	มากที่สุด
4. ครูมีทักษะในการจัดเตรียมสิ่งแวดล้อมในห้องเรียน	3.80	0.85	มาก	4.77	0.42	มากที่สุด
5. ครูมีทักษะในการนำเสนอบทเรียนโดยการเชื่อมโยงอุปกรณ์มาสู่เด็กเป็นรายบุคคลรายกลุ่มย่อย รายกลุ่มใหญ่	3.70	0.86	มาก	4.71	0.45	มากที่สุด
6. ครูมีทักษะในการสังเกตเด็กแบบรายบุคคล	3.73	0.81	มาก	4.75	0.49	มากที่สุด
7. ครูมีทักษะในการเปิดชั้นเรียนมอนเตสซอรีใหม่ในแต่ละปีการศึกษา	3.54	0.72	มาก	4.75	0.45	มากที่สุด
รวม	3.73	0.83	มาก	4.71	0.48	มากที่สุด

จากตาราง 20 พบว่า สภาพปัจจุบันในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้มอนเตสซอรีเป็นฐานของครูปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ องค์ประกอบ

ทักษะของครูมอนเตสซอรี จำนวน 7 ตัวบ่งชี้ โดยรวมอยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 3.73$, S.D. = 0.83) ซึ่งครูมีทักษะในการจัดทำแผนการจัดประสบการณ์ และครูมีทักษะในการจัดเตรียมสิ่งแวดล้อมในห้องเรียน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด และครูมีทักษะในการเปิดชั้นเรียนมอนเตสซอรีใหม่ในแต่ละปีการศึกษา มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ส่วนสภาพที่พึงประสงค์ในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้มอนเตสซอรีเป็นฐานของครูปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ องค์ประกอบ ทักษะของครูมอนเตสซอรี จำนวน 7 ตัวบ่งชี้ โดยรวมอยู่ในระดับ มากที่สุด ($\bar{X} = 4.71$, S.D. = 0.48) ซึ่งครูมีทักษะในการจัดเตรียมสิ่งแวดล้อมในห้องเรียน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด และครูมีทักษะในการจัดประสบการณ์ให้กับเด็กแบบคละอายุ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

ตาราง 21 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้มอนเตสซอรีเป็นฐานของครูปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ ด้านคุณลักษณะของครูมอนเตสซอรี

องค์ประกอบที่ 3 คุณลักษณะของครูมอนเตสซอรี	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. ครูมีบุคลิกสงบใจดี อ่อนน้อมและยอมรับนับถือต่อเด็ก	3.92	0.87	มาก	4.78	0.41	มากที่สุด
2. ครูแสดงออกต่อเด็กด้วยความสุภาพ	4.02	0.81	มาก	4.73	0.46	มากที่สุด
3. ครูมีการตัดสินใจอย่างฉลาด รอบคอบ	3.95	0.79	มาก	4.78	0.42	มากที่สุด
4. ครูดูแลเอาใจใส่ อ่อนโยน และเป็นมิตร	4.05	0.85	มาก	4.68	0.52	มากที่สุด
5. ครูมีความเอื้ออาทร เมตตา สงสารเห็นอกเห็นใจ	4.01	0.86	มาก	4.69	0.48	มากที่สุด
6. ครูมีความประณีตพร้อมที่จะทำงานร่วมกับเด็ก	3.92	0.79	มาก	4.72	0.49	มากที่สุด
7. ครูมีความน่านับถือ น่าเลื่อมใส	3.92	0.90	มาก	4.75	0.44	มากที่สุด
8. ครูมีความสุจริต และจริงใจ	4.04	0.81	มาก	4.80	0.46	มากที่สุด
9. ครูช่างสังเกตทั้งการสังเกตรายบุคคลและสภาพโดยรวมของห้องเรียน	3.99	0.82	มาก	4.85	0.38	มากที่สุด
10. ครูมีการเตรียมพร้อมในสถานการณ์ต่าง ๆ	3.94	0.80	มาก	4.83	0.46	มากที่สุด

ตาราง 21 (ต่อ)

องค์ประกอบที่ 3 คุณลักษณะของครูมอนเตสซอรี	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
11. ครูมีความรอบรู้เกี่ยวกับพัฒนาการเด็ก ความรู้เกี่ยวกับอุปกรณ์และความรู้ทั่วไปที่ จำเป็นต่อการดำรงชีวิต	3.79	0.81	มาก	4.82	0.40	มากที่สุด
12. ครูเป็นนักจัดบันทึกพฤติกรรมเด็ก เป็นรายบุคคล	4.15	0.70	มาก	4.77	0.44	มากที่สุด
รวม	3.97	0.83	มาก	4.77	0.45	มากที่สุด

จากตาราง 21 พบว่า สภาพปัจจุบันในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้มอนเตสซอรีเป็นฐานของครูปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ องค์ประกอบคุณลักษณะของครูมอนเตสซอรี จำนวน 12 ตัวบ่งชี้ โดยรวมอยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 3.97$, S.D. = 0.83) ซึ่งครูเป็นนักจัดบันทึกพฤติกรรมเด็กเป็นรายบุคคล มีค่าเฉลี่ยสูงสุด และครูมีความรอบรู้เกี่ยวกับพัฒนาการเด็ก ความรู้เกี่ยวกับอุปกรณ์และความรู้ทั่วไปที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ส่วนสภาพที่พึงประสงค์ในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้มอนเตสซอรีเป็นฐานของครูปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ องค์ประกอบ คุณลักษณะของครูมอนเตสซอรี จำนวน 12 ตัวบ่งชี้ โดยรวมอยู่ในระดับ มากที่สุด ($\bar{X} = 4.77$, S.D. = 0.45) ซึ่งครูช่างสังเกตทั้งการสังเกตรายบุคคลและสภาพโดยรวมของห้องเรียน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด และครูดูแลเอาใจใส่ อ่อนโยน และเป็นมิตร มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

ตอนที่ 2 ผลการหาค่าดัชนีความต้องการจำเป็นของสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้มอนเตสซอรีเป็นฐานสำหรับครูปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ

ตาราง 22 แสดงค่าเฉลี่ยดัชนีการจัดเรียงลำดับความต้องการจำเป็น ($PNI_{modified}$) โดยรวม

องค์ประกอบการจัดประสบการณ์ การเรียนรู้ตามแนวคิดมอนเตสซอรี	D	I	$PNI_{modified}$	ลำดับ
1. ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับทฤษฎีมอนเตสซอรี	3.74	4.71	0.259	2
2. ทักษะของครูมอนเตสซอรี	3.73	4.71	0.262	1
3. คุณลักษณะของครูมอนเตสซอรี	3.97	4.77	0.201	3
รวม	3.81	4.73	0.240	

จากตาราง 22 พบว่า ลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นในการพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้มอนเตสซอรีเป็นฐานของครูปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย ได้แก่ ทักษะของครูมอนเตสซอรี ($PNI_{modified} = 0.262$) ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับทฤษฎีมอนเตสซอรี ($PNI_{modified} = 0.259$) และคุณลักษณะของครูมอนเตสซอรี ($PNI_{modified} = 0.201$) ตามลำดับ

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นของสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้มอนเตสซอรีเป็นฐานสำหรับครูปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ

ตาราง 23 แสดงค่าเฉลี่ยดัชนีการจัดเรียงลำดับความต้องการจำเป็น ($PNI_{modified}$) ด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับทฤษฎีมอนเตสซอรี

องค์ประกอบที่ 1 ด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับทฤษฎีมอนเตสซอรี	D	I	$PNI_{modified}$	ลำดับ
1. ครูสามารถบอกเล่าเกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของแนวคิดมอนเตสซอรี	4	4.54	0.135	9
2. ครูอธิบายเกี่ยวกับการรับรู้ความต้องการและแนวโน้มความเป็นมนุษย์	3.75	4.79	0.277	3
3. ครูสามารถอธิบายเกี่ยวกับพัฒนาการสี่ระนาบ	3.59	4.81	0.339	1

ตาราง 29 (ต่อ)

องค์ประกอบที่ 1 ด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับทฤษฎีมอนเตสซอรี	D	I	$PNI_{modified}$	ลำดับ
4. ครูสามารถอธิบายเกี่ยวกับระยะเวลาการเรียนรู้	3.69	4.72	0.279	2
5. ครูสามารถอธิบายเกี่ยวกับจิตซึมซับและ ความสามารถในการปรับตัวของเด็ก	3.78	4.81	0.272	5
6. ครูสามารถอธิบายเกี่ยวกับพัฒนาการทางสังคม	3.69	4.70	0.273	4
7. ครูสามารถอธิบายเกี่ยวกับสภาวะปกติและ สภาวะเปี่ยงเบน	3.74	4.64	0.240	6
8. ครูสามารถอธิบายเกี่ยวกับอิสรภาพและวินัย	3.85	4.69	0.218	7
9.ครูสามารถอธิบายเกี่ยวกับอิสรภาพและวินัย	3.86	4.68	0.212	8
รวม	3.74	4.71	0.249	

จากตาราง 23 พบว่า ลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นในการพัฒนาโปรแกรม
เสริมสร้างการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้มอนเตสซอรีเป็นฐานสำหรับครูปฐมวัย สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ องค์ประกอบด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับทฤษฎี
มอนเตสซอรี โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย ได้แก่ ครูสามารถอธิบายเกี่ยวกับพัฒนาการสื่อสาร
($PNI_{modified} = 0.339$) ครูสามารถอธิบายเกี่ยวกับระยะเวลาการเรียนรู้ ($PNI_{modified} = 0.2799$)
ครูอธิบายเกี่ยวกับการรับรู้ความต้องการและแนวโน้มความเป็นมนุษย์ ($PNI_{modified} = 0.277$)
ครูสามารถอธิบายเกี่ยวกับพัฒนาการทางสังคม ($PNI_{modified} = 0.273$) และครูสามารถอธิบายเกี่ยวกับ
จิตซึมซับและความสามารถในการปรับตัวของเด็ก ($PNI_{modified} = 0.272$) ตามลำดับ

พูน ปณ จิต ชีเว

ตาราง 24 แสดงค่าเฉลี่ยดัชนีการจัดเรียงลำดับความต้องการจำเป็น (PNI_{modified}) ด้านทักษะของครูมอนเตสซอรี

องค์ประกอบที่ 2 ทักษะของครูมอนเตสซอรี	D	I	$PNI_{\text{modified}} =$	ลำดับ
10. ครูมีทักษะในการจัดทำแผนการจัดประสบการณ์	3.80	4.69	0.254	5
11. ครูมีทักษะในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้กับเด็กเป็นรายบุคคล	3.75	4.70	0.253	6
12. ครูมีทักษะในการจัดประสบการณ์ให้กับเด็กแบบคละอายุ	3.77	4.64	0.230	7
13. ครูมีทักษะในการจัดเตรียมสิ่งแวดล้อมในห้องเรียน	3.80	4.77	0.255	4
14. ครูมีทักษะในการนำเสนอบทเรียนโดยการเชื่อมโยงอุปกรณ์มาสู่เด็กเป็นรายบุคคล รายกลุ่มย่อย รายกลุ่มใหญ่	3.70	4.71	0.272	3
15. ครูมีทักษะในการสังเกตเด็กแบบรายบุคคล	3.73	4.75	0.273	2
16. ครูมีทักษะในการเปิดชั้นเรียนมอนเตสซอรีใหม่ในแต่ละปีการศึกษา	3.54	4.75	0.341	1
รวม	3.73	4.71	0.628	

จากตาราง 24 พบว่า ลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นในการพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้มอนเตสซอรีเป็นฐานสำหรับครูปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี องค์ประกอบ ด้านทักษะของครูมอนเตสซอรี โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย ได้แก่ ครูมีทักษะในการเปิดชั้นเรียนมอนเตสซอรีใหม่ในแต่ละปีการศึกษา ($PNI_{\text{modified}} = 0.341$) ครูมีทักษะในการสังเกตเด็กแบบรายบุคคล ($PNI_{\text{modified}} = 0.273$) ครูมีทักษะในการนำเสนอบทเรียนโดยการเชื่อมโยงอุปกรณ์มาสู่เด็กเป็นรายบุคคล รายกลุ่มย่อย รายกลุ่มใหญ่ ($PNI_{\text{modified}} = 0.272$) ครูมีทักษะในการจัดเตรียมสิ่งแวดล้อมในห้องเรียน ($PNI_{\text{modified}} = 0.255$) และ ครูมีทักษะในการจัดทำแผนการจัดประสบการณ์ ($PNI_{\text{modified}} = 0.254$) ตามลำดับ

ตาราง 25 แสดงค่าเฉลี่ยดัชนีการจัดเรียงลำดับความต้องการจำเป็น (PNI_{modified})

ด้านคุณลักษณะของครูมอนเตสซอรี

องค์ประกอบที่ 3 คุณลักษณะของครูมอนเตสซอรี	D	I	PNI _{modified}	ลำดับ
17. ครูมีบุคลิกสงบใจดี อ่อนน้อมและยอมรับนับถือต่อเด็ก	3.92	4.78	0.219	3
18. ครูแสดงออกต่อเด็กด้วยความสุภาพ	4.02	4.73	0.176	11
19. ครูมีการตัดสินใจอย่างฉลาด รอบคอบ	3.95	4.78	0.210	6
20. ครูดูแลเอาใจใส่ อ่อนโยน และเป็นมิตร	4.05	4.68	0.156	10
21. ครูมีความเอื้ออาทร เมตตาสงสาร เห็นอกเห็นใจ	4.01	4.69	0.169	9
22. ครูมีความประณีตพร้อมที่จะทำงานร่วมกับเด็ก	3.92	4.72	0.204	7
23. ครูมีความน่านับถือ น่าเลื่อมใส	3.92	4.75	0.211	5
24. ครูมีความสุจริต และจริงใจ	4.04	4.80	0.188	8
25. ครูช่างสังเกตทั้งการสังเกตรายบุคคลและ สภาพโดยรวมของห้องเรียน	3.99	4.85	0.215	4
26. ครูมีการเตรียมพร้อมในสถานการณ์ต่าง ๆ	3.94	4.83	0.225	2
27. ครูมีความรอบรู้เกี่ยวกับพัฒนาการเด็ก ความรู้ เกี่ยวกับอุปกรณ์และความรู้ทั่วไปที่จำเป็นต่อ การดำรงชีวิต	3.79	4.82	0.271	1
28. ครูเป็นนักจดบันทึกพฤติกรรมเด็กเป็นรายบุคคล	4.15	4.77	0.149	12
รวม	3.97	4.77	0.192	

จากตาราง 25 พบว่า ลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นในการพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้มอนเตสซอรีเป็นฐานสำหรับครูปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ องค์ประกอบ ด้านคุณลักษณะของครูมอนเตสซอรี โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย ได้แก่ ครูมีความรอบรู้เกี่ยวกับพัฒนาการเด็กความรู้เกี่ยวกับอุปกรณ์และความรู้ทั่วไปที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต (PNI_{modified} = 0.271) ครูมีการเตรียมพร้อมในสถานการณ์ต่าง ๆ (PNI_{modified} = 0.225) ครูมีบุคลิกสงบใจดี อ่อนน้อมและยอมรับนับถือต่อเด็ก (PNI_{modified} = 0.219) ครูช่างสังเกตทั้งการสังเกตรายบุคคลและสภาพโดยรวมของห้องเรียน (PNI_{modified} = 0.215) และ ครูมีความน่านับถือ น่าเลื่อมใส (PNI_{modified} = 0.211) ตามลำดับ

ระยะที่ 2 การออกแบบและประเมินโปรแกรมเสริมสร้างการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ โดยใช้มอนเตสซอรีเป็นฐานของครูปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการศึกษาหน่วยงานที่มีแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) เกี่ยวกับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้มอนเตสซอรีเป็นฐาน โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

ผู้วิจัยได้เก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เกี่ยวกับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้มอนเตสซอรีเป็นฐานของครูปฐมวัย จากโรงเรียนที่มี แนวปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 3 คน ครูปฐมวัยที่จัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามรูปแบบมอนเตสซอรี จำนวน 3 คน รวม 6 คน จาก 3 โรงเรียนที่มีแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศด้านการจัดประสบการณ์เรียนรู้มอนเตสซอรีในระดับปฐมวัย โดยการเลือกแบบเจาะจง ได้แก่

1. โรงเรียนบ้านห้วยเขม่นเหนือ อำเภอเมืองบึงกาฬ จังหวัดบึงกาฬ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่

1.1 นายคงเดช ราชาทุม

ตำแหน่ง ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ

ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านห้วยเขม่นเหนือ

1.2 นางสาวสุภาวดี ศรีประเสริฐ

ตำแหน่ง ครู

2. โรงเรียนบ้านกุดสิม อำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่

2.1 นายพันศักดิ์ เนื่องอุดม

ตำแหน่ง ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ

ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านกุดสิม

2.2 นางสาวสุภาวดี ศรีประเสริฐ

ตำแหน่ง ครู

3. โรงเรียนบ้านโนนสว่าง อำเภอเมืองบึงกาฬ จังหวัดบึงกาฬ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่

3.1 นางบุญญาพร พลเยี่ยม

ตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียนชำนาญการ

ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านโนนสว่าง

3.2 นางสาวชนากานต์ ส้ารวมจิตต์ ตำแหน่ง ครู

ครูผู้สอนในระดับปฐมวัย

ผลการสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียน

คำถาม สถานศึกษาของท่านใช้วิธีการใดในการพัฒนาครูด้านการจัด
ประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้มอนเตสซอรี

“...โรงเรียนของเราส่งเสริมครูและบุคลากรอย่างเต็มที่กำลังในการพัฒนาให้
ครูผู้สอนได้เข้าอบรมตามรอบการอบรมครูมอนเตสซอรีที่ทางสำนักงานเขตพื้นที่จัดขึ้น ซึ่งในการ
อบรมจะใช้ระยะเวลาในช่วงปิดภาคเรียน 7-15 วัน ครูจะได้รับทั้งศาสตร์ความรู้ การทดลองใช้
สื่อมอนเตสซอรี รวมถึงการศึกษาดูงานในโรงเรียนต้นแบบมอนเตสซอรี นอกจากนี้ในหัวของ
ช่วงเวลาเปิดภาคเรียนจะมีการฟังตัว หรือการในชั้นเรียนโรงเรียนต้นแบบเพื่อฝึกประสบการณ์
ระยะสั้นและเกิดการเรียนรู้แบบแลกเปลี่ยน ทั้งนี้เรายังส่งเสริมให้ครูปฐมวัยทุกคนศึกษาและค้นคว้า
ด้วยตนเองอยู่เสมอ จัดการนิเทศชั้นเรียนภาคเรียนละ 1 ครั้ง เพื่อตรวจสอบสภาพแวดล้อมของ
ชั้นเรียนมอนเตสซอรี และครูต้องจัดทำรายงานประจำปีเกี่ยวกับการพัฒนาตนเองในการจัด
ประสบการณ์การเรียนรู้แบบมอนเตสซอรี เพื่อเป็นการสรุปโครงการ และหาข้อเสนอแนะเพื่อแก้ไข
เพิ่มเติมให้ครูได้รับการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพ...”

(ผู้บริหารโรงเรียนที่ 1, วันที่ 1 กันยายน 2566 : การสัมภาษณ์)

“...จัดตั้งงบประมาณสำหรับพัฒนาครูปฐมวัยโดยเฉพาะ ส่งเสริมให้ครูเข้ารับ
การอบรม ศึกษาดูงาน เข้าร่วมแลกเปลี่ยนความรู้กับครูโรงเรียนต้นแบบ ส่งเสริมให้พัฒนาตนเอง
ด้วยการศึกษาค้นคว้าข้อมูลด้วยตนเองให้เกิดความชำนาญเกี่ยวกับการใช้สื่อ การจัดการชั้นเรียนแบบ
มอนเตสซอรี รวมไปถึงการได้ทดลองปฏิบัติ เข้าอบรมตามรอบอบรมที่ทางสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษามหาสารคามจัดอบรมขึ้น มีการนิเทศชั้นเรียนจากผู้บริหารและสำนักงานเขต
อยู่เสมอ...”

(ผู้บริหารโรงเรียนที่ 2, วันที่ 1 กันยายน 2566 : การสัมภาษณ์)

“... โรงเรียนมีนโยบายส่งเสริมครูให้พัฒนาตนเองอยู่เสมอ โดยจัดโครงการ
พัฒนา บุคลากรทุกภาคเรียน จัดตั้งงบประมาณด้านการพัฒนาบุคลากร ให้ครูเข้ารับการอบรม
หลักสูตรการจัดการเรียนรู้แบบมอนเตสซอรี การให้ครูเข้ารับการอบรมเชิงปฏิบัติการการใช้สื่อ
มอนเตสซอรี และวิธีการที่เหมาะสมในการใช้พัฒนาครูที่โรงเรียนใช้อยู่เสมอ คือ การเรียนรู้ด้วยตัวเอง

การประชุมเชิงปฏิบัติการ การทดลองปฏิบัติ การนิเทศการศึกษาวิธีต่าง ๆ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การปฏิบัติงานกับโรงเรียนอื่นๆ และการศึกษาดูงาน เป็นต้น...”

(ผู้บริหารโรงเรียนที่ 3, วันที่ 1 กันยายน 2566 : การสัมภาษณ์)

จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียนมีแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) เกี่ยวกับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้มอนเตสซอรีเป็นฐาน ทั้ง 3 โรงเรียน ผู้วิจัยได้นำมาวิเคราะห์เพื่อสรุปวิธีการที่เหมาะสมในการพัฒนาบุคลากร โดยอิงจากข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ ได้แก่ การเข้ารับการอบรม การศึกษาดูงาน การฝึกปฏิบัติ การฝังตัว การศึกษาเอกสารด้วยตนเอง การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การเข้ารับการสาธิตงาน การนิเทศและติดตาม ซึ่งผู้วิจัยได้นำ วิธีการพัฒนาบุคลากรมาประยุกต์ใช้ในการจัดกิจกรรมสำหรับโปรแกรมเสริมสร้างการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้มอนเตสซอรีเป็นฐานของครูปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ ดังนี้

1. การเข้ารับการอบรม
2. การฝังตัวและการสาธิตงาน
3. การแลกเปลี่ยนเรียนรู้และการศึกษาดูงาน
4. การเรียนรู้ด้วยตนเอง
5. การนิเทศชั้นเรียน

ผลการสัมภาษณ์ครูผู้สอนระดับปฐมวัยโรงเรียน

1. ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับทฤษฎีมอนเตสซอรี

คำถาม ท่านมีแนวทาง หลักการ หรือกระบวนการใดในการพัฒนาครูที่จัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบมอนเตสซอรีให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับทฤษฎีมอนเตสซอรี

“...ครูมอนเตสซอรีเรียนรู้ได้ดีจากการมีพี่เลี้ยงเพื่อทำหน้าที่สอนงาน สะท้อนผลการปฏิบัติการสอน เป็นโค้ช และเป็นแบบอย่างในการจัดการเรียนรู้ในรูปแบบมอนเตสซอรี นอกจากนี้การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการต่อการพัฒนาและส่งเสริมให้ผู้เรียนมีบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ที่เหมาะสม ครูผู้สอนมีสอนสำคัญในการศึกษา ค้นคว้าหาความรู้ ฝึกปฏิบัติเพื่อให้เกิดความชำนาญในการใช้สื่อและอุปกรณ์อยู่เสมอ เนื่องจากสื่อมอนเตสซอรีเป็นสื่อที่มีวัตถุประสงค์เฉพาะตัว...”

(ครูโรงเรียนที่ 1, วันที่ 8 กันยายน 2566 : การสัมภาษณ์)

“...มอนเตสซอรีเป็นรูปแบบการสอนที่ต้องใช้จิตวิทยาในการพัฒนาเด็ก ครูจึงต้องศึกษาและมีความชำนาญเกี่ยวกับทฤษฎีการจัดประสบการณ์การเรียนรู้มอนเตสซอรี

ตั้งแต่เริ่มต้น ความเป็นมาประวัติของ ดร.มาเรีย มอนเตสซอรี ความมุ่งหวังของการจัดประสบการณ์
แนวทาง พัฒนาการที่ควรพัฒนาและให้ความสำคัญ วัตถุประสงค์เฉพาะของสื่อแต่ละชิ้น ซึ่งทั้งหมดนี้
ครูผู้สอนจะต้องศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง รวมถึงการเข้ารับการอบรมอย่างสม่ำเสมอ เพื่อทบทวน
ให้เกิดความชำนาญ...”

(ครูโรงเรียนที่ 2, วันที่ 8 กันยายน 2566 : การสัมภาษณ์)

“...การอบรมเพื่อศึกษาแนวทางในการจัดการเรียนรู้แบบมอนเตสซอรี
ถือเป็นหลักสำคัญในการให้ครูมอนเตสซอรีได้เข้าใจถึงรายละเอียด เกี่ยวกับความเป็นมาและมีความรู้
ความเข้าใจเกี่ยวกับทฤษฎีมอนเตสซอรีได้ดี...”

(ครูโรงเรียนที่ 3, วันที่ 8 กันยายน 2566 : การสัมภาษณ์)

จากการสัมภาษณ์ครูปฐมวัยในโรงเรียนมีแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice)
เกี่ยวกับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้มอนเตสซอรีเป็นฐาน ทั้ง 3 โรงเรียน ผู้วิจัยได้นำ
ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการพัฒนาครูให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับทฤษฎีมอนเตสซอรีมาวิเคราะห์
สรุปออกมาได้ว่า การเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับหลักการ ประวัติความเป็นมา หลักการทฤษฎี
มอนเตสซอรี การมีพี่เลี้ยงช่วยแนะนำและสะท้อนผล เป็นการส่งเสริมให้ครูผู้สอนเข้าใจเด็กและ
จัดการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสม

2. ทักษะของครูตามทฤษฎีมอนเตสซอรี

คำถาม ท่านมีแนวทาง หลักการ หรือกระบวนการใดในการพัฒนาครู
ที่จัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบมอนเตสซอรีให้มีความรู้ทักษะของครูตามทฤษฎีมอนเตสซอรี

“...การเข้ารับการอบรมเพื่อฝึกปฏิบัติในห้องเรียนต้นแบบมอนเตสซอรี
และการฝึกการจัดเตรียมห้องเรียน การฝึกเปิดชั้นเรียนใหม่ เป็นการที่ครูมอนเตสซอรีได้ลงมือฝึกปฏิบัติ
จริงและจะได้เรียนรู้จากห้องเรียนต้นแบบ ครูพี่เลี้ยงจากห้องเรียนต้นแบบเกิดการซึมซับทักษะและ
วิธีการในลักษณะที่เหมาะสมต่อการเป็นครูแบบมอนเตสซอรี...”

(ครูโรงเรียนที่ 1, วันที่ 8 กันยายน 2566 : การสัมภาษณ์)

“...ทักษะของครูมอนเตสซอรีเกิดจากการฝึกปฏิบัติจากสถานการณ์
ภายในห้องเรียนจริง...”

(ครูโรงเรียนที่ 2, วันที่ 8 กันยายน 2566 : การสัมภาษณ์)

“...การสนับสนุนและการให้แรงเสริมในการให้ครูมอนเตสซอรีได้มีโอกาสฝึกปฏิบัติในห้องเรียนมอนเตสซอรีต้นแบบ เพื่อนำความรู้ ชิมชั้สภาพแวดล้อม กระบวนการ รวมถึงทักษะต่าง ๆ ในการบริหารจัดการชั้นเรียนมาปรับใช้ จะส่งผลให้ครูมอนเตสซอรีเกิดการเรียนรู้ได้อย่างรวดเร็วผ่านการลงมือปฏิบัติจริง...”

(ครูโรงเรียนที่ 3, วันที่ 8 กันยายน 2566 : การสัมภาษณ์)

จากการสัมภาษณ์ครูปฐมวัยในโรงเรียนมีแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) เกี่ยวกับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้มอนเตสซอรีเป็นฐาน ทั้ง 3 โรงเรียน ผู้วิจัยได้นำข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการพัฒนาครูให้มีทักษะของครูตามทฤษฎีมอนเตสซอรีมาวิเคราะห์สรุปออกมาได้ว่า ครูมอนเตสซอรีจำเป็นต้องมีทักษะที่หลากหลาย อันได้แก่ การจัดเตรียมชั้นเรียน สภาพแวดล้อม ทักษะในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้กับผู้เรียนเป็นรายบุคคล การจัดชั้นเรียนแบบคละอายุมีผลอย่างยิ่งต่อการสังเกตผู้เรียนเป็นรายบุคคล ทักษะการวัดประเมินตามสภาพจริง การลงมือปฏิบัติจริงจากสถานการณ์จริง รวมถึงการได้รับความรู้และคำแนะนำจากพี่เลี้ยง

3. คุณลักษณะของครูตามทฤษฎีมอนเตสซอรี

คำถาม ท่านมีแนวทาง หลักการ หรือกระบวนการใดในการพัฒนาครูที่จัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบมอนเตสซอรีให้มีคุณลักษณะของครูตามทฤษฎีมอนเตสซอรี

“...ครูมอนเตสซอรีจำเป็นต้องได้รับการฝึกฝนทั้งทางทฤษฎีและการปฏิบัติจริง ในด้านความมั่นคงทางอารมณ์ การสังเกต ความเอื้ออาทร รวมถึงการรับมือกับสถานการณ์ที่ยากลำบาก ทั้งหมดนี้เป็นสิ่งที่ครูมอนเตสซอรีจำเป็นต้องฝึกปฏิบัติ...”

(ครูโรงเรียนที่ 1, วันที่ 8 กันยายน 2566 : การสัมภาษณ์)

“...คุณลักษณะของครูมอนเตสซอรีมีความเฉพาะตัวที่ค่อนข้างแตกต่างออกไปจากครูปกติ โดยต้องอาศัยการปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ ฝึกความอดทน ฝึกการช่างสังเกต ผู้เรียน มีความเอื้ออาทรต่อศิษย์ และความมั่นคงทางอารมณ์เป็นคุณลักษณะที่สำคัญ...”

(ครูโรงเรียนที่ 2, วันที่ 8 กันยายน 2566 : การสัมภาษณ์)

“...บรรยากาศในห้องเรียนมอนเตสซอรีควรเป็นบรรยากาศแห่งความอบอุ่น คุณลักษณะที่ครูมอนเตสซอรีควรฝึกฝนคือ ต้องมีความเมตตา มีความรัก ดูแลเอาใจใส่ต่อเด็ก

ซึ่งคุณลักษณะเหล่านี้จะไม่สามารถเกิดขึ้นเองได้เพียงแค่การศึกษาจากตำรา แต่ครูมอนเตสซอรีต้องลงมือปฏิบัติ ทดลองอยู่กับเด็กด้วยใจอ่อนโยนจากสถานการณ์จริง...”

(ครูโรงเรียนที่ 3, วันที่ 8 กันยายน 2566 : การสัมภาษณ์)

จากการสัมภาษณ์ครูปฐมวัยในโรงเรียนมีแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) เกี่ยวกับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้มอนเตสซอรีเป็นฐาน ทั้ง 3 โรงเรียน ผู้วิจัยได้นำข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการพัฒนาครูให้มีคุณลักษณะของครูตามทฤษฎีมอนเตสซอรีมาวิเคราะห์ สรุปออกมาได้ว่า ครูมอนเตสซอรีจำเป็นต้องมีคุณลักษณะที่สำคัญหลากหลาย มีความพิเศษและเฉพาะตัว โดยจำเป็นต้องมีการปรับตัวด้วยการฝึกปฏิบัติตนเองให้มีความอดทน เมตตา อ่อนโยน เอาใจใส่ ให้ความรักต่อเด็กแม้อยู่ในสถานการณ์ที่อยากลำบาก...”

ตาราง 26 การสังเคราะห์การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้มอนเตสซอรีเป็นฐานของครูปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา บึงกาฬ

ตัวบ่งชี้เดิม	ตัวบ่งชี้จากการศึกษา Best Practices	ผลการ สังเคราะห์
1. ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับทฤษฎีมอนเตสซอรี		
1. ประวัติความเป็นมาของ ดร. มาเรีย มอนเตสซอรี	1. พัฒนาการของเด็ก พัฒนาการทางสังคม	1. ประวัติความเป็นมาของ ดร. มาเรีย มอนเตสซอรี และความเป็นมาของทฤษฎี
2. ความต้องการและแนวโน้มความเป็นมนุษย์	2. การทำงานอย่างมีสมาธิ	การ จัดประสบการณ์ การเรียนรู้ตามแนวคิดมอนเตสซอรี
3. พัฒนาการสี่ระนาบ	3. การปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม	2. การรับรู้ความต้องการ และแนวโน้มความเป็นมนุษย์
4. จิตซึมซับและการปรับตัว	4. การมีอิสระในการเรียนรู้	3. พัฒนาการสี่ระนาบ
5. ระยะการเรียนรู้ไว	5. การมีวินัยในตนเอง	4. จิตซึมซับและการปรับตัว
6. การเคลื่อนไหวเบื้องต้น	6. การเคลื่อนไหวอย่างมีระเบียบ	
7. พัฒนาการทางสังคม	7. การทำงานกับอุปกรณ์	
8. สภาวะปกติและงาน		
9. สภาวะเบี่ยงเบน		

ตาราง 26 (ต่อ)

ตัวบ่งชี้เดิม	ตัวบ่งชี้จากการศึกษา Best Practices	ผลการ สังเคราะห์
1. ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับทฤษฎีมอนเตสซอรี		
10. อีสรภาพและวินัย 11. การใช้สื่ออุปกรณ์		5. ระยะการเรียนรู้ไว 6. พัฒนาการทางสังคม 7. สภาวะปกติและ สภาวะเบี่ยงเบน 8. อีสรภาพและวินัย 9. การใช้สื่ออุปกรณ์
2. ทักษะของครูมอนเตสซอรี		
1. การจัดเตรียมสิ่งแวดล้อม 2. การจัดประสบการณ์ให้กับ ผู้เรียนเป็นรายบุคคล 3. การจัดประสบการณ์ให้กับ ผู้เรียนแบบคละอายุ 4. การสังเกตผู้เรียน 5. การวัดและประเมินผลตาม สภาพจริง 6. การจัดทำแผนการจัด ประสบการณ์ 7. การนำเสนอบทเรียนโดยการ เชื่อมโยงอุปกรณ์มาสู่เด็กเป็น รายบุคคล รายกลุ่มย่อย ราย กลุ่มใหญ่	1. ครูการจัดเตรียมชั้นเรียน สภาพแวดล้อม 2. ครูมีทักษะในการจัด ประสบการณ์การเรียนรู้ให้กับ ผู้เรียนเป็นรายบุคคล 3. ครูมีทักษะการจัดชั้นเรียน แบบคละอายุ 4. ครูมีทักษะการสังเกตผู้เรียน เป็นรายบุคคล 5. ครูมีทักษะการวัดประเมิน ตามสภาพจริง 6. ครูมีทักษะในการลงมือ ปฏิบัติจริงจากสถานการณ์จริง	1. การจัดทำแผนการจัด ประสบการณ์ 2. การจัดประสบการณ์ การเรียนรู้ให้กับเด็ก เป็นรายบุคคล 3. การจัดประสบการณ์ให้กับ เด็กแบบ คละอายุ 4. การจัดเตรียมสิ่งแวดล้อมใน ห้องเรียน 5. การนำเสนอบทเรียนโดยการ เชื่อมโยง อุปกรณ์มาสู่เด็กเป็น รายบุคคล รายกลุ่มย่อย รายกลุ่มใหญ่ 6. การสังเกตเด็กแบบรายบุคคล 7. การเปิดชั้นเรียน มอนเตสซอรีใหม่ในแต่ละปี การศึกษา

ตาราง 26 (ต่อ)

ตัวบ่งชี้เดิม	ตัวบ่งชี้จากการศึกษา Best Practices	ผลการ สังเคราะห์
3. คุณลักษณะของครูมอนเตสซอรี		
1. อุดหนุน 2. อ่อนน้อมถ่อมตน 3. สงบ 4. ตัดสินใจอย่างฉลาดรอบคอบ 5. ดูแลเอาใจใส่ ใจดี อ่อนโยน รักใคร่ เอ็นดู 6. เอื้ออาทร เมตตา สงสาร เห็นอกเห็นใจ 7. อ่อนน้อมเป็นมิตร 8. มีชีวิตชีวาและน่าสนใจ 9. น่านับถือ น่าเลื่อมใส 10. สุจริต จริ่งใจ 11. ช่างสังเกต 12. การเตรียมพร้อม 13. รอบรู้	1. ความอนท 2. เมตตา 3. อ่อนโยน 4. เอาใจใส่ 5. ให้ความรักต่อเด็ก 6. ตัดสินใจแม้อยู่ในสถานการณ์ที่อยากลำบาก	1. บุคลิกสงบ ใจดี อ่อนน้อมและยอมรับนับถือต่อเด็ก 2. แสดงออกต่อเด็กด้วยความสุภาพ 3. มีการตัดสินใจอย่างฉลาดรอบคอบ 4. ดูแลเอาใจใส่ อ่อนโยน และเป็นมิตร 5. ความเอื้ออาทร เมตตา สงสาร เห็นอกเห็นใจ 6. ความประณีตพร้อมที่จะทำงานร่วมกับเด็ก 7. ความน่านับถือ น่าเลื่อมใส 8. ความสุจริต และจริ่งใจ 9. ช่างสังเกตทั้งการสังเกตรายบุคคลและสภาพโดยรวมของห้องเรียน 10. การเตรียมพร้อมในสถานการณ์ต่าง ๆ 11. ความรอบรู้เกี่ยวกับพัฒนาการเด็กและความรู้เกี่ยวกับอุปกรณ์และความรู้ทั่วไปที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต 12. เป็นนักจดบันทึกพฤติกรรมเด็กเป็นรายบุคคล

จากตาราง 26 ผลการสังเคราะห์เพื่อนำไปพัฒนาประกอบการยกร่างโปรแกรมเสริมสร้างการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้มอนเตสซอรีเป็นฐานของครูปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ พบว่า

1. ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับทฤษฎีมอนเตสซอรี ประกอบด้วย

1.1 ประวัติความเป็นมาของ ดร.มาเรีย มอนเตสซอรี และความเป็นมาของทฤษฎีการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามแนวคิดมอนเตสซอรี

1.2 การรับรู้ความต้องการและแนวโน้มความเป็นมนุษย์

1.3 พัฒนาการสี่ระนาบ

1.4 จิตซึมซับและการปรับตัว

1.5 ระยะการเรียนรู้ไว

1.6 พัฒนาการทางสังคม

1.7 สภาวะปกติและสภาวะเบี่ยงเบน

1.8 อิสระภาพและวินัย

1.9 การใช้สื่ออุปกรณ์

2. ทักษะของครูตามทฤษฎีมอนเตสซอรี ประกอบด้วย

2.1 การจัดทำแผนการจัดประสบการณ์

2.2 การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้กับเด็กเป็นรายบุคคล

2.3 การจัดประสบการณ์ให้กับเด็กแบบ คละอายุ

2.4 การจัดเตรียมสิ่งแวดล้อมในห้องเรียน

2.5 การนำเสนอบทเรียนโดยการเชื่อมโยง อุปกรณ์มาสู่เด็กเป็นรายบุคคล
รายกลุ่มย่อย รายกลุ่มใหญ่

2.6 การสังเกตเด็กแบบรายบุคคล

2.7 การเปิดชั้นเรียนมอนเตสซอรีใหม่ในแต่ละปีการศึกษา

3. คุณลักษณะของครูตามทฤษฎีมอนเตสซอรี ประกอบด้วย

3.1 บุคลิกสงบ ใจดี อ่อนน้อมและยอมรับนับถือต่อเด็ก

3.2 แสดงออกต่อเด็กด้วยความสุภาพ

3.3 มีการตัดสินใจอย่างฉลาด รอบคอบ

3.4 ดูแลเอาใจใส่ อ่อนโยน และเป็นมิตร

3.5 ความเอื้ออาทร เมตตา สงสาร เห็นอกเห็นใจ

3.6 ความประณีตพร้อมที่จะทำงานร่วมกับเด็ก

3.7 ความน่าเชื่อถือ น่าเลื่อมใส

3.8 ความสุจริต และจริงใจ

3.9 ช่างสังเกตทั้งการสังเกตรายบุคคลและสภาพโดยรวมของห้องเรียน

3.10 การเตรียมพร้อมในสถานการณ์ต่าง ๆ

3.11 ความรอบรู้เกี่ยวกับพัฒนาการเด็กและความรู้เกี่ยวกับอุปกรณ์และความรู้ทั่วไปที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต

3.12 เป็นนักจดบันทึกพฤติกรรมเด็กเป็นรายบุคคล

ตอนที่ 2 การออกแบบโปรแกรมเสริมสร้างการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้มอนเตสซอรีเป็นฐานของครูปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ

ผู้วิจัยนำผลจากการวิจัยระยะที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ ในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้มอนเตสซอรีเป็นฐานสำหรับครูปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ การวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้มอนเตสซอรีเป็นฐานสำหรับครูปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ และการศึกษา Best Practices เกี่ยวกับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามแบบทฤษฎีมอนเตสซอรีของครู จากโรงเรียนที่มีวิธีปฏิบัติที่ดีมาเป็นข้อมูลประกอบการร่างโปรแกรมเสริมสร้างการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้มอนเตสซอรีเป็นฐานสำหรับครูปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ

จากการสังเคราะห์ทฤษฎีและเอกสารที่เกี่ยวข้อง ได้องค์ประกอบของโปรแกรม ดังนี้
1) หลักการและความสำคัญ 2) วัตถุประสงค์ 3) เนื้อหา 4) กระบวนการและกิจกรรม และ 5) การวัดและการประเมินผลโปรแกรม โดยมีรายละเอียด ดังนี้

ร่างโปรแกรมเสริมสร้างการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้มอนเตสซอรีเป็นฐานของครูปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ

1. หลักการและความสำคัญ

การจัดการศึกษาเพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาตามความมุ่งหมาย ครูจะต้องเป็นผู้ที่มีทั้งและความรู้ความสามารถรอบด้าน ดังนั้นการพัฒนาศักยภาพครูจึงถือเป็นหน้าที่สำคัญของสถานศึกษาที่จะพัฒนาให้ครูเป็นครูมืออาชีพอย่างสมบูรณ์ การวิเคราะห์ครูในด้านความสามารถ ความถนัด ความสนใจ เพื่อให้ได้ข้อมูลสำหรับการสนับสนุนให้มีการพัฒนาศักยภาพของครูอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ครูมีศักยภาพในการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

(กระทรวงศึกษาธิการ, 2542) ซึ่งสอดคล้องกับ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2551) ได้กล่าวไว้ว่า โปรแกรมการพัฒนาครูถูกใช้เพื่อช่วยเพิ่มทักษะและประสิทธิภาพของการทำงานของครู ซึ่งการฝึกทักษะสามารถจัดทำขึ้นได้หลายรูปแบบตามความเหมาะสม ดังนั้น โปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะครูจึงเป็นชุดวิชาที่ช่วยเพิ่มความรู้ ทักษะ ความสามารถ และคุณลักษณะของครูที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงานในวิชาชีพครูให้บรรลุผลอย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านการจัดการเรียนการสอนของครู

ผลการประเมินพัฒนาการเด็กปฐมวัยในปีการศึกษา 2565 ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี พบว่า เด็กปฐมวัย ช่วงอายุ 4-6 ปี มีพัฒนาการสมวัยอยู่ในเกณฑ์ดี จากสถานการณ์ดังกล่าว สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี มีความต้องการในการพัฒนาเด็กปฐมวัย ซึ่งเป็นช่วงเวลาที่สำคัญและจำเป็นในการวางรากฐานการเจริญเติบโตและมีพัฒนาการสมวัยให้อยู่ในเกณฑ์ดีมากขึ้น ฉะนั้น หากเด็กได้รับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่ดีถูกต้องตามหลักจิตวิทยาและหลักการว่าด้วยหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย ปีพุทธศักราช 2560 จะส่งผลให้เด็กปฐมวัยได้รับการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพ โดยสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี มีนโยบายด้านการพัฒนาเด็กปฐมวัยอย่างเป็นองค์รวม เน้นให้เด็กได้เรียนรู้และลงมือทำด้วยตนเอง พัฒนาจากความพร้อมของร่างกาย ประสาทสัมผัส เรียนรู้จากสิ่งแวดล้อมธรรมชาติรอบตัว เน้นการใช้สื่อธรรมชาติเพื่อลดต้นทุนการผลิต ให้เด็กได้พัฒนาตนเองอย่างเต็มศักยภาพตามความพร้อมเป็นรายบุคคล (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี, 2558)

ในปัจจุบันมีรูปแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อส่งเสริมพัฒนาการสำหรับเด็กปฐมวัยหลากหลายรูปแบบ ผู้ที่มีความเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัยต้องเลือกใช้รูปแบบที่เหมาะสมกับบริบทของผู้เรียน ซึ่งการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามแนวคิดมอนเตสซอรีเป็นรูปแบบการสอนหนึ่งในปัจจุบันที่สามารถส่งเสริมและพัฒนาการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยได้อย่างเป็นองค์รวม และสอดคล้องตามกรอบนโยบายการพัฒนาเด็กปฐมวัยของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานีที่กล่าวมาข้างต้น เนื่องจาก แนวคิดมอนเตสซอรี มีเป้าหมายเพื่อพัฒนาประสบการณ์ชีวิต คือ การฝึกกล้ามเนื้อมัดเล็กมัดใหญ่ พัฒนากล้ามเนื้อมือให้พร้อมและเป็นไปตามวัย ฝึกการประสานสัมพันธ์ระหว่างมือกับตา การช่วยเหลือตนเองในชีวิตประจำวัน การดูแลสิ่งแวดล้อมรอบตัว การฝึกสมาธิในการทำงาน และทำงานได้อย่างต่อเนื่องจนจบกระบวนการ เป็นการปูพื้นฐานในการเรียนระดับชั้นต่อไป ซึ่งทั้งหมดนี้เรียนรู้ผ่านกลุ่มประสาทสัมผัสทั้ง 5 กล่าวคือ การให้เด็กปฐมวัยได้เรียนจากการใช้อุปกรณ์ต่าง ๆ ที่ครูผู้สอนเป็นผู้จัดเตรียมไว้ผ่านการใช้ประสาทสัมผัส ด้านการดมกลิ่น ชิมรส ฟังเสียง การสัมผัส และการมองเห็น จะช่วยให้เด็กได้ใช้ประสาทสัมผัสให้สัมพันธ์กันได้อย่างเหมาะสม เด็กจะได้สำรวจเพื่อค้นหาและทำความเข้าใจกับสิ่งแวดล้อมรอบตัวเป็นเส้นทางการเรียนรู้โลกภายนอก ทำให้สามารถมองเห็นได้

กว้างไกลด้วยความเข้าใจยิ่งขึ้น การสอดแทรกวิชาการ อันได้แก่ คณิตศาสตร์ ภาษา และเสริมทักษะ ประสบการณ์ เพื่อเป็นการปูพื้นฐานความรู้ให้แก่เด็กเกี่ยวกับจำนวน ตัวเลข การอ่าน การเขียน และการเรียนรู้สิ่งแวดล้อมรอบตัว เช่น ภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ พุทธศาสตร์ โดยเด็กจะได้เรียนรู้ผ่าน กระบวนการอย่างเป็นขั้นตอนจากประสบการณ์ตรง โดยใช้อุปกรณ์ของมอนเตสซอรีเป็นสื่อ การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามแนวคิดมอนเตสซอรี จึงเป็นแนวคิดที่คำนึงถึงเด็กเป็นหลัก จัดการเรียนการสอนตามความสนใจ ความต้องการ และการมุ่งมั่นตั้งใจในการเรียนรู้ด้วยตนเอง เด็กมีโอกาสแก้ไขข้อผิดพลาด นำข้อผิดพลาดดังกล่าวมาพิจารณา และวิเคราะห์เพื่อแสวงหาวิธีการ ที่ดีที่สุด จนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองภายใต้ความมีอิสระ เด็กได้ใช้จิตของตนในการสัมผัสสิ่งแวดล้อม รอบตัว เกิดความอยากรู้อยากเห็น และแสวงหาความรู้ด้วยตนเองจนเด็กเกิดการพัฒนากิจการทุกด้าน การสอนแบบมอนเตสซอรี สามารถพัฒนาเด็กตั้งแต่วัยทารกจนถึงระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ทุกกลุ่ม ทั้งเด็กที่มีความต้องการพิเศษ และเด็กปกติ โดยแนวคิดมอนเตสซอรีเชื่อว่า มือ คือ ครูที่สำคัญ เมื่อมือของเด็กได้สัมผัส เด็กจะเกิดการจดจำและเกิดเป็นประสบการณ์ สื่ออุปกรณ์ที่เป็น รูปธรรมจะช่วยให้เด็กเกิดความคิดรวบยอดจากสิ่งที่เด็กหยิบจับและสัมผัสได้ เกิดเป็นความเข้าใจ ภายในได้โดยง่าย พัฒนาไปสู่ทักษะความคิดรวบยอดที่เกิดจากภายใน ผ่านกระบวนการทำกิจกรรม ด้วยสื่ออุปกรณ์ของมอนเตสซอรีที่เป็นรูปธรรม เด็กจะเรียนรู้และพัฒนาความคิดรวบยอดนั้นไปสู่ ความเข้าใจในสิ่งที่ป็นนามธรรมได้ตามจังหวะการเรียนรู้ของเด็กแต่ละคนซึ่งแตกต่างกัน (สำนักงาน เลขาธิการสภาการศึกษา, 2565) เด็กควรได้รับการจัดการศึกษาและส่งเสริมการเรียนรู้อย่างถูกวิธี พร้อมทั้งเตรียมความพร้อมให้เหมาะสมตามวัย เพื่อส่งผลให้เด็กเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพ การจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยตามแนวคิดมอนเตสซอรี ซึ่งเป็นแนวคิดที่ให้ความสำคัญกับธรรมชาติรอบตัวเด็ก การเน้นให้ลงมือทำและประสบความสำเร็จด้วยตนเองจึงเป็น แนวคิดที่สามารถพัฒนาเด็กได้อย่างเป็นองค์รวม (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2547)

การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามแนวคิดมอนเตสซอรีนอกจากจะให้ความสำคัญกับเด็ก แล้ว ยังให้ความสำคัญกับบทบาทของครูผู้สอนที่แตกต่างออกไปจากแนวการจัดการเรียนรู้รูปแบบอื่น โดยแนวคิดมอนเตสซอรีเชื่อว่า ครู เป็นผู้ทำการสอนที่คำนึงถึงความต้องการของเด็กในการเรียน เป็นรายบุคคล เป็นผู้จัดเตรียมสิ่งแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนรู้ เน้นให้เด็กได้เรียนรู้ทำงานด้วยตนเอง การจัดระบบระเบียบของเครื่องมือและอุปกรณ์ต่าง ๆ ไว้เพื่อให้เด็กได้พัฒนาตนเองตามแนวทางที่ ถูกจัดเอาไว้ให้เด็กเป็นผู้เรียนที่มีอิสระ โดยการควบคุมความผิดพลาดจากครูในระหว่างการทำงาน ด้วยการใช้อุปกรณ์เหล่านั้นเอง (จิรพันธุ์ พูลพัฒน์, 2553) และต้องทำควบคู่ไปกับการให้ ให้ความสำคัญกับการสังเกตพฤติกรรมที่เด็กแสดงออก การอำนวยความสะดวกในกรณีหากเด็กต้องการ ความช่วยเหลือ ครูต้องให้เด็กทำการคิดหาวิธีแก้ไข และทำการช่วยเหลือตนเองก่อน แล้วครูจึงเข้าให้ การช่วยเหลือเมื่อเด็กไม่สามารถแก้ไขปัญหาได้ (สิริมา ภิญโญอนันตพงษ์, 2550) ครูผู้สอนจึง

จำเป็นต้องมีทักษะเฉพาะตามแบบของแนวคิดมอนเตสซอรี โดยต้องการฝึกอบรมเพื่อให้มีทักษะที่สามารถจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้มอนเตสซอรีเป็นฐาน รวมถึงต้องได้รับการส่งเสริมและสนับสนุนจากผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมให้ครูผู้สอนในระดับปฐมวัยได้รับความรู้ที่หลากหลายและเป็นปัจจุบัน เกี่ยวกับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามแนวคิดมอนเตสซอรี เพื่อให้ครูผู้สอนสามารถนำความรู้มาใช้อย่างเต็มศักยภาพและเต็มภูมิรู้

ด้วยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานดำเนินการโครงการพัฒนาบุคลากรทางการศึกษาตามโครงการส่งเสริมการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ตามแนวคิดมอนเตสซอรี ในบริบทของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นเหตุให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ จึงมีนโยบายตอบสนองให้โรงเรียนภายใต้สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ จัดการศึกษาในระดับปฐมวัยโดยการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามแนวคิดมอนเตสซอรี กำหนดให้โรงเรียนที่มีความพร้อมและสนใจเข้าร่วมโครงการ โดยเริ่มดำเนินการในปีการศึกษา พุทธศักราช 2559 มีโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการในปัจจุบัน 70 โรงเรียน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ, 2566) ตลอดระยะเวลาในการดำเนินงานตามโครงการพัฒนาบุคลากรทางการศึกษา ตามโครงการส่งเสริมการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ตามแนวคิดมอนเตสซอรีในบริบทของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬได้ดำเนินการพัฒนาบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามแนวคิดมอนเตสซอรีอย่างต่อเนื่อง จนกระทั่งเกิดสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (Covid-19) ส่งผลต่อกระทบต่อการพัฒนาบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามแนวคิดมอนเตสซอรีอย่างหนัก กล่าวคือ การจัดประชุม การจัดอบรมเพื่อให้ความรู้ รวมถึงการเปิดเวทีสัมมนาเพื่อนำเสนอแนวคิดและการผลิตสื่อสำหรับมอนเตสซอรีถูกจัดในรูปแบบออนไลน์ ทำให้ไม่สามารถจัดกิจกรรมได้อย่างเต็มรูปแบบด้วยข้อจำกัดของสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (Covid-19) ครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้องที่เข้าร่วมโครงการในช่วงปีที่มีสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (Covid-19) จึงไม่ได้รับการพัฒนาศักยภาพอย่างเต็มที่และเต็มภูมิรู้ ตามข้อกำหนดด้านบทบาทของผู้สอนตามหลักสูตรการสอนตามแนวคิดมอนเตสซอรี

จากเหตุที่กล่าวมาข้างต้น ในฐานะที่ผู้วิจัยเป็นครูปฐมวัย ได้ตระหนักถึงการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยโดยใช้แนวคิดมอนเตสซอรี จึงมุ่งศึกษาการพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้มอนเตสซอรีเป็นฐานของครูปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ เพื่อให้ครูสามารถพัฒนาคุณภาพเด็กปฐมวัยให้มีความพร้อมทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม จิตใจและสติปัญญา และนำผลการวิจัยที่ได้มาปรับปรุงเป็นข้อเสนอเชิงนโยบายในการพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างการจัดประสบการณ์การเรียนรู้

โดยใช้มอนเตสซอรีเป็นฐานสำหรับครูปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษาบึงกาฬ เพื่อพัฒนาคุณภาพครูและบุคลากรอย่างต่อเนื่องและมีคุณภาพต่อไป

2. วัตถุประสงค์

เพื่อเสริมสร้างการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยมอนเตสซอรีเป็นฐานของครูปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ ทั้ง 3 ประภอบ ได้แก่ 1) ความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับทฤษฎีมอนเตสซอรี 2) ทักษะของครูมอนเตสซอรี 3) คุณลักษณะของครูมอนเตสซอรี

3. เนื้อหา

เนื้อหาของโปรแกรมเสริมสร้างการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยมอนเตสซอรีเป็นฐานของครูปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ ประกอบด้วย 2 Module ได้แก่

Module 1 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับทฤษฎีมอนเตสซอรี

Module 2 ทักษะและคุณลักษณะของครูมอนเตสซอรี ซึ่งปรากฏดังตารางต่อไปนี้

ตาราง 27 เนื้อหาแบบร่างของโปรแกรมเสริมสร้างการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยมอนเตสซอรีเป็นฐานของครูปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ ประกอบด้วย 3 Module

เนื้อหา	เวลาที่ใช้ในการอบรม (ชั่วโมง)
Module 1 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับทฤษฎีมอนเตสซอรี หลักการของ Module ครูผู้สอนที่อยู่ในระบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามทฤษฎีมอนเตสซอรีจะต้องเป็นผู้มีทั้งความรู้ความสามารถและมีทักษะเฉพาะหลายด้าน เช่น ด้านความรู้เกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของ ดร.มาเรีย มอนเตสซอรี ความเป็นมา หลักการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามหลักทฤษฎีมอนเตสซอรี ความรู้ความเข้าใจในวัตถุประสงค์ที่มีเฉพาะในการใช้อุปกรณ์มอนเตสซอรี รวมถึงการพัฒนาตนเอง เตรียมความพร้อมในด้านของพฤติกรรมหรือบุคลิกที่แสดงออก ให้มีความมั่นคงและเป็นแบบอย่างของการมีระเบียบวินัย เนื้อหา Module	(15 ชั่วโมง)

ตาราง 27 (ต่อ)

เนื้อหา	เวลาที่ใช้ในการ อบรม (ชั่วโมง)
1. ประวัติความเป็นมาของ ดร.มาเรีย มอนเตสซอรี และความเป็นมาของทฤษฎี การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามแนวคิดมอนเตสซอรี 2. การรับรู้ความต้องการและแนวโน้มความเป็นมนุษย์ 3. พัฒนาการสำนึก 4. จิตซึมซับและการปรับตัว 5. ระยะการเรียนรู้ 6. พัฒนาการทางสังคม 7. สภาวะปกติและสภาวะเบี่ยงเบน 8. อิสระภาพและวินัย 9. การใช้สื่ออุปกรณ์	
Module 2 ทักษะและคุณลักษณะของครูมอนเตสซอรี หลักการของ Module สิ่งสำคัญของการเป็นครูมอนเตสซอรีที่ดีคือต้องเป็นนักสังเกต ซึ่งจะเป็น หัวใจหลักที่จะนำไปสู่การวางแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับนักเรียน เป็นรายบุคคล การแสดงออกทางกาย การเคลื่อนไหวที่มีความมั่นคงและ เหมาะสมของครูควรเกิดขึ้นเป็นสภาวะปกติ ซึ่งบุคลิกภาพของครูมอนเตสซอรีนั้น มีแบบแผนที่ชัดเจนเพื่อให้ครูปรับตัวให้เข้ากับรูปแบบและแสดงออกอย่างเป็น ธรรมชาติไม่ใช้การแสดงออกเพียงเพื่อการนำเสนอทเรียนหรือกิจกรรมในชั่วโมง การสอน ครูมอนเตสซอรีต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจอย่างลึกซึ้งเกี่ยวกับ หลักการ ทฤษฎี บทเรียน วัตถุประสงค์เฉพาะและวิธีการใช้อุปกรณ์ต่าง ๆ ซึ่งมีความจำเป็นอย่างมากที่ครูมอนเตสซอรีจะต้องศึกษาและทำความเข้าใจจาก การศึกษาคู่มือ เพื่อให้เข้าใจถึงพัฒนาการและความต้องการของเด็กปฐมวัย ประสบการณ์ที่ของครูมอนเตสซอรีจะเกิดจากการเฝ้าสังเกตเด็กอย่างดีและ ละเอียดแบบรายบุคคล ครูต้องเป็นผู้ฟังที่ดี ตระหนักเกี่ยวกับบทบาท หน้าที่ของ ตนเองอยู่เสมอในการเตรียมพร้อมและรักษาสภาพแวดล้อมทั้งภายในและ ภายนอกห้องเรียน การเชื่อมโยงเด็กไปสู่อุปกรณ์ต่าง ๆ เป็นอีกหนึ่งสิ่งที่สำคัญ	(135 ชั่วโมง)

ตาราง 27 (ต่อ)

เนื้อหา	เวลาที่ใช้ในการ อบรม (ชั่วโมง)
เพราะทุกการเชื่อมโยงต้องเชื่อมโยงด้วยความมีชีวิตชีวา น่าสนใจ ผ่านมิติที่หลากหลาย และต้องปกป้องกระบวนการหรือวัฏจักรการทำงานของเด็ก โดยครูต้องมั่นใจว่า 3 ชั่วโมงแรกของการทำงานของเด็กเป็นช่วงที่ครูปกป้องวัฏจักรการทำงานเพื่อรักษาสมาธิของเด็กทั้งห้อง ผ่านการสร้างบรรยากาศที่ปลอดภัยทั้งด้านกายภาพและด้านจิตใจ มุ่งเน้นพฤติกรรมที่พึงประสงค์ที่เกิดขึ้นในกลุ่มเด็กขณะที่ดำเนินการทำงาน ครูมอนเตสซอรีไม่ได้ถูกวางแบบแผนไว้ให้เป็นครูที่สมบูรณ์แบบ แต่ถูกออกแบบให้เป็นครูที่มีความตั้งใจ มีเมตตา ใจเย็น และอ่อนโยน ดร.มาเรีย มอนเตสซอรี ได้อธิบายเกี่ยวกับความเป็นครูมอนเตสซอรีไว้ว่า เราต้องมองหาศักยภาพที่ทับซ้อนอยู่จากภาพที่เราเห็นในปัจจุบัน กล่าวคือ เราต้องมองไปไกลกว่าสิ่งที่เด็กเป็นในปัจจุบัน เกิดการรับรู้รับทราบอยู่ตลอดเวลา เปิดโอกาสในการรับรู้ ยอมรับในความผิดพลาด มีความเข้าใจและทัศนคติที่ดีเกี่ยวกับความผิดพลาดทุกคนย่อมผิดพลาดได้ไม่ใช่เรื่องที่จะก่อให้เกิดอันตรายใด ๆ สิ่งที่ครูควรแสดงออกคือ คงความสงบ นิ่ง มีความสามารถที่ตอบสนองต่อความผิดพลาดหลังจากที่สังเกตเห็น ครูมอนเตสซอรีจึงมีหน้าที่หลักในการช่วยเหลือให้เด็กได้พัฒนาตนเองและเรียนรู้อย่างเต็มศักยภาพ ดูแลเด็กอย่างพอเหมาะพอควร มีความเมตตาต่อเด็ก เพื่อสร้างความเป็นมิตรต่อเด็ก การเคลื่อนไหวอย่างสง่างาม มันคงเป็นสิ่งสำคัญ รวมถึงการเก็บความลับของเด็ก ถือเป็นจรรยาบรรณของครู ไม่ควรวิจารณ์เด็กต่อหน้า นอกจากนี้การมีวิสัยทัศน์ความเชื่อและศรัทธาในตัวเด็กอย่างจริงจัง ว่าเด็กสามารถพัฒนาศักยภาพของตนเองได้ เนื้อหา Module 1. การจัดทำแผนการจัดประสบการณ์ 2. การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้กับเด็กเป็นรายบุคคล 3. การจัดประสบการณ์ให้กับเด็กแบบ คละอายุ	

ตาราง 27 (ต่อ)

เนื้อหา	เวลาที่ใช้ในการ อบรม (ชั่วโมง)
4. การจัดเตรียมสิ่งแวดล้อมในห้องเรียน 5. การนำเสนอบทเรียนโดยการเชื่อมโยง อุปกรณ์มาสู่เด็กเป็นรายบุคคล รายกลุ่มย่อย รายกลุ่ม ใหญ่ 6. การสังเกตเด็กแบบรายบุคคล 7. การเปิดชั้นเรียนมอนเตสซอรีใหม่ในแต่ละปีการศึกษา ในการพัฒนา Module 2 จะมีการพัฒนาในด้านคุณลักษณะ ดังต่อไปนี้ 1. บุคลิกสงบ ใจดี อ่อนน้อมและยอมรับนับถือต่อเด็ก 2. แสดงออกต่อเด็กด้วยความสุภาพ 3. มีการตัดสินใจอย่างฉลาด รอบคอบ 4. ดูแลเอาใจใส่ อ่อนโยน และเป็นมิตร 5. ความเอื้ออาทร เมตตา สงสาร เห็นอกเห็นใจ 6. ความประณีตพร้อมที่จะทำงานร่วมกับเด็ก 7. ความน่าเชื่อถือ น่าเลื่อมใส 8. ความสุจริต และจริงใจ 9. ช่างสังเกตทั้งการสังเกตรายบุคคลและสภาพโดยรวมของห้องเรียน 10. การเตรียมพร้อมในสถานการณ์ต่าง ๆ 11. ความรอบรู้เกี่ยวกับพัฒนาการเด็กและความรู้ เกี่ยวกับอุปกรณ์ และความรู้ทั่วไปที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต 12. เป็นนักจดบันทึกพฤติกรรมเด็กเป็นรายบุคคล	
<u>Module 3 การนำไปใช้</u> หลักการ Module การพัฒนาครูหรือบุคลากรให้ประสบความสำเร็จตามภาระงาน ควรให้ การเรียนรู้ที่เกิดขึ้นจากประสบการณ์การทำงาน ที่เน้นการเรียนรู้แบบผู้ใหญ่ เป็นรูปแบบการเรียนรู้แบบไม่เป็นทางการ มุ่งเน้นการเรียนรู้จากการมี สัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น การเฝ้าดูผู้อื่นในการปฏิบัติงานจริง เกิดสังคมแห่งการ	

ตาราง 27 (ต่อ)

เนื้อหา	เวลาที่ใช้ในการอบรม (ชั่วโมง)
เรียนรู้หรือเรียกว่าการสอนงาน รวมถึงการเรียนรู้จากการทดลองปฏิบัติ เป็นการลองผิดลองถูกจากการทำจริงในพื้นที่หรือสถานที่ทำงานจริง สอดคล้องกับ (อาภรณ์ ภูวพิณธ์, 2559) ได้กล่าวไว้ว่า 70% ของการพัฒนาครู เป็นรูปแบบการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นจากประสบการณ์การทำงานโดยผ่านการเห็นหรือการสัมผัสของจริงในพื้นที่ทำงานจริง หรือการปฏิบัติงานที่อยู่ในภาคสนามจริง ทำให้เกิดการเรียนรู้ได้อย่างรวดเร็ว การรับรู้ที่มีประสิทธิภาพจึงนำไปสู่การเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพด้วยเช่นกัน เนื้อหา 1. การฝังตัวเพื่อสังเกตและแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากพี่เลี้ยงห้องเรียนต้นแบบ 2. การฝึกปฏิบัติการจัดห้องเรียนและสิ่งแวดล้อมภายในห้องเรียนต้นแบบมอนเตสซอรี 3. การทดลองปฏิบัติการจัดประสบการณ์การเรียนรู้มอนเตสซอรีเป็นภายในห้องเรียน	
รวมระยะเวลาที่ใช้ในการอบรม	150 ชั่วโมง

4. กระบวนการและกิจกรรม

กิจกรรมการพัฒนาที่ใช้เป็นแบบแผนในการดำเนินการเพื่อพัฒนาความรู้ความเข้าใจทักษะและคุณลักษณะของครูมอนเตสซอรี ซึ่งจะนำไปสู่ความสำเร็จในการพัฒนาและเหมาะสมกับการเสริมสร้างการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้มอนเตสซอรีเป็นฐานของครูปฐมวัย มีทั้งหมด 3 วิธี ได้แก่ 1) การฝึกอบรม 2) ศึกษาดูงาน/การมีพี่เลี้ยง 3) การฝึกปฏิบัติงานตามหน้าที่

ตาราง 28 สรุปสัดส่วนร้อยละของรูปแบบการพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้มอนเตสซอรีเป็นฐานของครูปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ

สัดส่วนร้อยละของการพัฒนา	วิธีการพัฒนา
การเรียนรู้ด้วยตนเองจากการปฏิบัติงาน (ร้อยละ 70)	1. เรียนรู้จากการปฏิบัติ 2. การแลกเปลี่ยนเรียนรู้
การสอนงาน/การเรียนรู้โดยผ่านผู้อื่น (ร้อยละ 20)	1. การสอนงานแบบสาธิต 2. กระบวนการพี่เลี้ยง
การอบรมเชิงปฏิบัติการ (ร้อยละ 10)	1. การเข้ารับการอบรม 2. การเรียนรู้ด้วยตนเอง

ตาราง 29 วิธีการพัฒนาครูด้านจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้มอนเตสซอรีเป็นฐาน

กระบวนการและกิจกรรม	เนื้อหาสาระสำคัญ	แนวทางการดำเนินการ	ผลการพัฒนาโปรแกรม
ขั้นที่ 1 การประเมินก่อนการพัฒนา (5 ชั่วโมง)	1. ศักยภาพผู้ การจัดประสบการณ์ การเรียนรู้ มอนเตสซอรี	1. การสร้างแรงจูงใจ เพื่อให้ครูมอนเตสซอรีเห็น ความสำคัญของการเสริม สร้างการจัดประสบการณ์ การเรียนรู้โดยใช้ มอนเตสซอรีเป็นฐาน 2. กระตุ้นให้ครูร่วมแสดง ความคิดเห็นเกี่ยวกับ การจัดประสบการณ์ การเรียนรู้โดยใช้ มอนเตสซอรีเป็นฐาน	1. ครูเห็นความสำคัญ ของการเสริมสร้าง การจัดประสบการณ์ การเรียนรู้โดยใช้ มอนเตสซอรีเป็นฐาน 2. ครูแสดงถึงเจตคติที่ดี ต่อการจัดประสบการณ์ การเรียนรู้โดยใช้ มอนเตสซอรีเป็นฐาน 3. ครูมีความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับทฤษฎีการจัด ประสบการณ์การเรียนรู้ มอนเตสซอรี

ตาราง 29 (ต่อ)

กระบวนการ และกิจกรรม	เนื้อหาสาระสำคัญ	แนวทางการดำเนินการ	ผลการพัฒนาโปรแกรม
		3. ประเมินความรู้ ความเข้าใจด้านการจัด ประสบการณ์การเรียนรู้ มอนเตสซอรีจากการ สอบถามเบื้องต้น	
ขั้นที่ 2 การพัฒนา (50 ชั่วโมง)	การเข้ารับการอบรม และประชุมเชิง ปฏิบัติการ จำนวน 2 Module ได้แก่ <u>Module 1</u> ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับ ทฤษฎีมอนเตสซอรี <u>Module 2</u> ทักษะ และคุณลักษณะของ ครูมอนเตสซอรี	4. การอบรมโดยการใช้ การเรียนรู้จากผู้อื่น คือ การเรียนรู้จากการสาธิต/ แนะนำจากพี่เลี้ยง 5. ใช้ใบงานในกิจกรรม การเรียนรู้ และเน้นการ เรียนรู้จากสื่อ อุปกรณ์ 6. สังเกตห้องเรียน ตัวอย่างที่จัดประสบการณ์ การเรียนรู้แบบ มอนเตสซอรี 7. ศึกษาดูงานจาก โรงเรียนที่เป็นต้นแบบ มอนเตสซอรี	4. ครูเกิดทักษะในการจัด ประสบการณ์การเรียนรู้ ตามทฤษฎีมอนเตสซอรี 5. ครูได้รับการพัฒนาให้ มีคุณลักษณะตามแบบ แผนของครูมอนเตสซอรี
ขั้นที่ 3 <u>Module 3</u> การนำไปใช้ (50 ชั่วโมง)	กิจกรรมการ แลกเปลี่ยนเรียนรู้	8. การฝังตัวเพื่อฝึก ปฏิบัติการจัดห้องเรียน และสิ่งแวดล้อมภายใน ห้องเรียนต้นแบบ มอนเตสซอรี	6. ครูมีความรู้ ความเข้าใจและสามารถ จัดประสบการณ์ การเรียนรู้โดยใช้ มอนเตสซอรีเป็นฐาน

ตาราง 29 (ต่อ)

กระบวนการ และกิจกรรม	เนื้อหาสาระสำคัญ	แนวทางการดำเนินการ	ผลการพัฒนาโปรแกรม
ขั้นที่ 3 Module 3 การนำไปใช้ (50 ชั่วโมง)	กิจกรรม การแลกเปลี่ยน เรียนรู้	9. ทดลองปฏิบัติการจัด ประสบการณ์การเรียนรู้ โดยใช้มอนเตสซอรี เป็นภายในห้องเรียน	7. เกิดกระบวนการ เรียนรู้เกี่ยวกับทักษะ และคุณลักษณะของครู มอนเตสซอรี
ขั้นตอน 4 การ ประเมินผลหลังการ พัฒนา (8 ชั่วโมง)	สรุปและประเมินผล การใช้โปรแกรม เสริมสร้างการจัด ประสบการณ์ การเรียนรู้โดยใช้ มอนเตสซอรีเป็นฐาน ของครูปฐมวัย	10. ทำการสรุปทบทวน และสะท้อนผลการ เสริมสร้างการจัด ประสบการณ์การเรียนรู้ โดยใช้มอนเตสซอรีเป็น ฐานของครูปฐมวัย 11. อภิปรายและสรุปผล 12. ทดสอบความรู้ หลังการจัดกิจกรรม ผ่านการสัมภาษณ์ 13. ประเมินความรู้จาก แบบบันทึกทฤษฎีและ แนวทางการประสบการณ์ การเรียนรู้ในห้องเรียน มอนเตสซอรี	8. ครูได้รับการ เสริมสร้างด้านการจัด ประสบการณ์การเรียนรู้ มอนเตสซอรี 9. ความพึงพอใจของครู ที่เข้ารับการอบรม 10. ได้โปรแกรม เสริมสร้างการจัด ประสบการณ์การเรียนรู้ โดยใช้มอนเตสซอรีเป็น ฐานของครูปฐมวัย
รวมระยะเวลาในการพัฒนา 110 ชั่วโมง			

ระยะเวลาที่ใช้ในการพัฒนาโปรแกรม

ระยะที่ใช้ในการเสริมสร้างการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้มอนเตสซอรีเป็นฐาน
ของครูปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การประเมินก่อนการพัฒนา (5 ชั่วโมง)

ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนา ประกอบ 2 Module ดังนี้ (50 ชั่วโมง)

Module 1 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับทฤษฎีมอนเตสซอรี

Module 2 ทักษะและคุณลักษณะของครูมอนเตสซอรี

ในการพัฒนาจะมีรูปแบบกิจกรรมที่หลากหลายเพื่อเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจ ทักษะและคุณลักษณะของครูมอนเตสซอรี เพื่อเสริมสร้างการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ โดยใช้มอนเตสซอรีเป็นฐานของครูปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ

ขั้นตอนที่ 3 Module 3 การนำไปใช้ (50 ชั่วโมง)

ขั้นตอนที่ 4 การประเมินผลหลังการพัฒนา (5 ชั่วโมง)

กิจกรรมที่ใช้ในการพัฒนาโปรแกรม มีทั้งหมด 3 กิจกรรม ได้แก่

1. การเข้ารับการอบรม/การเรียนรู้ด้วยตนเอง
2. เรียนรู้จากการปฏิบัติ/การแลกเปลี่ยนเรียนรู้
3. การสอนงานแบบสาธิต/กระบวนการพี่เลี้ยง

มีข้อข่ายเนื้อหาหมวดระยะเวลาการพัฒนารวม 110 ชั่วโมง

สื่อ/แหล่งเรียนรู้

1. หลักสูตร คู่มือมอนเตสซอรีและเอกสารประกอบตามเนื้อหาในแต่ละโมดูล
2. ใบงานที่สอดคล้องกับเนื้อหา/กิจกรรมในแต่ละช่วงของการพัฒนา
3. โรงเรียนต้นแบบมอนเตสซอรี/ห้องเรียนตัวอย่างมอนเตสซอรี

5. การวัดและประเมินผล

5.1 การวัดและประเมินผลผู้เข้ารับการพัฒนา แบ่งออกเป็น 2 ระยะ ได้แก่

5.1.1 การประเมินระหว่างพัฒนา

- ประเมินจากการทำกิจกรรมตามที่กำหนด
- ประเมินจากการสัมภาษณ์/ซักถาม

5.1.2 การประเมินหลังได้รับการพัฒนา

- ประเมินจากรายงานผลการอบรม
- ประเมินจากการจดบันทึก/เขียนคู่มือการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ด้วยตนเอง

5.2 การประเมินความพึงพอใจ

- การสัมภาษณ์/ซักถาม
- การลงคะแนน

ตอนที่ 3 การประเมินโปรแกรมเสริมสร้างการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้
มอนเตสซอรีเป็นฐานของครูปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ

1. ตรวจสอบ/ยืนยัน ร่างโปรแกรมเสริมสร้างการจัดประสบการณ์การเรียนรู้
โดยใช้มอนเตสซอรีเป็นฐานของครูปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ
ทำการประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน (รายชื่อในภาคผนวก ค) ซึ่งได้รวบรวมข้อเสนอแนะ
ของผู้ทรงคุณวุฒิ แสดงไว้ในตาราง 30

ตาราง 30 บันทึกผลการประเมินโปรแกรมเสริมสร้างการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้
มอนเตสซอรีเป็นฐานของครูปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาบึงกาฬ

องค์ประกอบของโปรแกรม	ข้อเสนอแนะจาก ผู้ทรงคุณวุฒิ	ผลการปรับปรุงแก้ไข ตามข้อเสนอแนะ
1. หลักการและความสำคัญ		
1.1 การบรรยายความสำคัญและความ เป็นมาของโปรแกรม	- หลักการและเหตุผลมี ความเหมาะสมและชัดเจน	- การบรรยายหลักการ และเหตุผลมีความ เหมาะสมและชัดเจน
1.2 ความชัดเจนของหลักการและ ความสำคัญ	- ภาษาที่ใช้เข้าใจง่าย	- ภาษาที่ใช้เข้าใจง่าย
1.3 การใช้ภาษาเข้าใจง่าย		
2. วัตถุประสงค์		
2.1 วัตถุประสงค์ครอบคลุมด้านความรู้ ความเข้าใจ ทักษะและด้านเจตคติ	- วัตถุประสงค์ครอบคลุม และเหมาะสม	- วัตถุประสงค์ ครอบคลุมและเหมาะสม
2.2 วัตถุประสงค์ความเป็นไปได้ในการ นำไปปฏิบัติ		- วัตถุประสงค์มีความ เป็นไปได้ในการนำไป ปฏิบัติจริง

ตาราง 30 (ต่อ)

องค์ประกอบของโปรแกรม	ข้อเสนอแนะจาก ผู้ทรงคุณวุฒิ	ผลการปรับปรุงแก้ไข ตามข้อเสนอแนะ
3. เนื้อหา		
เนื้อหา Module 1 ความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับทฤษฎีมอนเตสซอรี 1. ประวัติความเป็นมาของ ดร.มาเรีย มอนเตสซอรี และความเป็นมาของทฤษฎี การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตาม แนวคิดมอนเตสซอรี	ปรับเวลาให้เหมาะสม	เวลาที่ใช้ใน Module 1 ควรปรับเวลา 30 ชั่วโมง สำหรับการเรียนรู้และ ภาคทฤษฎี
3. เนื้อหา		
2. การรับรู้ความต้องการและแนวโน้ม ความเป็นมนุษย์ 3. พัฒนาการสี่ระนาบ 4. จิตซึมซับและการปรับตัว 5. ระยะการเรียนรู้ไว 6. พัฒนาการทางสังคม 7. สภาวะปกติและสภาวะเบี่ยงเบน 8. อิสระภาพและวินัย 9. การใช้สื่ออุปกรณ์		
เนื้อหา Module 2 ทักษะและคุณลักษณะ ของครูมอนเตสซอรี 1. การจัดทำแผนการจัดประสบการณ์ 2. การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ให้กับเด็กเป็นรายบุคคล 3. การจัดประสบการณ์ให้กับเด็กแบบ คละอายุ 4. การจัดเตรียมสิ่งแวดล้อมในห้องเรียน	ปรับเวลาให้เหมาะสม	ปรับเวลาที่ใช้ใน Module 2 ทักษะและ คุณลักษณะของครู มอนเตสซอรีมีความ เหมาะสม จากเดิม 50 ชั่วโมง เป็น 20 ชั่วโมง เนื่องจาก หลักการพัฒนา

ตาราง 30 (ต่อ)

องค์ประกอบของโปรแกรม	ข้อเสนอแนะจากผู้ทรงคุณวุฒิ	ผลการปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ
5. การนำเสนอบทเรียนโดยการเชื่อมโยง อุปกรณ์มาสู่เด็กเป็นรายบุคคล รายกลุ่มย่อย รายกลุ่ม ใหญ่ 6. การสังเกตเด็กแบบรายบุคคล 7. การเปิดชั้นเรียนมอนเตสซอรีใหม่ในแต่ละปีการศึกษา		ครูที่นำมาใช้ การเรียนรู้จากการปฏิบัติงานต้องคิดเป็นร้อยละ 30 จากเวลาทั้งหมด
3. เนื้อหา		
<u>การพัฒนาในด้านคุณลักษณะดังต่อไปนี้</u> 1. บุคลิกสงบ ใจดี อ่อนน้อมและยอมรับนับถือต่อเด็ก 2. แสดงออกต่อเด็กด้วยความสุภาพ 3. มีการตัดสินใจอย่างฉลาด รอบคอบ 4. ดูแลเอาใจใส่ อ่อนโยนและเป็นมิตร 5. ความเอื้ออาทร เมตตา สงสาร เห็นอกเห็นใจ 6. ความประณีตพร้อมที่จะทำงานร่วมกับเด็ก 7. ความน่าเชื่อถือ น่าเลื่อมใส 8. ความสุจริต และจริงใจ 9. ช่างสังเกตทั้งการสังเกตรายบุคคล และสภาพโดยรวมของห้องเรียน 10. การเตรียมพร้อมในสถานการณ์ต่าง ๆ	ปรับเวลาให้เหมาะสม	

ตาราง 30 (ต่อ)

องค์ประกอบของโปรแกรม	ข้อเสนอแนะจากผู้ทรงคุณวุฒิ	ผลการปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ
11. ความรอบรู้เกี่ยวกับพัฒนาการเด็กและความรู้เกี่ยวกับอุปกรณ์และความรู้ทั่วไปที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต 12. เป็นนักจดบันทึกพฤติกรรมเด็กเป็นรายบุคคล		
เนื้อหา Module 3 การนำไปใช้ 3.1 การฝังตัวเพื่อสังเกตและแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากพี่เลี้ยงห้องเรียนต้นแบบ	ปรับเวลาให้เหมาะสม	ปรับเวลาใน Module 2 การนำไปใช้ จากเดิม 50 ชั่วโมง เป็น 70 ชั่วโมง
3. เนื้อหา		
3.2 การฝึกปฏิบัติการจัดห้องเรียนและสิ่งแวดล้อมภายในห้องเรียนต้นแบบมอนเตสซอรี 3.3 การทดลองปฏิบัติการจัดประสบการณ์การเรียนรู้มอนเตสซอรีเป็นภายในห้องเรียน		เนื่องจากหลักการพัฒนาครูที่นำมาใช้ การเรียนรู้จากการปฏิบัติงานต้องคิดเป็นร้อยละ 70 จากเวลาทั้งหมด
4. กระบวนการและกิจกรรม		
4.1 กิจกรรมที่ใช้ในการพัฒนา 1. การเข้ารับการอบรม 2. เรียนรู้จากการปฏิบัติ 3. การสอนงานแบบสาธิต 4. การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ 5. การเรียนรู้ด้วยตนเอง 6. กระบวนการพี่เลี้ยง	กิจกรรมที่ใช้ในการพัฒนาครูมีความเหมาะสมและเป็นไปได้	ได้กิจกรรมที่ใช้ในการพัฒนาที่เหมาะสม

ตาราง 30 (ต่อ)

องค์ประกอบของโปรแกรม	ข้อเสนอแนะจากผู้ทรงคุณวุฒิ	ผลการปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ
4.2 ระยะเวลาที่ใช้ในการพัฒนาโปรแกรม เวลารวมทั้งหมด 110 ชั่วโมง ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ดังนี้ <u>ขั้นตอนที่ 1</u> การประเมินก่อนการพัฒนา (5 ชั่วโมง) <u>ขั้นตอนที่ 2</u> (50 ชั่วโมง) - การเข้ารับการอบรม/การเรียนรู้ด้วยตนเอง - การสอนงานแบบสาธิต/กระบวนการพี่เลี้ยง	ปรับเวลาที่ใช้ให้มีความเหมาะสม	ระยะเวลาที่ใช้รวม 110 ชั่วโมง ประเมินก่อนการพัฒนา (5 ชั่วโมง) <u>ขั้นตอนที่ 2</u> (30 ชั่วโมง) - การเข้ารับการอบรม/การเรียนรู้ด้วยตนเอง - การสอนงานแบบสาธิต/กระบวนการพี่เลี้ยง
4. กระบวนการและกิจกรรม <u>ขั้นตอนที่ 3</u> Module 3 การนำไปใช้ (50 ชั่วโมง) - การสอนงานแบบสาธิต - การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ - กระบวนการพี่เลี้ยง		<u>ขั้นตอนที่ 3</u> การนำไปใช้ (70 ชั่วโมง) - การสอนงานแบบสาธิต - การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ - กระบวนการพี่เลี้ยง - การฝึกปฏิบัติ
<u>ขั้นตอนที่ 4</u> การประเมินผลหลังการพัฒนา (5 ชั่วโมง)		<u>ขั้นตอนที่ 4</u> การประเมินผลหลังการพัฒนา (5 ชั่วโมง)

ตาราง 30 (ต่อ)

องค์ประกอบของโปรแกรม	ข้อเสนอแนะจากผู้ทรงคุณวุฒิ	ผลการปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ
4.3 สื่อ/แหล่งเรียนรู้ 1. หลักสูตร คู่มือมอนเตสซอรีและเอกสารประกอบตามเนื้อหาในแต่ละโมดูล 2. ใบงานที่สอดคล้องกับเนื้อหา/กิจกรรมในแต่ละช่วงของการพัฒนา 3. โรงเรียนต้นแบบมอนเตสซอรี/ห้องเรียนตัวอย่างมอนเตสซอรี	สื่อมีความเหมาะสม อาจใช้โรงเรียนต้นแบบที่มีบริบทต่างกันเพื่อให้ผู้เข้าอบรมเรียนรู้ความแตกต่างของห้องเรียน	จัดห้องเรียนต้นแบบที่มีบริบทต่างกัน 2 ห้องเรียน คือโรงเรียนในเขตตำบลและโรงเรียนประจำอำเภอ
5. การวัดและประเมินผล แบ่งออกเป็น 2 ระยะ ได้แก่ 1. การประเมินระหว่างพัฒนา 2. การประเมินหลังได้รับการพัฒนา 3. การประเมินความพึงพอใจ	การวัดและประเมินผลมีความเหมาะสม นำไปใช้ได้	1. การประเมินระหว่างพัฒนา 2. การประเมินหลังได้รับการพัฒนา 3. การประเมินความพึงพอใจ

2. นำร่างโปรแกรมมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ
จนได้ (ฉบับที่ 1) โดยมีรายละเอียดโปรแกรดังนี้

**โปรแกรมเสริมสร้างการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้มอนเตสซอรีเป็นฐานของครูปฐมวัย
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ**

1. หลักการและความสำคัญ

การนำรูปแบบหรือนวัตกรรมการสอนในรูปแบบต่าง ๆ มาใช้ในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้กับเด็กปฐมวัย เพื่อพัฒนาให้เด็กเกิดการเรียนรู้และเกิดประสบการณ์ใหม่ อย่างเต็มศักยภาพ การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้มอนเตสซอรีเป็นฐานของครูปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ สามารถใช้เป็นแนวทางในการ

พัฒนาครูผู้สอนในระดับปฐมวัยและสามารถนำผู้เรียนในระดับปฐมวัยไปสู่เป้าหมายในการจัดการศึกษาเพื่อให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 พ.ศ. 2560–2564 ที่ต้องการเน้นการพัฒนาเด็กปฐมวัยให้มีสุขภาพกายและใจที่ดี มีทักษะทางสมอง ทักษะการเรียนรู้ ทักษะชีวิตและทักษะทางสังคม เพื่อให้เติบโตอย่างมีคุณภาพ พร้อมก้าวสู่โลกยุคใหม่ ตามกำหนดของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 พ.ศ. 2566–2570 ที่มุ่งเน้นพัฒนาคนให้พร้อมสำหรับโลกยุคใหม่ และมุ่งหวังให้โปรแกรมเสริมสร้างการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้มอนเตสซอรีเป็นฐานของครูปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา บึงกาฬ เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการพัฒนาการเรียนรู้ และคุณภาพผู้เรียนตามเป้าหมายของการปฏิรูปการศึกษาต่อไป

2. วัตถุประสงค์

เสริมสร้างการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยมอนเตสซอรีเป็นฐานของครูปฐมวัย สังกัดสำนักงานพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา บึงกาฬ ทั้ง 3 ประการ ได้แก่

1. ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับทฤษฎีมอนเตสซอรี
2. ทักษะของครูมอนเตสซอรี
3. คุณลักษณะของครูมอนเตสซอรี

3. เนื้อหา

Module 1 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับทฤษฎีมอนเตสซอรี

Module 2 ทักษะและคุณลักษณะของครูมอนเตสซอรี ซึ่งปรากฏดังตารางต่อไปนี้

4. กระบวนการและกิจกรรม

- 4.1 การฝึกอบรม
- 4.2 ศึกษาดูงาน/การมีพี่เลี้ยง
- 4.3 การฝึกปฏิบัติงานตามหน้าที่

พจนานุกรม บณ จิต ชีเว

กิจกรรมการพัฒนา

1. เข้ารับการอบรม
2. เข้ารับฟังการสาธิตการใช้อุปกรณ์มอนเตสซอรีจากพี่เลี้ยง/วิทยากร
3. ศึกษาเพิ่มเติมจากโรงเรียนต้นแบบ/ใบความรู้
4. ฝังตัวฝึกปฏิบัติจากโรงเรียนมอนเตสซอรีต้นแบบ
5. แลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างผู้เข้ารับการอบรมกับวิทยากร
6. จัดทำแฟ้มสะสมงาน
7. ทดสอบความรู้ความเข้าใจจากการสอบถาม

สื่อ/แหล่งเรียนรู้

1. เอกสารประกอบตามเนื้อหาแต่ละโมดูล
2. ใบงาน/กิจกรรมที่กำหนด
3. แหล่งเรียนรู้/โรงเรียนต้นแบบมอนเตสซอรี

5. การวัดและประเมินผล

- 5.1 การวัดและประเมินผลผู้เข้ารับการพัฒนา แบ่งออกเป็น 2 ระยะ ได้แก่
 - 5.1.1 การประเมินระหว่างพัฒนา
 - ประเมินจากการทำกิจกรรมตามที่กำหนด
 - ประเมินจากการสัมภาษณ์/ซักถาม
 - 5.1.2 การประเมินหลังได้รับการพัฒนา
 - ประเมินจากการรายงานผลการอบรม
 - ประเมินจากการจดบันทึก/เขียนคู่มือการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ด้วยตนเอง
- 5.2 การประเมินความพึงพอใจ
 - การสัมภาษณ์/ซักถาม
 - การลงคะแนน

Module 1 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับทฤษฎีมอนเตสซอรี (จำนวน 30 ชั่วโมง)

1. หลักการและความสำคัญ

การจัดประสบการณ์การเรียนรู้มอนเตสซอรี ครูผู้สอนจะต้องมีความรู้ความเข้าใจและหลักการเกี่ยวกับทฤษฎีมอนเตสซอรี เนื่องจากการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบมอนเตสซอรีเป็นรูปแบบการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นและให้ความสำคัญกับพัฒนาการของเด็กให้มีความพร้อม และพัฒนาตนเองได้อย่างเต็มศักยภาพด้วยตนเองให้สอดคล้องกับความต้องการ การเป็นครูมอนเตสซอรีนั้นจึงมีหน้าที่ช่วยเหลือให้เด็กได้รับการพัฒนาในด้านต่าง ๆ ให้ครบทุกด้าน เพื่อให้เด็กได้ค้นพบความสามารถที่แฝงอยู่ภายในให้แสดงออกได้อย่างเต็มภูมิรู้ ดังนั้นครูในระบบมอนเตสซอรีจึงไม่ถูกเรียกว่าผู้สอน แต่ใช้คำว่าผู้อำนวยความสะดวกที่หมายความว่าผู้คอยให้การช่วยเหลือ จนกระทั่งเปลี่ยนแปลงเป็นผู้นำทาง ซึ่งถือเป็นมิติใหม่ที่ไม่ได้กำหนดให้ครูเป็นผู้สอนแบบเดิม แต่เปลี่ยนบทบาทให้ครูเป็นผู้นำทางหรือผู้ให้การช่วยเหลือเพื่อให้เด็กได้พัฒนาศักยภาพของตนเองด้วยตัวเอง

2. วัตถุประสงค์

เพื่อให้ครูที่เข้าฝึกอบรมได้ทราบถึงหลักทฤษฎี หลักการ และแนวคิดที่สอดคล้องกับพัฒนาการของเด็ก ตามการจัดประสบการณ์การเรียนรู้มอนเตสซอรี

3. เนื้อหา Module

- 3.1 ประวัติความเป็นมาของ ดร.มาเรีย มอนเตสซอรี และความเป็นมาของทฤษฎีการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามแนวคิดมอนเตสซอรี
- 3.2 การรับรู้ความต้องการและแนวโน้มความเป็นมนุษย์
- 3.3 พัฒนาการสี่ระนาบ
- 3.4 จิตซึมซับและการปรับตัว
- 3.5 ระยะการเรียนรู้ไว
- 3.6 พัฒนาการทางสังคม
- 3.7 สภาวะปกติและสภาวะเบี่ยงเบน
- 3.8 อิสระภาพและวินัย
- 3.9 การใช้สื่ออุปกรณ์

4. กระบวนการและกิจกรรม

- 4.1 การเข้ารับการอบรม
- 4.2 การเรียนรู้ด้วยตนเอง
- 4.3 เข้ารับฟังการสาธิตการใช้อุปกรณ์มอนเตสซอรี

กิจกรรมการพัฒนา

1. เข้ารับการอบรม
2. เข้ารับฟังการสาธิตการใช้อุปกรณ์มอนเตสซอรีจากพี่เลี้ยง/วิทยากร
3. ทำใบงาน/กิจกรรมที่กำหนด
4. แลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างผู้เข้ารับการอบรม กับวิทยากร
5. จัดทำแฟ้มสะสมงาน
6. ทดสอบความรู้ความเข้าใจจากการสอบถาม

สื่อ/แหล่งเรียนรู้

1. เอกสารประกอบตามเนื้อหาแต่ละโมดูล
2. ใบงาน/กิจกรรมที่กำหนด

5. การวัดและประเมินผล

- 5.1 ประเมินจากการทำกิจกรรมตามที่กำหนด
- 5.2 ประเมินจากการสัมภาษณ์/ซักถาม
- 5.3 ประเมินจากการจัดบันทึก/เขียนคู่มือการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ด้วยตนเอง

พูน ปณ จิต ชีเว

Module 2 ทักษะและคุณลักษณะของครูมอนเตสซอรี (จำนวน 20 ชั่วโมง)

1. หลักการและความสำคัญ

สิ่งสำคัญของการเป็นครูมอนเตสซอรีที่ดีคือต้องเป็นนักสังเกต ซึ่งจะเป็นหัวใจหลักที่จะนำไปสู่การวางแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับนักเรียนเป็นรายบุคคล การแสดงออกทางกาย การเคลื่อนไหวที่มีความมั่นคงและเหมาะสมของครูควรเกิดขึ้นเป็นสภาวะปกติ ซึ่งบุคลิกภาพของครูมอนเตสซอรีนั้นมีแบบแผนที่ชัดเจนเพื่อให้ครูปรับตัวให้เข้ากับรูปแบบและแสดงออกอย่างเป็นธรรมชาติไม่ใช้การแสดงออกเพียงเพื่อการนำเสนอบทเรียนหรือกิจกรรมในชั่วโมงการสอน ครูมอนเตสซอรีต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจอย่างลึกซึ้งเกี่ยวกับหลักการ ทฤษฎี บทเรียน วัตถุประสงค์เฉพาะและวิธีการใช้อุปกรณ์ต่าง ๆ ซึ่งมีความจำเป็นอย่างมากที่ครูมอนเตสซอรีจะต้องศึกษาและทำความเข้าใจจากการศึกษาคู่มือ เพื่อให้เข้าใจถึงพัฒนาการและความต้องการของเด็กปฐมวัย ประสบการณ์ที่ของครูมอนเตสซอรีจะเกิดจากการเฝ้าสังเกตเด็กอย่างดีและละเอียดแบบรายบุคคล ครูต้องเป็นผู้ฟังที่ดี ตระหนักเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของตนเองอยู่เสมอในการเตรียมพร้อมและรักษาสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน การเชื่อมโยงเด็กไปสู่อุปกรณ์ต่าง ๆ เป็นอีกหนึ่งสิ่งที่สำคัญ เพราะทุกการเชื่อมโยงต้องเชื่อมโยงด้วยความมีชีวิตชีวา น่าสนใจผ่านมิติที่หลากหลาย และต้องปกป้องกระบวนการหรือวัฏจักรการทำงานของเด็ก โดยครูต้องมั่นใจว่า 3 ชั่วโมงแรกของการทำงานของเด็กเป็นช่วงที่ครูปกป้องวัฏจักรการทำงานเพื่อรักษาสมาธิของเด็ก ทั้งห้องผ่านการสร้างบรรยากาศที่ปลอดภัยทั้งด้านกายภาพและด้านจิตใจ มุ่งเน้นพฤติกรรมที่พึงประสงค์ที่เกิดขึ้นในกลุ่มเด็กขณะที่ดำเนินการทำงาน

ครูมอนเตสซอรีไม่ได้ถูกวางแบบแผนไว้ให้เป็นครูที่สมบูรณ์แบบ แต่ถูกออกแบบให้เป็นครูที่มีความตั้งใจ มีเมตตา ใจเย็น และอ่อนโยน ดร.มาเรีย มอนเตสซอรี ได้อธิบายเกี่ยวกับความเป็นครูมอนเตสซอรีไว้ว่า เราต้องมองหาศักยภาพที่ทับซ้อนอยู่จากภาพที่เราเห็นในปัจจุบัน กล่าวคือ เราต้องมองไปไกลกว่าสิ่งที่เด็กเป็นในปัจจุบัน เกิดการรับรู้รับทราบอยู่ตลอดเวลา เปิดโอกาสในการรับรู้ ยอมรับในความผิดพลาด มีความเข้าใจและทัศนคติที่ดีเกี่ยวกับความผิดพลาดทุกคนย่อมผิดพลาดได้ไม่ใช่เรื่องที่จะก่อให้เกิดอันตรายใด ๆ สิ่งที่ครูควรแสดงออกคือ คงความสงบ นิ่ง มีความสามารถที่ตอบสนองต่อความผิดพลาดหลังจากที่สังเกตเห็น ครูมอนเตสซอรีจึงมีหน้าที่หลักในการช่วยเหลือให้เด็กได้พัฒนาตนเองและเรียนรู้ได้อย่างเต็มศักยภาพ ดูแลเด็กอย่างพอเหมาะพอควร มีความเมตตาต่อเด็ก เพื่อสร้างความเป็นมิตรต่อเด็ก การเคลื่อนไหวอย่างสง่างาม มั่นคงเป็นสิ่งสำคัญ รวมถึงการเก็บความลับของเด็กถือเป็นจรรยาบรรณของครู ไม่ควรวิจารณ์เด็กต่อหน้า นอกจากนี้

การมีวิสัยทัศน์ ความเชื่อและศรัทธาในตัวเด็กอย่างจริงจัง ว่าเด็กสามารถพัฒนาศักยภาพของตนเองได้

2. วัตถุประสงค์

เพื่อให้ครูที่เข้าฝึกอบรมได้ทราบถึงทักษะและคุณลักษณะที่จำเป็น การฝึกทักษะการสังเกต การศึกษาดูงานจากห้องเรียนต้นแบบ รวมถึงการเรียนรู้จากการสาธิตในการใช้อุปกรณ์และการปฏิบัติการสอน เพื่อเตรียมความพร้อมในการเป็นครูในระบบมอนเตสซอรี

3. เนื้อหา Module

ด้านทักษะของครูมอนเตสซอรี

1. การจัดทำแผนการจัดประสบการณ์
2. การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้กับเด็กเป็นรายบุคคล
3. การจัดประสบการณ์ให้กับเด็กแบบ คละอายุ
4. การจัดเตรียมสิ่งแวดล้อมในห้องเรียน
5. การนำเสนอบทเรียนโดยการเชื่อมโยง อุปกรณ์มาสู่เด็กเป็นรายบุคคล รายกลุ่มย่อย

รายกลุ่มใหญ่

6. การสังเกตเด็กแบบรายบุคคล
7. การเปิดชั้นเรียนมอนเตสซอรีใหม่ในแต่ละปีการศึกษา

ด้านคุณลักษณะของครูมอนเตสซอรี

1. บุคลิกสงบ ใจดี อ่อนน้อมและยอมรับนับถือต่อเด็ก
2. แสดงออกต่อเด็กด้วยความสุภาพ
3. มีการตัดสินใจอย่างฉลาด รอบคอบ
4. ดูแลเอาใจใส่ อ่อนโยน และเป็นมิตร
5. ความเอื้ออาทร เมตตา สงสาร เห็นอกเห็นใจ
6. ความประณีตพร้อมที่จะทำงานร่วมกับเด็ก
7. ความน่าเชื่อถือ น่าเลื่อมใส
8. ความสุจริต และจริงใจ
9. ช่างสังเกตทั้งการสังเกตรายบุคคลและสภาพโดยรวมของห้องเรียน
10. การเตรียมพร้อมในสถานการณ์ต่าง ๆ
11. ความรอบรู้เกี่ยวกับพัฒนาการเด็กและความรู้ เกี่ยวกับอุปกรณ์และความรู้ทั่วไป

ที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต

12. เป็นนักจดบันทึกพฤติกรรมเด็กเป็นรายบุคคล

4. กระบวนการและกิจกรรม

- 4.1 การเข้ารับการอบรม
- 4.2 การเรียนรู้ด้วยตนเอง
- 4.3 การศึกษาแหล่งเรียนรู้จากโรงเรียนต้นแบบ
- 4.4 การฝึกปฏิบัติทักษะ คุณลักษณะและการจัดชั้นเรียนในห้องเรียนตัวอย่าง

กิจกรรมการพัฒนา

1. เข้ารับการอบรม
2. เข้ารับฟังการสาธิตการใช้อุปกรณ์มอนเตสซอรีจากพี่เลี้ยง/วิทยากร
3. ศึกษาเพิ่มเติมจากโรงเรียนต้นแบบ/ใบความรู้
4. ทำใบงาน/กิจกรรมที่กำหนด
5. ฝึกปฏิบัติทักษะ คุณลักษณะ
6. แลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างผู้เข้ารับการอบรมกับพี่เลี้ยง/วิทยากร
7. จัดทำแฟ้มสะสมงาน
8. ทดสอบความรู้ความเข้าใจจากการสอบถาม

สื่อ/แหล่งเรียนรู้

1. เอกสารประกอบตามเนื้อหา
2. ใบงาน/กิจกรรมที่กำหนด
3. แหล่งเรียนรู้ห้องเรียนตัวอย่าง

5. การวัดและประเมินผล

- 5.1 ประเมินจากการทำกิจกรรมตามที่กำหนด
- 5.2 ประเมินจากการสัมภาษณ์/ซักถาม
- 5.3 ประเมินจากการจดบันทึก/เขียนคู่มือการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ด้วยตนเอง

Module 3 การนำไปใช้ (จำนวน 70 ชั่วโมง)

1. หลักการและความสำคัญ

การพัฒนาครูหรือบุคลากรให้ประสบความสำเร็จตามภาระงาน ควรให้การเรียนรู้ที่เกิดขึ้นจากประสบการณ์การทำงานที่เน้นการเรียนรู้แบบผู้ใหญ่ เป็นรูปแบบการเรียนรู้แบบไม่เป็นทางการ มุ่งเน้นการเรียนรู้จากการมีสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น การเฝ้าดูผู้อื่นในการปฏิบัติงานจริง เกิดสังคมแห่งการเรียนรู้หรือเรียกว่าการสอนงาน รวมถึงการเรียนรู้จากการทดลองปฏิบัติ เป็นการลองผิดลองถูกจากการทำจริงในพื้นที่หรือสถานที่ทำงานจริง สอดคล้องกับ อาภรณ์ ภูวิทย์พันธ์ (2559) ได้กล่าวไว้ว่า 70% ของการพัฒนาครู เป็นรูปแบบการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นจากประสบการณ์การทำงาน โดยผ่านการเห็นหรือการสัมผัสของจริงในพื้นที่ทำงานจริง หรือการปฏิบัติงานที่อยู่ในภาคสนามจริง ทำให้เกิดการรับรู้ได้อย่างรวดเร็ว การรับรู้ที่มีประสิทธิภาพจึงนำไปสู่การเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพด้วยเช่นกัน

2. วัตถุประสงค์

เพื่อให้ครูที่เข้าฝึกอบรมได้ฝึกทักษะการสังเกต การศึกษาจากผู้อื่นด้วยการแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากพี่เลี้ยงประจำห้องเรียนต้นแบบ รวมถึงการเรียนรู้จากการฝึกปฏิบัติในการใช้อุปกรณ์ที่มีวัตถุประสงค์เฉพาะและการปฏิบัติการสอนจริงในห้องเรียนต้นแบบมอนเตสซอรี เพื่อเตรียมความพร้อมในการเป็นครูในระบบมอนเตสซอรี

3. เนื้อหา Module

- 3.1 การฟังตัวเพื่อสังเกตและแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากพี่เลี้ยงห้องเรียนต้นแบบ
- 3.2 การฝึกปฏิบัติการจัดห้องเรียนและสิ่งแวดล้อมภายในห้องเรียนต้นแบบมอนเตสซอรี
- 3.3 การทดลองปฏิบัติการจัดประสบการณ์การเรียนรู้มอนเตสซอรีเป็นภายในห้องเรียน

4. กระบวนการและกิจกรรม

- 4.1 การเข้ารับการอบรม
- 4.2 การเรียนรู้ด้วยตนเอง
- 4.3 การศึกษาแหล่งเรียนรู้จากโรงเรียนต้นแบบ
- 4.4 การฝึกปฏิบัติทักษะ คุณลักษณะและการจัดชั้นเรียนในห้องเรียนตัวอย่าง

กิจกรรมการพัฒนา

1. เข้ารับการอบรม
2. ศึกษาเพิ่มเติมจากโรงเรียนต้นแบบ/ใบความรู้
3. การฝังตัวฝึกปฏิบัติการจัดการชั้นเรียนจากห้องเรียนตัวอย่าง
4. แลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างผู้เข้ารับการอบรมกับพี่เลี้ยง/วิทยากร
5. จัดทำแฟ้มสะสมงาน
6. ทดสอบความรู้ความเข้าใจจากการสอบถาม

สื่อ/แหล่งเรียนรู้

1. เอกสารประกอบตามเนื้อหา
2. ใบงาน/กิจกรรมที่กำหนด
3. แหล่งเรียนรู้ห้องเรียนตัวอย่าง

5. การวัดและประเมินผล

- 5.1 ประเมินจากการทำกิจกรรมตามที่กำหนด
- 5.2 ประเมินจากการสัมภาษณ์/ซักถาม
- 5.3 ประเมินจากการจัดบันทึก/เขียนคู่มือการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ด้วยตนเอง

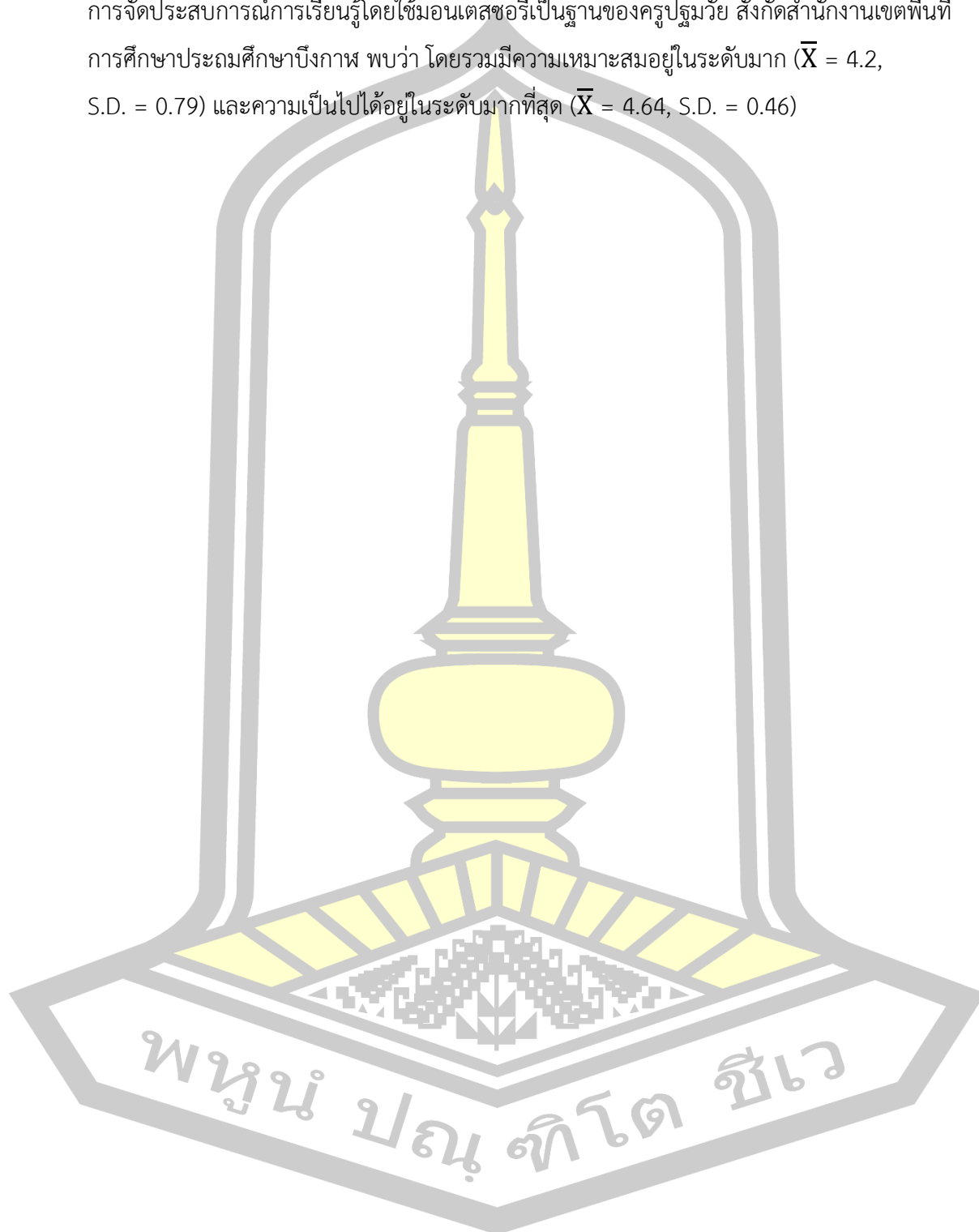
3. ผลการประเมินความเหมาะสม และความเป็นไปได้ของโปรแกรมเสริมสร้างการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้มอดเตสซอรีเป็นฐานของครูปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาบึงกาฬ (ฉบับที่ 1) โดยผู้ทรงคุณวุฒิ 5 คน (ชุดเดิม) แสดงดังตาราง

พูน ปณ จิโต ชีเว

ตาราง 31 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของ
โปรแกรมเสริมสร้างการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้มอนเตสซอรีเป็นฐาน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ

รายการ	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้			
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	
1. หลักการและความสำคัญ	4.6	0.55	มากที่สุด	4.60	0.55	มากที่สุด	
2. วัตถุประสงค์	4.6	0.55	มากที่สุด	4.20	0.84	มาก	
3. เนื้อหาและสาระสำคัญ							
Module 1 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับทฤษฎีมอนเตสซอรี	4.2	0.77	มาก	4.67	0.49	มากที่สุด	
Module 2 ทักษะและคุณลักษณะของครูมอนเตสซอรี	4	1	มาก	4.73	0.46	มากที่สุด	
Module 3 การนำไปใช้	4.13	0.74	มาก	4.73	0.46	มากที่สุด	
รวม	4.11	0.83	มาก	4.67	0.46	มากที่สุด	
4. กระบวนการและกิจกรรม							
Module 1	เวลา	3.80	0.84	มาก	4.60	0.55	มากที่สุด
	กระบวนการพัฒนา	4.80	0.45	มากที่สุด	4.60	0.55	มากที่สุด
	กิจกรรม	4.00	0.71	มาก	4.80	0.45	มากที่สุด
Module 2	เวลา	3.00	0.71	ปานกลาง	4.60	0.55	มากที่สุด
	กระบวนการพัฒนา	4.80	0.45	มากที่สุด	4.80	0.45	มากที่สุด
	กิจกรรม	4.20	0.84	มาก	4.80	0.45	มากที่สุด
Module 3	เวลา	3.60	0.55	มาก	4.60	0.55	มากที่สุด
	กระบวนการพัฒนา	4.80	0.45	มากที่สุด	4.80	0.45	มากที่สุด
	กิจกรรม	4.00	0.71	มาก	4.80	0.45	มากที่สุด
รวม	4.11	0.83	มาก	4.71	0.46	มากที่สุด	
สื่อ/แหล่งการเรียนรู้	4.20	0.84	มาก	4.80	0.45	มากที่สุด	
5. การวัดและประเมินผล	4.80	0.45	มากที่สุด	4.60	0.55	มากที่สุด	
โดยรวม	4.2	0.79	มาก	4.64	0.46	มากที่สุด	

จากตาราง 31 ผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของโปรแกรมเสริมสร้างการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้มอนเตสซอรีเป็นฐานของครูปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ พบว่า โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.2$, S.D. = 0.79) และความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.64$, S.D. = 0.46)

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้มอนเตสซอรีเป็นฐานของครูปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ ผู้วิจัยได้ดำเนินการในลักษณะการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methods Research) ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลมาสรุปผล อภิปรายผล และมีข้อเสนอแนะ ตามลำดับ ดังนี้

1. ความมุ่งหมายของการวิจัย
2. สรุปผล
3. อภิปรายผล
4. ข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้มอนเตสซอรีเป็นฐานของครูปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ
2. เพื่อสร้างและประเมินโปรแกรมเสริมสร้างการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้มอนเตสซอรีเป็นฐานของครูปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ

สรุปผล

1. ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้มอนเตสซอรีเป็นฐานของครูปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ สภาพปัจจุบันในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้มอนเตสซอรีเป็นฐานของครูปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ โดยรวมอยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 3.80$, S.D. = 0.81) โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ คุณลักษณะของครูมอนเตสซอรี ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับทฤษฎีมอนเตสซอรี ทักษะของครูมอนเตสซอรี ตามลำดับ ส่วนสภาพที่พึงประสงค์ในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้มอนเตสซอรีเป็นฐานของครูปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ โดยรวมอยู่ในระดับ มากที่สุด ($\bar{X} = 4.73$,

S.D. = 0.47) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับ ค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ คุณลักษณะของครูมอนเตสซอรี ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับทฤษฎีมอนเตสซอรี ทักษะของครูมอนเตสซอรี ตามลำดับ ส่วนลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นในการพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้มอนเตสซอรีเป็นฐานของครูปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย ได้แก่ ทักษะของครูมอนเตสซอรี ($PNI_{\text{modified}} = 0.262$) ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับทฤษฎีมอนเตสซอรี ($PNI_{\text{modified}} = 0.259$) และคุณลักษณะของครูมอนเตสซอรี ($PNI_{\text{modified}} = 0.201$) ตามลำดับ

2. ผลการพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้มอนเตสซอรีเป็นฐานของครูปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ จากการสังเคราะห์ ทฤษฎีและเอกสารที่เกี่ยวข้อง ได้องค์ประกอบของโปรแกรม ดังนี้ 1) หลักการและความสำคัญ 2) วัตถุประสงค์ 3) เนื้อหา โดยเนื้อหาของโปรแกรมแบ่งออกเป็น 3 โมดูล ได้แก่ โมดูล 1 ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับทฤษฎีมอนเตสซอรี โมดูล 2 ทักษะและคุณลักษณะของครูมอนเตสซอรี โมดูล 3 การนำไปใช้ 4) กระบวนการพัฒนาและกิจกรรม มี 3 วิธี คือ 1) การเข้ารับการอบรม 2) ศึกษาดูงาน/ การมีพี่เลี้ยง 3) การเรียนรู้จากการฝึกปฏิบัติงานตามหน้าที่ กระบวนการพัฒนาและกิจกรรม ต้องมีสื่อ/แหล่งเรียนรู้ประกอบด้วย 5) การวัดและประเมินผล สามารถทำได้ดังนี้ 1) การประเมิน ผู้รับการพัฒนา แบ่งออกเป็น 2 ระยะ ได้แก่ การประเมินระหว่างการพัฒนา และการประเมิน หลังการพัฒนา และ 2) ประเมินความพึงพอใจของผู้เข้ารับการอบรมที่มีต่อโปรแกรมเสริมสร้าง การจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้มอนเตสซอรีเป็นฐานของครูปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ ผลการประเมินความเหมาะสมของโปรแกรมโดยรวมอยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 4.2$, S.D. = 0.79) และความเป็นไปได้อยู่ในระดับ มากที่สุด ($\bar{X} = 4.64$, S.D. = 0.46) ความถูกต้องของโปรแกรมอยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 4.33$, S.D. = 0.68) และความเป็นประโยชน์ อยู่ในระดับ มากที่สุด ($\bar{X} = 4.46$, S.D. = 0.72)

อภิปรายผล

1. ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ในการจัดการจัดประสบการณ์ การเรียนรู้โดยใช้มอนเตสซอรีเป็นฐานของครูปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา บึงกาฬ

สภาพปัจจุบันในการจัดการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้มอนเตสซอรีเป็นฐาน ของครูปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ โดยรวมอยู่ในระดับ มาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ คุณลักษณะของครูมอนเตสซอรี ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ

มอนเตสซอรี และทักษะของครูมอนเตสซอรี ตามลำดับ ส่วนสภาพที่พึงประสงค์ในการจัด
 ประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้มอนเตสซอรีเป็นฐานของครูปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
 ประถมศึกษาบึงกาฬ โดยรวมอยู่ในระดับ มากที่สุด เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่
 คุณลักษณะของครูมอนเตสซอรี ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับทฤษฎีมอนเตสซอรี และทักษะของ
 ครูมอนเตสซอรี ตามลำดับ ด้านลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นในการพัฒนาโปรแกรม
 เสริมสร้างการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้มอนเตสซอรีเป็นฐานของครูปฐมวัย สังกัดสำนักงาน
 เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย ได้แก่ ทักษะของ
 ครูมอนเตสซอรี ($PNI_{\text{modified}} = 0.262$) ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับทฤษฎีมอนเตสซอรี
 ($PNI_{\text{modified}} = 0.259$) และคุณลักษณะของครูมอนเตสซอรี ($PNI_{\text{modified}} = 0.201$) ตามลำดับ
 เนื่องจากครูมอนเตสซอรีมีความจำเป็นที่จะต้องพัฒนาตนเองในการหารูปแบบหรือโปรแกรม
 เสริมสร้างการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามแนวคิดมอนเตสซอรีที่เหมาะสมตามบริบทให้กับเด็ก
 เด็กต้องได้รับการพัฒนาทางความคิดด้วยการถูกส่งเสริมให้ฝึกทักษะการคิดมากกว่าการฝึกให้ใช้
 ความจำ ลดสัดส่วนการสอบแบบท่องจำ ครูมอนเตสซอรีควรสอนเด็กโดยให้อิสระและกระตุ้นการคิด
 ไม่เน้นการบรรยายและเป็นผู้สอนเพียงฝ่ายเดียว แต่ควรให้เด็กได้ฝึกวิเคราะห์ ลงมือปฏิบัติ
 เพื่อให้เกิดการเรียนรู้จากการลงมือกระทำ เมื่อเด็กพบปัญหาระหว่างการปฏิบัติ ครูควรให้เด็ก
 ได้ฝึกคิดแก้ปัญหาซึ่งถือเป็นการฝึกทักษะการแก้ปัญหาด้วยตนเอง ทำให้กระบวนการเรียนรู้ของเด็ก
 เกิดขึ้นได้อย่างต่อเนื่อง การเป็นครูมอนเตสซอรีหัวใจสำคัญ คือ การยกให้เด็กเป็นศูนย์กลาง
 อย่างแท้จริง เปิดโอกาสให้เด็กได้เรียนรู้อย่างอิสระ ตามความถนัดและความสนใจอย่างเต็มศักยภาพ
 บทบาทของครูมอนเตสซอรีเป็นอีกหนึ่งองค์ประกอบที่ส่งผลให้เด็กพัฒนาได้อย่างเต็มที่ คือ
 ครูไม่ได้ทำหน้าที่เป็นผู้สอน แต่ทำหน้าที่เป็นผู้นำทางหรือผู้อำนวยการที่หมายถึง การอำนวยความสะดวก
 จัดเตรียมอุปกรณ์และสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ตามแบบมอนเตสซอรี
 รวมถึงให้การช่วยเหลือเด็ก เมื่อเด็กต้องการหรืออาจหมายถึงหลังจากที่เด็กทดลองแก้ปัญหา
 แล้วแต่ยังไม่สามารถแก้ไขได้อย่างสมบูรณ์ จึงเป็นหน้าที่ของครูมอนเตสซอรีที่จะเข้าช่วยเหลือ
 ด้วยวิธีการแก้ไขปัญหาร่วมกับเด็ก ไม่ใช่การแก้ปัญหามาจากครูเพียงฝ่ายเดียว นอกจากนี้
 ครูมอนเตสซอรีจำเป็นต้องพัฒนาตนเองด้วยการศึกษาข้อมูล พัฒนาตนเองอยู่เสมอเพื่อให้มีทักษะ
 และคุณลักษณะตามแบบของครูมอนเตสซอรี ส่วนสภาพที่พึงประสงค์โดยรวมอยู่ในระดับ มากที่สุด
 โดยคุณลักษณะของครูมอนเตสซอรีมีค่าเฉลี่ยสูงสุด แสดงว่าสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
 การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ มีความต้องการพัฒนาตนเองให้มีคุณลักษณะตามหลักทฤษฎี
 มอนเตสซอรี เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการจัดประสบการณ์ให้กับเด็กอย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
 โดยเน้นการพัฒนาคุณลักษณะความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับทฤษฎีมอนเตสซอรีและทักษะของ
 ครูมอนเตสซอรี ส่วนลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น พบว่า ทักษะของครูมอนเตสซอรี

มีระดับความจำเป็นสูงสุด แสดงว่า สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา บึงกาฬ มีความต้องการที่จะพัฒนาทักษะของครูมอนเตสซอรีให้ผู้นำการเรียนรู้ส่งผลสู่การพัฒนาเด็ก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปิยนันท์ หาญสมิคร (2565) ได้ศึกษา 1) สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของครูในการจัดการเรียนรู้แบบมอนเตสซอรีในสถานศึกษา 2) เพื่อสร้างโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้แบบมอนเตสซอรีในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ผลวิจัยพบว่า สภาพปัจจุบันในการจัดการเรียนรู้แบบมอนเตสซอรีของครู โดยรวมอยู่ในระดับมาก ตัวบ่งชี้ความรู้เกี่ยวกับทฤษฎี การจัดการเรียนรู้แบบมอนเตสซอรี มีค่ามากที่สุด สภาพที่พึงประสงค์ในการจัดการเรียนรู้แบบ มอนเตสซอรีของครู โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ตัวบ่งชี้ความรู้เกี่ยวกับคุณลักษณะ มีค่ามากที่สุด และความต้องการในการพัฒนาสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้แบบมอนเตสซอรีในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัย ของ พรารณา เพชรฤทธิ์ (2559) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาโปรแกรม พัฒนาครูผู้สอนกลุ่มสาระ การเรียนรู้วิทยาศาสตร์ในโรงเรียนมัธยมศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ผลการวิจัยพบว่า สภาพปัจจุบันเกี่ยวกับคุณลักษณะด้านความรู้ ด้านการแสดงออกและด้าน ความสามารถโดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง มีสภาพที่พึงประสงค์เกี่ยวกับคุณลักษณะด้านความรู้ ด้านการแสดงออกและ ด้านความสามารถโดยรวมอยู่ในระดับมาก ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ วิทยาศาสตร์ในโรงเรียน มัธยมศึกษา มีความต้องการจำเป็นในการพัฒนา เรียงลำดับความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการแสดงออก ด้านความรู้ และด้านความสามารถ ตามลำดับ สอดคล้องกับ ลลันพัฒน์ ไมตรีแพน (2564) ได้ศึกษา 1) ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของ การจัดการเรียนรู้ตามแนวทางสะเต็มศึกษา 2) เพื่อพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการ จัดเรียนรู้ตามแนวทางสะเต็มศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1 ผลวิจัยพบว่า สภาพปัจจุบันของการจัดการเรียนรู้ตามแนวทางสะเต็มศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับ ปานกลาง สภาพที่พึงประสงค์ของการจัดการเรียนรู้ตามแนวทางสะเต็มศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับ มากที่สุด และลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น ด้านคุณลักษณะของการแก้ปัญหา มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ในการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการจัดเรียนรู้ตามแนวทางสะเต็มศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1

2. ผลการพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างการจิตประสพการณ์การเรียนรู้โดยใช้มอนเตสซอรี เป็นฐานของครูปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ

โปรแกรมเสริมสร้างการจิตประสพการณ์การเรียนรู้โดยใช้มอนเตสซอรีเป็นฐาน ของครูปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ จากการสังเคราะห์ทฤษฎีและ เอกสารที่เกี่ยวข้อง ได้อองค์ประกอบของโปรแกรม ดังนี้ 1) หลักการและความสำคัญ 2) วัตถุประสงค์

3) เนื้อหา โดยเนื้อหาของโปรแกรมแบ่งออกเป็น 3 โมดูล ได้แก่ โมดูล 1 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ ทฤษฎีมอนเตสซอรี โมดูล 2 ทักษะและคุณลักษณะของครูมอนเตสซอรี โมดูล 3 การนำไปใช้

4) กระบวนการพัฒนาและกิจกรรม มี 3 วิธี คือ 1) การเข้ารับการอบรม 2) ศึกษาดูงาน/การมีพี่เลี้ยง

3) การเรียนรู้จากการฝึกปฏิบัติงานตามหน้าที่ กระบวนการพัฒนาและกิจกรรมต้องมีสื่อ/แหล่งเรียนรู้ ประกอบด้วย 5) การวัดและประเมินผล สามารถทำได้ดังนี้ 1) การประเมินผู้รับการพัฒนา

แบ่งออกเป็น 2 ระยะ ได้แก่ การประเมินระหว่างการพัฒนา และการประเมินหลังการพัฒนา และ

2) ประเมินความพึงพอใจของผู้เข้ารับการอบรมที่มีต่อโปรแกรมเสริมสร้างการจัดประสบการณ์

การเรียนรู้โดยใช้มอนเตสซอรีเป็นฐานของครูปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา บึงกาฬ ผลการประเมินความเหมาะสมของโปรแกรมโดยรวมอยู่ในระดับ มาก ความเป็นไปได้ของ โปรแกรมอยู่ในระดับ มากที่สุด ความถูกต้องของโปรแกรมอยู่ในระดับ มาก และความเป็นประโยชน์ ของโปรแกรมอยู่ในระดับ มาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ เฉลิมพล สุปัญญาบุตร (2565) ได้ทำการวิจัย เรื่อง การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก สังกัดสำนักงาน

เขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษาเขต 24 ผลการวิจัยพบว่า การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะครู ด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ประกอบด้วย 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) เนื้อหา มี 4 โมดูล ได้แก่

โมดูล 1 การออกแบบการเรียนรู้ โมดูล 2 การจัดการเรียนรู้ผ่านกระบวนการคิดและการลงมือปฏิบัติ

โมดูล 3 การใช้และพัฒนาสื่อนวัตกรรมเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ และโมดูล 4 การวัดและประเมินผล

การเรียนรู้ตามสภาพจริง 4) วิธีการพัฒนา ได้แก่ การศึกษาด้วยตนเองและการประชุมเชิงปฏิบัติการ

5) การวัดและประเมินผล ผลการประเมินโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้

เชิงรุก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับ

มากที่สุดและความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับ กชภัทร์ สงวนเครือ (2562) ได้ทำการวิจัย

เรื่อง การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะครูในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกตามแนวทางสะเต็มศึกษา

สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลการวิจัยพบว่า โปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะ

ครูในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกตามแนวทางสะเต็มศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา

ขั้นพื้นฐานที่พัฒนาขึ้น มีองค์ประกอบโปรแกรม ได้แก่ 1) หลักการและแนวคิดของโปรแกรม

2) วัตถุประสงค์ของโปรแกรม 3) รูปแบบและวิธีการพัฒนา 4) เนื้อหาและสาระสำคัญของโปรแกรม

5) การประเมินผลโปรแกรม ซึ่งประกอบด้วย 5 Module คือ 1) ความรู้ของครูเกี่ยวกับเป้าหมาย

การสอนสะเต็มศึกษา 2) ความรู้ของครูเกี่ยวกับหลักสูตรสะเต็มศึกษา 3) ความรู้ของครูเกี่ยวกับ

ความเข้าใจในผู้เรียน 4) ความรู้ของครูเกี่ยวกับกลวิธีการสอนสะเต็มศึกษา และ 5) ความรู้ของครู

เกี่ยวกับการประเมินการเรียนรู้ ใช้ระยะเวลา 180 ชั่วโมง วิธีการพัฒนาได้แก่ 1) การประชุม

ปฏิบัติการ 2) การเรียนรู้ด้วยตนเอง 3) การสอนงาน 4) กระบวนการพี่เลี้ยง และ 5) การนิเทศ

การดำเนินการพัฒนามี 4 ขั้น ได้แก่ ขั้นที่ 1 การประเมินก่อนการพัฒนา ขั้นที่ 2 การพัฒนา

ขั้นที่ 3 การบูรณาการความรู้ และขั้นที่ 4 การประเมินหลังการพัฒนา ผลการประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่า มีความเป็นประโยชน์ ความเป็นไปได้ และความเหมาะสม อยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยของ ฐิตารีย์ สุขบุตร (2562) ได้ทำการวิจัย เรื่องการพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการทำงานเป็นทีมของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอำนาจเจริญ ผลการพัฒนาโปรแกรม พบว่า องค์ประกอบของโปรแกรม ประกอบด้วย 1) จุดมุ่งหมายของโปรแกรม 2) วัตถุประสงค์ของโปรแกรม 3) เนื้อหา 4) วิธีการพัฒนา แบ่งออกเป็น การเรียนรู้ด้วยตนเองตาม Module แบ่งออกเป็น 7 Module (18 ชั่วโมง) การเรียนรู้โดยทำงานร่วมกับบุคคลอื่น (10 ชั่วโมง) และการบูรณาการสอดแทรกการเสริมสร้างสมรรถนะในสถานศึกษาของตนเอง (60 ชั่วโมง) รวมทั้งสิ้น 90 ชั่วโมง ผลการประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ ความสอดคล้องเหมาะสมและความมีประโยชน์ของโปรแกรม มีความเหมาะสม ระดับมากที่สุด มีความเป็นไปได้ ระดับมากที่สุด

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1.1 ผลวิจัยพบว่า สภาพปัจจุบันในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้มอนเตสซอรีเป็นฐานของครูปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยค่าเฉลี่ยองค์ประกอบด้านคุณลักษณะของครูมอนเตสซอรี มีค่ามากที่สุด ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาควรให้ความสำคัญในการเสริมสร้างและส่งเสริมให้ครูมอนเตสซอรีได้รับการพัฒนาด้านคุณลักษณะของครูมอนเตสซอรี เพื่อเป็นการพัฒนาคุณลักษณะ และส่งผลให้ครูมอนเตสซอรีได้รับการอบรม พัฒนาตนเองอยู่เสมอจนเกิดความชำนาญและมีคุณลักษณะ ความรู้ความเข้าใจ จนนำไปสู่การเกิดทักษะของครูมอนเตสซอรีอย่างมืออาชีพเพื่อพัฒนาผู้เรียนอย่างเต็มภูมิรู้

1.2 ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ ควรให้การส่งเสริม นำองค์ประกอบของโปรแกรมการเสริมสร้างการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของครูมอนเตสซอรีมาครูที่จัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบมอนเตสซอรี เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพต่อการจัดการเรียนรู้ และบรรลุวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษา ส่งผลดีต่อผู้เรียนโดยเน้นพัฒนาผู้เรียนเป็นสำคัญ

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อสภาพที่พึงประสงค์ของการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้มอนเตสซอรีเป็นฐานของครูปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ

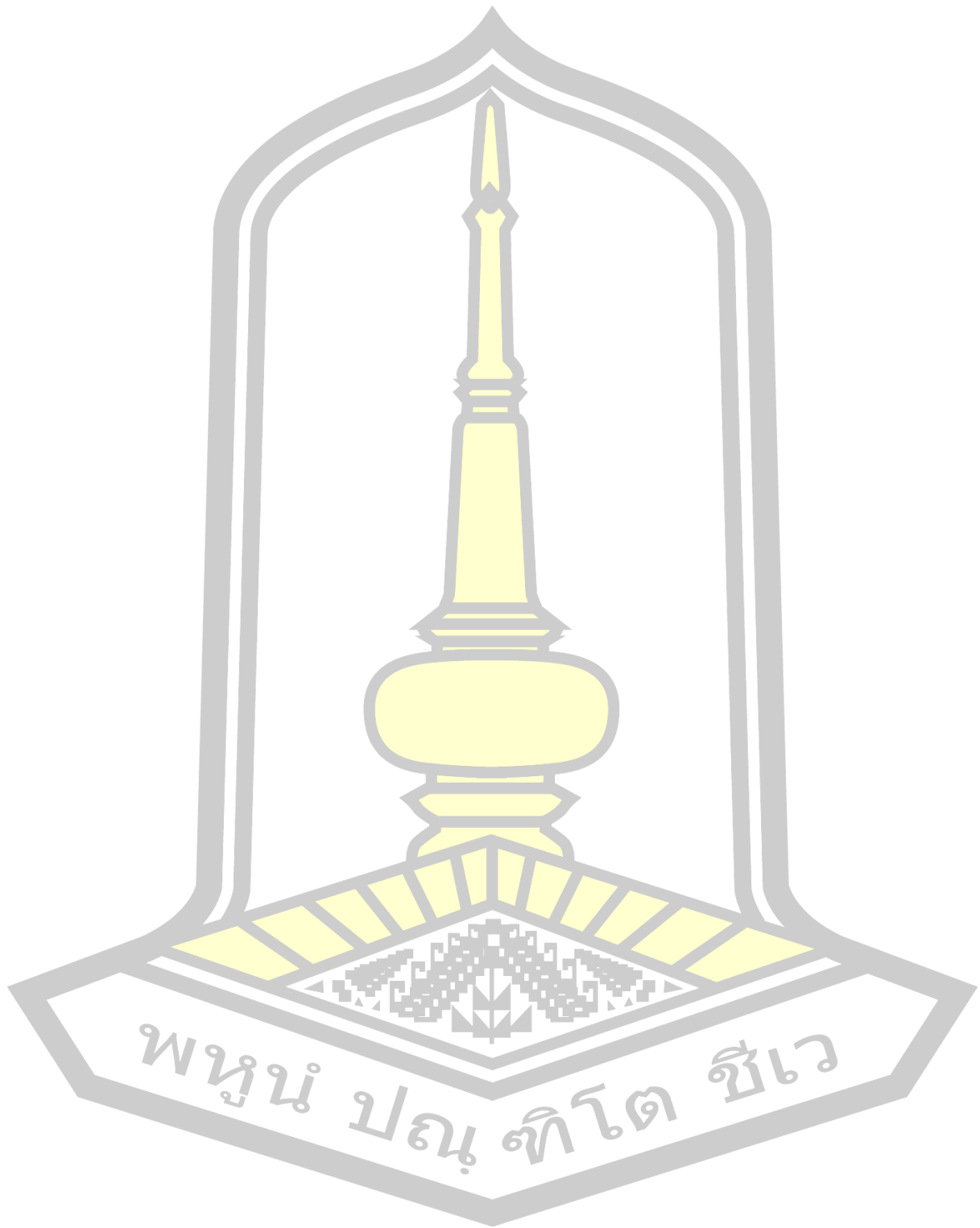
2.2 ควรนำวิธีการเสริมสร้างการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้มอนเตสซอรีเป็นฐานของครูปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ ที่ได้จากการพัฒนาโปรแกรม

ในงานวิจัยนี้ นำไปใช้กับการพัฒนาครูในเขตพื้นที่การศึกษาอื่น หรือสังกัดอื่น เพื่อค้นหาองค์ประกอบที่มีความจำเป็นที่สุดในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้มอนเตสซอรีเป็นฐานของครูปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ

2.3 ควรมีการวิจัยเพื่อค้นหาองค์ประกอบของการเสริมสร้างการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของครูปฐมวัยด้านอื่น ๆ เพิ่มเติม เพื่อให้เกิดความหลากหลายทางด้านข้อมูลประกอบการพัฒนาศักยภาพของครูปฐมวัยให้ครบรอบด้าน

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กชภัทร์ สงวนเครือ. (2562). *โปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะครูในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกตามแนวทาง
สะเต็มศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. วิทยานิพนธ์ปริญญา
การศึกษาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.*
- กรรณิการ์ บัณฑิต. (2561). การพัฒนาตัวบ่งชี้สำหรับโครงการบริหารจัดการมอนเตสซอรีในโรงเรียน
ไทย. *วารสารมหาวิทยาลัยบูรพา*, 12(1), 61-68.
- กรรณิการ์ รักชุมแก้ว บัณฑิต. (2545). *นวัตกรรมจัดการเรียนรู้แบบมอนเตสซอรี : เอกสาร
ประกอบการอบรมครูปฐมวัยโดยใช้นวัตกรรมมอนเตสซอรี ตามโครงการวิจัยพัฒนา
ศักยภาพเด็กระดับปฐมวัย. กรุงเทพฯ : พริกหวานกราฟฟิค.*
- กรรณิการ์ รักชุมแก้ว บัณฑิต. (2561). การพัฒนาตัวบ่งชี้สำหรับโครงการบริหารจัดการมอนเตสซอรี
ในโรงเรียนไทย. *วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยบูรพา*, 20(34), 111-132
- กรรณิการ์ รักชุมแก้ว. (2524). *ผลของการฝึกสมาธิ การเจริญภาวนาตามแนววิชาธรรมกายที่มีต่อ
เวลาปฏิกิริยาตอบสนองแบบอ่านและเชิงซ้อน. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาจิตวิทยา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.*
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2542). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. กรุงเทพฯ :*
องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). *หลักสูตรการศึกษาปฐมวัยพุทธศักราช 2560. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์
ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.*
- กวี วงศ์พูน. (2550). *ภาวะผู้นำ. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ : พี. เค. อินเตอร์ปรีนท์.*
- กุลธน ธนาพงศธร. (2541). *การบริหารงานบุคคล เอกสารประกอบชุดวิชา หน่วยที่ 1-7. นนทบุรี :
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.*
- กุลยา ตันติผลาชีวะ. (2542). *การเลี้ยงดูเด็ก ก่อนวัยเรียน. กรุงเทพฯ : โชติสุขการพิมพ์.*
- จิระพันธุ์ พูลพัฒน์ และคำแก้ว ไกรสรพงษ์. (2543). *การเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยไทย : ตามแนวคิด
มอนเตสซอรี. กรุงเทพฯ : อมรินทร์พริ้นติ้ง แอนด์พับลิชชิ่ง.*
- จิระพันธุ์ พูลพัฒน์. (2553). *การสอนแบบมอนเตสซอรีจากทฤษฎีสู่แนวทางนำไปปฏิบัติ. กรุงเทพฯ :
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.*

- เฉลิมพล สุปัญญาบุตร. (2565). *การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุกสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 24*. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ชญาณันท์ นภัทร์ธิดาไชย. (2564). *องค์ประกอบการบริหารจัดการโรงเรียนทางเลือกตามแนวคิดมอนเตสซอรีในประเทศไทย*. วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ชูชัย สมบัติไกร. (2548). *การฝึกอบรมบุคลากรในองค์กร*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ฐิตารีย์ สุขบุตร. (2562). *การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการทำงานเป็นทีมของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระดับศึกษามัธยมศึกษาอำเภอเจริญ*. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ทรงศักดิ์ ภูสีอ่อน. (2561). *การประยุกต์ใช้ SPSS วิเคราะห์ข้อมูลงานวิจัย*. พิมพ์ครั้งที่ 8. มหาสารคาม : ตักสิลาการพิมพ์.
- ธีระวุฒิ เจริญราษฎร์ และคณะ. (2536). *คู่มือปฏิบัติการเจ้าหน้าที่*. นครพนม : ไทยสากลเซ็นเตอร์ กรุป.
- นฤมล มณีงาม. (2547). *การพัฒนาโปรแกรมสร้างจิตสำนึกเกี่ยวกับการประหยัดพลังงานตามหลักการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมสำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6*. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาประถมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- นวกขมน นิติมานพ และปณัฏฐรณ์ จารุชัยนิวัฒน์. (2563). *การวิเคราะห์การจัดการศึกษาตามแนวคิดของมอนเตสซอรีของเด็กลงบาลในโรงเรียนรัตนมิตร*. กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยสวนดุสิต.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). *การวิจัยเบื้องต้น*. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2553). *การวิจัยเบื้องต้น*. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- ปณัสยา รัตนพันธุ์. (2560). *การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้สำหรับครูปฐมวัย โดยใช้แนวคิดชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ประคัลภ์ ปันทพลังกูร. (2558). *รูปแบบการเรียนรู้และพัฒนา แบบ 70:20:10*. [ออนไลน์]. ได้จาก : <https://prakal.wordpress.com>. [สืบค้นเมื่อ วันที่ 2 พฤษภาคม 2566].

- ปรารธนา เพชรฤทธิ์. (2559). การพัฒนาโปรแกรมพัฒนาครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์
ในโรงเรียนมัธยมศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน. วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชา
การบริหารและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ปียนันท์ หาญสมิคร. (2563). การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบ
มอนเตสซอรี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1. วิทยานิพนธ์ปริญญา
การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ผุสดี ศรีสัมพันธ์. (2559). สภาพการจัดการเรียนการสอนแบบมอนเตสซอรี ในโรงเรียนบุญสมบัติ
วิทยา อำเภอสวี จังหวัดชุมพร. วารสารวิชาการสถาบันวิทยาการจัดการแห่งแปซิฟิก,
2(1), 1-12.
- พลฤทธิ์ ศิริบรรณพิทักษ์. (2546). การปฏิรูปการผลิตและการพัฒนาครู คณาจารย์และบุคลากร
ทางการศึกษา : รายงานการวิจัยเพื่อพัฒนานโยบายและแผน. กรุงเทพฯ : สำนักงาน
คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติสำนักนายกรัฐมนตรี.
- พัทธนันท์ ปาเป้ง. (2562). การบริหารงานวิชาการด้านการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ตามแนวคิด
แบบมอนเตสซอรีของโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจังหวัด
เชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.
- ไพฑูรย์ สีนารัตน์. (2554). กลยุทธ์การสอนตามกรอบมาตรฐานระดับอุดมศึกษา. กรุงเทพฯ :
ศูนย์หนังสือจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ภาควิชาวิจัยและพัฒนาการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. (2561). พื้นฐานการวิจัยการศึกษา.
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. กาลสินธุ์ : ประสานการพิมพ์.
- มนตรี จุฬารัตนพล. (2543). นโยบายการผลิตและพัฒนาครู. กรุงเทพฯ : พริกหวานกราฟฟิค.
- มลฤดี วิชาศรี. (2561). แนวทางการพัฒนาการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดมอนเตสซอรีสำหรับ
เด็กปฐมวัยของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์
เขต 2. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารจัดการศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
- ยนต์ ชุ่มจิตร. (2550). การพัฒนาครู. กรุงเทพฯ : โอ เอส พริ้นเตอร์เฮาส์.
- ยอดอนงค์ จอมหงส์พิพัฒน์. (2553). การพัฒนาโปรแกรมพัฒนาครูผู้นำการจัดการเรียนรู้ตาม
แนวทางปฏิรูปการศึกษาขั้นพื้นฐาน. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชา
ภาวะผู้นำทางการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- เยาวพา เดชะคุปต์. (2542). การจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย. กรุงเทพฯ : แม็ค.

รัชนี้ กัลยาวิสัย และอัจฉรา ธารอุไรกุล. (2545). *การวิเคราะห์และออกแบบระบบคอมพิวเตอร์สมัยใหม่*. กรุงเทพฯ : บริษัทการศึกษาจำกัด.

ราชกิจจานุเบกษา. (2542). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542*. กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ.

ลั่นพัฒน์ ไตรเพน. (2564). *โปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ตามแนวทางการสะเต็มศึกษา* สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1.

วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษาดุสิตบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

วินัย วีระพัฒน์. (2555). *กระบวนการสิ่งแวดล้อมศึกษา : แนวคิดพื้นฐานและการนำไปปฏิบัติสำหรับสิ่งแวดล้อม*. นครปฐมวัย : มหาวิทยาลัยมหิดล.

วิโรจน์ สารรัตน์. (2556). *กระบวนการทัศน์ใหม่ทางการศึกษากรณีทัศนะต่อการศึกษาศตวรรษที่ 21*. กรุงเทพฯ : หจก.ทิพย์วิสุทธิ

สมชาติ กิจยรรยง และอาจารย์ ณ ตะกั่วทุ่ง. (2551). *เทคนิคการจัดฝึกอบรมเพื่อพัฒนาบุคลากรอย่างมีประสิทธิภาพ*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : สมาคมส่งเสริมเทคโนโลยี (ไทย-ญี่ปุ่น).

สมาคมโรงเรียนมอนเตสซอรีประเทศไทย. (2559). *มอนเตสซอรีบริบทไทย*. กรุงเทพฯ : เชนจูรี่ จำกัด.

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ. (2566). *รายงานการประเมินตนเอง (SAR) ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ ประจำปีงบประมาณ 2565*. บึงกาฬ : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาประถมศึกษาแห่งชาติ. (2540). *ระบบการประเมินคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาแห่งชาติ*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชวนพิมพ์.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2551). *ยุทธศาสตร์การพัฒนาศักยภาพการศึกษาระเบียบวาระแห่งชาติ 2551-2555*. กรุงเทพฯ : สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2565). *แนวทางการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่หลากหลายในสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยตามบริบทไทย : แนวทางการจัด ประสบการณ์การเรียนรู้แบบมอนเตสซอรี (Montessori Approach)*. กรุงเทพฯ : สำนักนโยบายการพัฒนาเด็กปฐมวัย สำนักเลขาธิการสภาการศึกษา.

สำนักงานวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2556). *คู่มือแผนการจัดประสบการณ์เรียนรู้แต่ละชั้นระดับปฐมวัยในโรงเรียนขนาดเล็กตามแนวทางมอนเตสซอรี*. กรุงเทพฯ : หจก.ริมปีงการพิมพ์.

สำนักบริหารงานการศึกษาภาคบังคับ. (2558). *คู่มือการจัดประสบการณ์ระดับปฐมวัยตามแนวคิดมอนเตสซอรีในบริบท สพฐ.* เล่ม 1. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

สำนักบริหารงานการศึกษาภาคบังคับ. (2560) *การศึกษาผลการจัดประสบการณ์ระดับปฐมวัย (4-5 ปี) ตามแนวคิดมอนเตสซอรี โรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.* กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2547). *เอกสารการนิเทศการใช้แหล่งเรียนรู้ใน โรงเรียนและชุมชน.* กรุงเทพฯ : ศุภสภาลาดพร้าว.

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2560). *หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560.* กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ.

สิริมา ภิญโญอนันตพงษ์. (2550). *การศึกษาปฐมวัย.* กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต
สมิตรา พงศธร. (2550). *สรุปเรื่องของหลักสูตร. วารสารสภาการศึกษาภาคท้องถิ่นแห่งประเทศไทย,* 2(79), 15-23,

สุวัฒน์ จุลสุวรรณ. (2554). *การพัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงผู้บริหารสายสนับสนุนสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษาดุสิตบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.*

สุวิมล ว่องวานิช. (2544). *การวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน.* พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : อักษรไทย.

สุวิมล ว่องวานิช. (2550). *การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น.* กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

หรรษา สุขกาล (2543). *การพัฒนารูปแบบโปรแกรมการทำงานระหว่างเรียนเพื่อส่งเสริมจริยธรรมในการทำงานของนิสิตนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตในสถาบันอุดมศึกษา สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาอุดมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.*

อภิวุฒิ พิมพ์แสงสุริยา. (2557). *สูตรการพัฒนา 70: 20: 10. สถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ,* 14(167), 14.

อาจอง ชุมสาย ณ อยุธยา. (2553). *คุณธรรมนำชีวิต.* กรุงเทพฯ : พรีเมียด.

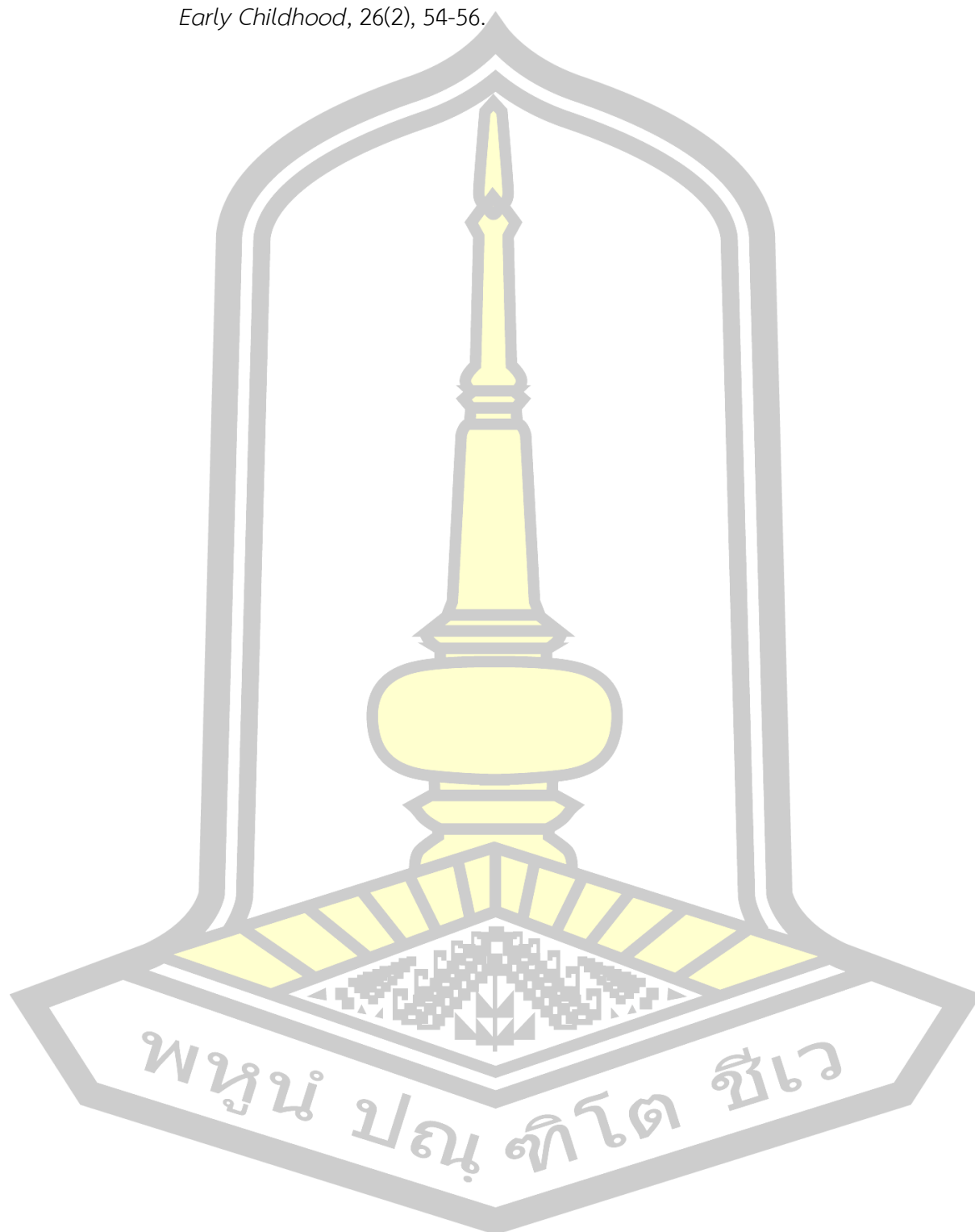
อาภรณ์ ภูวพิพันธ์. (2559). *การพัฒนา Core Competency บนแนวคิด 70:20:10.* กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

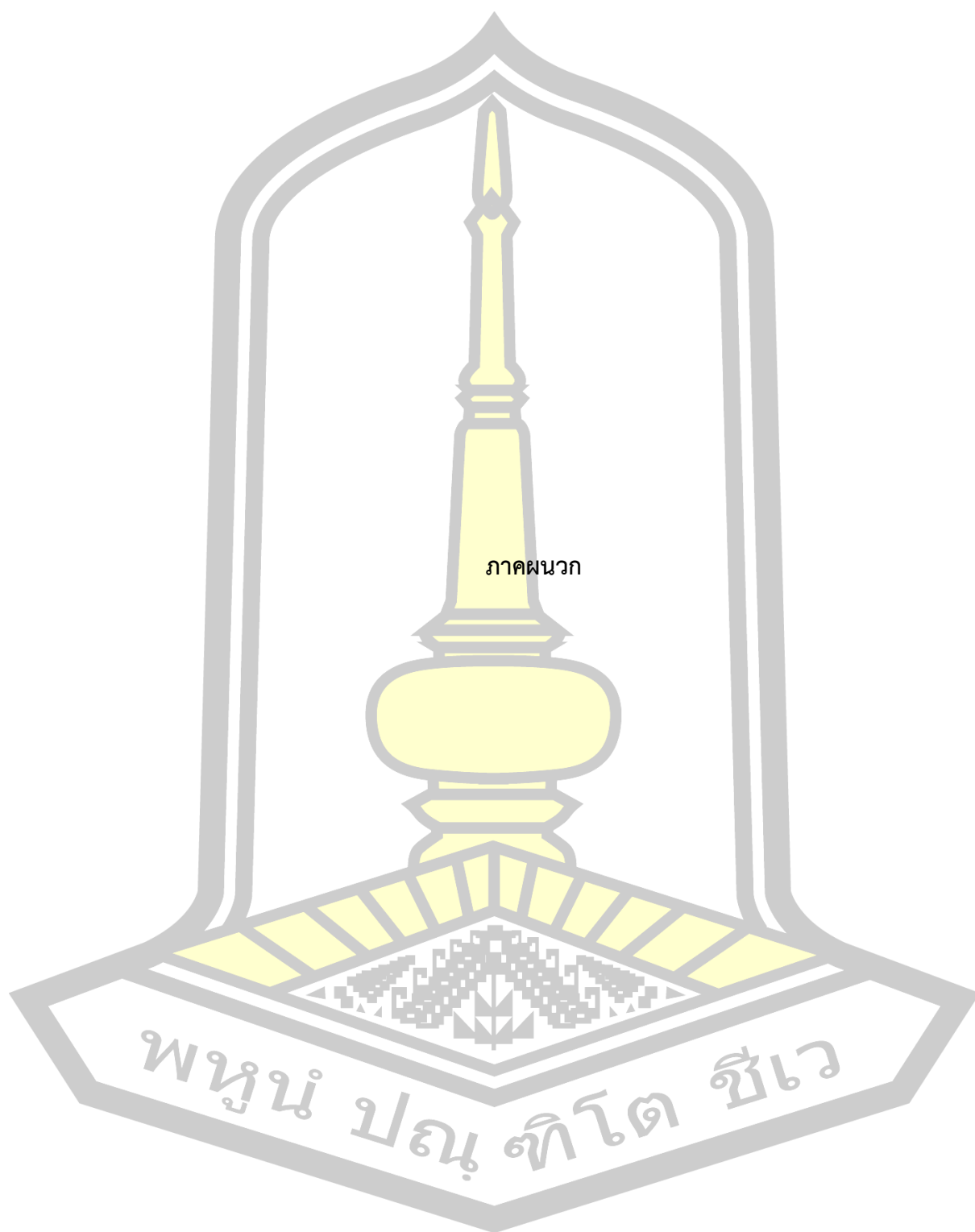
อุ้นตา นพคุณ. (2546). *กรอบแนวคิดการพัฒนาโปรแกรมอย่างมีส่วนร่วมทางการศึกษานอกระบบโรงเรียน.* กรุงเทพฯ : ชวนพิมพ์.

- Angela, M. (2012). *Public Knowledge of Montessori Education*. Journal of Montessori Life. Michael Fullan and Andy Hargreaves. (2002). *Teacher Development and Educational Change*. New York : Published Simultaneously.
- Anthony, W.P., Perrewe, P.L. and Kachmar, K.M. (1996). *Strategies Human Resource Management*. 2nd ed. Orlando, Florida : Harcourt Brace and Company.
- Association Montessori International. (2021). *The Montessori Difference*. [online]. Available from : <https://montessori-ami.org/>. [accessed 16 June 2023].
- Barr, M.J. and Keating, L.A. (1990). Introduction : Elements of program development. In *Developing effective student services program*. San Francisco : Jossey-Bass Publishers.
- Berrett, C. and others. (2013). *How to Develop a Training Program on the Job*. [online] Available from : <http://wikihow.com/Develop-a-TrainingProgramon-the-Job>. [accessed 25 May 2023].
- Boone, E.J. (1992). *Developing Programs in Adult Education*. New Jersey : Prentice-Hall.
- Boyle, P.G. (1981). *Planning better programs*. New York : Mc Graw-Hill.
- Caffarella, R. (2002). Planning : Programs for Adult Learners : A Practical Guide for Education in *Trainers and staff Developers*. San Francisco : Jossey-Bars Publishers.
- Castetter, W.B. (1992). *The Personnel Function in Educational Administration*. 5th ed. New York : Macmillan.
- Dubrin, A.J. (2004). *Leadership Research Finding : Practice and Skills*. Boston Houghton : Mifflin Company.
- Fullen, M. and Hargreaves, A. (1992). *Teacher Development and Education Change*. London : The Falmer Press.
- Garrison, D.R. (2015). *Thinking collaboratively : Learning in a community of inquiry*. New York : Rutledge.
- Gwendolyn, J.M. (2014). *Characteristics of Modern Montessori*. Master Thesis, United States.
- Harris, M.M. (2015). *The Role of Metacognition in a Montessori Environment and the Effects on Academic Achievement*. Ed.D. Thesis, United States.

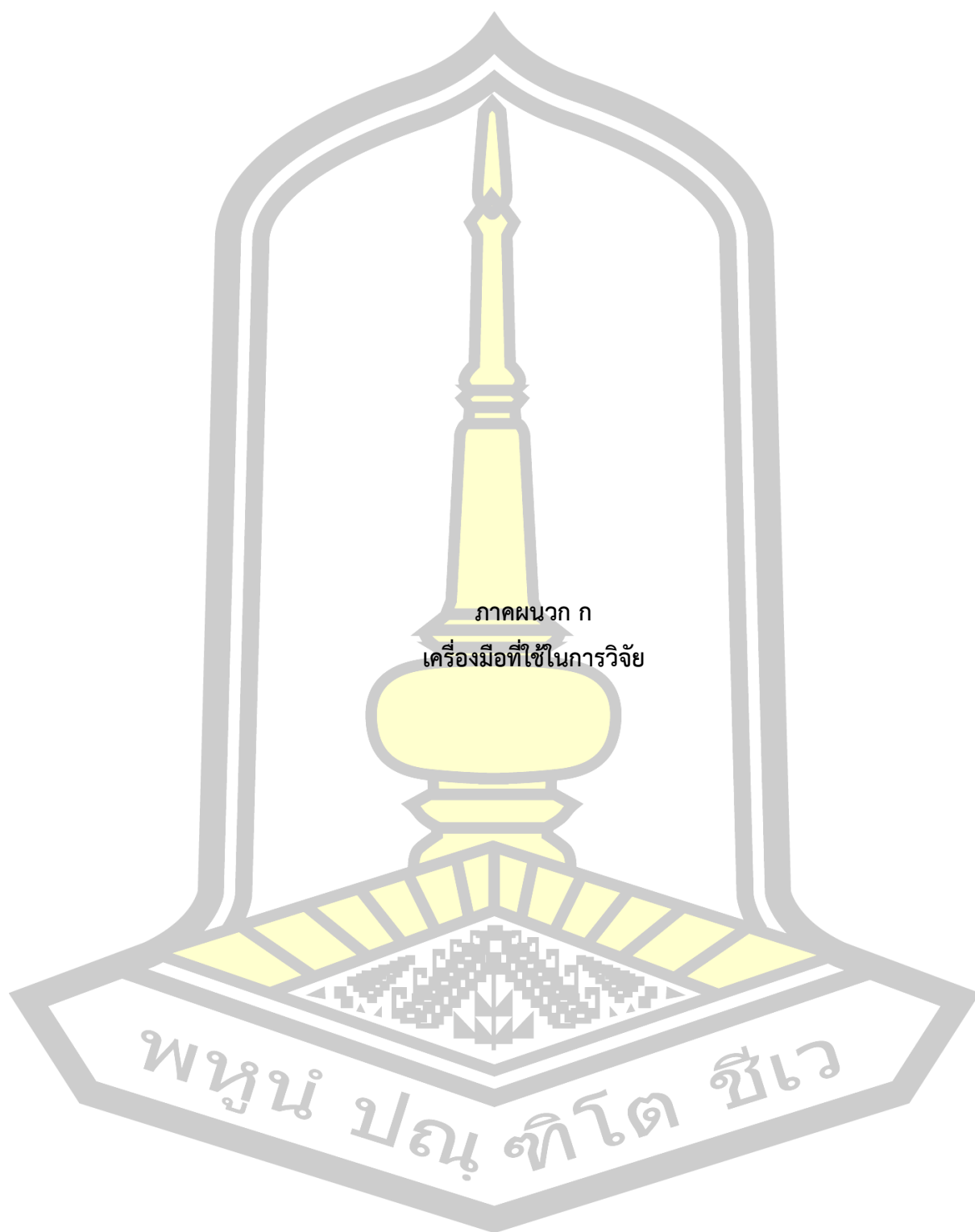
- Helfrich, S. (2019). *Montessori Learning In The 21st Century: A Guide For Parents & Teachers*. Troutdale, Oregon : New Sage Press.
- Houle, C.O. (1996). *The Design of Education*. 2nd ed. San Francisco : Jossey-Bass Publishers.
- Jennings, C. (2013). *Framework for High Performance*. [online]. Available from : <http://charles-jennings.blogspot.com/2013/06/702010-framework-for-high-performance.html>. [accessed 23 June 2023].
- Krause, J.M. (2015). *What Makes a School Montessori*. Master Thesis, University of Wisconsin-River Falls.
- Lombardo, M.M. and Eichinger, R.W. (1996). *The Career Architect Development Planner*. Minneapolis : Lominger.
- Macte, N.P. (2015). *Montessori Accreditation Council for Teacher Education, A Policy Marker's Guide to Montessori Teacher Recognition : Becoming Policy Inclusive in Early Childhood Education Workforce Registries*. U.S. : Montessori Education.
- Michael, F. and Andy, H. (2002). *Teacher Development and Educational Change*. 2nd ed. London : Intype London.
- Montessori, M. (1998). *Creative Development in the Child II*. Madras : Kalakshetra Press Photo and post courtesy
- Nadler, L. (1989). *Corporate Human Resource Development*. New York : Van Nostrand Reinhold Company.
- Nimali, M. (2014). *The Effect of Teacher Interactions on Classroom Management in a Montessori Environment*. Master degree of Art in Education at St. Catherine University of Minnesota. United States.
- Rogers, T. (2000). *"Destination Industry" Conference : A twenty-First Century*. New York : Addition Wesley Longman.
- Sibel ATLI. (2016). Views on Montessori approach by teachers serving at schools applying the Montessori Approach. *Eurasian Journal of Educational Research*, 66, 123-138.
- Sparks, P. and Loucks-Norsley, S. (1989). Five models of Staff Development of Teacher. *Journal of Stall Development*, 19(4), 40-57, November.

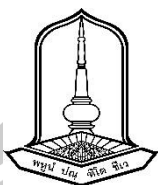
Wheatley, H. (1994). *The training of Montessori teachers. International Journal of Early Childhood*, 26(2), 54-56.

ภาคผนวก

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้มอนเตสซอรีเป็นฐาน
ของครูปฐมวัยสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ

คำชี้แจง

ในการตอบคำถามแบบสอบถามนี้มีจุดมุ่งหมายที่จะศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้มอนเตสซอรีเป็นฐานของครูปฐมวัยสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ ผู้วิจัยจึงขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามจากท่าน เพื่อประกอบการทำวิทยานิพนธ์และเป็นข้อมูลสำคัญที่เป็นประโยชน์ต่อการวิจัย แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 แบบสอบถามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้มอนเตสซอรีเป็นฐานของครูปฐมวัยสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ

1. แบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ
2. โปรดใช้ดุลพินิจของท่านพิจารณาเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้มอนเตสซอรีเป็นฐานของครูปฐมวัยสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ ตามทัศนะของท่าน โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับความคิดเห็น โดยมีเกณฑ์การพิจารณา ดังนี้

- 5 หมายถึง มีการปฏิบัติในสภาพปัจจุบันและมีสภาพที่พึงประสงค์มากที่สุด
- 4 หมายถึง มีการปฏิบัติในสภาพปัจจุบันและมีสภาพที่พึงประสงค์มาก
- 3 หมายถึง มีการปฏิบัติในสภาพปัจจุบันและมีสภาพที่พึงประสงค์ปานกลาง
- 2 หมายถึง มีการปฏิบัติในสภาพปัจจุบันและมีสภาพที่พึงประสงค์น้อย
- 1 หมายถึง มีการปฏิบัติในสภาพปัจจุบันและมีสภาพที่พึงประสงค์น้อยที่สุด

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

ผู้วิจัยขอรับรองว่าข้อมูลที่ได้รับจากท่านในการตอบแบบสอบถามนี้ จะถือว่าเป็นความลับ และไม่มีมีการนำข้อมูลไปทำให้ท่านได้รับความเสียหายโดยเด็ดขาด จึงขอความกรุณาได้ตอบแบบสอบถามทุกข้อให้ตรงกับสภาพความเป็นจริง

ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

(นางสาวรุ่งทิwa จันทร์ปุ่น)

นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ในช่อง ☐ หน้าข้อความที่ตรงกับสภาพของท่าน

1. ตำแหน่งงานในปัจจุบัน ☐ ครูปฐมวัย ☐ ครูพี่เลี้ยง ☐ ผู้อำนวยการโรงเรียน
☐ รองผู้อำนวยการโรงเรียน ☐ อื่นๆ ระบุ

2. อำเภอที่โรงเรียนสังกัด

- ☐ เมืองบึงกาฬ ☐ โซ่พิสัย
☐ บุ่งคล้า ☐ เซกา
☐ บึงโขงหลง ☐ ปากคาด
☐ ศรีวิไล ☐ พรเจริญ

3. อายุ

- ☐ ต่ำกว่า 30 ปี ☐ 30-40 ปี
☐ 41-50 ปี ☐ 50 ปีขึ้นไป

4. ระดับการศึกษา

- ☐ ปริญญาตรี ☐ ปริญญาโท
☐ ปริญญาเอก ☐ อื่น ๆ โปรดระบุ.....

5. ประสบการณ์การทำงาน

- ☐ 1 - 5 ปี ☐ 6 - 10 ปี
☐ 11 - 15 ปี ☐ 15 ปีขึ้นไป

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

3.1 ท่านคิดว่าวิธีการเสริมสร้างการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้มอนเตสซอรีเป็นฐานควรเป็นรูปแบบใด (ท่านสามารถเลือกตอบได้มากกว่า 1 รายการ โดยการทำเครื่องหมาย ✓ หน้ารายการที่ท่านเลือก)

- () การศึกษาด้วยตนเอง
- () การศึกษาดูงานการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบมอนเตสซอรีในโรงเรียน
- () การฝึกอบรม
- () การศึกษาดูงานการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบมอนเตสซอรีในโรงเรียนที่มีบริบทใกล้เคียงและอยู่ในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อให้ได้แนวทางและวิธีการพัฒนาที่ทำได้จริง
- () การพัฒนาและทดสอบเป็นระยะ ๆ อย่างต่อเนื่อง
- () การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันระหว่างกาปฏิบัติงาน
- () การพัฒนาโดยใช้ชุดฝึกประเมินตนเอง
- () การพัฒนาแบบมีส่วนร่วมโดยการนิเทศ ติดตามร่วมกับจากผู้บริหารการศึกษาและผู้รับผิดชอบในการพัฒนาบุคลากรของเขตพื้นที่

3.2 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้มอนเตสซอรีเป็นฐานในโรงเรียน

3.2.1 ด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับทฤษฎีมอนเตสซอรี

3.2.2 ด้านทักษะของครูมอนเตสซอรี

3.2.3 ด้านคุณลักษณะของครูมอนเตสซอรี

ขอขอบพระคุณที่ให้ความร่วมมือในการให้ข้อมูล

นางสาวรุ่งทิwa จันทร์ปุ่น

นิสิตระดับปริญญาโท สาขาการบริหารและพัฒนาศึกษา

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

แบบประเมินความสอดคล้องของแบบสอบถามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์
 สำหรับการวิจัยเรื่อง การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้
 มอนเตสซอรีเป็นฐานของครูปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามฉบับนี้ อยู่ในระยะที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และ
 ความต้องการจำเป็นของการพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้
 มอนเตสซอรีเป็นฐานของครูปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ
2. แบบสอบถามฉบับนี้มุ่งตรวจสอบ เพื่อหาค่าความเที่ยงตรง (Validity) โดยการวิเคราะห์
 ดัชนีความสอดคล้อง (Index of item objective congruence: IOC) ของแบบสอบถาม และ
 ข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ เพื่อนำ ไปปรับปรุงแบบสอบถามให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น
3. แบบสอบถามฉบับนี้มีทั้งหมด 3 ตอน
 ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
 ตอนที่ 2 สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ของ การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างการจัด
 ประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้มอนเตสซอรีเป็นฐานของครูปฐมวัยสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
 ประถมศึกษาบึงกาฬ เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (rating Scale) ตามแบบของ Likert
 5 ระดับ จำนวน 31 ข้อ
 ตอนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม เป็นแบบสอบถามปลายเปิดให้ผู้ตอบ
 แบบสอบถามได้แสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม
4. ขอความกรุณาผู้ทรงคุณวุฒิหรือท่านผู้เชี่ยวชาญ ช่วยพิจารณาร่างแบบสอบถามว่า
 มีความสอดคล้องกับตัวแปรของการวิจัยเรื่องนี้หรือไม่ ด้วยการให้คะแนนในแต่ละข้อคำถามในระบบ
 IOC โดยการทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างเกณฑ์การให้คะแนนในระบบ IOC
 ให้ -1 คะแนน เมื่อแน่ใจว่าข้อนั้นมีเนื้อหาไม่สอดคล้องกับตัวแปรและวัตถุประสงค์ที่
 ต้องการศึกษา
 ให้ 0 คะแนน เมื่อไม่แน่ใจว่าข้อนั้นมีเนื้อหาที่สอดคล้องตัวแปรและวัตถุประสงค์ที่
 ต้องการศึกษา

ให้ +1 คะแนน เมื่อแน่ใจว่าข้อนั้นมีเนื้อหาที่สอดคล้องกับตัวแปรและวัตถุประสงค์ที่ต้องการศึกษา

5. ผู้วิจัยขอความกรุณาท่านผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญ ให้ข้อเสนอแนะหรือความคิดเห็นเพิ่มเติมในประเด็นที่ยังไม่สมบูรณ์ โดยการเขียนข้อเสนอแนะไว้ท้ายข้อความนั้น ๆ

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณในความกรุณาของท่านมา ณ โอกาสนี้

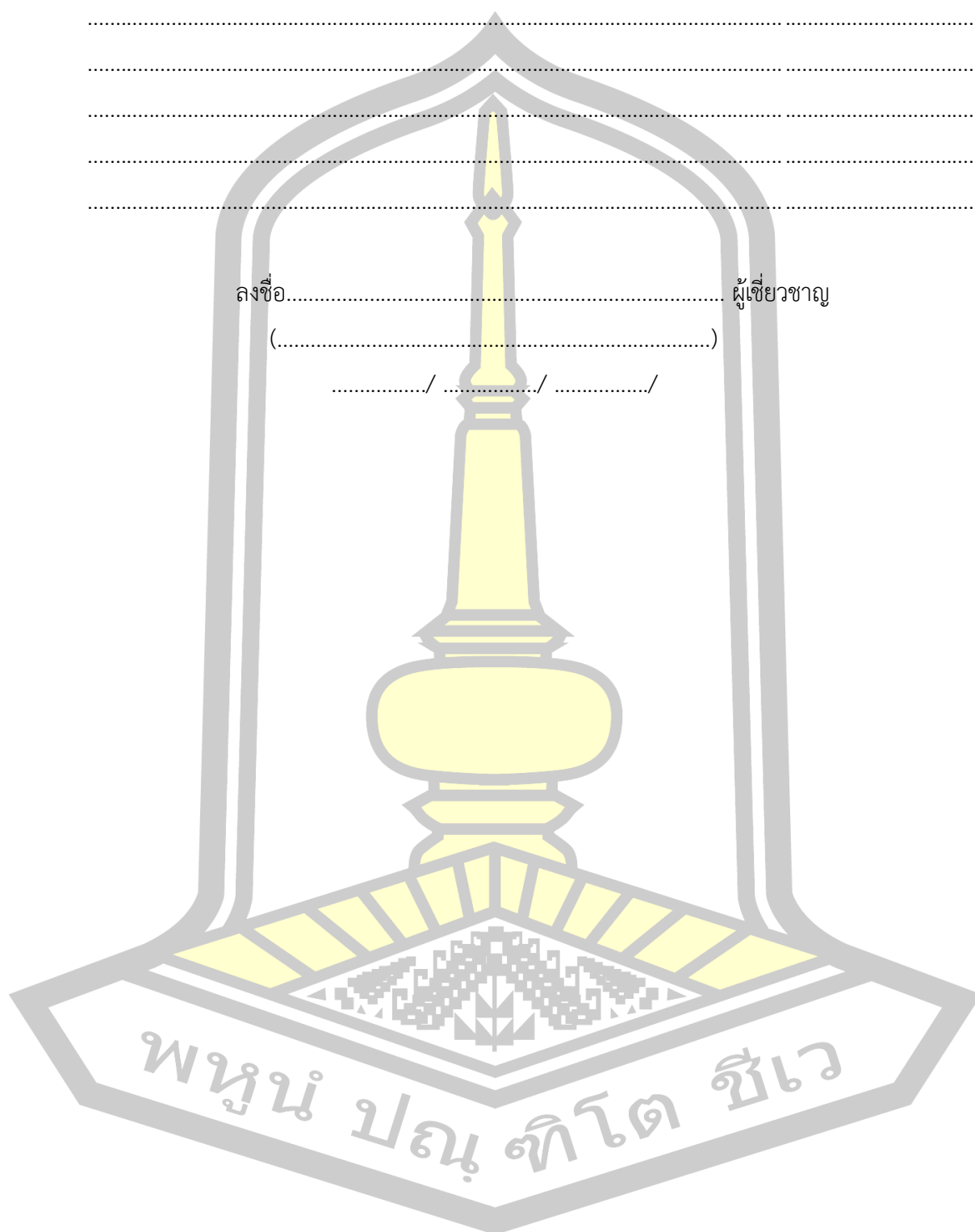
นางสาวรุ่งทิวา จันทร์ปุ่น

นิสิตระดับปริญญาโท สาขาการบริหารและพัฒนการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

	รายการ	ความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญ			ข้อคิดเห็น/ ข้อเสนอแนะ
		+1	0	-1	
องค์ประกอบที่ 1 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับทฤษฎีมอนเตสซอรี					
1	ครูสามารถบอกเล่าเกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของแนวคิดมอนเตสซอรี				
2	ครูอธิบายเกี่ยวกับการรับรู้ความต้องการและแนวโน้มความเป็นมนุษย์				
3	ครูสามารถอธิบายเกี่ยวกับพัฒนาการสี่ระนาบ				
4	ครูสามารถอธิบายเกี่ยวกับระยะการเรียนรู้ไว				
5	ครูสามารถอธิบายเกี่ยวกับจิตซึมซับและความสามารถในการปรับตัวของเด็ก				
6	ครูสามารถอธิบายเกี่ยวกับพัฒนาการทางสังคม				
7	ครูสามารถอธิบายเกี่ยวกับสภาวะปกติและสภาวะเบี่ยงเบน				
8	ครูสามารถอธิบายเกี่ยวกับอิสรภาพและวินัย				
9	ครูสามารถใช้สื่ออุปกรณ์มอนเตสซอรีถูกต้องเหมาะสม				

	รายการ	ความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญ			ข้อคิดเห็น/ ข้อเสนอแนะ
		+1	0	-1	
องค์ประกอบที่ 2 ทักษะของครูมอนเตสซอรี					
10	ครูมีทักษะในการจัดทำแผนการจัดประสบการณ์				
11	ครูมีทักษะในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้กับเด็กเป็นรายบุคคล				
12	ครูมีทักษะในการจัดประสบการณ์ให้กับเด็กแบบคละอายุ				
13	ครูมีทักษะในการจัดเตรียมสิ่งแวดล้อมในห้องเรียน				
14	ครูมีทักษะในการนำเสนอบทเรียนโดยการเชื่อมโยงอุปกรณ์มาสู่เด็กเป็นรายบุคคล รายกลุ่มย่อย รายกลุ่มใหญ่				
15	ครูมีทักษะในการสังเกตเด็กแบบรายบุคคล				
16	ครูมีทักษะในการเปิดชั้นเรียนมอนเตสซอรีใหม่ในแต่ละปีการศึกษา				
องค์ประกอบที่ 3 คุณลักษณะของครูมอนเตสซอรี					
17	ครูมีบุคลิกสงบ ใจดี อ่อนน้อมและยอมรับนับถือต่อเด็ก				
18	ครูแสดงออกต่อเด็กด้วยความสุภาพ				
19	ครูมีการตัดสินใจอย่างฉลาด รอบคอบ				
20	ครูดูแลเอาใจใส่ อ่อนโยน และเป็นมิตร				
21	ครูมีความเอื้ออาทร เมตตา สงสาร เห็นอกเห็นใจ				
22	ครูมีความประณีตพร้อมที่จะทำงานร่วมกับเด็ก				
23	ครูมีความน่านับถือ น่าเลื่อมใส				
24	ครูมีความสุจริต และจริงใจ				
25	ครูช่างสังเกตทั้งการสังเกตรายบุคคลและสภาพโดยรวมของห้องเรียน				
26	ครูมีการเตรียมพร้อมในสถานการณ์ต่าง ๆ				
27	ครูมีความรอบรู้เกี่ยวกับพัฒนาการเด็กและความรู้เกี่ยวกับอุปกรณ์และความรู้ทั่วไปที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต				
28	ครูเป็นนักจดบันทึกพฤติกรรมเด็กเป็นรายบุคคล				

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

แบบสัมภาษณ์สำหรับการศึกษาหน่วยงานที่มีแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice)

สำหรับการวิจัย

เรื่อง การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้มอนเตสซอรีเป็นฐาน
ของครูปฐมวัยสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ

คำชี้แจง

1. แบบสัมภาษณ์นี้สร้างขึ้นเพื่อสอบถามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูปฐมวัยหรือหน่วยงานที่มีแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้มอนเตสซอรีเป็นฐาน
2. สารสนเทศที่ได้จากการสัมภาษณ์ในครั้งนี้ ผู้วิจัยจะนำไปเป็นข้อมูลในการจัดทำโปรแกรมเสริมสร้างการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้มอนเตสซอรีเป็นฐานของครูปฐมวัยสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ
3. แบบสัมภาษณ์แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้
ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์
ตอนที่ 2 ประเด็นการสัมภาษณ์การจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้มอนเตสซอรีเป็นฐานของครูปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ และข้อเสนอแนะ
4. แบบสัมภาษณ์ฉบับนี้เป็นการศึกษาที่มุ่งเน้นประโยชน์เพื่อการวิจัยเท่านั้น ไม่มีผลกระทบใด ๆ ต่อผู้ตอบแบบสัมภาษณ์และสถานศึกษา จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านได้กรุณาให้ความร่วมมือในการตอบแบบสัมภาษณ์ครั้งนี้ ผู้วิจัยหวังว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านในการสัมภาษณ์เป็นอย่างดี ขอขอบพระคุณท่านอย่างยิ่งที่ให้ความอนุเคราะห์มา ณ โอกาสนี้

นางสาวรุ่งทิพา จันท์ปุ่น

นิสิตระดับปริญญาโท สาขาการบริหารและพัฒนาศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

พจนัน ปณ จิตโต

แบบสัมภาษณ์สำหรับการศึกษาหน่วยงานที่มีแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice)

สำหรับการวิจัย

เรื่อง การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้มอนเตสซอรีเป็นฐาน
ของครูปฐมวัยสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

สัมภาษณ์ ณ วัน.....ที่ เดือน.....พ.ศ.....

ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์ ตำแหน่งงานปัจจุบัน

ตำแหน่งทางวิชาการ คุณวุฒิการศึกษาสูงสุด

ประสบการณ์ในการทำงาน ☐ 1-10 ปี ☐ 10-15 ปี ☐ 15-20 ปี

มากกว่า 20 ปี

สถานที่ในการสัมภาษณ์

ผู้สัมภาษณ์

ตอนที่ 2 ประเด็นการสัมภาษณ์

การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้มอนเตสซอรีเป็นฐาน
ของครูปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ ควรมีแนวปฏิบัติที่ดีและ
วิธีการพัฒนาอย่างไร

1. สถานศึกษาของท่านใช้วิธีการใดในการพัฒนาครูด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้
โดยใช้มอนเตสซอรี

ปัญหา/อุปสรรค

แนวทางการแก้ไขปัญหา

ครูที่จัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบมอนเตสซอรี

1. ท่านมีแนวทาง หลักการ หรือกระบวนการใดในการพัฒนาครูที่จัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบมอนเตสซอรีให้มีความรู้เกี่ยวกับทฤษฎีการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบมอนเตสซอรี

.....

.....

.....

2. ท่านมีแนวทาง หลักการ หรือกระบวนการใดในการพัฒนาครูที่จัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบมอนเตสซอรีให้มีทักษะของครูมอนเตสซอรี

.....

.....

.....

3. ท่านมีแนวทาง หลักการ หรือกระบวนการใดในการพัฒนาครูที่จัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบมอนเตสซอรีให้มีคุณลักษณะของครูมอนเตสซอรี

.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

ลงชื่อ..... ผู้ให้สัมภาษณ์

(.....)

...../...../.....

ขอขอบพระคุณที่ให้ความร่วมมือในการให้ข้อมูล

รายการ		ระดับความคิดเห็น										ข้อเสนอแนะ	
		ความเหมาะสม					ความเป็นไปได้						
		5	4	3	2	1	5	4	3	2	1		
โมดูล 3 การนำไปใช้													
4.กระบวนการและกิจกรรม													
โมดูล 1	เวลา												
	วิธีการพัฒนา												
	กิจกรรม												
โมดูล 2	เวลา												
	วิธีการพัฒนา												
	กิจกรรม												
โมดูล 3	เวลา												
	วิธีการพัฒนา												
	กิจกรรม												
5. สื่อ													

รายการ	ระดับความคิดเห็น										ข้อเสนอแนะ
	ความเหมาะสม					ความเป็นไปได้					
	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	
6. การวัดและประเมินผล											
โดยรวม											
โดยรวม											

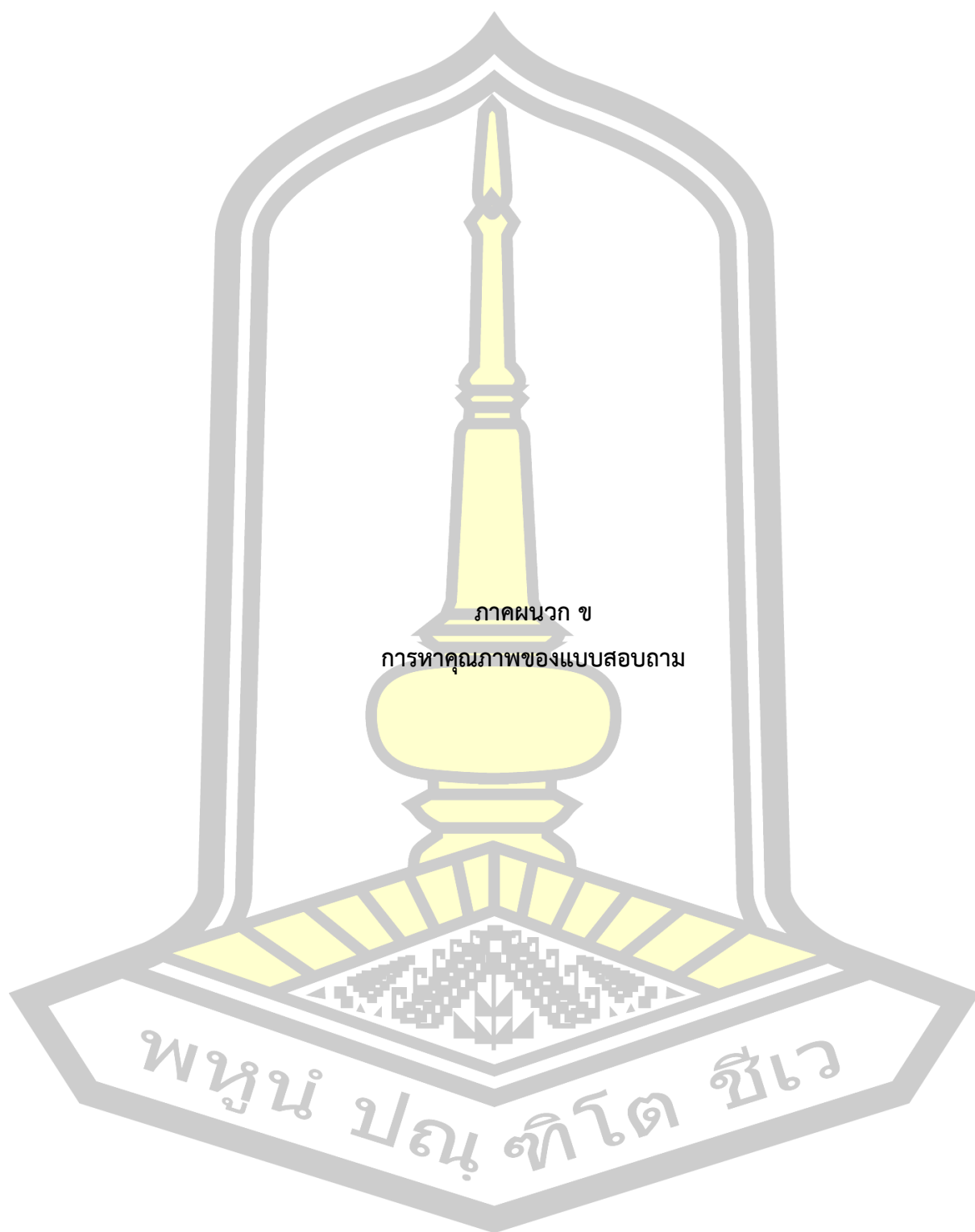
ลงชื่อ ผู้ประเมิน

(.....)

...../...../.....

ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงในความกรุณาของท่านในครั้งนี้

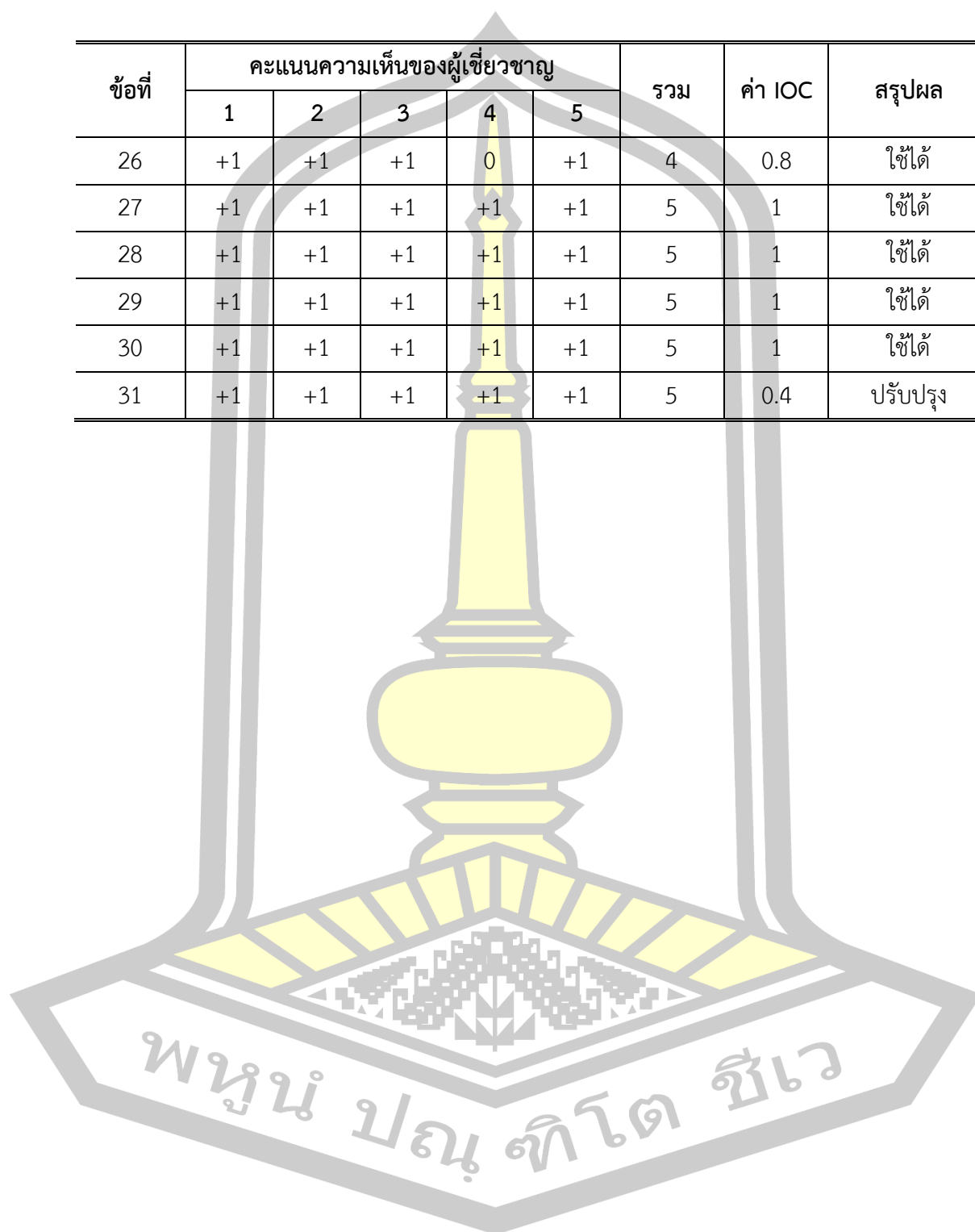

ตาราง 32 ผลการพิจารณาคำดัชนีความสอดคล้องของเนื้อหาแบบสอบถามจากผู้เชี่ยวชาญ

ข้อที่	คะแนนความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					รวม	ค่า IOC	สรุปผล
	1	2	3	4	5			
1	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
2	+1	0	0	0	+1	2	0.4	ปรับปรุง
3	+1	+1	+1	0	+1	4	0.8	ใช้ได้
4	+1	+1	+1	0	+1	4	0.8	ใช้ได้
5	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
6	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
7	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
8	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
9	+1	0	0	+1	+1	3	0.6	ใช้ได้
10	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
11	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
12	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
13	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
14	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
15	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
16	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
17	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
18	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
19	+1	0	0	0	+1	2	0.4	ปรับปรุง
20	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
21	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
22	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
23	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
24	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
25	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้

ตาราง 32 (ต่อ)

ข้อที่	คะแนนความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					รวม	ค่า IOC	สรุปผล
	1	2	3	4	5			
26	+1	+1	+1	0	+1	4	0.8	ใช้ได้
27	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
28	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
29	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
30	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
31	+1	+1	+1	+1	+1	5	0.4	ปรับปรุง

ตาราง 33 ผลการหาค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถาม

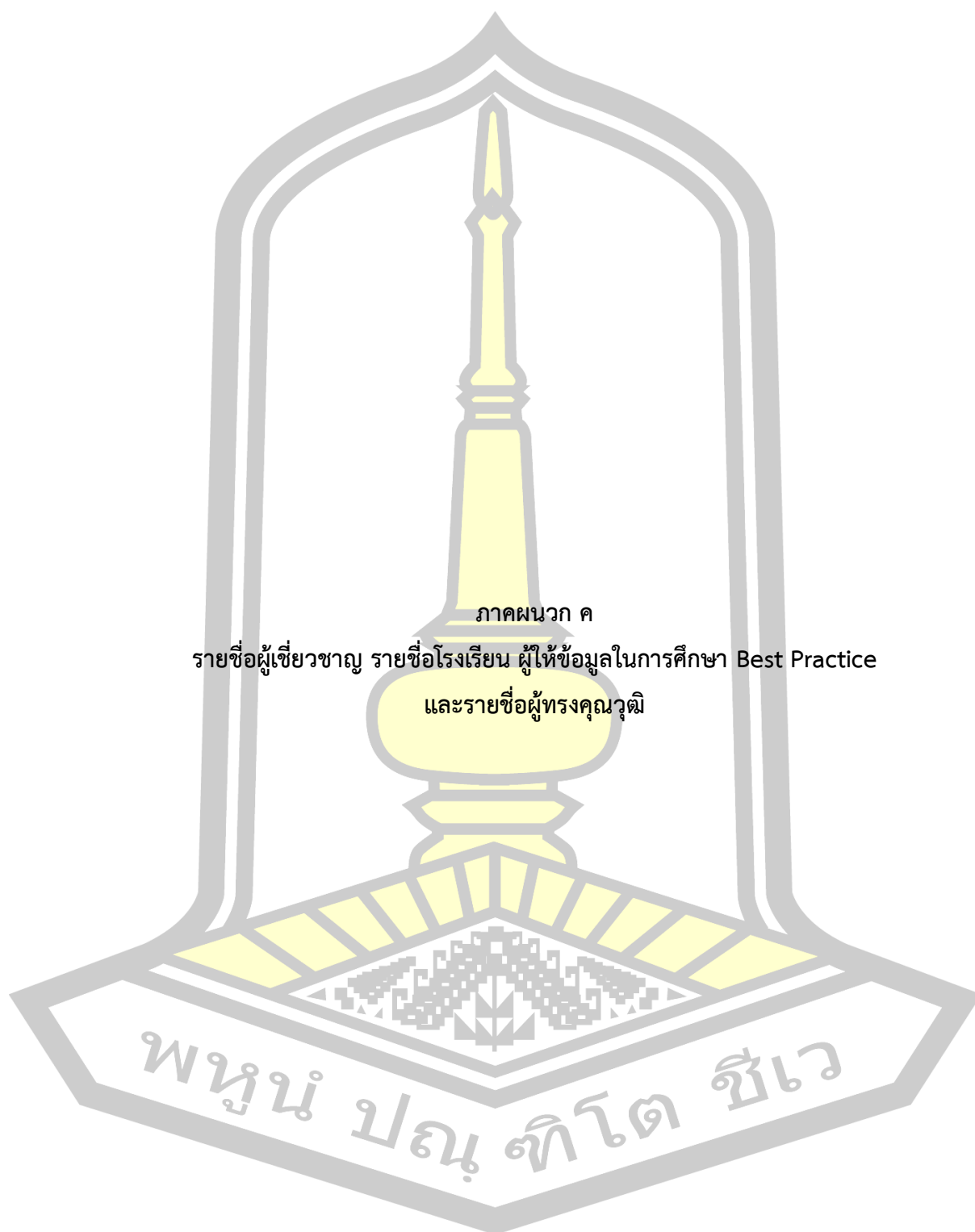
ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก		ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก	
	r_{xy} สภาพปัจจุบัน	r_{xy} สภาพที่พึงประสงค์		r_{xy} สภาพปัจจุบัน	r_{xy} สภาพที่พึงประสงค์
1	0.68	0.81	15	0.75	0.81
2	0.81	0.85	16	0.65	0.78
3	0.88	0.70	17	0.67	0.86
4	0.68	0.85	18	0.67	0.90
5	0.78	0.92	19	0.73	0.88
6	0.67	0.84	20	0.75	0.81
7	0.73	0.83	21	0.67	0.85
8	0.75	0.91	22	0.68	0.70
9	0.65	0.81	23	0.81	0.85
10	0.67	0.78	24	0.88	0.92
11	0.67	0.86	25	0.68	0.84
12	0.73	0.90	26	0.78	0.83
13	0.75	0.88	27	0.88	0.90
14	0.67	0.80	28	0.85	0.82

* ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับของสภาพปัจจุบัน 0.83

* ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับของสภาพที่พึงประสงค์ 0.92

* ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับของแบบสอบถาม 0.94

พูน ปณ ทิโต ชีเว

ภาคผนวก ค

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ รายชื่อโรงเรียน ผู้ให้ข้อมูลในการศึกษา Best Practice
และรายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิ

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุกัลยา สุขเมธ
คุณวุฒิ (กศ.ด.) การศึกษาปฐมวัย
นักวิชาการและอาจารย์ประจำหลักสูตรการศึกษาศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา
2. ดร.สุทธภา โชติประดิษฐ์
คุณวุฒิ (กศ.ด.) การศึกษาปฐมวัย
อาจารย์ประจำหลักสูตรการศึกษาศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา
ผู้เชี่ยวชาญและผู้ร่วมพัฒนาหลักสูตรการศึกษาศาสตรบัณฑิต ปีพุทธศักราช 2560
3. ดร.ปิยณัฐ วงศ์เครือศรี
คุณวุฒิ (ค.ด.) การบริหารการศึกษาและภาวะผู้นำ
ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านโคกกลาง
ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารและส่งเสริมการจัดการเรียนรู้
4. นางสาวยุวดี สุวรรณโมกข์
คุณวุฒิ (กศ.ม.) การประถมศึกษา
ศึกษานิเทศก์ กลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา
ผู้เชี่ยวชาญด้านการนิเทศและติดตามโรงเรียนมอนเตสซอรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ
5. นางดวงเดือน ภัคดีหาญ
คุณวุฒิ (กศ.ช.) การบริหารการศึกษา
ครูชำนาญการพิเศษ ครูผู้มีแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศ
(Best Practices) ด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้มอนเตสซอรีเป็นฐาน

พหุ ประถมศึกษา

รายชื่อโรงเรียนและผู้ให้ข้อมูลในการศึกษา Best Practice

1. โรงเรียนบ้านห้วยเชือกเหนือ

ตำบลไคสี อำเภอเมืองบึงกาฬ จังหวัดบึงกาฬ

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ

ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่

1. นายคงเดช ราชาทุม ตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียนชำนาญการ
ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านห้วยเชือกเหนือ
2. นางสาวสุภาวดี ศรีประเสริฐ ตำแหน่ง ครู
ครูผู้สอนในระดับปฐมวัย

2. โรงเรียนบ้านกุดสิม

ตำบลเหลาหนองพุ่ม อำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ

ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่

1. นายพันศักดิ์ เนื่องอุดม ตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียนชำนาญการ
ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านกุดสิม
2. นางสาวยุวภา แสนศรี ตำแหน่ง ครู
ครูผู้สอนในระดับปฐมวัย

3. โรงเรียนบ้านโนนสว่าง

ตำบลหนองเซิง อำเภอเมืองบึงกาฬ จังหวัดบึงกาฬ

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ

ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่

1. นางบุญญาพร พลเยี่ยม ตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียนชำนาญการ
ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านโนนสว่าง
2. นางสาวชนากานต์ สำรวมจิตต์ ตำแหน่ง ครู
ครูผู้สอนในระดับปฐมวัย

พจนานุกรมศัพท์โต ชีเว

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิในการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของโปรแกรมเสริมสร้าง
การจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้มอนเตสซอรีเป็นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาบึงกาฬ

1. นางอรุณี ถนัดคำ

วุฒิการศึกษาสูงสุด

ตำแหน่ง ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ โรงเรียนบ้านเหล่าหนองยาง

2. นางสาวพิมลพร บุญเวิน

วุฒิการศึกษาสูงสุด

ตำแหน่ง ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ โรงเรียนไทยรัฐวิทยา

3. นายกฤษณะ เครือหว่า

วุฒิการศึกษาสูงสุด

ตำแหน่ง ครูชำนาญการ โรงเรียนบ้านพันลำ

4. นางพกามาศ จันทลีลา

วุฒิการศึกษาสูงสุด

ตำแหน่ง ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนชุมชนบ้านซาง

5. นางเพ็ญนภา เหล็กกล้า

วุฒิการศึกษาสูงสุด

ตำแหน่ง ครูชำนาญ โรงเรียนบ้านท่าสำราญ

**โปรแกรมเสริมสร้างการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้มอนเตสซอรีเป็นฐานของครูปฐมวัย
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ**

1. หลักการและความสำคัญ

การนำรูปแบบหรือนวัตกรรมการสอนในรูปแบบต่าง ๆ มาใช้ในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้กับเด็กปฐมวัย เพื่อพัฒนาให้เด็กเกิดการเรียนรู้และเกิดประสบการณ์ใหม่ อย่างเต็มศักยภาพ การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้มอนเตสซอรีเป็นฐานของครูปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ สามารถใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาครูผู้สอนในระดับปฐมวัยและสามารถนำผู้เรียนในระดับปฐมวัยไปสู่เป้าหมายในการจัดการศึกษาเพื่อให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 พ.ศ. 2560–2564 ที่ต้องการเน้นการพัฒนาเด็กปฐมวัยให้มีสุขภาพกายและใจที่ดี มีทักษะทางสมอง ทักษะการเรียนรู้ ทักษะชีวิตและทักษะทางสังคม เพื่อให้เติบโตอย่างมีคุณภาพ พร้อมก้าวสู่โลกยุคใหม่ ตามกำหนดของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 พ.ศ. 2566–2570 ที่มุ่งเน้นพัฒนาคนให้พร้อมสำหรับโลกยุคใหม่ และมุ่งหวังให้โปรแกรมเสริมสร้างการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้มอนเตสซอรีเป็นฐานของครูปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการพัฒนาการเรียนรู้ และคุณภาพผู้เรียนตามเป้าหมายของการปฏิรูปการศึกษาต่อไป

2. วัตถุประสงค์

เสริมสร้างการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยมอนเตสซอรีเป็นฐานของครูปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ ทั้ง 3 ประการ ได้แก่

1. ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับทฤษฎีมอนเตสซอรี
2. ทักษะของครูมอนเตสซอรี
3. คุณลักษณะของครูมอนเตสซอรี

3. เนื้อหา

Module 1 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับทฤษฎีมอนเตสซอรี

Module 2 ทักษะและคุณลักษณะของครูมอนเตสซอรี

Module 3 การนำไปใช้ ซึ่งปรากฏดังตารางต่อไปนี้

4. กระบวนการและกิจกรรม

4.1 การฝึกอบรม

4.2 ศึกษาดูงาน/การมีพี่เลี้ยง

4.3 การฝึกปฏิบัติงานตามหน้าที่

กิจกรรมการพัฒนา

1. เข้ารับการอบรม
2. เข้ารับฟังการสาธิตการใช้อุปกรณ์มอนเตสซอรีจากพี่เลี้ยง/วิทยากร
3. ศึกษาเพิ่มเติมจากโรงเรียนต้นแบบ/ใบความรู้
4. ฝึกตัวฝึกปฏิบัติจากโรงเรียนมอนเตสซอรีต้นแบบ
5. แลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างผู้เข้ารับการอบรม
กับวิทยากร
6. จัดทำแฟ้มสะสมงาน
7. ทดสอบความรู้ความเข้าใจจากการสอบถาม

สื่อ/แหล่งเรียนรู้

1. เอกสารประกอบตามเนื้อหาแต่ละโมดูล
2. ใบงาน/กิจกรรมที่กำหนด
3. แหล่งเรียนรู้/โรงเรียนต้นแบบมอนเตสซอรี

5. การวัดและประเมินผล

- 5.1 การวัดและประเมินผลผู้เข้ารับการพัฒน แบ่งออกเป็น 2 ระยะ ได้แก่
 - 5.1.1 การประเมินระหว่างพัฒนา
 - ประเมินจากการทำกิจกรรมตามที่กำหนด
 - ประเมินจากการสัมภาษณ์/ซักถาม
 - 5.1.2 การประเมินหลังได้รับการพัฒนา
 - ประเมินจากรายงานผลการอบรม
 - ประเมินจากการจดบันทึก/เขียนคู่มือการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ด้วยตนเอง
- 5.2 การประเมินความพึงพอใจ
 - การสัมภาษณ์/ซักถาม
 - การลงคะแนน

Module 1 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับทฤษฎีมอนเตสซอรี (จำนวน 30 ชั่วโมง)

1. หลักการและความสำคัญ

การจัดประสบการณ์การเรียนรู้มอนเตสซอรี ครูผู้สอนจะต้องมีความรู้ความเข้าใจและหลักการเกี่ยวกับทฤษฎีมอนเตสซอรี เนื่องจากการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบมอนเตสซอรีเป็นรูปแบบการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นและให้ความสำคัญกับพัฒนาการของเด็กให้มีความพร้อม และพัฒนาตนเองได้อย่างเต็มศักยภาพด้วยตนเองให้สอดคล้องกับความต้องการ การเป็นครูมอนเตสซอรีนั้นจึงมีหน้าที่ช่วยเหลือให้เด็กได้รับการพัฒนาในด้านต่าง ๆ ให้ครบทุกด้าน เพื่อให้เด็กได้ค้นพบความสามารถที่แฝงอยู่ภายในให้แสดงออกได้อย่างเต็มภูมิรู้ ดังนั้นครูในระบบมอนเตสซอรีจึงไม่ถูกเรียกว่าผู้สอน แต่ใช้คำว่าผู้อำนวยความสะดวกที่หมายความว่าผู้คอยให้การช่วยเหลือ จนกระทั่งเปลี่ยนแปลงเป็นผู้นำทาง ซึ่งถือเป็นมิติใหม่ที่ไม่ได้กำหนดให้ครูเป็นผู้สอนแบบเดิม แต่เปลี่ยนบทบาทให้ครูเป็นผู้นำทางหรือผู้ให้การช่วยเหลือเพื่อให้เด็กได้พัฒนาศักยภาพของตนเองด้วยตัวเอง

2. วัตถุประสงค์

เพื่อให้ครูที่เข้าฝึกอบรมได้ทราบถึงหลักทฤษฎี หลักการ และแนวคิดที่สอดคล้องกับพัฒนาการของเด็ก ตามการจัดประสบการณ์การเรียนรู้มอนเตสซอรี

3. เนื้อหา Module

- 3.1 ประวัติความเป็นมาของ ดร.มาเรีย มอนเตสซอรี และความเป็นมาของทฤษฎีการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามแนวคิดมอนเตสซอรี
- 3.2 การรับรู้ความต้องการและแนวโน้มความเป็นมนุษย์
- 3.3 พัฒนาการสี่ระนาบ
- 3.4 จิตซึมซับและการปรับตัว
- 3.5 ระยะเวลาการเรียนรู้
- 3.6 พัฒนาการทางสังคม
- 3.7 สภาวะปกติและสภาวะเบี่ยงเบน
- 3.8 อิสระภาพและวินัย
- 3.9 การใช้สื่ออุปกรณ์

4. กระบวนการและกิจกรรม

- 4.1 การเข้ารับการอบรม
- 4.2 การเรียนรู้ด้วยตนเอง
- 4.3 เข้ารับฟังการสาธิตการใช้อุปกรณ์มอนเตสซอรี

กิจกรรมการพัฒนา

1. เข้ารับการอบรม
2. เข้ารับฟังการสาธิตการใช้อุปกรณ์มอนเตสซอรีจากพี่เลี้ยง/วิทยากร
3. ทำใบงาน/กิจกรรมที่กำหนด
4. แลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างผู้เข้ารับการอบรม กับวิทยากร
5. จัดทำแฟ้มสะสมงาน
6. ทดสอบความรู้ความเข้าใจจากการสอบถาม

สื่อ/แหล่งเรียนรู้

1. เอกสารประกอบตามเนื้อหาแต่ละโมดูล
2. ใบงาน/กิจกรรมที่กำหนด

5. การวัดและประเมินผล

- 5.1 ประเมินจากการทำกิจกรรมตามที่กำหนด
- 5.2 ประเมินจากการสัมภาษณ์/ซักถาม
- 5.3 ประเมินจากการจัดบันทึก/เขียนคู่มือการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ด้วยตนเอง

พูน ปณ จิต ชีเว

Module 2 ทักษะและคุณลักษณะของครูมอนเตสซอรี (จำนวน 20 ชั่วโมง)

1. หลักการและความสำคัญ

สิ่งสำคัญของการเป็นครูมอนเตสซอรีที่ดีคือต้องเป็นนักสังเกต ซึ่งจะเป็นหัวใจหลักที่จะนำไปสู่การวางแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับนักเรียนเป็นรายบุคคล การแสดงออกทางกาย การเคลื่อนไหวที่มีความมั่นคงและเหมาะสมของครูควรเกิดขึ้นเป็นสภาวะปกติ ซึ่งบุคลิกภาพของครูมอนเตสซอรีนั้นมีแบบแผนที่ชัดเจน เพื่อให้ครูปรับตัวให้เข้ากับรูปแบบและแสดงออกอย่างเป็นธรรมชาติไม่ใช้การแสดงออกเพียงเพื่อการนำเสนอทบทวนหรือกิจกรรมในชั่วโมงการสอน ครูมอนเตสซอรีต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจอย่างลึกซึ้งเกี่ยวกับหลักการ ทฤษฎี บทเรียน วัตถุประสงค์เฉพาะและวิธีการใช้อุปกรณ์ต่าง ๆ ซึ่งมีความจำเป็นอย่างมากที่ครูมอนเตสซอรีจะต้องศึกษาและทำความเข้าใจจากการศึกษาคู่มือ เพื่อให้เข้าใจถึงพัฒนาการและความต้องการของเด็กปฐมวัย ประสบการณ์ที่ของครูมอนเตสซอรีจะเกิดจากการเฝ้าสังเกตเด็กอย่างดีและละเอียดแบบรายบุคคล ครูต้องเป็นผู้ฟังที่ดี ตระหนักเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของตนเองอยู่เสมอในการเตรียมพร้อมและรักษาสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน การเชื่อมโยงเด็กไปสู่อุปกรณ์ต่าง ๆ เป็นอีกหนึ่งสิ่งที่สำคัญ เพราะทุกการเชื่อมโยงต้องเชื่อมโยงด้วยความมีชีวิตชีวา น่าสนใจ ผ่านมิติที่หลากหลาย และต้องปกป้องกระบวนการหรือวัฏจักรการทำงานของเด็ก โดยครูต้องมั่นใจว่า 3 ชั่วโมงแรกของการทำงานของเด็กเป็นช่วงที่ครูปกป้องวัฏจักรการทำงานเพื่อรักษาสมาธิของเด็กทั้งห้อง ผ่านการสร้างบรรยากาศที่ปลอดภัยทั้งด้านกายภาพและด้านจิตใจ มุ่งเน้นพฤติกรรมที่พึงประสงค์ที่เกิดขึ้นในกลุ่มเด็กขณะที่ดำเนินการทำงาน

ครูมอนเตสซอรีไม่ได้ถูกวางแบบแผนไว้ให้เป็นครูที่สมบูรณ์แบบ แต่ถูกออกแบบให้เป็นครูที่มีความตั้งใจ มีเมตตา ใจเย็น และอ่อนโยน ดร.มาเรีย มอนเตสซอรี ได้อธิบายเกี่ยวกับความเป็นครูมอนเตสซอรีไว้ว่า เราต้องมองหาศักยภาพที่ทับซ้อนอยู่จากภาพที่เราเห็นในปัจจุบัน กล่าวคือ เราต้องมองไปไกลกว่าสิ่งที่เด็กเป็นในปัจจุบัน เกิดการรับรู้รับทราบอยู่ตลอดเวลา เปิดโอกาสในการรับรู้ ยอมรับในความผิดพลาด มีความเข้าใจและทัศนคติที่ดีเกี่ยวกับความผิดพลาดทุกคนย่อมผิดพลาดได้ไม่ใช่เรื่องที่จะก่อให้เกิดอันตรายใด ๆ สิ่งที่ครูควรแสดงออกคือ คงความสงบ นิ่ง มีความสามารถที่ตอบสนองต่อความผิดพลาดหลังจากที่สังเกตเห็น ครูมอนเตสซอรีจึงมีหน้าที่หลักในการช่วยเหลือให้เด็กได้พัฒนาตนเองและเรียนรู้อย่างเต็มศักยภาพ ดูแลเด็กอย่างพอเหมาะพอควร มีความเมตตาต่อเด็ก เพื่อสร้างความเป็นมิตรต่อเด็ก การเคลื่อนไหวอย่างสง่างาม มั่นคงเป็นสิ่งสำคัญ รวมถึงการเก็บความลับของเด็กถือเป็นจรรยาบรรณของครู ไม่ควรวิจารณ์เด็กต่อหน้า นอกจากนี้

การมีวิสัยทัศน์ ความเชื่อและศรัทธาในตัวเด็กอย่างจริงจัง ว่าเด็กสามารถพัฒนาศักยภาพของตนเองได้

2. วัตถุประสงค์

เพื่อให้ครูที่เข้าฝึกอบรมได้ทราบถึงทักษะและคุณลักษณะที่จำเป็น การฝึกทักษะการสังเกต การศึกษาดูงานจากห้องเรียนต้นแบบ รวมถึงการเรียนรู้จากการสาธิตในการใช้อุปกรณ์และการปฏิบัติการสอน เพื่อเตรียมความพร้อมในการเป็นครูในระบบมอนเตสซอรี

3. เนื้อหา Module

ด้านทักษะของครูมอนเตสซอรี

1. การจัดทำแผนการจัดประสบการณ์
2. การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้กับเด็กเป็นรายบุคคล
3. การจัดประสบการณ์ให้กับเด็กแบบ คละอายุ
4. การจัดเตรียมสิ่งแวดล้อมในห้องเรียน
5. การนำเสนอบทเรียนโดยการเชื่อมโยง อุปกรณ์มาสู่เด็กเป็นรายบุคคล รายกลุ่มย่อย
6. การสังเกตเด็กแบบรายบุคคล
7. การเปิดชั้นเรียนมอนเตสซอรีใหม่ในแต่ละปีการศึกษา

รายกลุ่มใหญ่

ด้านคุณลักษณะของครูมอนเตสซอรี

1. บุคลิกสงบ ใจดี อ่อนน้อมและยอมรับนับถือต่อเด็ก
2. แสดงออกต่อเด็กด้วยความสุภาพ
3. มีการตัดสินใจอย่างฉลาด รอบคอบ
4. ดูแลเอาใจใส่ อ่อนโยน และเป็นมิตร
5. ความเอื้ออาทร เมตตา สงสาร เห็นอกเห็นใจ
6. ความประณีตพร้อมที่จะทำงานร่วมกับเด็ก
7. ความน่าเชื่อถือ น่าเลื่อมใส
8. ความสุจริต และจริงใจ
9. ช่างสังเกตทั้งการสังเกตรายบุคคลและสภาพโดยรวมของห้องเรียน
10. การเตรียมพร้อมในสถานการณ์ต่าง ๆ
11. ความรอบรู้เกี่ยวกับพัฒนาการเด็กและความรู้ เกี่ยวกับอุปกรณ์และความรู้ทั่วไป

ที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต

12. เป็นนักจดบันทึกพฤติกรรมเด็กเป็นรายบุคคล

4. กระบวนการและกิจกรรม

- 4.1 การเข้ารับการอบรม
- 4.2 การเรียนรู้ด้วยตนเอง
- 4.3 การศึกษาแหล่งเรียนรู้จากโรงเรียนต้นแบบ
- 4.4 การฝึกปฏิบัติทักษะ คุณลักษณะและการจัดชั้นเรียนในห้องเรียนตัวอย่าง

กิจกรรมการพัฒนา

1. เข้ารับการอบรม
2. เข้ารับฟังการสาธิตการใช้อุปกรณ์มอนเตสซอรีจากพี่เลี้ยง/วิทยากร
3. ศึกษาเพิ่มเติมจากโรงเรียนต้นแบบ/ใบความรู้
4. ทำใบงาน/กิจกรรมที่กำหนด
5. ฝึกปฏิบัติทักษะ คุณลักษณะ
6. แลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างผู้เข้ารับการอบรมกับพี่เลี้ยง/วิทยากร
7. จัดทำแฟ้มสะสมงาน
8. ทดสอบความรู้ความเข้าใจจากการสอบถาม

สื่อ/แหล่งเรียนรู้

1. เอกสารประกอบตามเนื้อหา
2. ใบงาน/กิจกรรมที่กำหนด
3. แหล่งเรียนรู้ห้องเรียนตัวอย่าง

5. การวัดและประเมินผล

- 5.1 ประเมินจากการทำกิจกรรมตามที่กำหนด
- 5.2 ประเมินจากการสัมภาษณ์/ซักถาม
- 5.3 ประเมินจากการจดบันทึก/เขียนคู่มือการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ด้วยตนเอง

Module 3 การนำไปใช้ (จำนวน 70 ชั่วโมง)

1. หลักการและความสำคัญ

การพัฒนาครูหรือบุคลากรให้ประสบความสำเร็จตามภาระงาน ควรให้การเรียนรู้ที่เกิดขึ้นจากประสบการณ์การทำงาน ที่เน้นการเรียนรู้แบบผู้ใหญ่ เป็นรูปแบบการเรียนรู้แบบไม่เป็นทางการ มุ่งเน้นการเรียนรู้จากการมีสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น การเฝ้าดูผู้อื่นในการปฏิบัติงานจริง เกิดสังคมแห่งการเรียนรู้หรือเรียกว่าการสอนงาน รวมถึงการเรียนรู้จากการทดลองปฏิบัติ เป็นการลองผิดลองถูกจากการทำจริงในพื้นที่หรือสถานที่ทำงานจริง สอดคล้องกับ (อาภรณ์ ภูวิทย์พันธ์, 2559) ได้กล่าวไว้ว่า 70% ของการพัฒนาครู เป็นรูปแบบการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นจากประสบการณ์การทำงานโดยผ่านการเห็นหรือการสัมผัสของจริงในพื้นที่ทำงานจริง หรือการปฏิบัติงานที่อยู่ในภาคสนามจริง ทำให้เกิดการรับรู้ได้อย่างรวดเร็ว การรับรู้ที่มีประสิทธิภาพจึงนำไปสู่การเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพด้วยเช่นกัน

2. วัตถุประสงค์

เพื่อให้ครูที่เข้าฝึกอบรมได้ฝึกทักษะการสังเกต การศึกษาจากผู้อื่นด้วยการแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากพี่เลี้ยงประจำห้องเรียนต้นแบบ รวมถึงการเรียนรู้จากการฝึกปฏิบัติในการใช้อุปกรณ์ที่มีวัตถุประสงค์เฉพาะและการปฏิบัติการสอนจริงในห้องเรียนต้นแบบมอนเตสซอรี เพื่อเตรียมความพร้อมในการเป็นครูในระบบมอนเตสซอรี

3. เนื้อหา Module

- 3.1 การฝังตัวเพื่อสังเกตและแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากพี่เลี้ยงห้องเรียนต้นแบบ
- 3.2 การฝึกปฏิบัติการจัดห้องเรียนและสิ่งแวดล้อมภายในห้องเรียนต้นแบบมอนเตสซอรี
- 3.3 การทดลองปฏิบัติการจัดประสบการณ์การเรียนรู้มอนเตสซอรีเป็นภายในห้องเรียน

4. กระบวนการและกิจกรรม

- 4.1 การเข้ารับการอบรม
- 4.2 การเรียนรู้ด้วยตนเอง
- 4.3 การศึกษาแหล่งเรียนรู้จากโรงเรียนต้นแบบ
- 4.4 การฝึกปฏิบัติทักษะ คุณลักษณะและการจัดชั้นเรียนในห้องเรียนตัวอย่าง

กิจกรรมการพัฒนา

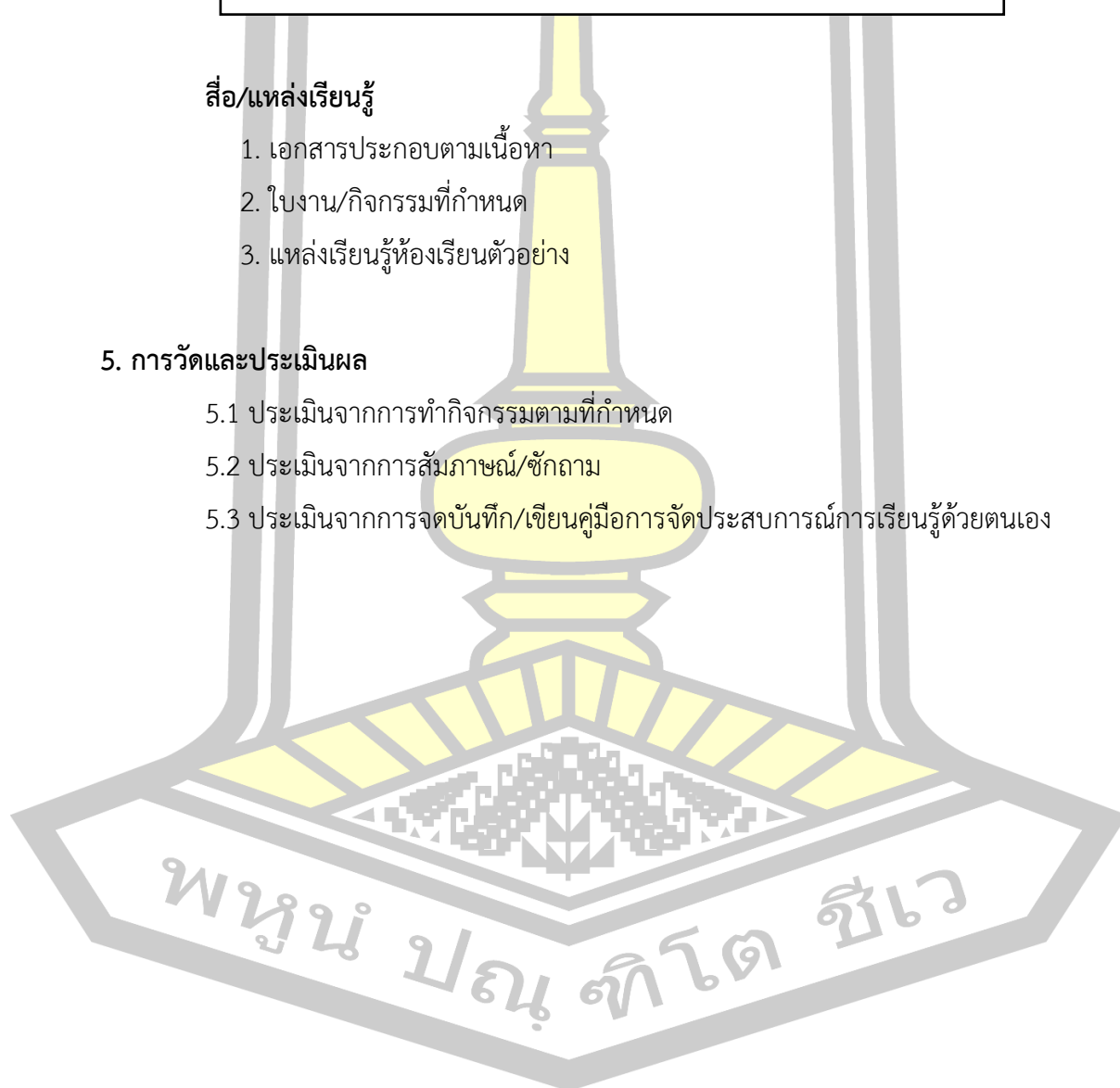
1. เข้ารับการอบรม
2. ศึกษาเพิ่มเติมจากโรงเรียนต้นแบบ/ใบความรู้
3. การฝังตัวฝึกปฏิบัติการจัดการชั้นเรียนจากห้องเรียนตัวอย่าง
4. แลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างผู้เข้ารับการอบรมกับพี่เลี้ยง/วิทยากร
5. จัดทำแฟ้มสะสมงาน
6. ทดสอบความรู้ความเข้าใจจากการสอบถาม

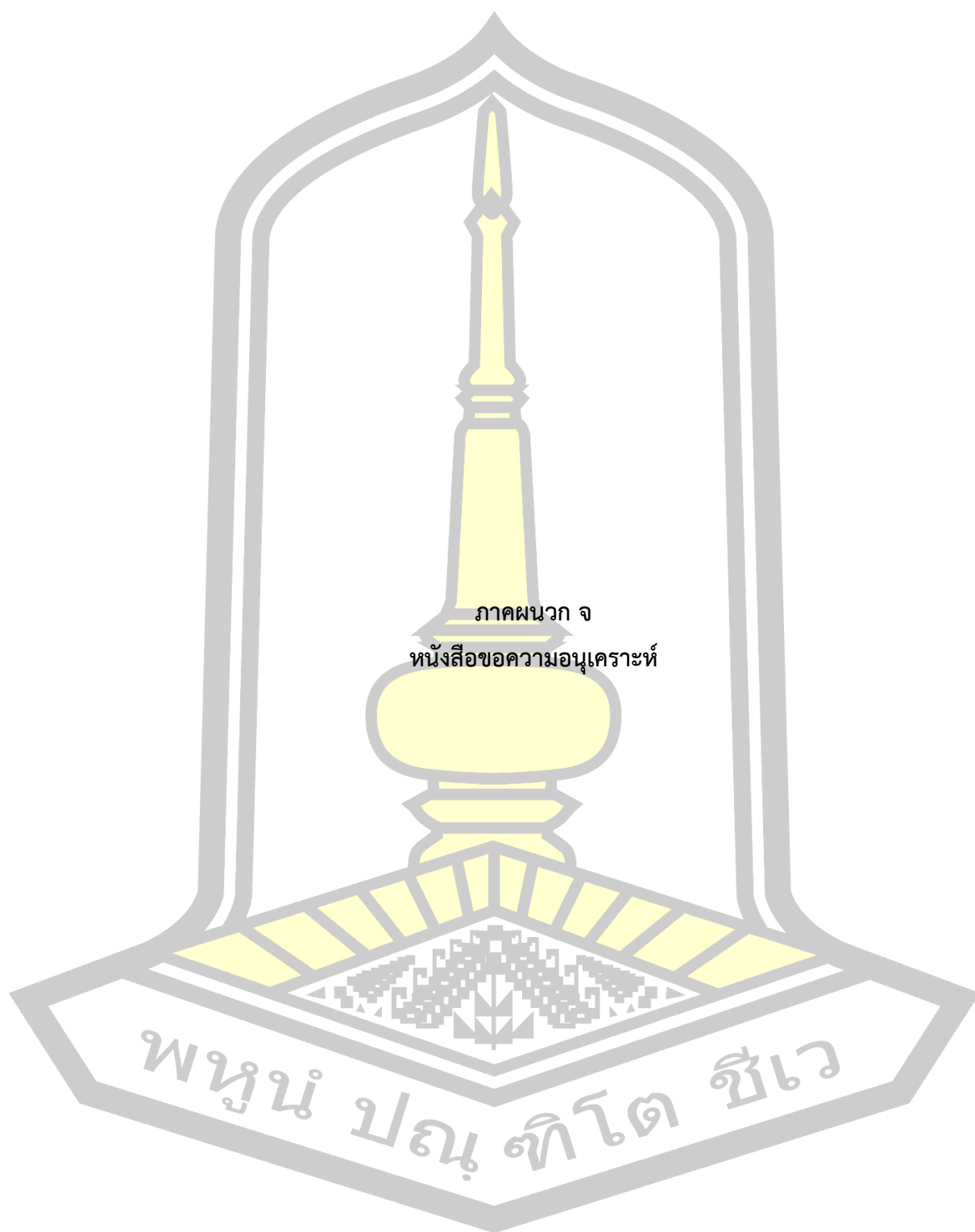
สื่อ/แหล่งเรียนรู้

1. เอกสารประกอบตามเนื้อหา
2. ใบงาน/กิจกรรมที่กำหนด
3. แหล่งเรียนรู้ห้องเรียนตัวอย่าง

5. การวัดและประเมินผล

- 5.1 ประเมินจากการทำกิจกรรมตามที่กำหนด
- 5.2 ประเมินจากการสัมภาษณ์/ซักถาม
- 5.3 ประเมินจากการจดบันทึก/เขียนคู่มือการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ด้วยตนเอง

ที่ อว 0605.5(2)/ว4115

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

10 สิงหาคม 2566

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เรียน ดร.ปิยณัฐ วงศ์เครือศรี

ด้วย นางสาวรุ่งทิวา จันทร์ปุ่น นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและพัฒนา การศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง การพัฒนา โปรแกรมเสริมสร้างการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้มอนเตสซอรีเป็นฐานสำหรับครูปฐมวัย สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร (กศ.ม.) การบริหารและพัฒนาการศึกษา โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กาญจน์ เรืองมนตรี เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา วิทยานิพนธ์หลัก ในครั้งนี้

เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรอบรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ ที่ใช้ในการวิจัย เพื่อนิสิตจะนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความกรุณาจากท่านด้วย และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ทรงศักดิ์ ภูสีอ่อน)

รองคณบดี ปฏิบัติราชการแทน
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

งานวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
โทรศัพท์, โทรสาร 0-4371-3174
เบอร์โทรนิสิต 0885633486

ที่ อว 0605.5(2)/ว4115

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

10 สิงหาคม 2566

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เรียน ดร. สุทธภา โชติประดิษฐ์

ด้วย นางสาวรุ่งทิวา จันทร์ปุ่น นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้มอดเตสเซอร์เป็นฐานสำหรับครูปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร (กศ.ม.) การบริหารและพัฒนาการศึกษา โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กาญจน์ เรืองมนตรี เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ในครั้งนี้

เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรอบรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เพื่อนิสิตจะนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความกรุณาจากท่านด้วย และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ทรงศักดิ์ ภูสีอ่อน)

รองคณบดี ปฏิบัติราชการแทน
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

งานวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์

โทรศัพท์, โทรสาร 0-4371-3174

เบอร์โทรนิสิต 0885633486

ที่ อว 0605.5(2)/ว4115

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

10 สิงหาคม 2566

เรื่อง ขออนุมัติครุภัณฑ์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุกัลยา สุณเอน

ด้วย นางสาวรุ่งทิพา จันทร์ปุ่น นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้มอนเตสซอรีเป็นฐานสำหรับครูปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร (กศ.ม.) การบริหารและพัฒนาการศึกษา โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กาญจน์ เรืองมนตรี เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ในครั้งนี้

เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรอบรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขออนุมัติครุภัณฑ์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เพื่อนิสิตจะนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความกรุณาจากท่านด้วย และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ทรงศักดิ์ ภูสีอ่อน)
รองคณบดี ปฏิบัติราชการแทน
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

งานวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
โทรศัพท์, โทรสาร 0-4371-3174
เบอร์โทรนิสิต 0885633486

ที่ อว 0605.5(2)/ว4115

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

10 สิงหาคม 2566

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เรียน นางสาวยุวดี สุพรรณโมกษ์

ด้วย นางสาวรุ่งทิวา จันทร์ปุ่น นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและพัฒนา การศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง การพัฒนา โปรแกรมเสริมสร้างการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้มอนเตสซอรีเป็นฐานสำหรับครูปฐมวัย สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร (กศ.ม.) การบริหารและพัฒนาการศึกษา โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กาญจน์ เรืองมนตรี เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา วิทยานิพนธ์หลัก ในครั้งนี้

เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรอบรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ ที่ใช้ในการวิจัย เพื่อนิสิตจะนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความกรุณาจากท่านด้วย และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ทรงศักดิ์ ภูสีอ่อน)

รองคณบดี ปฏิบัติราชการแทน

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

งานวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์

โทรศัพท์, โทรสาร 0-4371-3174

เบอร์โทรนิสิต 0885633486

ที่ อว 0605.5(2)/ว4115

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

10 สิงหาคม 2566

เรื่อง ขออนุญาตเป็นผู้ใช้ยานยนต์ตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เรียน นางดวงเดือน ถักดีหาญ

ด้วย นางสาวรุ่งทิวา จันทร์ปุ่น นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและพัฒนา การศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง การพัฒนา โปรแกรมเสริมสร้างการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้มอนเตสซอรีเป็นฐานสำหรับครูปฐมวัย สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร (กศ.ม.) การบริหารและพัฒนาการศึกษา โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กาญจน์ เรืองมนตรี เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา วิทยานิพนธ์หลัก ในครั้งนี้

เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรอบรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขออนุญาตจากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ ที่ใช้ในการวิจัย เพื่อนิสิตจะนำข้อมูลที่ได้นำไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความกรุณาจากท่านด้วย และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ทรงศักดิ์ ภูสีอ่อน)

รองคณบดี ปฏิบัติราชการแทน

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

งานวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์

โทรศัพท์, โทรสาร 0-4371-3174

เบอร์โทรนิสิต 0885633486

ที่ อว 0605.5(2)/5457

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

7 ธันวาคม 2566

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ทดลองใช้เครื่องมือเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ

ด้วย นางสาวรุ่งทิวา จันทร์ปุ่น นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและพัฒนการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้มอนเตสซอรีเป็นฐานของครูปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร (กศ.ม.) การบริหารและพัฒนาศึกษา โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กาญจน์ เรืองมนตรี เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ในครั้งนี้

เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดอนุญาตให้ นางสาว นางสาวรุ่งทิวา จันทร์ปุ่น ทำการทดลองใช้เครื่องมือเพื่อนิสิตจะนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความกรุณาจากท่านด้วย และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ทรงศักดิ์ ภูสีอ่อน)

รองคณบดี ปฏิบัติราชการแทน

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

งานวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์

โทรศัพท์, โทรสาร 0-4371-3174

เบอร์โทรนิสิต 0885633486

ที่ อว 0605.5(2)/5458

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

7 ธันวาคม 2566

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการจัดทำวิทยานิพนธ์

เรียน ผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ

ด้วย นางสาวรุ่งทิวา จันทร์ปุ่น นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้มอนเตสซอรีเป็นฐานของครูปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร (กศ.ม.) การบริหารและพัฒนาการศึกษา โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กาญจน์ เรืองมนตรี เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ในครั้งนี้

เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านได้อนุญาตให้ นางสาวรุ่งทิวา จันทร์ปุ่น เก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการทำวิทยานิพนธ์ในครั้งนี้ เพื่อนิตินจะนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความกรุณาจากท่านด้วย และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ทรงศักดิ์ ภูสีอ่อน)
รองคณบดี ปฏิบัติราชการแทน
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

งานวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
โทรศัพท์, โทรสาร 0-4374-3174
เบอร์โทรนิสิต 0885633486

ที่ อว 0605.5(2)/ว5459

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

7 ธันวาคม 2566

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิ

เรียน นางสาวรุ่งทิพา จันทร์ปุ่น

ด้วย นางสาวรุ่งทิพา จันทร์ปุ่น นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้มอนเตสซอรีเป็นฐานของครูปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร (กศ.ม.) การบริหารและพัฒนาการศึกษา โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กาญจน์ เรืองมนตรี เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ในครั้งนี้

เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรอบรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของโปรแกรม เพื่อนิสิตจะนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความกรุณาจากท่านด้วย และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ทรงศักดิ์ ภูสีอ่อน)

รองคณบดี ปฏิบัติราชการแทน
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

งานวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
โทรศัพท์, โทรสาร 0-4371-3174
เบอร์โทรนิสิต 0885633486

ที่ อว 0605.5(2)/ว5459

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

7 ธันวาคม 2566

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิ

เรียน นายเกษม คุ้ม
..... เครือหว้า

ด้วย นางสาวรุ่งทิพา จันทร์ปุ่น นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้มอนเตสซอรีเป็นฐานของครูปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร (กศ.ม.) การบริหารและพัฒนาการศึกษา โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กาญจน์ เรืองมนตรี เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ในครั้งนี้

เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรอบรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของโปรแกรม เพื่อนิสิตจะนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความกรุณาจากท่านด้วย และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ทรงศักดิ์ ภูสีอ่อน)

รองคณบดี ปฏิบัติราชการแทน

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

งานวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์

โทรศัพท์, โทรสาร 0-4371-3174

เบอร์โทรนิสิต 0885633486

ที่ อว 0605.5(2)/ว5459

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

7 ธันวาคม 2566

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิ

เรียน นางสาวรุ่งทิwa จันทร์ปุ่น

ด้วย นางสาวรุ่งทิwa จันทร์ปุ่น นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง การพัฒนาโปรแกรม เสริมสร้างการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้มอนเตสซอรีเป็นฐานของครูปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร (กศ.ม.) การบริหารและพัฒนา การศึกษา โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กาญจน์ เรืองมนตรี เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ในครั้งนี้

เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรอบรู้ ความสามารถ และ มีประสบการณ์ ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิประเมินความ เหมาะสมและความเป็นไปได้ของโปรแกรม เพื่อนิสิตจะนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความกรุณาจากท่านด้วย และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ทรงศักดิ์ ภูสีอ่อน)

รองคณบดี ปฏิบัติราชการแทน

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

งานวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์

โทรศัพท์, โทรสาร 0-4371-3174

เบอร์โทรนิสิต 0885633486

ที่ อว 0605.5(2)/ว5459

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

7 ธันวาคม 2566

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิ

เรียน นางพรพิมล เหล็กกล้า

ด้วย นางสาวรุ่งทิพา จันทร์ปุ่น นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้มอดเตสเซอร์เป็นฐานของครูปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร (กศ.ม.) การบริหารและพัฒนาการศึกษา โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กาญจน์ เรืองมนตรี เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ในครั้งนี้

เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรอบรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของโปรแกรม เพื่อนิสิตจะนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความกรุณาจากท่านด้วย และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ทองศักดิ์ ภูสีอ่อน)
รองคณบดี ปฏิบัติราชการแทน
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

งานวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
โทรศัพท์, โทรสาร 0-4371-3174
เบอร์โทรนิสิต 0885633486

ที่ อว 0605.5(2)/ว5459

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

7 ธันวาคม 2566

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิ

เรียน นางสาวรุ่งทิพา จันทร์ปุ่น

ด้วย นางสาวรุ่งทิพา จันทร์ปุ่น นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้มอนเตสซอรีเป็นฐานของครูปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร (กศ.ม.) การบริหารและพัฒนาการศึกษา โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กาญจน์ เรืองมนตรี เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ในครั้งนี้

เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรอบรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของโปรแกรม เพื่อนิสิตจะนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความกรุณาจากท่านด้วย และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ทองศักดิ์ ภูสีอ่อน)
รองคณบดี ปฏิบัติราชการแทน
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

งานวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
โทรศัพท์, โทรสาร 0-4371-3174
เบอร์โทรนิสิต 0885633486

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ	นางสาวรุ่งทิวา จันทร์ปุ่น
วันเกิด	วันที่ 3 มกราคม พ.ศ. 2539
สถานที่เกิด	อำเภอนาโยง จังหวัดตรัง
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	บ้านเลขที่ 25 หมู่ที่ 13 บ้านโนนอุทัยทอง ตำบลชัยพร อำเภอเมืองบึงกาฬ จังหวัดบึงกาฬ รหัสไปรษณีย์ 38000
ตำแหน่งหน้าที่การงาน	ครู คศ.1
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนชุมชนบ้านซาง บ้านซาง ตำบลซาง อำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ รหัสไปรษณีย์ 38000
ประวัติการศึกษา	พ.ศ. 2557 ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนบึงกาฬ จังหวัดบึงกาฬ พ.ศ. 2563 ปริญญาการศึกษาบัณฑิต (กศ.บ.) สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย มหาวิทยาลัยบูรพา พ.ศ. 2567 ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) สาขาวิชาการบริหารและพัฒนการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

พูน ปณ ภัโต ชีเว